

ఆధ్యాత్మిక, జ్యోతిష, వాస్తు, ఆరోగ్యాది అనేక విషయాలు తెలుసుకోండి... ఫేస్ బుక్

ఆధ్యాత్మిక గ్రంథ విలయం

Like us to follow

@mohanpublications

మోహన్ పబ్లికేషన్స్

కోటగూడూరు, లింగంపాటి ఎదుట,
రాజమహేంద్రవరం - 533101.

భాగవతకథ

ద్వావింశ భాగము

గ్రంథకర్త - శ్రీ ప్రభుదత్త బ్రహ్మచారి

అనువాదం - శ్రీ కుందుర్తి వేంకట నరసయ్య

శ్రీ

భాగవతకథ

(శ్రీ మద్భాగవత దర్శనము)

ద్వావింశ భాగము

హిందీ మూలము

శ్రీ ౧౦౮ ప్రభు దత్త బ్రహ్మచారి మహా రాజు

ఆంధ్రానువాదకులు, శ్రీరామ శరణ్

శ్రీ కుందుర్తి వేంకట నరసయ్య

శ్రీ వేంకటేశ్వరార్జు భారతి ఛర్మసంస్థ

హైదరాబాదు.

తొలి పలుకు

బ్రహ్మ సృష్టిలో మానవుఁడు తమోత్తముఁడుగా పరిగణింపఁబడుచున్నాఁడు. అందు కితరజీవజంతువులకు లేని జ్ఞానశుతని కుండుటయే కారణము. భగవంతుఁడు కరుణాశుభై ప్రసాదించిన యీ జ్ఞానము సాహాయ్యమున మానవుఁడు తనీయ పునఃపౌర్ణతైన మోక్షమును దొందుటకు చుచ్చింప వలయును. అతఁడట్లు చేయనిచో నాహారభయ నిద్రాదులతోఁ గాలము పుచ్చుచుండు నితర జీవుల కును అవనికిని ఆకారమున మాత్రమే భేదముండును. మోక్ష ప్రాప్తికి మన పూర్వులు మూఁడు మార్గములను సిద్ధికించి యుండిరి. అవి జ్ఞాన, కర్మ, భక్తి మార్గములు. ఈ కలియుగమున వీనిలో మొదటి రెండు మార్గములను అవలంబింపఁ జాలుచా రరుమగా నుందురు. ఇంక మూడవదైన భక్తి మార్గమును శ్రీమనక, పురుషులనక, బాలురనక, వృద్ధులనక, పండితులనక, పాశురాలనక అందఱు ననుసరించి మోక్షసౌధమును జేరవచ్చును.

వేదార్థోపబృంహణార్థమై భగవంతుఁడగు కృష్ణద్వైపాయనుఁడు బ్రహ్మసూత్ర శ్రీ మద్భాగవతములతోపాటు పదునెనిమిది మహాపురాణములను, ఉపపురాణములను కూడ రచించి యుండెను. ఇవి కథోపాఖ్యాన పూర్వకముగా వేదనిక్షిప్తములైన భర్మ సీతి తత్త్వములను జిజ్ఞాసువు లందఱికిని సుబోధ మొసరించును. పదునెనిమిది పురాణములతో భాగవత మొకటి. ఇది శ్రీ మద్భాగవతమా, దేవీ భాగవతమా, అను విషయమున పండితులలో వివాదమున్నది.

కాని వలువురది శ్రీ మద్భాగవతమేయని భావించుచున్నారు. ఇది యెంతమనోహరమో, భాషా భావము లందఁత క్లిష్టమైనది. అందు చేతనే “విద్యావలాం భాగవతే పరీషా” అను నానుడి యేర్పడుటయు, పోతరాజు “భాగవతము తెలిసి పలుకుట చిత్రము శూలికైనఁ దమ్మిచూలికైన”నని చెప్పుటయు సంభవించినది. “భగవతః ఇదమ్” (భగవంతునికి సంబంధించునది) అని భాగవత శబ్దమునకు ప్యుత్పత్తి. ఇందు భగవత్సాహిత్య బోధకములైన విషయములు కథలు అనేకములుండును.

సర్గము, ప్రతిసర్గము, పంశము, మన్వంతరములు, పంచాను చరితము అను పంచక్షణములు పురాణమునందుండును. శ్రీమద్భాగవతము పురాణమగుటచే నిందా పంచలక్షణములును కలవు. వీనితో పాటించు శ్రీమన్నారాయణునికి సంబంధించిన ఏక వింశత్యవ తారములును (21) వర్ణింపఁబడి యున్నవి. “యదాయదాహి ధర్మస్య గ్లానిర్భవతి భారత” “పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయ చ దుష్కృతాం, ధర్మ సంస్థాప నార్థాయ సంభవామి యుగే యుగే” అని శ్రీ మద్భాగవద్గీతతో భగవంతుఁడు చెప్పినట్లూతఁడు ధర్మ సంస్థాపనము కొఱకును. సాధురక్షణ, దుష్టశిక్షణముల కొఱకును భూమిపై నవతరించుచుండును. ఆ యవతారముల విషయమే శ్రీ మద్భాగవతము నందు ప్రపంచింపఁబడినది. మత్స్యకూర్మాద్యవ తారమున్నియు నవతార ప్రయోజనములను నిర్వహించిన మాట వాస్తవమేయైనను “కృష్ణస్తు భగవాన్ స్వయ” మ్మను సూక్తి ననుసరించి యిందు దశమస్కంధమున శ్రీ కృష్ణుని జన్మాది వృత్తాంతములు విపుల తరముగా వివరింపఁబడినవి. భాగవత తార హారమునకు దశమస్కంధము తరళ ప్రాయము.

శ్రీ మద్భాగవతమున కర్మజ్ఞాన విషయములు కూడ ప్రతి పాదింపబడినను భక్తికే అందు ప్రాధాన్యము. మోక్ష ప్రాప్తి కదియే పరమసాధనమని యది బోధించును. అందలి కథోపాఖ్యానము లన్నియు భక్తిమహత్త్వ ప్రతిపాదనమునందే పర్యవసించును. జగద్గురు శ్రీ శంకరాచార్యులవారు కూడ భక్తి నిరసింప లేదనుటకు “మోక్షసాధన సామగ్ధ్యం భక్తి రేవ గరీయసీ” అని వివేక చూడామణిలో చెప్పియుండుట సిదర్శనము. సత్యముకూడ నంతే. కలియుగము నందలి జనులు కర్మజ్ఞాన మార్గముల నవలంబింపఁ జాలని వారగుటచే భక్తినే ఆశ్రయింపవలయును. సంసార సాగర తరణమునకు భక్తియే నిరపాయమైన నౌక. వ్యాసభగవానుడు భాగవతము నిగమ కల్ప తరువు నుండి జాతిన ఫలమని చెప్పియుండెను. అది కల్పతరువువలె భక్తులకు సర్వాభీష్టముల సిద్ధింపఁ జేయును

వ్యాసుడు సంస్కృతమున రచించిన శ్రీ మద్భాగవతమును మహా భక్తుడును, కవిపుంగవుడునైన బమ్మెర పోతరాజు గద్య పద్యాత్మముగా తెలుగున కనువదించెను. అతడు రచించిన భాగవతము నందలి కొన్ని భాగము లే కారణము చేతనో శిథిలమగుటచే వాని సతని మిత్రులో శిష్యులోయైన గంగన, సింగన, నారయ యనువారు పూరించిరి. అయినను తెలుగున భాగవతము మాట విన్నంతనే పోతరాజే రలంపునకు వచ్చును. ఆంధ్ర దేశమున నతని భాగవతమున కున్నంత ప్రచారము మఱి గ్రంథమునకును లేదనుటలో సతిశయోక్తిలేదు. అంగుకతని పద్యములందలి ధారా శుద్ధియు నాన్యతో దృశ్యమైన మాధుర్యమును కారణములు. అందలి పద్యము లొండో, రెండో నోటికి రాని అక్షరాస్యుడు మొన్న

మొన్నటి వఱకు ఆంధ్ర దేశమున నుండెడి వాడు కాడు. కాల వైపరీత్యముచే నిప్పుడందలి పద్యములను కంతగతియు రొనరించు కొను వారి సంఖ్య చదువుకొన్న వారితోనే చాల భిన్నమైనది. పోతరాజు సంస్కృత భాగవతమును యథాతథముగా సాంప్రదించియుండలేదు. భక్తిభావ భరితమైన భాగముల వాతడు పెంపొందించి యుండెను. అది గాక పద్యకావ్యముల నర్థము చేసికొనగలవా రిప్పు డెందఱో యుండరు. అందుచే సంస్కృత భాగవతము నకు రెండు మూడు వచనానువాదములు కూడ వెలసినవి. భాగవతమువంటి ఉత్తమ గ్రంథమొకటి అధిరముగా ప్రచారము పొందిన తోకమున కంత మేలు కలుగనను.

తపోనిష్ఠాగరిష్ఠుల, యోగిపుంగవులు, భక్త శిఖామణులు నైన శ్రీశ్రీశ్రీ ప్రభుదత్త బ్రహ్మచారిగారు జగద్దితార్థమై శ్రీ భాగవతము నందలి విషయములను కథావృద్ధాంతానుభవ పూర్వకముగ సరళసుందరమైన హిందీ భాషతో నలుపది సంపుటములుగా వచన రూపమున రచించి యుండిరి. అది హిందీ భాషాభిజ్ఞుల అదృష్టము. వానిని భక్తవరేణ్యులు శ్రీ రామశరణ్ కుండుర్తి వేంకట నర్సయ్య గురుపుంగవులు సర్వసుఖోదమైన భాషతో తెలిగించి యుండిరి. భక్తిప్రధానమైన శ్రీ మద్భాగవతమును భక్తవరేణ్యుడైన పోతరాజుసాంప్రదించుటవలన ఆంధ్రవతోకమున తెంత మహోపకారము జరిగినదో భక్త చూడామణులైన శ్రీ ప్రభుదత్తబ్రహ్మచారి గారి హిందీ గ్రంథమును భక్తి నముద్రులైన శ్రీ కుండుర్తి గురుపుంగవు లాంధ్రీకరించుటవలన కూడ నంత మహోపకారము జరిగినది. ఆ

గ్రంథమునకు శ్రీ మద్భాగవత దర్శనమును పేరు సార్థకము. అది రెండుసార్లు ముద్రితమైనది. కాని ప్రతులిప్పుడు లభ్యములగుటలేదు. అది చూచి నిత్యధర్మకార్యపరాయణులును వదాన్యశేఖరులునైన భక్తులొక రా సంపుటములను పునర్ముద్రించుట వలన తొకమునకు మేలు కలుగునను నుద్దేశముతో అందుకు సంకల్పించిరి. వారు సిద్ధ సంకల్పులు. పారి సంకల్పబీజము పృక్షమై యిప్పుడీ గ్రంథముల రూపమున ఫలించినది. ఆంధ్రు లాఫలమును ఆస్వాదించి ఆనంద పారవశ్యము పొందుదు రనుటలో సందేహము లేదు.

ఆ భక్తులే శ్రీ వేంకటేశ్వరార్షధర్మసంస్థను స్థాపించి దాని పక్షమున అష్టాదశ మహా పురాణములను తెలుగు లిపిలో తాత్పర్య సహితముగ ముద్రించి ఆంధ్రులకు మహోపకారము చేయుచున్నారు. ఈ భాగవతకథా సంపుటములు కూడ శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆర్షభారతీ ధర్మసంస్థ పక్షముననే ముద్రింపబడుచున్నవి.

శ్రీ వేంకటేశ నామ్నా

భారత సంస్కృతి ప్రవర్ధనార్థాయ

సంస్థాపితేయం ధర్మ

సంస్థార్థా జయతు భగవతః కృపయా.

దివ్యార్థ మేకటాపధాని

నిగమకల్పతరో ర్గళితం ఫలం
 శుకముఖాదమృతద్రవ సంయుతం
 పిబత భాగవతం రస మాలయం
 ముహూరహో రసికా భువి భావుకాః

- సంస్కృత భాగవతము

లలితస్కంధము కృష్ణ మూలము శుకా
 లాపాభిరామమ్ము మం
 జులతాశోభితమున్ సువర్ణ సుమన
 స్సుజ్ఞేయమున్ సుందరో
 జ్జ్వల వృత్తమ్ము మహాఫలమ్ము విమల
 వ్యాసాలవాలమ్మునై
 వెలయున్ భాగవతాఖ్య కల్పతరువు
 ర్విన్ సద్విజ్రశేయమై

- శ్రీ మదాంధ్ర మహాభాగవతము

భాగవత కథ

జగన్మోహినీ

మన్వంతరావతారముల కథ

శ్లో॥ స్వామ్యంభువస్యేహ గురోవంశోఽయం విస్తరాచ్ఛతః ।
యత్ర విశ్వసృజాం సర్గోమనూన్యో వదస్వినః ॥
యత్రయత్ర హరేర్జన్మ కర్మాణి చ మహియసః ।
గృణంతి కవయో బ్రహ్మస్తాని నోవద శృణ్వతామ్ ॥

శ్రీభాగ. ౮ స్కం. ౧ అ. ౧౨ శ్లో॥

క. వినబడియెను స్వామ్యంభువ
మనువంశము వర్ణధర్మ మర్యాదలతో
మనుజుల దనుజుల వేల్పుల
జననంబులు స్రష్టతెల్ల జనియించుటయున్.

ఉ. ఏను ను రామచంద్ర హరియాశ్వమేధేజికి సమర్థుడైచె నే
మేమి యొనర్చె సర్మునువు లేరతడే కి ముడేయుచున్నవా
డేమి నటంచుమీదగతమెయ్యది సజ్జనులైనవారు ము
న్నేమని చెప్పుచుండురు మునీశ్వర నాకెఱిగింపవే దయన్.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

కృత, త్రేతా, ద్వాపర, కలియుగములను నీనాలుగుయుగములు వేయిసార్లు గడచినప్పుడు బ్రహ్మకొక దిన మగును. మరల నింతేకాలము రాత్రిగడువగా బ్రహ్మ త్రిలోకములను దనలోనికి లీనమొనర్చుకొని భగవంతుని యుదరమందు నిద్రించును. నిశావసానము కాగానే మరల దన సృష్టికార్యముతో బ్రవేశించును. వ్యాపారి రాత్రి యందు దుకాణముతో సామానంతను తోననుంచి తాళము వైచి నిద్రించి మరల ద్రాతఃకాలము కాగానే మరల దుకాణమును దెఱచును. ఇదేవిధముగ బ్రహ్మయును దినాంతమందు భూర్భువస్సువర్లోకములను దనలోనదాచుకొనును. మహా, ర్జన, సప్త, సత్యలోకములు నాలుగును మిగులును. మహర్లోకము ఖాళీయగును. అచ్చటనుండువారు జనలోకమునకుఁ బోవుదుడు. దీనినే కల్పప్రళయమందురు. మహాప్రళయమందు, అనఁగా బ్రహ్మకు నూఱు సంవత్సరముల అయువు పూర్తియైనపుడు కలుగు ప్రళయమును మహాప్రళయమందురు. అసమయమున నేలోకము నుండదు. బ్రహ్మలోకము పరికన్నయును వైకుంఠనాథునితో లీనమగును. ఒక కల్పమునకు పదునాలుగు మన్వంతరములుండును.

దెబ్బదియొక్క మహాయుగములకుఁ బైగా నొక మన్వంతరముండును. ఆ మన్వంతరమున కధిపతులుగ మనువు, మనుపుత్రులు, సప్తర్షులు, దేవగణము, ఇంద్రుడు ఆ మన్వంతరమున కొక అవతారముండును. ఈకల్పమునకు మొదటి మన్వంతరమునకు స్వామింభువ మన్వంతరమని పేరు. దానిలో మన్వంతరావతారము యజ్ఞపురుషుడు, కపి, నర నారాయణాద్యవతారములును

వచ్చెను. ఈ విధముగ నీది నిమేష, పల, ఘటికా, ముహూర్త, ప్రహర, దిన, పక్ష, మాస, వర్ష, దివ్యవర్ష, యుగ, మన్వంతర, కల్ప, మహాకల్పములని యిట్లు నిర్ణయింపబడి యుండును. ఇట్లొకటి తరువాత నొకటి వచ్చుచుండును. ఈ ప్రవాహమనాది. అనంత కాలము వఱకిట్లు నడచుచునే యుండును. దీనికాదిలేదు. అంతము లేదు. చాలులేదు. మూలలేదు ఇంత గొప్పకాలమందు మనుష్య దినములతో మనుష్యుల నూఱుసంవత్సరములు, అనంత సాగరమున నొక్క బిందువంతైననులేదు. అట్టి దానికొఱకీ ప్రాణి విష్ణు వీగిపోవుచుండును. “నే నది చేసెదను, నేనిదిచేసెదను” అనుచుండును. ఆయ్యా ! నీవు చేయున దేమున్నది. ఈ ప్రవాహము సనాతనమైనది. నీ వవతార చరిత్రములను వినుము. దీనివలననీకు మేలుకలదు. ఈ భౌతిక పదార్థములు సదా యిట్లే యుండినవి, ఇట్లే యుండగలవు. నొకను గడతో నడుపుము లేక పెద్దదిచేసి ఆవిరితో నడుపుము. మనము దున్ని పండించనిండు, వివిధ యంత్రములతోడనో విద్యుత్తుతోడనో పండించనిండు. దీనితో సంతరమేమియును లేదు మానవ జీవససాఫల్యము భగవచ్ఛక్తిత శ్రవణము నందుగలదు. భక్తులయొక్కయు, భగవంతుని యొక్కయు చరణములందుఁ బ్రీతియుంచుటతో నున్నది. అదియే శ్రవణీయమైనది. అదియే మనము చేయఁదగినది. అంతయును జగజ్జంజాలమే. ఇదంతయును మాయా సంసారమే జనన మరణముల నొసంగుచున్నది. ఇంక నధికాధికముగ సంసారములోఁ బడవేయుననియే.

ఈకల్పమున కెందఱు మనువులైరి ? ఎందఱిప్పటికి గడిచిరి. ఇప్పుడే మన్వంతరము నడుచుచున్నది. ఇంకముందెన్ని మన్వంతరములు మిగిలియున్నవి ? వీనినిదెలిపి వీనిలో నేవైన విశేష చరిత్రములున్నచో వాని నొక్కడ సంతేపముగను, నొక్కొక్కచో విస్తారముగను జెప్పుడు.”

ఇదివిని శుకుఁడిట్లనెను:- “రాజా ! ఈ కల్పముననే కాదు అన్ని కల్పములందును పదునల్లరు మనువులుందురు. ఈకల్పమున (బ్రహ్మయొక్క పాలు) ఆఱు మన్వంతరములు గడిచినవి. ఏడవది నడుచుచున్నది ? ఇంక నేడు జరుగవలయును జరిగిన మన్వంతరములివి-స్వాయంభువ, స్వారోచిష, ప్రయవత, తామస, రైవత, చక్షుషములు. ఇప్పుడు జరుగుచున్నది వైవస్వత మన్వంతరము. ఇది యేడవది. దీని కధిపతి వివస్వతుని పుత్రుఁడగు శ్రాద్ధదేవుఁడు ఈవిధముగ నీవి యేడు మన్వంతరములైనవి. ఇంక నేడ్గురు మనువులు వచ్చెదరు. వారు సావర్ణి, దక్షసావర్ణి, బ్రహ్మసావర్ణి ధర్మసావర్ణి, రుద్రసావర్ణి, దేవసావర్ణి, ఇంద్రసావర్ణి, వీరట్లు క్రమముగ నొకరితరువాత నొక రేవిధముగ నందఱును దమ తమ మన్వంతర పర్యంతము శాసించెదరు. ప్రతి మన్వంతరమునను భగవానుని యవతార మొకటి యుండును”.

ఇదివిని శానకుఁ డిట్లనెను:- “సూతా ! మాకు భగవదవతార చరిత్రలనే వినిపింపుడు.”

అంత సూతుఁడిట్లనెను:- “స్వామీ! ప్రతి మన్వంతరమందును భగవంతుఁ డాఱురూపములతో నుండును. ఈయాఱు చరిత్రలు భగవచ్చరిత్రాం తర్గతములే. మనువు, మనువుత్రులు, ఇంద్రుఁడు దేవగణము, సప్తర్షులు, మన్వంతరావతారములు. భగవానుఁడు క్రీడకొఱకై యీ యాఱు రూపములను ధరించుచుండును. ప్రతి మన్వంతరమున నవతారములను గైకొని భగవానుఁడేవో విశిష్ట కార్యమొనర్చును.”

అంత శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- “సూతా! అన్నిటికంటె ముందు స్వాయంభువ మన్వంతరమందు భగవంతుఁడే మన్వంతరావతారము నెత్తెను? ఆతఁడే విశిష్టకార్యము తొనర్చెను? ఈవిషయమును మీరు మాకుఁ జెప్పవలయును.”

ఇదివిని సూతుఁడిట్లనెను:- “స్వామీ! ప్రథమ మన్వంతరాధిపతి స్వాయంభువ మనువని నేనిదివఱకే చెప్పితిని. ఆతనికి శతరూపయను భార్యకలదు. ఆమె కాకూతి, దేవహూతి, ప్రసూతి యను ముగ్గురు కూతుండు కలిగితి. ప్రియవ్రతుఁడు, ఉత్తాన పాదుఁడను నిద్దరు పుత్రులు పుట్టితి. దేవహూతి గర్భమునుండి ప్రథమ యుగావతారుఁడగు గపిలుఁడుద్భవించెను. ఆతఁడే యీ ప్రపంచమున కంతటికిని జ్ఞానోపదేశమును గావించినాఁడు. ఆతని చరిత్ర నిదివఱలో మీకుఁ జెప్పియున్నాను ఆకూతిగర్భమునుండి భగవంతుని మన్వంతరావతారము కలిగెను. ఆతఁ డీ ప్రపంచమున ధర్మప్రచార మొనర్చుటకై ‘యజ్ఞుఁ’డను పేరఁ బ్రసిద్ధినిఁ జెందెను.

ఈ యజ్ఞ భగవానుడు స్వాయంభువ మనువును అసురరాక్షసుల నుండి రక్షించెను. ఆతఁడే ఆ మన్వంతరమున నిండ్రుఁడై యింద్రుఁడెట్లు పరిపాలించవలయుననునది నేర్పెను.”

అంత శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- “సూతా! స్వాయంభువ మనువును నసురులును రాక్షసులును నేలబాధించిరో, అప్పుడు యజ్ఞభగవానుఁడెట్లు వారిని రక్షించెనో ప్రసంగమును నీవు మాకు విస్తార పూర్వకముగఁ జెప్పవలయును.”

ఇదివిని సూతుఁడిట్లనెను:- “స్వామీ! విస్తారముగఁ జెప్పఁజాలను. ఏలయనఁగా నికను జెప్పవలసినది చాలకలదు. సంక్షేపముగ మాత్రము చెప్పెదను మీరు సావధానులరై వినుఁడు.”

స్వామీ! స్వాయంభువ మనువు తన పుత్రులకును, బుత్ర పౌత్రులకును వివాహమొనర్చిన మీఁదట సాంసారిక భోగములపై నాతని కరుచికలిగి, తనరాజ్యము నంతను బుత్రుల కప్పగించి, వైరాగ్యముచే సమస్తభోగముల మీఁదను విరక్తినిఁజెంది, తన భార్యయగు శతరూపతోఁ గూడి తపస్సు చేసికొనుటకు వనమునకుఁ బోయెను.

అచ్చటికిఁబోయి యాతఁడు గుహ్యమంత్రో పనిషత్సారమును నిరంతరము జపించుచుండెను ఆతఁడు జపించుచున్న మంత్ర సారమిది:- “ఈ సమస్త బ్రహ్మాండమును వ్యాపించినవాఁడును, నెవని సత్తామాత్రము చేతనే సమస్త ప్రాణులును జైతన్యవంతము

లైనవో కాని యెవనికే చేతనతయు నవసరములేదో, ఈశ్వ
మంతయును శయనించుచున్నను నెవఁడు సర్వదా మేల్కొని
యుండునో, అతఁడు జగత్తు నెఱుఁగునో, జగత్తైవరిని నెఱుఁగఁ
జాలదో, కనఁబడునవియు, వినిఁబడునవియు నెవనివలన వ్యాపించి
నవో, అట్లుండుటచేతనే ఆతఁడు సర్వవ్యాపకుఁడగు విభువు,
బ్రహ్మయగుచున్నాఁడు జగత్తులో నేదికలదో అది యంతయును
నీశ్వరునిచేఁ గప్పఁబడి యున్నది అందువలన భక్తిభావముతో
భోగింపవలయును. సమస్తమును నాతనికి సమర్పించి ప్రసాద
రూపమున గ్రహింపవలయును. ఎన్నడును నితరుల ధనములపై
నాసక్తినిఁ జెందరాదు. ఆ బ్రహ్మ చక్షు, కర్ణశ్రోతాది ఇంద్రియ
ములకు విషయముకాదు ఈ బాహ్యేంద్రియముల ద్వారా ఆతని
జ్ఞానము అసంభవము; కాని యాతఁడు స్వయముగ జ్ఞానస్వరూ
పుఁడు. ఆతని జ్ఞానమెన్నటికిని క్షీణింపదు. ఆతఁడందఱ యంతః
కరణములందును నివసించుచుండును. ఏ విధమగు నాసక్తులును
లేనివాఁడు. ఆ పరాత్పర ప్రభువును ధ్యానింపవలెను.”

ఏ ప్రభువునకాది కాని, మధ్యకాని, అంతముగాని, స్వపర
భేదములుగాని లేవో, లోపలనిగాని బయటనిగాని కాకుండ నెవ్వఁడు
సర్వత్ర వ్యాపించియున్నాఁడో, ఆది, మధ్యాంతములును, గర్త
యును, ధర్తయును, హర్తయును నన్నియు నాతఁడేయై యీ
దృశ్యప్రపంచమునంతను నెవఁడుత్పన్నము కావించినాఁడో, ఎవఁడు
సత్యస్వరూపుఁడో, చైతన్యుఁడో, అనంతుఁడో అట్టివాఁడు సర్వత్ర
పరిపూర్ణుడై బృహత్స్వరూపుఁడగుటచే బ్రహ్మయనఁబడు
చున్నాఁడు.

ఈ విశ్వమే ఆతని ప్రత్యక్ష స్థూలశరీరము. ఆతనికనంత నామములు కలవు. తత్త్వర, సత్యస్వరూప, స్వయం ప్రకాశ, అజన్మ, పుణ్యపురుషాది నామములు ప్రసిద్ధములు త్రివిధ శక్తులకును నాతడేకైక ప్రభువు. తన మాయాశక్తిచే నీ విశ్వ బ్రహ్మాండమును రచించి, దానితోడనే పాలించుచుఁ బాలింపఁ జేయుచున్నాఁడు. ఆతడే తన నిత్యసిద్ధ జ్ఞానశక్తిచే నీ యన్నిటి నిద్రజించి సర్వథా సిరీహృదగు చున్నాఁడు. కర్మబంధన కారణ మైనను నైష్కర్మ్యసిద్ధికొఱకు సాధనరూపమగు కర్మను జేయవలయును. ఆతని ద్వారానే సకామకర్మస్థానమున నిష్కామకర్మ నొనర్చుచుందురు; ఏలయనఁగా నిష్కామ భావముతో జేయఁబడిన కర్మయే మోక్షమును బొందించుటకు సమర్థమగుచున్నది. కర్మ యొనర్చుటచేతనే బంధమగుచో భగవంతుఁడు నానావతారములను ధరించి వివిధ కర్మలనేలఁ జేయును. ఆ సర్వాంతర్యామియగు ప్రభువు కర్మలొనర్చును. ఆత్మలాభముచేఁ బూర్ణకాముఁడగుటచే నాతనికి కర్మా సక్తిలేదు. నిరాసక్తుడై కర్మలొనర్చును. ఈ విధముగ నెవరు తదీయులో, ప్రసన్నులో భగవచ్ఛరణాపన్నులో వారును నిష్కామకర్మలొనర్చుచు నాకర్మ ఫలములమీఁద నాసక్తినిఁ జెందుదురు. ఏప్రభువందఱును శిక్షణ నొసంగుచున్నాఁడో, నిష్కాముఁడయ్యు కర్మల నాచరించుచున్నాఁడో, తన సనాతన మార్గమందు న్నాఁడో, ఎవఁడు జ్ఞానస్వరూపుఁడగుటచే సహంకార రహితుఁడో, ఎవఁడు పూర్ణకాముఁ డగుటచే నిష్కాముఁడో, పరప్రేరణచేఁ గార్యములొనర్చక సమస్త ధర్మముల నెవఁడు ప్రవర్తింపఁ జేయనో అట్టి పరాత్పర పరమేశ్వరుని నేను శరణు వేడుచున్నాను.”

శ్రీశుక దేవుఁడిట్లనెను:- “రాజా ! ఈవిధముగస్వాయం భువమనువు ధ్యానమందు తన్మయుఁడై ఏకాగ్రచిత్తముతో నీమాత్రో పనిషత్తునునిరంతరము జపముచేయుచుండెను జపము చేయుచుండ నాతనికి శరీరస్పృహలేదు. అదేసమయమున నచ్చటికి చాలమంది అసురులును, రాక్షసులును వచ్చిరి. వారు బుభుక్షు పీడితులై యుండిరి. ఆకలిచే వారందఱును గలిసి మనువును దినుటకుఁ బరువిడిరి. ఆతఁడు ధ్యానమగుఁడై యుండెను. మనువుత్రియగు నాకూతి గర్భమున బుట్టి యజ్ఞరూపమును ధరించిన సర్వాంతర్యామి యగు ప్రభువు వెంటనే అచ్చటకు యాములను బేరుగల తన పుత్రులతోఁగలిసి వచ్చెను. వారువచ్చి యక్షరాక్షసులతో భునఘోర యుద్ధమును గావించెను. చివరకు యక్షరాక్షసులతోడిపోయిరి. భగవానుఁడు వారి నందఱును గొట్టి పాఱఁదోలెను. భగవంతుని యీ ప్రభావమును గాంచి దేవగణమత్యంత హర్షమును బొందిరి అప్పుడు దేవతలందఱును గలిసి భగవానుని దేవేంద్రుడవు కమ్మని ప్రార్థించిరి. దేవతల ప్రార్థన నంగీకరించి భగవానుఁడు స్వర్గమున నింద్రాసనముపైవిరాజిల్లెను. ఆతని పుత్రులగు యాములందఱును నామన్వంతరమున దేవతాగణములైరి ఈవిధముగ నామన్వంతరమున భగవానుడింద్రుడై పాలన మొనరించెను. ఇప్పుడు నేను ప్రథమ మన్వంతరావతార కథను జెప్పితిని.

స్వాయంభువ మన్వంతరము గడచిపోయిన తరువాత రెండవ మన్వంతరమున నగ్నిపుత్రుఁడగు స్వారోచిషుఁడు రెండవ మనువయ్యెను అతనికి మృమంతుఁడు సుషేణు మరోచిష్మంతుఁడు

మొదలగు మనువుత్రులుండిరి ఆమన్వంతరమున నిండ్రునైపేరు. రోచనుడు, తుషితను వారు దేవగణమైరి. ఉర్జస్తంభాది యేడు గురు మునులు సప్తర్షి పదము నధిష్ఠించిరి. ప్రథమ మన్వంతరమున మన్వంతరావతారమును, నిండ్రుడును నొక్కడే యైనట్టి మన్వంతరమునఁ గాలేదు. ఇందులో రోచనుండిండ్రుడు వేరుగ నయ్యెను. వేదశిరుడను మునికి తుషితయను భార్యయందు భగవంతుఁ డవతరించెను.”

అంత శౌనకుఁ డిట్లనెను :- “సూతా ! ఈ స్వారోచిష మనువు పూర్వజన్మమున నెవరు ఏ పుణ్యప్రభావముచే నాతనికి త్రైలోక్య వందిత పదము ప్రాప్తించినది. దయయుంచి ఆకథను మీకుఁజితమని తోచినచో మాకుఁ జెప్పుడు.”

ఇదివిని సూతుఁడిట్లనెను :- స్వామీ ! ఈ ద్వితీయ మనువు యొక్క కథ మిక్కిలి సరసమైనది, మనోరంజకమైనది, శిష్యాప్రదమైనది. దానిని మీకుఁజెప్పెదను. మీరు దత్తచిత్తులరై దీనిని శ్రవణము చేయుడు.”

కాశీక్షేత్రమందు భాగీరథిలోనికి పుణ్యతోయములగు వరుణా నదివచ్చి కలియును. వరుణానది చాలాపవిత్రమైనది. ఈనదీతట మందుఁ బ్రాచీనకాలమున వరుణాస్పదమను నొక సుందరనగరము కలదు. దానిలో నొక సదాచారియుఁ గర్మనిష్ఠుడగు బ్రాహ్మణుడు నివసించుచుండెను. ఆబ్రాహ్మణుడెంతో సుందరుడు. ఆతనినిఁ జూచుటకు దూరదూరములనుండి వచ్చుచుందురు. దేవతలతో స్వర్గ

మండు అశ్వినీ కుమారులెట్లు సుందరులుగనెన్నఁబడుచుందురో అదే విధముగ నుర్జ్యుతోకమున నీత్రాహ్మణ కుమారుఁ డతిసుందరుఁడుగ నుండెను. ఆతఁడు శారీరకముగ నెట్లు సుందరుఁడో ఆతని యంతః కరణమును స్వచ్ఛము, నిర్మలము, పవిత్రతా పూర్ణమైయుండెను. తనయింటికివచ్చిన యతిథుల నాదరించుటయందును, స్వాగత సత్కారములనొనర్చుటయందును, వారిని సేవించుట యందును మిక్కిలిగ నాతఁడానందించెడువాఁడు. దీనివలన నాతనికి నలు వైపులను మంచిపేరు కలిగెను. ఎవరైన నతిథిఆశ్రయ వృత్తాంత మడిగినచో నందరును నిస్సంకోశముగ నీతని పేరును జెప్పుచుండెడు వారు. ఈతఁడును వచ్చిన వారిని మిక్కిలిగ నాదరసత్కారము లొనర్చుచు నుండుటకు వసతినిఁ జూపించుచు, భోజనమునకు సామాగ్రి నొసంగుచుండెడు వాఁడు. ఇంక వారేదైన నిచ్చను బ్రక టించినచో యథాసాధ్యముగఁ బూర్తికావించెడు వాఁడు. దీనివలన నాతని యశము సర్దిక్కుల వ్యాపించెను. అందరు నాతని కాదర సత్కారము లొనర్చెను వారు బ్రాహ్మణుఁడు కొంచెముగఁ బ్రకృతి మీదఁ బ్రేమకలవాఁడు. ఆత డేకాంతమున బోయి గంటల కొలఁది చెట్లను, ఆకులను జూచు చుండెడు వాఁడు. ఆతఁడిట్లను కొనెడు వాఁడు :- “ఇట్టిసుందర పుష్పములను జేసిన వాడెవఁడు ! ఇన్ని ఫలవృక్షము లెట్లుత్పత్తి యైనవి ! ఈ పృథివి యెంతపెద్దది ! అబ్బో ! ఈభూమిపై నెన్ని దేశములు కలవు ! అందరును హిమా చలమును బ్రశంసించెదరు. హిమాలయ ప్రాంతమెట్లుండునో”

ఈవిధముగఁ భూమిమీద పనోపవన నద, నదీ పర్వతములను జూచుటకు సదానముత్సుకుఁడై యుండెను.

ఒకదినమున నాతనికడ కొక వేదజ్ఞుఁడగు బ్రాహ్మణుఁ డతి థియై వచ్చెను. బ్రాహ్మణ కుమారుఁడాతని మిక్కిలిగ నాదర సత్కారములు కావించెను. శ్రద్ధతో భోజనము పెట్టెను, ఉండుటకు వసతి యొసంగెను. సత్సంగమునకు కూర్చుండినపుడు, అగంతుక బ్రాహ్మణుఁడు అనేక దేశముల వృత్తాంతములను జెప్పెను. ఆ దేశ మట్లుండును, ఈ దేశమిట్లుండును, ఆదేశపు సమాచారములివి, అచ్చటి స్త్రీలిట్లుందురు. హిమాలయ పర్వత శిఖరముల పూర్వము, దానిపై సిద్ధులును, గంధర్వులును జరించుచుందురు. అవ్వరసలు విహరించుచుందురని చెప్పెను.”

ఈ విషయము లన్నిటిని వినఁగానే బ్రాహ్మణకుమారునకు మిక్కిలి కుతుహలము కలిగెను. అతడా యాగంతుక బ్రాహ్మణ నిట్టడిగెను :- స్వామీ ! నాకొకసందేహమున్నది. మీరుదానిని నివారింపవలయునను. మీమాటలను బట్టిమీరు దేశ విదేశము లందుగల సమస్త ప్రదేశములను తెస్సగాఁ దిరిగినట్లు తోచుచున్నది. సముద్రమున కావలి దేశములకుఁ గూడ మీరుపోయినట్లున్నది, సర్వ పర్వతప్రాంతములను మీరు తిలకించినట్లున్నది.”

బ్రాహ్మణుఁడిట్లనెను :- అవును ద్విజరా! నీయనుమానము సత్యమే. భూమిమీద నేనుజూడని దేశములు లేనేలేవు.”

అప్పుడు బ్రాహ్మణ కుమారు డిట్టనెను :- “నాసందేహ మేమనగా - మీరేమంతగా వృద్ధులను గారు, మీకు యాత్రా జనితశ్రమయును గనబడుటలేదు. అట్టియెడ మీరింత దీర్ఘయాత్ర నెట్లు చేయగలిగితిరో?”

బ్రాహ్మణుడిట్టనెను :- “ద్విజవరా ! నేను కాలినడికను బోవలసిక పనిలేదు. నాకనేకములగు నోషధులు తెలియును, నావద్ద నొక ఓషధి కలదు. దానిని బాదములకు లేపనము చేసికొని, యే దిశకుబోవలయునో ఆ దిశకభిమంత్రించినచో నాయోషధి ప్రభా వముచే నేనర్థదినములలో నాలుగు వేల క్రోసులు పోగలను.”

ఇదివినగానే బ్రాహ్మణ కుమారునకుఁ జాల ఆశ్చర్యము కలిగెను. అతడిట్టనెను :- “స్వామీ ! నాకు హిమాలయములను జూడవలయునను కోరిక మిక్కిలిగఁ గలదు. మీరు సన్నను గ్రహించు నెడల నేను నాకోరికను దీర్చు కొనఁగలను.”

ఇది విని బ్రాహ్మణుఁ డిట్టనెను :- “మంచిది నేనునీ కోరికను నెఱవేర్చెదను.”

ఈ మాటతో బ్రాహ్మణ కుమారునకు మిక్కిలి యానందము కలిగెను. ప్రాతఃకాలమునసంధ్యాగ్నిహోత్రములను గావించు కొని హిమాచల యాత్రకొఱకుసిద్ధమయ్యెను అతఁడిట్టనుకొనెను :- “ఒక్కపూటలో నాలుగువేల క్రోసులు వెళ్లఁ గలిగినచో సాయం కాలమున కింటికి వచ్చి సంధ్యాగ్ని హోత్రములను జేసికొందును.

అందువలనఁ దనవెంట నగ్ని హోత్రదులకుఁ గావలసిన వస్తువులను వేనినిఁ దీసికొని పోలేడు.”

బ్రాహ్మణుఁ డాతని పాదములకొక లేపనమును రాచెను. ఉత్తరదిశ నభిమంత్రించెను. ఇప్పుడతఁడుత్తర దిక్కుగా నెగుర సాగెను. ఎచ్చట దిగవలయునను సంకల్పము కలుగునో అచ్చట దిగుచుండెను. మరల నెగురు చుండెను. ఈవిధముగ మార్గమునఁ గల నగరోద్యాన, నదీ నదములను, విశిష్ట స్థానములను జూచుచు నా బ్రాహ్మణ కుమారుఁడు హిమాలయమునకుఁ జేరుకొనెను. అచ్చటి శోభనుగాంచి యతఁడు చకితుఁడయ్యెను, ఒక పర్వతశిఖరమునుండి మఱియొక పర్వతశిఖరమున కెగురుచు బోవుచుండెను. ఆతఁడు హిమాలయ శోభను గాంచి ఆత్మవిస్మృతినిఁ జెందెను. మంచుగడ్డచేఁ గప్పఁబడి స్వచ్ఛ, శుభ్ర, నిర్మల రజతము వలె మెఱయుపర్వతములను గాంచి అతఁడు ముగ్ధుఁడయ్యెను. హిమాలయో పత్యకమందలి యద్భుత శోభయును, అచ్చటి విచిత్ర పుష్పముల మనోహరమగు వాసనయును, శాంత ఏకాంతస్థానములును నీ సమస్తవస్తువులు విప్రుని మనస్సునందొక యిర్వచనీయనంద సంచారమును గలుగ జేసెను. బ్రాహ్మణుఁడు తన్నుఁదానుమఱచి కాలినడకను నాహిమా వృత ప్రదేశమందు విహరింపసాగెను. మంచుమీఁదఁ గాలి నడకనుబోవుటచే నోషధి లేపనము పోయెను బ్రాహ్మణునకిది తెలియదు. ఆతఁడిటునటుఁ దిరిగి తిరిగి అలసి పోగానే, ఇంతలోనే భువన భాస్కరుఁడును నస్తాచలమునకుఁ

బ్రస్తానమొనర్చుచుండెను. అప్పుడాతని కగ్నిహోత్రము, సంధ్యా స్మృతి కలిగెను. ఇప్పుడాతడు మరల నెగిరి యింటికిఁబోవుటకు సంకల్పించెను, కాని ఇప్పుడేమి జరుగును ఓషధి మంచునీరు చేగడుగఁబడినది. దాని ప్రభావము నశించినది. బ్రాహ్మణు డింటికి వచ్చుటకసమర్థుడయ్యెను. ఇప్పుడాతనికి మిక్కిలి చింత కలిగెను, “ఈసమయమున నాకెవరైన నొకసాధువు లభించినచో నాధర్మమునకు లోపము కలుగదు. సంధ్యాగ్ని హోత్రము తొన ర్చుట నావరమధర్మము. నేనన్నిటిని వదలఁ గలనుగాని ధర్మమును వదలుట నావలఁగనిపని, ధర్మసంకటమునఁ బడిన వారిని సాధు వులే రక్షింపఁగలరు.” ఇట్లాలోచించుకొని సాధువులనన్వేషించుట కాతఁడటు నిటుఁ దిరుగసాగెను. ఆతనికి సాధువెవరును దొఱక లేదు, గాని ఒక సాధ్వీమాత్రము దొరకెను.

ఆ వన్య ప్రదేశమందు వరాధిని యను నప్పరస అటు నిటుఁ దిరుగుచుఁ బ్రకృతి పర్యవేక్షణ చేయుచుండెను, యౌవన మదాతిరేకమున నున్న నాయప్పరస తన సౌందర్య కాంతులచే దళ దళలను బ్రకాశింపఁజేయుచు ముగ్ధ హరిణమువలెఁ దిరుగు చుండెను. ఆమె స్వర్గమందలి సర్వశ్రేష్ఠులగు నప్పరసలలో నెన్నఁ బడుచుండెడిది. ఆమె అనవద్య సౌందర్యవతి, ఆమె యింత వఱకే పురుషునిఁ బ్రేమింపలేదు. అతాత్తుగా నామె దృష్టి విపత్తు లోఁబడిన నీ బ్రాహ్మణ కుమారునిపైఁ బడెను. ఏకాంతమున నీతని

యనవిద్య సౌందర్యమును గాంచి, అప్పరస యీతని రూపము నందా సక్తినిఁ జెందెను. కాముకుఁడెంతటి సుందరుఁడైనప్పటికిని కామినీ వాసన చేతను, నిరంతర మనచ్చింతనము చేతను నీతని సౌందర్యము మలినమగును. వానియందా కర్షణయుండదు. కాని సదా చారియును, సంయమియు నైనవాడంత సుందరుఁడు కాకున్నను, సంయమ సదాచారముల ఓజ తేజస్సులచే నీతని సౌందర్య మతి శయముగనుండును. ఆతని యందొక విధమగు నద్భుతాకర్షణము సమావేశమగును. ఆతనిపై దృష్టిని సారించిన వారందఱును వానిని జూచి ప్రేమించుచుండురు. ఆ వరూధుని ప్రేమ పిశాచి. ఇంత వఱకామె హృదయమందిరము ప్రేమప్రతిమలేక శూన్యముగనుండెను. ఆమె దానియందింకను భ్రేమప్రతిమను స్థాపించలేదు. మందిరమున కనురూపమగు ప్రతిమ ఆమెకుఁ గనబడలేదు. వెంటనే అసనాహృత భావముచే నా బ్రాహ్మణుని యనువమ భవి ఆమె హృదయ మందిర మందుఁ బ్రవేశించుటయే కాదు. భావంతముగ నచ్చటఁ గూర్చుండెను. అప్పరస యున్మత్త వలె నా ప్రపకుమారుని వైపు చూచుచుఁ జూచుచు నిలిచి పోయెను.

బ్రాహ్మణ కుమారుఁడు కామియైయుండినచో నీతని చిత్తమును జింతలయైయుండెడిది. ఆతఁడు మాటిమాటికి నామె ముఖము వైపు చూచుచుండెను. సాధారణముగ హృదయభావము ముఖమున నంకితమగును. దానినిఁ బఠించుటకుఁ బ్రయత్నించుచుండెను. కానీ ఆతడు ధర్మాత్ముడు. అందువలననీతఁడు వరూధిని వైపుచూడనైనఁ జూచుటలేదు. కాని వరూధిని తన సర్వస్వమును

నా బ్రాహ్మణ కుమారునకు నమర్పించి యుండెను. కావున నామె తన వ్రకాశముచే నాయరణ్యప్రాంతము నా భాసిత మొనర్చుచు వచ్చి సరళముగ విప్రకుమారుని సమ్ముఖమున నిలుచుండెను.

ఆ యేకాంతపర్వత ప్రాంతమందొక పరమసుందరి రమణీ మణినిగాంచఁగానే యా బ్రాహ్మణునకుఁ గొంచెము ధైర్యము కలిగెను. అతఁడు మధుర స్వరమున నిట్లనెను:- “సుందరీ! నీ వెవరవు? ఎవరిపుత్రికవు? ఇచ్చటనేకాంతమున నొంటరిగా నేలఁ జరించుచున్నావు?”

వరూధిని అత్యంతానురాగభరిత వాక్కులందు పరమస్నేహ, లజ్జా, వీడాభావములను బ్రదర్శించుచు నిట్లనెను:- “మహాభాగా! నేనుస్వర్గమందలియప్పరసను. నన్నువరూధిని యందురు. నేను బ్రేమపిపాసినై యీ ప్రాంతమందు స్వేచ్ఛగా విహరించుచున్నాను. నేనుజాలమందిమనుష్యులను, దేవతలను దైత్యులను. యక్ష గంధర్వ, సిద్ధ, చారణ, కిన్నర, విధ్యాధరాది దేవయోనులలోనివారి నందఱును జూచితినిగాని మీలోనున్న సౌందర్యము నాకెచ్చటను గనఁబడలేదు. మీరునన్నుఁబరవ శనుజేసి ఆకర్షించి, నట్లెవరును జేయలేదు. మీరెవరు? ఎచ్చటి నుండి వచ్చుచున్నారు?”

ఇది విసిబ్రాహ్మణ కుమారుఁడిట్లనెను:- “సుందరీ నేను బ్రాహ్మణుఁడను. అరుణాస్పదమను నగరనివాసిని. ఒక సిద్ధుని కృపచే, దివ్యానులేపన ప్రభావమున నేనీ ప్రాంతమునకురాఁగలితిని. నా యజాగ్రతవలన మంచునీరుచే నాలేపకముఘోయినది. ఈ

నమయమున నేను గొప్ప ధర్మసంకటమునబడితిని. నేను నా అగ్నిహోత్రాదినిత్యకర్మలనుండి వంచితుడనైతిని. నీవు నాకు సాయముచేయవలయును.

వరూధిని అనురాగభరిత హృదయముతోడను, బ్రేమభరిత వాక్కులతోడను నిట్లనెను:- “ఓ దేవా! ఆజ్ఞాపింపుడు నేను నీకేమి సేవచేయవలయును?”

బ్రాహ్మణుడిట్లనెను:- “నేను నాయింటికిఁ జేరఁగల నుపాయ మేదైననున్నచో చూడుము.”

వరూధిని తన సమస్త మమతను గ్రుమ్మరించుచు, గన్నుల నశ్రువులరాల్చుచు, గద్గదస్వరమున నిట్లనెను:- “జీవనధనా! నీవిట్టి మాటను మీనోట నికఁ బలుకకుడు. నేను నీవులేక బ్రదుకఁజాలను. నేను నాసర్వస్వమును మీ చరణముల కర్పించితిని. మీయందను రక్తనగు నన్నుస్వీకరింపుము. దుఃఖినియగు నాదుఃఖమును చోఁ గొట్టుము. కామపాణపీడితనగు నాకు బ్రేమదానమొనర్చి వ్రసన్నుడవగుము.”

బ్రాహ్మణుడు గంభీరుడై యిట్లనెను:- “సురసుందరీ! నీ వెట్టి ధర్మవిరుద్ధపు పలుకులు పలుకుచున్నావు? బ్రాహ్మణుడు కామవశుడగుటెన్నటికిని ఉచితముకాదు. ఆతఁడు సదాధర్మములో నుండవలయును. తన నిత్యనైమిత్తిక కృత్యములందు నిరంతర మనురక్తినిఁ జెందియుండవలెను. సాంసారికప్రేమ పదార్థములు

క్షణకాలము సుఖము నొసంగునుకాని ధర్మాచరణము తోకమునఁ గొంత కఠోరముగఁ గనఁబడినప్పటికినిఁ బరతోకమం దనంత సుఖము నొసంగును. కావున నీవు నాకు కొంచెము సహాయ మొసర్చి నచో నేను నా యింటికిఁ జేరగలను.

మ. తరుణీ రేవును మాపు హవ్యములచేతన్ దృపు డౌవహ్నిన త్కరుణాదృష్టి నొసంగు సౌఖ్యములెఱు గన్ శక్య మేనీకు నా కరణుల్ దర్శలునన్నులున్ బ్రయములై నట్లన్యముల్లావౌడల్ తిరమే చెప్పకుమిట్టి తుచ్చసుఖముల్ మీసొలపైఁ దేనియల్॥

-మనుచరిత్రము

వరూధిని యిట్లనెను:- “దేవా ! పరతోకమందును నిదియే సుఖము. మీరు భాగ్యవశమున నాకు ప్రాప్తించితిరి. మీరిచ్చటనే నివసింపుడు; ఈ ప్రాంతము స్వర్గముకంటెను సుందరమైనది. కావుననే మేము స్వర్గమును వీడి యిచ్చటఁ జరించుచుందుము. నేను మీకన్నివిధములను సేవయొనర్చెదను. నా హృదయహారముగఁ జేసికొందును. దివ్యవస్త్ర భూషణములను సుందరభక్ష్యభోజ్యములను, అంగరాగమును, వాడని పుష్పముల , దివ్యమాలలను, ఇతర భోగసామగ్రిని మీకు సమర్పించుకొనుచు మను. నా తను, మన, ధనములను, సర్వస్వమును సమర్పించి సదా మీసుఖసంతుష్టులను గావించుచుందును.”

బ్రాహ్మణుఁడిట్లనెను:- “భామినీ! ఈ సాంసారిక పదార్థము లందును, విషయభోగములందును యథార్థమగు సుఖములేదు నిజ

మైన సంతోషములేదు వాస్తవికసుఖము ధర్మపాలనమునఁ గలదు. నీవీ పార్వత్యప్రదేశము రసజీయమైన దనుచున్నావు. నాకొఱకు అగ్నిశాలయేనర్హోత్తమ సుఖస్థానము. త్రేలాగ్నులు నాఆరాధ్యములు యజ్ఞవేదియే నాకు ప్రేయ. నీవు నాతో నట్టిధర్మవిరుద్ధపు ప్రస్తావము కావింపవలదు. నేను చంచలచావశమున దేశములు చూడవలయు నను తోభముచే నా అగ్నిశాలను వీడి యిచ్చటికి వచ్చితిని. బ్రాహ్మణుఁ డగ్నిశాలయందేయుండి నిత్యనైమిత్తిక కర్మలయందుం డవలయును ఆతడు దేశవిదేశములను జూడవలయునను తోభమును సంవరణము గావింపవలయును. యాత్రతోఁ బూజాసామగ్రి దొఱ కడు. బాగుగా నిత్యనైమిత్తిక కర్మలును జరుగవు.”

వరూధిని యిట్లనెను :- “ప్రానాథా ! మీరెట్టి స్నేహ హీనవాక్యములను బలుకుచున్నారు. శరణాగత రక్షణమును శాస్త్ర ములతోఁ బరమధర్మముగఁజెప్పిరి. నేను మిమ్ము శరణుజొచ్చి తిని. మిమ్ముల నెదుటనుంచి కాముఁడు నాకు మార్మిక పాదను గలిగించుచున్నాడు. నా అంగప్రత్యంగములందా మార్మిక పాణ ములు గ్రుచ్చుకొన్నవి. శరణాగతరక్షణ ! దానినుండి నన్ను రక్షింపుము. దీననగు నన్ను స్వీకరించుఁడుఁ గౌఁగిలింపుఁడు.”

శా. ఎందేడెందము కందళించు రహితే నేతాగ్రతన్ నిర్వృత్తిన్
చెందున్ గుంభగతప్రదీపకళికా శ్రీదోపనెందెందు తో
కెందేనిండ్రియముల్ సుఖంబుగను నాయింపేపరబ్రహ్మమా
నందోబ్రహ్మయటన్న ప్రాజదువు నంతర్బుద్ధిసూహింపుమా॥

మనుచరిత్రము

అప్పుడా బ్రాహ్మణుడు -

శా. ఈ పాండిత్యము నీకుదక్క వజీయేందే గంటిమే కామశా
స్త్రోపాధ్యాయినినా వచించెదవుమేతోహోత్రయీధర్మముల్
పాపంబున్ రతిపుణ్యమంచునిక నేలాతర్కముల్ మోక్షల
క్షీపాధ్యాగమసూత్రపంక్తికివెపోమీసాంప్రదాయార్థముల్
-మనుచరిత్రము

ఇట్లు పలుక నామె అత్యంత కాతరభావముచే బరమాను
రాగముతో బలపూర్వకముగ బ్రాహ్మణుని గౌరి లించుకొనెను.
ఆసమయమున నామె శరీరము రోమాంచ మయ్యెను. కామపీడిత
యయ్యెను.

శా. ప్రాంచచ్ఛాషణబాహుమూలరుచితోబాలిండ్లుపొంగారబై
యంచుల్ యోవగ గౌరిలించి యధరంబాసింపహా! శ్రీహరీ!
యంచున్ బ్రాహ్మణుడోర మోమిడి తదీయాంసద్వయం
బంటి పొ

మ్మంచున్ ద్రోచె గలంచునే సతులమయల్ ధీర

చిత్తంబులన్ ॥

-మనుచరిత్రము

ఆమెయొక్క యిట్టి సాహసమును గాంచి బ్రాహ్మణుడు
సాహసముతో గద్దించి రోషముతో నిట్లనెను :- “దూరముగా

బొమ్మ దుర్మార్గులారా ! నన్ను దాకితివా నిన్నిప్పుడే భస్మ మొనర్చెద . నీయిచ్చను నెఱవేర్చువాని కడకుఁబొమ్మ” ఇట్లు పలుకఁగానే ఆ యప్పురస మానవుఁ డగ్నిని, సర్పమును, వృశ్చికమును, సింహాది హింసక మృగములను గాంచి వెనుకకుఁ దగ్గి నట్లు తగ్గెను.

సూతుఁడెట్లనెను:- “మునులారా ! భగవానుఁడీ మనుష్య ప్రాణినపూర్ణముగఁ జేసినాఁడు. ఈతఁడొక్కరినే ప్రేమింపఁగలఁడు. ధర్మమును ప్రేమించువారికి ధర్మవిరుద్ధమగు కామమును, ధర్మ హీనమగు ధనమును దుచ్చములు. వారు ధర్మముతప్ప మిగిలినవాని నన్నిటినిఁ దుచ్చముగఁ దలంచెదరు. ధర్మబలివేదికపై వారు సమస్తమును హోమము కావించెదరు. ధర్మముతప్ప వారినిం కేమియు నాకర్షింపఁ జాలదు. హృదయమునఁ గామమావేశించి యున్నప్పుడు, అట్టి కామికి ధర్మార్థములు తోచవు. అట్టివాఁడు కామము కొఱకై ధర్మవిరుద్ధాచరణము కావించును. ధనమును నీరు వలెఁ బ్రవహింపఁ జేయును. అర్థతోలుపుఁడు ధనముకొఱకు ధర్మ కామములు నెఱుఁగడు. డబ్బుకొఱకు తన భార్య, సోదరి, కూమార్తె తోఁగూడ సనుచితకార్యము పొనర్చును. ఏ పరూధిని యొక్క కటాక్షవీక్షణముకొఱకు కలియను గంధర్వుఁడు తన సర్వస్వమును హోమమొనర్ప దీనతా పూర్వకముగఁ బ్రార్థించెనో అట్టిదానిని ధర్మ భిరువగు బ్రాహ్మణుఁడు చెడ్డవస్తువువలెఁ గొలఁదన్నెను.”

బ్రాహ్మణుడు సూర్యాస్తమానమునకుఁ బూర్వము తన
యగ్నిహోత్రశాలకుఁజేరఁ నసమర్థుడగుటను దెలిసికొని ఆతఁడు
చింతించెను. ఆతఁడిట్లనుకొనెను: -“నే నిన్నాళ్ళు నుండి అగ్ని
హోత్రు నవ్యగ్రభావముతో, ఆలస్య, దంభ, కపటరహితముగ
నారాధించితిని. అట్టివాఁడిట్టిసమయమున సహాయము కావింపఁడా?”
యని యాతఁడు నిర్మలబలముల నాచమించి చేతులు జోడించుకొని
యిట్లనెను:-

ఉ॥ దానజపాగ్ని హోత్రపరతంత్రు డనేని, భగత్పదాంబుజ
ధ్యానరతుండనేని, పరదార ధనాదులఁ గోరనేని స
న్మానముతోడనన్ను సదనంబుననిల్పుమినుండు వశ్చిమాం
భోనిధితోనఁ గ్రుంకకయ మున్న రయంబున హవ్య
వాహనా

॥
-మనుచరిత్రము

అగ్నిదేవా ! నీవు జగత్తునకుఁ బాలకుడవు. అందఱకును
రక్షకుడవు. నన్నురక్షింపుము.”

సూతుఁడిట్లనెను -“మునులారా ! ఇట్లు పలుకఁగానే వెంటనే
ఆతని శరీరములో గార్హపత్యాగ్ని ప్రవేశించెను. ఆతని జ్వాలలచే
నాబ్రాహ్మణుని శరీరము ద్వితీయ సూర్యునివలెఁ బ్రకాశించెను.
వరూధుని ఆతని యీ యపూర్వ ఏజస్తేజములను గాంచి యింక
శధికముగ నాసక్తినిఁ జెందెను. అగ్ని ప్రభావముచే నాతఁడు

వెంటనే యెగిరి సూర్యాస్తమానముకాక పూర్వమే ఆతఁడింటికి జేరుకొనెను. అచ్చటికిఁజేరి యాతఁడు తన నిత్యాగ్నిహోత్రాధికమును జేసికొనెను.”

ఇచ్చట వరూధినీస్థితి అధ్వాన్నముగ నుండెను ఆతఁడు వెడలిపోగానే ఆమెఖండిత లతవలె నేలపైబడెను. ఆమెకు శరీర స్పృహలేదు. దీర్ఘ నిశ్వాసములను విడుచుచు, జలములనుండి బయటబడిన జేపవలెదపతప కొట్టుకొనుచుండెను. ఆ రాత్రి యంతయు నామె మిక్కిలి కష్టముతోఁదన్నుకొనుచుఁగన్నులన శ్రువులనురాల్చుచు గడిపెను. ప్రాతఃకాలమైనను నామె స్థితితోబరి వర్తనము కలుగలేదు. ఆఁలిదప్పులు, ఆహారవిహారముల స్పృహయే లేకుండెను. అశ్రువులను రాల్చుచు నాబ్రాహ్మణకుమారునిఁ దలంచు కొనుచు విలవిల నేడ్చుచుండెను.

ఆసమయమునఁగలియును గంధర్వుఁడచ్చటకు వచ్చెను. ఆతఁడిది వఱకే వరూధినియందాసక్తిని, జెందియుండెను. ఆతఁడిదివఱకే మిక్కిలి దీనముగ వరూధినినిఁ బ్రణయ భిక్షనుగోరెను. అప్పుడు వరూధిని నాతని నంగీకరింపక పోవుటయేకాదు తిరస్కరించియుండెను. వాఁడు వెనుదిరిగిపోయెను కాని యాతని మనస్సు నుండి వరూధినియొక్క మనోహరరూపము పోలేదు. ఆతఁడు సదాదానినే చింతించుచుండెను. నేఁడాతఁడు వరూధినియొక్క యీ స్థితిని గాంచి పరమ విస్మితుఁడయ్యెను వరూధినికి స్థితి యెట్లుకలిగినదాయని ధ్యానమునఁ జూచెను. ధ్యానమున నాతని కన్నివిషయములు

నుదెలిసెను. ఇప్పుడాతని ముఖము మెఱయసాగెను ఆతఁడిట్లను
కొనెను “నేను బ్రాహ్మణరూపమును ధరించి యీమెనేల మోసగింప
కూడదు?”

ఆతఁడు కామిఁ కామ సమ్ముఖమున సత్య ధర్మముల
కాతనిమనస్సున నాదరములేదు. అందువలన మాయావి యగు నా
గంధర్వుఁడు మాయచే నదేవిధముగ బ్రాహ్మణ రూపమును ధరించి
ఆమె సమ్ముఖమున నటునిటుఁదిరుగ సాగెను. వరూధిని వానినిఁ
గాంచి నాతఁడు మరల వచ్చినాఁడని భావించి పరువిడి ఆతని
సమీపమునకుఁబోయి యిట్లనెను:- దేవా! మీరు నన్నురక్షింపవల
యును. నిజముచెప్పుచున్నాను, మీరునన్నుఁ గాలఁదన్నినచోఁ
బ్రాణములు వదలెదను. దీనిచే మీకు స్త్రీ వధా పాపము సంభ
వింపఁగలదు.”

బ్రాహ్మణ వేషధారియగు కలియిట్లనెను:- “భామినీ! ఏమి
చేయుదును. నేమ ధర్మసంకటమునఁ బడితిని ఒక ప్రక్క నా
ప్రతమును, మఱియొక ప్రక్క నీప్రాణ రక్షణము. వీనిలో దేనిని
గ్రహింతును దేనిని వీడెదను.”

అంత దీనశాన్వరమున వరూధిని యిట్లనెను:- “ధర్మజ్ఞా!
ఎవరి ప్రాణమునైన రక్షించుట కోటిధర్మములకు మించినది. మీరు
నన్ను రక్షించినచో మీకుఁ బుణ్యలోకములు ప్రాప్తింపఁగలవు.”

బ్రాహ్మణవేషధారియగు గలియను గంధర్వుఁడిట్లనెను:-
“నీవొక ప్రతిజ్ఞను జేయవలయును. రతికాలమున నీవు నేత్రములను

మూసుకొనవయును, ఆసమయమున నావైపునఁ బొరపాటుననైనఁ జూడరాదు.”

వరూధినికి దీన నేమి యభ్యంతరముండఁగలదు ? ఇద్దరకును గాంధర్వవివాహము జరిగినది. ఇద్దరునానందముతో గిరిరాజముపైనఁగల పుష్పకాననములందును, సుందరమనో హర పర్వతగుహలందును, సుందర సరిత్రటము లందును, విహరించుచుండెను. వరూధిని గర్భాధారణసమయమున నా బ్రాహ్మణదేవునిఁ తేజోమయమూర్తినే ధ్యానించుచుండెను. కొంతకాలమున కామెకు గర్భము కలిగెను. ఆమెకు గర్భమని తెలిసి గంధర్వుడగు గలివెడలిపోయెను. కాలాంతరమున నాయప్పరస యొక పుత్రరత్నమును బ్రసవించెను. ఆతఁడు కిరణములచే సూర్యునివలె వెలుగుచుండెను. అందువలనఁతల్లి యాతనికి న్వరోచిషుడను బేరును బెట్టెను. క్రమక్రమముగా నాబాలకుఁడు పెరిగి పెద్దవాడగుచుండెను. ఆతఁడు మునులవలన వేద, వేదాంగములను, ధనుర్వేద సహితముగ సమస్త విద్యలను నేర్చుకొనెను. ఆతఁడు ధనుర్బాణములను ధరించి రాజకుమారులవలె నాపర్వత ప్రాంతమునఁ జరించుచుండెను.

ఒకరోజున నాతఁడు ధనుర్బాణములను ధరించి, ఒకానొక అత్యంత మనోహరమగు నుపత్యక్ సమీపముగఁబోవు చుండునంతలో నాతనికి “రక్షించుఁడు, రక్షించుఁడను. కరుణాభరితమైన

సుమధుర కోమల శబ్దములు వినబడెను దృష్టిని సారించిచూడఁగా నొక అత్యంత సుందర నవయువతి భయవిహ్వలయై ఆయనినభత భిక్షను వేడుచుండెను.”

తనధనుస్సునకు బాణమునెక్కిడి నవయువకుడగు స్వరో చిషుఁ డిట్లనెను :- “దేవీ ! నీవు భయపడవలదు. నేను నిన్ను రక్షించుటకు సిద్ధముగ నున్నాను. నీవెవతెవు ? ఎవరి పుత్రికవు నీకు భయమెవరివలనఁ గలిగినది ! వృత్తాంతము నంతను నాకు వినిపింపుము.”

ఇదివిని భయమునవణకుచు నాయువతి నలువైపులను దృష్టిని సారించి యిట్లనెను :- “దేవా ! విద్యాధరులలో నొకగణ మున కధిపతిగా నలనాభుడను నొక గంధర్వరాజు కలఁడు. ఆతని పుత్రునిపేరు ఇందీవరాక్షుడు. నేనాతని పుత్రికను. నాపేరు మనోరమ మా మాతామహుడు మరుఁడుడను గంధర్వుడొక విఖ్యాతవీర్యము కలవాడు. అతడు వశిష్టభగవానుని పలన సత్త్ర హృదయమను విద్యను నేర్చుకొనెను. వశిష్టుడు స్వామంభువ మనువు నుండియును, స్వామంభువ మనువు పినాకధారియగు శూల పాణి రము శివునినుండియు నేర్చుకొనెను నేను నాతండ్రి కేకైక పుత్రికను, నాకిద్దరు సఖులుండిరి. ఒక దానిపేరు విభావరి. ఆమె మందారుడను విద్యాధరుని పుత్రిక, రెండవయామె కళావతి యగు నది పారమునియొక్క పుత్రిక, మేము ముగ్గురమును గ్రీడలొ నర్చుచుఁ గైలాసపర్వతమందలి ఒక పావన ప్రదేశమునకు బోయి

తిమి. అచ్చట మిక్కిలి చిక్కియున్న వొక విరూప మునినిగాంచి
యౌవనమదమున నాతనితో బరిహాసములాడితిమి. ముని క్రోధో
ద్రుతుడై నాతో నిట్లనెను :- “దుష్టా ! నీవునన్ను పరిహాసమొన
ర్చుచున్నావు. పౌమ్ము. అల్పకాలముననే ఒకానొక రాక్షసుడు
నీపై కుఱుకఁగలడు.”

మునిశాపమును విని నాసఖులు మునినిఁ దిట్టసాగిరి. ఆతని
తపస్సును నిందింపసాగిరి. మునిక్రోధముతో నుండెను, అందు
వలన నాతఁడు వారిలో నొకరుకకుఁ గుష్టరోగము ప్రాప్తింపఁ
గలదనియును, రెండవ యామెకు రాజయత్న (క్షయ) ప్రాప్తించు
ననియు శపించెను. ముని శాపమనత్యము కాదు, కాఁజాలదు.
కావున వెంటనే వారిద్దరి కారోగములు సంభవించెను. నావెంట
నేటికి మూడు దినముల నుండి యొక భయంకర రాక్షసుడు
పడినాఁడు చూడుఁడు. వాఁడు గర్జించు చున్నాఁడు వానినుండి
నన్ను రక్షింపుఁడు.”

ఆమె యిట్లు చెప్పినంతలో నొక భయంకర రాక్షసుడు
స్వరోచిషునకుఁ గనబడెను. అప్పుడు భయవిహ్వలయగు మనో
రమ యిట్లనెను :- “దేవా ! మీరీ రాక్షసునిపై నేనుజెప్పినయస్త్ర
ములనే విడుపుఁడు. విషయమేమనఁగా మా మాతామహునకు
వచ్చిన అస్త్రము లన్నిటిని నిరణముక్రింద నాయస్త్ర విద్యను మా
తండ్రి కొసంగి నాఁడు. నాతండ్రి నా మీదఁగల ప్రేమచే నాకు

నేర్చినాడు. మీరు నానుండి యా విద్యను వెంటనే ప్రయోగోప
సంహారములను నేర్చుకొనుడు. వానిమూలమున మీరు వానిని
జయింప గలరు.”

స్వరోచిషుఁ డాచమన మొనర్చి సంతోషముతో నాయస్త్ర
హృదయమును గ్రహించి, యాయస్త్రమును నా రాక్షసునిపైఁ
బ్రయోగింపఁ దలఁచెను. దీనిచే రాక్షసుఁడు భయభీతుడై యిట్ల
నెను :- “శూరవీరా ! ముందుగా నా మాటలను విని తరువాత నీ
యస్త్రమును బ్రయోగింపుడు”

స్వరోచిషుఁడిట్లనెను :- “చెప్పుము. ఏమనెదవు ?” రాక్ష
సుఁడిట్లనెను :- “వీరవరా ! నేను రాక్షసుఁడనుగాను. ఈవిల్ల
తండ్రియగు నిందీవ రాక్షసుడను. విద్యాధరుఁడను.”

స్వరోచిషుఁడిట్లడిగెను :- “అయితే నీవు రాక్షసుఁడ వైతై
తివి ? నీపుత్రికనే హింసింపఁ బూసతివేమి ?”

రాక్షసుఁడిట్లనెను :- “అయ్యా ! ఇది నాస్వకర్మ ఫలమునే.
నాయుర్వేదమును జదువుటకు బ్రహ్మమిత్రుడను ముని కడకు
బోయితిని, ఆతఁడు నన్ను నిషేధించెను. నేను మారువేషమున
మోసగించి చదివితిని. విషయము తెలియగానే ఆతఁడు రాక్షసు
డగునట్లు శాపమొసంగెను. మిక్కిలి అనునయ వినయము తొన
ర్పఁగా నాతఁడిట్లనెను :- “రాక్షసుఁడవై నీవు నీపుత్రికపైఁ తెలియక
హింసింప బడు నపుడొక యువకుఁడు నీపైఁ బ్రచండముగ నాత్ర

మణకు రాగలడు. ఆతని మూలమున నీకుద్ధారము కలుగఁగలడు. నీకుమరల గంధర్వలోకము ప్రాప్తింపఁ గలడు.” ధర్మజ్ఞా! ఇప్పుడు నాకు పూర్ణజ్ఞాన మబ్బినది. నే నీకాయుర్వేద విద్య నొసంగెదను. ఈనామనోరమ కన్యను గూడ నీకొంసగెదను.” ఇట్లు పలికి యాతఁడు తన కూతురను, ఆయుర్వేద విద్యను నొసంగి గంధర్వ లోకమునకుఁ బోయెను. అనంతర మాతనికి విద్యాధర జన్మము ప్రాప్తించెను.

ఇచట స్వరోచిషుడు మనోరమను విద్యుక్తముగ వివాహ మాడెను. ఆయుర్వేద వ్రథావముచే నాతఁడు తన పత్ని మొక్క యిద్దర సఖులను రోగ విముక్తలను గావించి వారిని గూడ వివాహ మాడెను. ఈవిధముగ నాతఁడు తన ముగ్గురు పత్నులతో నామనో హర హిమాలయో పత్యకలందు నానందముగ విహరించు చుండెను. ఆముగ్గురి గర్భముల నుండి విజయ, మేరునంద, మహాబలియను ముగ్గురు పుత్రులుదయించిరి. ముగ్గురు పుత్రులకు మూఁడు నగర ములను నిర్మించి వానిలో నుంచెను. ఈముగ్గురు పత్నులతోఁ బూర్వరీతిని పార్యత్య ప్రదేశమందే ఆనంద విహార మొనర్చు చుండెను.

స్వరోచిషునకు వేటయనిన మిక్కిలి ప్రీతి అందువలన నొకదినమున ధనుర్బాణములను ధరించి యాతఁడొక సూకరమును వెంటాడెను. ఇంతలోనే ఒక హరిణము వచ్చి యిట్లనెను:- “ధనుర్భా రులలో శ్రేష్ఠుడైనవో రాజా! నీవీ సూకరముపై బాణమును

ప్రయోగించెదవేల ? నన్నే ఆ బాణముతోఁగొట్టి చంపివేయుము దానిచే నేనత్యంతక్లేశము నుండి బయటఁబడఁగలను. నీ బాణమును సఫలముగాఁగలదు.”

మృగినోట మానుష వాణిని విని సహానుభూతి స్వరమున స్వారోచిషుఁడిట్లనెను:- “మృగీ ! నీ కేమి కష్టముకలదు నీకష్టమునకుఁ గారణమును జెప్పుము. నాకు చేతనైనంతవఱకు దానిని నివారించుటకుఁ బ్రయత్నించెదను.”

మృగి యిట్లనెను:- నీ కే కష్టమును లేదు, ఎవరిని నేను ప్రేమించుచున్నానో ఆతఁడు నన్ను బ్రేమించుటలేదు. ఇదియే నాకష్టము, ప్రేమ లేని రూక్షజీవనము వ్యర్థము. నా ప్రేమాస్పదుని అవ హేళనమును భరించుటకంటె మరణమే మంచిది, సర్వ శ్రేష్ఠమైనది.

స్వారోచిషుఁడిట్లనెను :- “నీవు ప్రేమించుచుండ నిన్ను ప్రేమింపని యాపురుషుఁడెవడు ? వట్టి హృదయహీనుఁడు.

మృగి యిట్లనెను,- కాదు, హృదయహీనుఁడు కాదు; కాని యాతఁడన్య స్త్రీలను బ్రేమించుచున్నాఁడు.

స్వారోచిషుఁడిట్లనెను :- “నాకు ఆతఁడెవరి” చెప్పుము.”

మృగిట్లనెను :- “దేవా ! అపరాధమును త్నమింపవలయును. నేను మిమ్మే ప్రేమించుచున్నాను, నిన్నేదొందఁ దలంచు

చున్నాను. మీకీ సుందరులుండఁగా నన్ను బ్రేమింపరు కావున మీ బాణముచేఁ జచ్చుటయే నాకు సుఖము”

నవ్వి స్వారోచిషుఁడిట్లనెను :- నేను ద్విపాదుఁడను, నీవు చతుష్పాణుఁడువవు. నేను నిన్నుఁ బ్రేమించినను వ్యర్థమే నిన్నెట్లు విహహమాడఁ గలను ?”

మృగియిట్లనెను :- “మీరునాపైఁ గృపఁజూచుచోననురాగ భరిత హృదయముతో నన్నా లింగనము చేసికొనుము. స్నేహ లింగనము నసంభవములును సంభవములుగఁ జేయఁ గలుగు దివ్యౌషధి.

ఇదివిని సర్వోచిషుఁడు స్నేహపూర్వకముగ దాని నాలింగన మొనర్చుకొనెను. ఆలింగనము చేసికొనఁగానే అది అత్యంత సుందరి దివ్యరూప ధారిణియు, సర్వాంగసుందరియు, సుకుమారియునగు స్త్రీ యయ్యెను.”

విస్మితుఁడై సర్వోచిషుఁ డిట్లనెను :- “నీవెవరవు ?”

నవ్వి యామె యిట్లనెను :- “దేవా ! నే నీ వసమున కధిష్ఠాత్మ దేవతను, ప్రథమ మన్వంతరమైన తరువాత, ద్వితీయ మనువు వీర్యముచే నాగర్భమున నుత్పన్నము కాఁ గలఁడని నాకు వేదములు చెప్పిరి. కావున మీరు మీ వీర్యముచే నాయందు ద్వితీయ మనువు నుత్పన్నము కావింపుఁడు.

ఇది విని స్వరోచిషుడు వనదేవీ గర్భమునుండి యొక పుత్రరత్నము నుత్పన్నము కావించెను. తండ్రి అతనికి ద్యుతు మంతుడను పేరిడెను. కానిస్వరోచిషుని పుత్రుడగుటచే స్వారోచిషుడయ్యెను. తపఃప్రభావముచే నాతడు బ్రహ్మను బ్రసన్ను నొనర్చుకొనెను. ఆతఁడతనిని మను పదమునఁ బ్రతిష్ఠితునొనర్చెను. ఈతఁడే ద్వితీయ మన్వంతరమున కధిపతియగు స్వారోచిషమనువయ్యెను. స్వారోచిషుడనునది అగ్ని యొక్కపేరు. కావున స్వారోచిషుడను నది ఒకానొక కల్పమున నగ్నిపుత్రుడను పేర విఖ్యాతినిఁ జెందెను.

తదనంతరము పరీక్షిన్మహారాజిట్ల డిగెను :- “స్వామీ ! ద్వితీయ మన్వంతరావ తారము పేరేమి ? ఆతఁడేమి విశేష కార్యము నాచరించెను ? ఈ కథ యట్లేయున్నది.

ఇదివిని శ్రీశుకుఁడిట్లనెను :- రాజా ! ఈయవతారమందు భగవంతుని నామము “విభువు”

రాజిట్లడిగెను :- “స్వామీ ! ఈ విభుని భార్య పేరేమి ? ఈతఁడే కార్యముల నొనర్చినాఁడు ?”

అంత శ్రీ శుకుఁడిట్లనెను :- “మహారాజా ! ఈవిభువు వివాహమాడలేదు ప్రపంచములో నైషిక బ్రహ్మచర్య మెట్లుండ వలయునో తానాచరించి చూపినాఁడు. ఇదియే ఆతఁడొనర్చిన కార్యము పూర్వము పుత్రులకు గతిలేదను మాన్యత యుండెడిది.

ఈతఁడిట్లనెను :- “లేదు పరమార్థమునకు దారా పుత్రులవసరము లేదు. సంతాన వాసన లేనివారఖండ బ్రహ్మచర్య వ్రతము నాచరించినచో నక్షయ లోకములను బ్రాప్తింపఁగలరు మోక్షాధికారులగుదురు. నైమి శారణ్యమందున్న నెనుబది యెనిమిది వేలమంది మహర్షులునుగౌమార్థమునుండియే బ్రహ్మచర్యవ్రతమును బాలించుచు యమనియమాది సాధనములతో సాధనతత్పరులైరి. ఈ వ్రతదీక్షను విభుభగవానుఁడే వీరికొసంగెను. వీరు కల్ప జీవులగు ఋషులు, కలియుగమురాఁగానే వీరు జన లోకము నకుఁబోవుదురు. మిగిలిన సమయమును నైమి శారణ్యాది పుణ్యస్థలములందు భగవత్కథలతోఁగాలమును గడపు చుందురు.”

శ్రీ శుకఁడిట్లనెను :- “రాజా ! నేను నీకు వ్రథమ, ద్వితీయ మన్వంతరావతారములను గూర్చి చెప్పితిని, ఇప్పుడికఁ దృతీయ చతుర్థ మన్వంత రావతార చరిత్రమును వినుము.”

....

తృతీయ చతుర్థ మన్వంతరములు

శ్లో॥ చతుర్థ ఉత్తమభ్రాతా మనుర్నామ్నా చ తామసః ।
 పృథుః భ్యాతిర్నరః కేతురిత్యాద్యా దశ తత్స లాః ।
 తత్రాపి జజ్ఞే భగవాన్సరిణ్యాం హరిమేధ సః ।
 హరి రిత్యాహతో యేన గజేన్ద్రో మోచితో గ్రహతః ॥

-శ్రీభాగ. ౮ స్కం. ౧ అ. ౨౭, ౩౮ శ్లో ॥

సీ॥ మానవాధీశ్వర మనువు నాలవవాఁడు,
 తామసుండనఁగ నుత్తముని భ్రాత
 పృథివీపతులు కేతువృషవరభ్యాత్యాదులతని
 పుత్రులు పద్మరథిక బలులు
 సత్యక హరివీర సంజ్ఞాలు వేల్పులు త్రిశిఖ
 నామము వాఁడు దేవవిభుఁడు
 మునులు జ్యోతిర్వ్యోమ ముఖ్యులు
 హరిపుట్టె హరిమేధునకుఁ బ్రీతిహరిణీయందు

ఆ. గ్రాహ బద్ధుఁడయిన గజరాజు విడిపించి
 ప్రాణ భయము వలనఁ బాపిరాచె
 హరిదయా సముద్రుఁడభిల తోకేశ్వరుఁ
 దనిన శుకునిఁజూచి యవని విభుఁడు.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము

నాస్తికు లెందఱో జగత్తునకుఁ గర్త లేడని పలుకుచుందురు.
 స్వభావముచేతనే గుణములు గుణములందు వర్తించును. జలమునకు
 శీతలమెట్లు స్వభావమో రజోవీర్య సంయోగముచే సంతానోత్పత్తి
 యును స్వభావమే యగుచున్నది. ప్రకృతి నియమములచేతనే
 యీప్రపంచము నడుచుచున్నది. ప్రకృతి బడమైనచో దానియందు
 సంయమిత మొనర్చు శక్తి యుండదు. ఏ జడయంత్రమైనను
 జైతన్య నియంత్రణము లేక చిరకాలము నియమాను సారముగ
 నిలువఁజాలదు. ప్రపంచమేదో ఒక నియమమునకుఁగట్టుబడి యథా

వత్తుగ నడుచుచుండుట మనము గాంచుచున్నాము ఋతువులు క్రమముగా వచ్చుచున్నవి. కాలాను సారముగ ఫలపుష్పాదులు లభించుచున్నవి. సూర్య చంద్ర, గ్రహ, నక్షత్రాదు లోకనియమమున నడుచుచున్నవి. ఈ కారణము లన్నిటిచేఁ ప్రకృతికిఁ బరుడైన ఋతుషోత్రముఁడున్నాడని ఋజువగుచున్నది. పగలు తరువాత రాత్రియు, నెండాకాలము తరువాత వర్షకాలమును, వర్షకాలము తరువాతఁ జలికాలమును వచ్చిసట్లు. ఒక మన్వంతరము తరువాత రెండవ మన్వంతరమును, రెండవదాని తరువాత మూడవదియును నిట్లు కల్పమునకు బదునాల్గు మన్వంతరములు గడుచుచుండును. వానితో నదే విభముగ మనువులును, మను పుత్రులును, ఇంద్రుడు దేవతలును, సప్తర్షులును, అవతారములును పచ్చుచుండును. తరువాత రావలసిన మనువు, దేవతలు, సప్తర్షులు, మొదలగువారు స్వర్గలోకమునకును, మహర్ణోకమునకునుబోయి అధికారహీనులై ఆనందము ననుభవించుచుండురు. రెండవ కల్పమందు మరల నెన్నిక జరిగినప్పుడు మను వింద్రుఁడు కావచ్చును. ఇంద్రుఁడు మనువు కావచ్చును. కొందఱు సప్తర్షులయ్యెదరు. ఇట్లు పదవులు మారుచుండును. బ్రహ్మ పదవి వఱకశాశ్వతమైనవే, క్షయిష్ణువులే. ఒక విష్ణుపదము మాత్ర మక్షయమైనది.

శుకదేవుఁడు పరీక్షితుతో నిట్లనెను :- “రాజా ! నీకునేను రెండు మన్వంతరావతారములను గుఱించి చెప్పితిని. ఇప్పుడిక మూడవ మన్వంతర వర్ణనమును వినుము.”

ఇదివఱకు స్వాయంభువమను వంశవర్ణనమును జెప్పితిని. స్వాయంభువమనువు కుమారులు ప్రియవ్రత, ఉత్తానపాదులు. ప్రియవ్రతుని పుత్రుఁ డుత్తముఁడు ఆతఁడు తన పుణ్యప్రభావముచే తృతీయ మన్వంతరమునకు మనువయ్యెను. ఆ మన్వంతరమంత యును నాతఁడు మనువై పాలించెను. ఆతనికి పవన, సృంజయ, యజ్ఞహోత్రాదులను బుత్రులు కలిగిరి. వారీప్యథివి కథిపతులై దీనినిఁ జాలించుచుండిరి. వసిష్ఠునకుఁ బ్రమదాదు లేడ్గురు పుత్రులుండిరి. వారేడ్గురును నా మన్వంతరమందు సప్తర్షులైరి. సత్య, దేవశ్రుత, భద్రదులనువారు దేవతాగణములయిరి. ఆ మన్వంతరమున కింద్రుఁడు సత్యజిత్ అనువాఁడు, ఆ మన్వంతరమున భగవానుఁడు “సత్యసేనుఁ” డనుపేర నవతరించెను. భర్మదేవుని భార్యలలో సూన్యత గర్భమునుండి భగవానుఁడుద్భవించెను.

ఆ సమయమున దుష్టులగు యక్షరాక్షసు లింద్రు ననేకవిధముల బాధలుపెట్టిరి. ఏవిధముగనైన నింద్రుని స్వర్గసింహాసనము నుండి దించి తామధిపతులైపాలింప వలయునని ప్రయత్నించుచుండిరి. అసత్యస్వభావులును, దుశ్శీలురును, దుష్టులు నగువారి యభిప్రాయమును గ్రహించి దేవేంద్రుఁడు సత్యసేనుని శరణువేడి ఆతని సహాయమును గోరెను ఈమన్వంతరమున భగవదవతార మీ ప్రయోజనముకొఱకే వచ్చినది. అందువలన భగవానుఁ డింద్రుని ప్రార్థన నంగీకరించి, దుష్టస్వభావులగు యక్ష, రాక్షస, అసుర, భూతాదులను నాశము కావించెను. ఏలయనఁగా వీరు ప్రాణు

లందఱకును ద్రోహమొనర్చుచుండిరి. యజ్ఞాదులకు విఘ్నములు కలిగించుచుండిరి. అట్టివారినిఁ జంపుటచే నింద్రునకు మిక్కిలి ఆనందము కలిగెను.

ఆతఁడు భగవాను నిట్లు ప్రార్థించెను :- “ప్రభూ ! మీరు నన్ను మిత్రభావముతో స్వీకరించుఁడు. ఇదేవిధముగ నన్ను అసత్యపరాయణులగు నసురులనుండి రక్షింపుఁడు.”

భగవానుడు ‘తథాస్త’ని యింద్రుని ప్రార్థననుమన్నించెను. అప్పటి నుండియే యాతఁ డింద్రు నఖిలనిపించుకొనెను. భగవానునితో సఖ్యసంబంధమును స్థాపించుకొనుటచే నింద్రుఁడు నిర్భయుఁడై, ఆమన్వంతర మంతయును స్వర్గమును భగవంతుని సహాయముతోఁ జేయుచుండెను.

ప్రియవ్రతుని ద్వితీయ పుత్రుఁడును, నుత్తమునకు దమ్ముఁడును నగు దామసుఁడు నాల్గవ మన్వంతరమునకు మనువయ్యెను. ఆతనికి సృధు, భూతి, నర, కేతువసు వారలు పదుగురు పుత్రులుండిరి. వారు పృథివియందు భిన్న భిన్న స్థానము లేర్పరుచుకొని, రాజధానులను నిర్మించుకొని పాలించిరి. వారు రాజ వంశములను వృద్ధిగావించిరి. ఆ మన్వంతరమున సత్యక, హరి, వీరులను వేవతా గణములుండిరి. ఇంద్రునిపేరు త్రిశిఖుఁడు. జ్యోతిర్ణామాదులు సప్తర్షులు, ఆ తామసమన్వంతరమున విధృతుని పుత్రులగు వైధృతులు దేవగణమైరి. వీరు విశేషదేవగణము. వీరుకాలక్రమమున నశించిరి. వీరేసప్తర్షులను రక్షించిరి. ఆ సమయమున సప్త

ర్దులు కొంచెము తేజోహీనులుగా నున్నట్లున్నది. అప్పుడు విశేష దేవగణమవతరించి తమతేజములను రక్షించుకొనిరి. ఆ మన్వంతరమున భగవానుడు 'హరి' యవతారము నెత్తెను. హరిమేధుడను ఋషికి హరిణియను ధార్యయందు హరియవతరించెను.

రాజిట్టడిగెను :- “ప్రభూ ! “హరి” భగవానుఁ డేమి విశేష కార్య మొనరించినాఁడు.”

అతఁడు శుకదేవుఁ డిట్లనెను :- “రాజా ! ఈహరియే మకరచే జిక్కిన గజము నుద్ధరించినాఁడు.”

ఇదిచిని అత్యంతోల్లాసముతోఁ బరీక్షిన్మహారాజిట్లనెను :- “ప్రభూ ! గజ గ్రాహోద్ధార కథ ప్రపంచమున సర్వత్ర ప్రసిద్ధియై యున్నది. ఇదియత్యంత పరమ పావన చరిత్రము. భగవానుని భక్తవత్సలతకిది సర్వశ్రేష్ఠమగు నుదాహరణము. తన యాశ్రితులను రక్షించుటకు భగవంతుఁడెట్లు పరువిడి వచ్చునో దానిని గూర్చిన యుజ్జ్వలోదాహరణ మీకథయందు లభింపగలదు. ప్రభూ ! నేనీ పుణ్యాభ్యాసమును విస్తారముగ వినఁదలచుచున్నాను. గజుఁడు గ్రాహమెట్లు పట్టుకొనినది ? భగవానుఁడెట్లు పోయి దాని నుద్ధరించినాఁడు. ఈపరమ పవిత్రమంగళ ప్రదమగు శుభచరిత్రమును మీరు దయయుంచి నాకు జెప్పవలయును. పవిత్రమగు కీర్తన కలిగిన శ్రీహరి నామ గుణకీర్తనము లేకథల యందు వచ్చునో ఆప్రసంగములు శ్రేష్ఠములు. ఆప్రసంగములే ప్రశంస

నీయములైనవి. అదరణీయములు. స్వామీ! నేను శిష్యుడను. ఈపరమపావన పుణ్యప్రదమగు ప్రసంగమును ప్రేమపూర్వకముగ, బ్రహ్మతుడనైన నాకుఁజెప్పుడు.”

సూతుఁడు శౌనకాది మహామునులతో నిట్లనెను:- “ఋషి లారా! వరీక్షి నృహారాజింత దీనతతో నత్యంతో త్సాహముతో గజ గ్రాహోద్ధారమును గూర్చి ప్రశ్నింపఁగా వ్యాసనందనుఁ డాతనిఁ బ్రశంసించి, భగవత్కథలందిట్టి ఉత్కృటానురాగముండ వలయు నని మాటి మాటికనుచు రాజుతో నిట్లనెను:- “రాజా! నేనునీకు గజ గ్రాహోద్ధార తమనీయ కథను జెప్పెదను. దానిని నీవు శ్రద్ధా సహితముగ ఋషులతోఁ గూడి శ్రవణ మొనర్చుము.”

.....

గ జ ము - గ్రా హ ము

శ్లో॥ ఆసీద్గిరివరో రాజం న్రికూట ఇతి విశ్రుతః।

క్షీరోదే నావృతః శ్రీమాన్యోకనాయుత ముచ్చితః॥

-శ్రీ భాగ. ౮ స్కం. ౨ అ. ౧ శ్లో

సీ॥ రాజేంద్ర విను సుధారాశితో నొక పర్వ

తము త్రికూటం బనఁ దనరుచుండు

యోజనాయుతమగు సున్నతత్వంబును

నంతియ వెడలుపు దనతిశయిల్లు

-శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

ఈ పృథివీ మండల మనియమితముగా స్వతః యేర్పడిన దనరాదు. దీని నిర్మాణము మిక్కిలి జాగ్రత్తగా గొలిచి తూచి యేర్పఱుపఁబడినది. ఆర్యశాస్త్రములలో వర్ణన మిట్లున్నది - ఈ పృథివిని నేడు ద్వీపములు కలవనియును, పానినిఁ జుట్టుకొని యేడు సముద్రములు కలవనియును, వికసించిన కమలమువలె నీ జంబూద్వీప మున్నదనియుఁ గలదు. జంబూద్వీపమందు నవ ఖండములుకలవు. కమల మధ్యమునఁ గర్ణికవలె సున్న భాగమున నిలావృత వర్షమున్నది. దానిలో దివ్యసుమేరు పర్వతముకలదు. కమలమునకు నలువైపులను దశములుండునట్లు మిగిలిన నెనిమిది వర్షములు కమల దశములవలె సున్నవి. దీనికి నలువైపులను నుప్పునీటి సముద్రము కలదు. సముద్రమున కావల నలువైపులను బ్లక్ష ద్వీపము కలదు. కోటకు నలువైపుల నగడ్డ యుండునట్లు ప్లక్ష ద్వీపమున కొక ప్రక్కను షార సముద్రమున్నది. రెండవ వైపున నిక్షు సముద్రమున్నది. ఒక సముద్రమును దరువాత నొక ద్వీపమును. నిట్లు సప్తద్వీపములు సప్తసముద్రములచేఁ జుట్టుకొనఁ బడియున్నవి. షారసముద్రము, ఇక్షు సముద్రము, సురా సము

ద్రము, ఘృత సముద్రము, క్షీర సముద్రము, దధి మండోద సముద్రము, శుద్ధోదక సముద్రము-ఇట్లేడు సముద్రములు కలవు. ఊరసముద్రము తప్ప మిగిలిన నాఱు సముద్రములును నీ చర్మ చక్షువునకుఁ గలఁబడవు. అవి దివ్యములు, వానియందును నిట్లే జీవజంతువులు, లతా గుల్మ, వృక్ష, గ్రామ, సగర, పన, పర్వత, నదీ నదాదులన్నియునుగలవు. వీని పర్వతముల మీఁద సుందర దేవోద్యానములు కలవు. వానితో దేవతలప్పరసలతోవచ్చి విహార మొనర్చుచుందురు.

నూతుఁడిట్లనెను :- “నిరాహారవ్రతమును బూని, మిక్కిలి సావధానముగ శ్రీశుకముఖ నిస్సృత ధామృతపాన మొనర్చి తృప్తుఁడైన బరీక్షిన్మహారాజు వ్యాసనందనుని గజేంద్రమోక్షణ తథను జెప్పుఁడని ప్రశ్నించెను. అప్పుడు శుకుఁడు గద్గద కంఠముతో నిట్లనెను:-రాజా! నీవు ధన్యుఁడవు. జలములను ద్యజించినను గభా శ్రవణమందు నూతనోత్సాహమును జూపించుచున్నావు. ముందుగా నేను నీకు గజ, గ్రాహముల నినాసస్థానములను గూర్చి చెప్పెదను. దీనిని నీవేకాగ్రచిత్తుఁడవై సమస్తమును లతోఁ గూడి శ్రవణ మొనర్చుము.

ఉత్తరానందవర్ధనా! రాజా! క్షీర సాగరముచేఁ జుట్టుకొనఁ బడి అత్యంత రమణీయమగు నొక త్రికూట పర్వతముకలదు. అది సాధారణ పర్వతముకాదు. సుమేరువువలెనే అది ప్రసిద్ధమును, ఎత్తీర్ణమునగు పర్వతము. అది పదివేల యోజనములెత్తు గలిగి,

అంతే విస్తీర్ణము గలిగియుండెను. రాజా! అది భూస్వర్ణమునకు మకుటమణియైన గిరివరము. దానిక్రింద పుణ్యశేషముగల స్వర్గీయ పురుషులు నివసించుచుందురు. వారెన్నటికిని వృద్ధులుకారు. వెండ్రుకలు తెల్లబడవు. అచ్చట పాలసముద్రముండనే యున్నది. కోరికల ననుసరించి సమస్తవస్తువుల నొసంగు నసంఖ్యాకములగు దివ్య ద్రుమములు కలవు. అచ్చట నుండువారలకు శోకము, రోగము లుండవు. ఆపర్వతముమీద దేవ, యక్షకిన్నర, గహ్యకాప్పర సలును స్వచ్ఛందముగ విహరించుచుందురు ఆపర్వతమునకు మూడు శృంగములు కలవు ఒకటి సువర్ణశృంగము, రెండవది రజతశృంగము మూడవది లోహశృంగము. అందువలన అది త్రికూట మని పిలువబడు చుండును. ఈ మూడు కూట (శృంగ) ములు దానికి ప్రధాన శృంగములు. ఇవిగాక ఆవిశాల పర్వత మునకు ననంఖ్యాకములగు శృంగములుకలవు. వానియందు నానా విధములగు ధాతువుల గనులుకలవు ఒక్కొక్కచోట భూమి రక్త వర్ణముగనుండును. ఒక్కొక్కచోటఁ బాషాణములు కృష్ణవర్ణముగ నుండును. కొన్నిచోట్ల తెల్లగనుండును. కొన్నిచోట్ల వివిధమణుల గనులుకలవు. అవి సూర్యకిరణ సంయోగముచే దిశలను బ్రకాశిత మొనర్చు చుండెను. అచ్చటి వృక్షములత్యంత మనోహరముగను, సదాఫలపుష్ప భరితములై వంగియుండును అచ్చటచ్చటఁ ద్రికూట పర్వత మందలి కొండకోనలు స్వచ్ఛజలములతోఁ బ్రవహించు చుండెను. వృక్షములమీదఁ గూర్చుండిన వక్షిగణము కలవర మొనర్చుచుండెను. ఆ విశాల పర్వతమునకు నలువైపులను పీఠ

సాగరముకలడు. అది క్షీరసాగరమునఁ గమల మున్నట్లుండెను. క్షీరసాగర దుగ్ధమయీ తరళ తరంగములచేఁ బ్రజ్జ్వలితమగు చుండిన నాపర్వత పాదప్రాంతము హరిత వర్ణముతో నుండిన శిలలచేఁ బృథివి కొంచెము శ్యామవర్ణముగ నున్నట్లుండెను.

ఆ గిరిరాజము యొక్కశోభ సజీవసాకార న్వరూపమును ధరించియుండెను. అచ్చటచ్చటఁ గమనీయ కందరములు కలవు. అవి సర్వఋతువులందును సుఖము నొసఁగుచుండును. అచ్చట నప్పరసలు తమప్రియతములతో నేకాంతిక క్రీడలొనర్చుచుందురు. కొన్ని కందరములలో సింహవ్యాఘ్రాది వనజంతువులు సుఖముగ నివాసము చేయుచుండెను వాని యరపులచేతను, గజముల ఘోర కారము చేతను నవినిరంతరము కీర్తనము చేయుచుండెను. ఒక సింహము ఘోరించెనా దాని ప్రతిధ్వని కందరములనుండి బయలు వెడలును. మొదట గర్జించిన సింహము తనకు బ్రతిధ్వంది తన్నుఁ గవ్వించుచున్న దనుకొని యీర్ష్యావశమునను, నసహిష్టుత చేతను నింతను నధికముగ గర్జించుచుండును. దాని గర్జనతర్జనలను విని సింహమింకను గర్జించుచుండును. ఏనుఁగులీ గర్జనమును వినఁగానే అవియును ఘోరకారము లొనర్చుచుఁ బరు విడుచుండెను. ఈవిధముగ నచ్చట నిరంతర కోలాహలము జరుగుచుండెను.

సుందర, నిస్తృత కందరములు, వానితో నివసించునాటవిక మృగముల సమూహమును, దేవద్రుమ సంకులమగు దేవోద్యాన ములును, వానిలో వివిధ క్రీడలొనఁగు దేవాంగములు.

మీదఁ గూర్చుండిన విహంగముల సుషధుర కమనీయ కలవర
ములును, సుందరస్వచ్ఛ నలిలముచే నిండిన సరోవర సమూహ
మును, తరంగా వర్తములచే నెగురుచుఁగుటిలగామినులగు
సరిత్తులును నివియన్నియును నచ్చటి శోభను సహస్రగుణములఁ
బెంచుచుండెను. అచ్చటనున్న సుఖస్పర్శను గలిగించు స్వచ్ఛ
జలమునకు వచ్చి నిర్భయులై దేవాంగనలు స్నానము చేయు
చుండురు. వారి కుచకుంకుమచేఁ బీతముగను సుగంధముగనునైన
జలమును మృగములును, మృగవధూటులును నత్యంతోల్లాస
ముతోఁ బానమొనర్చు చుండును.

ఆత్రికూట పర్వతము మీద వృక్షములు ఫల భరితములై
యుండెను. అటునిటు ననేకజాతి వృక్షములు తమశోభ నిడుమ
డించుచుండెను. పర్వతముపైనఁ బశ్చిమ దిశయందు లోకపాలుఁ
డును జలస్వామియు నగు వరుణునకు ఋతుమంతమను గ్రీడా
కాననము కలదు. అచ్చటి శోభ అవర్ణ నీయము, దేవాంగనల గతి
చేతను, విలాసాట్టహాసముల చేతను నది నిరంతరము నవ్వు
చున్నట్లుండెను. అచ్చటి పక్షులు తమ కలకూజిత కంఠములతోఁ
గ్రీడాకామినుల కామక్రీడలను సమర్థించుచున్నట్లుండెను. అచ్చటి
ద్రుమములు శాఖలను హస్తముల సూపుచుఁ గ్రీముసత్తులను దమ
సమీపమునకు బిలుచుచున్నట్లుండెను. ఆ వృక్షములు సదా దివ్య
దివ్య ఫలపుష్పములచే సుశోభితములై యుండెను. ఆకాననమున
నసంఖ్యాకములగు వృక్షములుండెను. సాల, లాళ, తమాల, హిం
థాళ, మందార, పారిజాత, పొటల, పశుప, ఐచ్ఛార, భామ, అశ్రు,

ఉదుంబర, అర్జున, అరిష్ట, రావి, జువ్వి, మర్రి, పిచుమంద, నారింజ, బదరీ, కించుక, కోవిదార, కదళి, కర్పూర, కపిత్థ, జంబీర, చందన, బిల్వ, సరళ, పున్నాగ, దేవదారు, జంబు, ద్రాక్ష, ఆమ్ల, పోక, దానిమ్మ, అశోక, నిమ్మ, నారికేళాద్యనేక వృక్షములు దేవోద్యానములను శోభాయమానమొనర్చుచుండెను. అచ్చట కమలము లసంఖ్యాకములు, గిరి శృంగము లెల్లప్పుడును సదా హిమావృతములై యొందును. అచ్చటి మెట్ట దామరలు తమ యుత్కట గంధముచే నాద్రుమరహిత స్థానమును శోభాయుక్తముగ నొనర్చుచుండెను. సరోవరము లందును, తటాకములందును, జలకమలములు వికసించి యుండెను. కొన్ని యెఱ్ఱగను, కొన్ని తెల్లగను, కొన్ని నీలముగను, కొన్ని అష్టపత్రములుగను, కొన్ని షోడశ పత్రములు గలవిగను, గొన్ని శత పత్రములుగను, కొన్ని సహస్రదశములు గలవిగ నుండెను. కుముదోత్పల కల్పారాది వివిధ కమల జాతులుండెను. ఆ సరోవర స్వచ్ఛ జలములలో వివిధ వర్ణములుగల మత్స్యములటునిటుఁ దిరుగుచుండెను. అవి అటు నిటుఁ దిరుగుటచేఁ గమలములు కదలి కాముకుఁడు కామినినిఁ గాంచిన నాతని చిత్తమెట్లు చంచలమగునో అట్లు చంచలముగ నున్నట్లుండెను. ఆ సరోవరములందు హంస, కారండప, చక్రవాక, సారస, జలకుక్కుట, బకుల, నీటి కోయిల మొదలగు జలవిహంగము లటునిటుఁ దిరుగు చుండెను.

అచ్చట సరోవరములు, కొండవాగులు, నదీ, నదములు, తటాకములనేకములు. కలవు. కాని వాని అన్నిటితో గొప్ప సరో

వర మొకటి యుండెను. దాని తీరమునఁ గదంబములు, వేము పొదలు, వేప, పగడపు తీగలు మొదలగు సుగంధ పుష్పములు కలవు. వాని పరాగము నీటిలోఁ గలిసినప్పుడు కమల సుగంధ ముతోఁ దన్మయమై, ఆ జలము అమృతమునకు మించి స్వాదిష్టముగను, సుందరముగను, సుగంధముగను నుండెను. ఆ సరోవర సమీపముననే లతా కుంజములు కలవు. జాజి, మల్లె, మాధవి, మొదలగు లతలు చెట్లకుఁ బెనవైచుకొని యుండెను. ఇవిగాక నాగ, పున్నాగ, కుంద, కురువక, సువర్ణ, యూధికా, పీచమల్లి కాది వివిధ రంగులుగల పాటలాది పుష్పములచే నాభూమి పుష్పాన్యతమై యుండెను. ఇంకెంతని చెప్పఁగలను ? సరోవరము సమస్త ఋతువులందును సుఖకరముగను, నచ్చటి సరోవరము లన్నిటిలో సర్వశ్రేష్ఠముగను నుండెను. దానిలో నొక బలమైన మొనలి నివసించుచుండెను. అదేదో పుణ్యక్షీణ శాపముచే శాపిత సిద్ధుఁడు. ఆతని శరీరము యోజనముల కొలఁది పొడుగైనది. అంత పెద్ద శరీరముతో నాసరోవర మంతయును వ్యాపించి దానిలో నివసించుచుండెను. అది సరోవరమునకు సామ్రాట్టా యనునట్లుండెను.

ఆ వనమందొక యూధవతి గజరాజుకూడ నివసించుచుండెను. అది గజముకాదు నడచుచున్న అంజన పర్వతమాయను నట్లుండెను. సింహము దానినిఁగాంచి పారి పోవును. వ్యాఘ్రము దాని సమీపమునకు రానేరాదు. తోడేలు దానినిఁగాంచి తప్పుకొని పోవును. ఏనుగులును దానిరాకనుగాంచి తప్పుకొనును. అది యా

వనములో నుండుటచేఁ దోఁడేళ్ళు, అడవిపండులు, ఎనుములు, ఎలుగులు, చిరుతలు, కోతులు, కొండముచ్చులు, హరిణములు, శశకములు, అడవికుక్కలు, ఇతర క్షుద్రజీవులు నిర్భయములై అటు నిటుఁ దిరుగుచుండెను. ఆ సరోవరమునకుఁ గ్రాహరాజ మెట్లు సామ్రాట్టో, అవనమున కంతయును గజరాజు సామ్రాట్టుగ నుండెను. దాని కనేకములగు నాడుయేనుఁగులు కలవు. వేలకొలది పిల్లలు కలవు. వాటితోఁగలసి ఆనందముతోఁ దన రోజులను గడుపుకొను చుండెను. దాని కందఱును భయపడు చుండెను. దాని ప్రతిద్వంది ఆ వనములోలేదు. దానిభయముచే సింహ మాకలికి చావవలసినదే. ఏ చిన్న జంతువును బట్టుకొనుటకు దానికి సాహసములేదు. అది గర్వముతో విష్టవిగుచుండెను తన నెవ్వరును నెదుర్కొనఁజాలరని దానికి గర్వము.

శ్రీ శుకదేవుఁ డిట్లనెను :- “రాజు ! మదహారియగు హరి అందఱు మదముల నణచును. ఆతని కాహారము మదమే. తన భక్తునకు మదము కలిగెనా వాని నణచక వదలఁడు, ఈగఱ గ్రాహములకు రెంటికిని దమ భౌతికబలముమీఁద నతిశయమగు మదము కలదు. ఈ రెండును బ్రపంచములోఁ దా మజేయుల మనుకొను చుండురు. వీరు పూర్వజన్మమున హరిభక్తులు, అందువలన హరి మదము నణచి వారి నుద్ధరించెను.”

అంతఁ బరీక్షిస్తూ రాజిట్టడిగెను :- “ప్రభూ ! భగవానుఁడు వీరినెట్లుద్ధరించెను. ఈప్రసంగమును నాకు జెప్పవలయును.”

ఇదివిని యానందమును బ్రకటించుటకు శుకుఁడిట్లనెను :-
 “రాజా ! ఇప్పుడు దానినే చెప్పెదను. రాజోవు కథను బ్రేమతో
 వినుము.”

.....

మకరము కరి పాదమును బట్టుకొనుట

శ్లో॥ తం తత్ర కశ్చిన్నప దైవచోదితో
 గ్రాహూ బలీ యాంశ్చరణే రుషాగహిత్ ।
 యదృచ్ఛయైవం వ్యసనం గతో గజో
 యథాబల సోఽతబతో విచక్రమే ॥

-శ్రీ భాగ. ౮ స్కం. ౨ అ. ౨౭ శ్లో ॥ ౩

క॥ వడిఁదప్పించి కరీంద్రుఁడు,
 నిడుదకరం బెత్తివేయ నీరాటంబుం
 బొడవడఁగినట్లు జలములంబడి
 కడువడిఁబట్టెఁబూర్వ పదయుగశంబున్ ॥

చ॥ పదములబట్టినందలకుఁబాటొక్కయంతయు లేక శూరతన్
మదగజ వల్లభుండు ధృతిమంతుఁడు దంతయుగాంతఘట్టనం
జెదరఁగఁ జిమ్మె నమ్మకరి చివ్వులు పాదులు దప్పనొప్పఱన్
వదల జలగ్రహంబు కరివాలము మూలముఁజీరెగోరులన్॥

శ్రీ మదాంధభాగవతము.

జీవి చీకటితోఁ గొట్టుకొనును, అజ్ఞాన సాగరములో
మునిగి తాను బయటబడుట కారోచించును, అప్పుడు చేతులు
చఱచును. ఆతఁడదృష్ట వంతుఁ డగుచో నే భక్తుని పాదములైనను
దొరకును. భక్త చరణములు తన ప్రయత్నమున లభింపవు.
హరికృపయున్నచో నింటితో నుండిననే సాధువు వాని నను
గ్రహించుటకుఁదనకు దానే వచ్చును, ఇంటికి వచ్చినను నాతఁడు
నీటినిఁద్రావి వెడలి పోవును. ఏ దినమున జీవి హరిభక్తుని చరణ
ములను దృఢముగఁబట్టు కొనినాఁడో, చేతనైనంత వఱకు వానిని
పదలఁడో అట్టివాడు సర్వసార సాగరము నుండి బయటఁబడిన
వాడే యగుచున్నాఁడు. భగవంతుఁడు వానికి దర్శన మొసఁగి,
వానిని దేహబంధ విముక్తునిఁగావించి తన ధామమునకుఁ గొని
పోవును.

శ్రీ శుకదేవుఁడు పరీక్షిన్మహారాజుతో నిట్లనెను :- “రాజా!
యాథవతి యగు నా గజేంద్రుఁడు తన వందల కొలఁది కరియిల
తోడను, వేలకొలది తన పుత్ర పౌత్రుల తోడను సాగరమువలె
నున్న నా విశాల సరోవరమునకు జలపాన మొనరించుటకును,

గ్రీడ యొనర్చుటకును బోయెను. ఏనుగులుష్టమునునహింపఁజాలవు. గ్రీష్మ ఋతువునందుదానికి నీటితో సుఖముకలుగును. యూథవతికి భయమును నది తెలియదు. సింహ వ్యాఘ్రములు దానినిఁజూచి పారిపోవును. ఖడ్గమృగము దాని నీడనుజూచిన భయపడును. దాని యొక్క ప్రబల ప్రభావముచేఁజిన్న చిన్న యేనుగులు, మృగములు, శశములు, తోడేళ్ళు, ఎనుములు, శూకరములు, జంబుకములు, చమరీ మృగములు, భల్లూకములు, శ్వానములు, మర్కటములు, పశుపక్ష్యాదులు, ఇతర జీవ జంతువులు నిర్భయులై అటు నిటుఁదిరుగుచుండెను.

ఆ యూథవతి మదోన్మత్తయై దారినిఁబోవు చుండెను. పోవుచుండ నద్దముపచ్చిన పెద్ద పెద్ద వృక్షశాఖలను దొండములతో విరిచి పాఱవేయుచుండెను. లతలను మడతబెట్టు చుండెను. చెట్లను రాచుకొనుచు, వెదురు పొదలను ద్రొక్కుచు నది పోవుచుండెను. కమల గంధముచే దాని యుత్సాహ మినుమడించెను. దాని గండస్థలమందు మదము స్రవించుచు, దాని కపోలములను దడుపుచు భూమిమీఁదబడుచుండును. ఆ గంధముచే గరిణులింకను నున్మత్తములయ్యెను. అది తన కరిణులు, పుత్ర, పౌత్రీ, పౌదాహిత్రాదులచేఁ బరివేష్టింపఁబడి వందలకొలది శృంగములతో నుండిన పర్వతములు తిరుగుచున్నట్లుండెను. వీల్లలు తమ చంచలత్వము వలన నటునిటు ముందుగాఁ బరువిడుచుండెను. కరిణులు దాని

వెనుకనే వచ్చుచుండెను. అది అందఱను వెంటబెట్టుకొని ద్రుత గతితో సరోవరము వైపునకుఁ బోవుచుండెను. ఆకలి దప్పికలచే నాతని ముఖము క్లాంతముగ నుండెను.

అల్పకాలమునకే అది సరోవర సమీపమునకుఁ జేరుకొనెను. స్వచ్ఛముగను, నిర్మలముగను అద్దమువలె మెరయుచున్న నా శీతల సుగంధిత, పద్మకేసర సువాసిత జలములందుఁ బ్రవేశించి నది యథేష్టముగ స్నానమొనర్చెను. కడుపునిండ నీరుత్రాగెను. దానికి తృప్తియొనతరువాత క్రీడింపవలయుననుకొనెను. ఒక్కొక్కటి పిల్ల యేనుఁగులను దొండములతో నీటిలో వినరివేయుచుండెను. కొన్నిటి మీఁదఁ దొండములతో నీరును జిమ్ముచుండెను. గజేంద్రుఁడు తన తొండములతో నీటినిఁ దీసికొని కరిణుల నన్నిటిని గడుగుచుండెను. తొండముతో నీరును లాగుకొని ఇంకొకదాని నోడిలోఁ బోయు చుండెను తొండముతో నీరులాగుకొని వేతొకదాని కన్నులలోఁ గొట్టును, కరిణులన్నియును దానికిచుట్టును జేరి తొండములతో జలములను గైకొని స్నానము చేయించును. తన తొండమున నీరు దీసికొని యింకొక దానిపైఁ గ్రుమ్మరించును. తన విచిత్ర క్రీడలచే నందఱను నవ్వించుచుండెను. అన్నియును నవ్వుచుండెను. ఆడుచుండెను. ఆనంద సాగరమున నోలలాడుచుండెను. అన్ని యును బ్రేమచేఁ దమ్ముఁ దాము మఱచిరి. అన్నియును నాత్మ స్మృతినిఁజెంది జలక్రీడతోని యానందమును జూరఁగొనుచుండెను. నవ్వులకుఁబరిణామ మేర్పడునని దానికిఁ దెలియ కుండెను. సుఖ పర్యవసానము ధుఃఖమే, ఉత్థానము నకుతము పతనము. అనేక

మంది పౌత్రులుగల గృహస్థ భగవన్మాయా మోహితుడై వారి కొఱకై చిలిపిపనులు చేయుచు, సర్వదా చింతామగ్నుడై యున్నట్లు యూధ పతియగు నేనుగూ షణములో వచ్చు కష్టమును దెలిసి కొనఁజాలకపోయెను. ఆతఁడు కరిణులతో నవ్వుట యందును, వానిపై జలమును జిలుకుటయందును, పిల్లలను నవ్వించుటయందును, దిసిపించుట యందును, సంతోష పెట్టుట యందును మగ్నమై యుండెను.

సంయోగ వశమున నా మహాసరోవర మందుండు నౌక ద్వీపమును బోలిన విశాల శరీరముగల మొసలివచ్చి కొండపలె నున్న నా యేనుగు కాల్చినబట్టుకొనెను. తన్నెవరు పట్టుకొనఁ గలరనియు, దన్నెదుర్కొనఁగల వా రెవరనియు నేనుగునకు మిక్కిలి గర్వము. స్థలమందు దానికి గర్వముండుట సంభవమే. కాని జలములో దాని గర్వ మణఁగిపోయెను. గజమునుండి తప్పించుకొనుటకు చేతనైన నుపాయము తొనరించెను. దానికి తన బలము, పరివారము; ప్రేమ, ప్రభావము, పురుషార్థము, ప్రతిభాది గుణములమీఁద నెంతో విశ్వాసము ఒక్కొక్కటిగ నేటి కన్నిటి పరీక్ష జరిగెను. మొట్ట మొదట నది గ్రాహమును లక్ష్యపెట్టక తన శక్తి సంతను నుపయోగించెను, కాని గ్రాహము అలవికాలేదు. ఏనుగు దానినుండి విడిపించు కొనఁజాలకపోయెను. సమీపమున నిలుచుండిన కరిణులును; నేనుగు గున్నలును ఘోరకరించుచుండెను. ఏడుచుచుండెను. తన్నుకొనుచుండెను. తమ యూధపతికొఱకు కన్నుల నీరు గార్చుచుండెను; కాని యవి యేడ్చుట వ్యర్థమగు

చుండెను అప్పుడు గజరాజు సాహసము వహించి తమ భాషతో నందఱును గసకచు నిట్లనెను :- “ఏడ్చిన నేమి లాభము. ఏదో ప్రయత్నము చేయవలయును. ఒక్కపని చేయుడు. ఇచ్చట జలముతో నిలుచుండి నేను నొడలము సంతను జూపతేకపోవు చున్నాను. పిల్లల నొక ప్రక్కకుఁ దొలఁగ జేయుడు. ఒక యువకుడు నా తొండమునకుఁ దొండమును మెలిపెట్టి దానితోఁక నింకొకరు తొండముతో బట్టుకొని, దానితోఁక నింకొక గజము పట్టుకొని యిట్లు గొలుసువలెనుండి, అందఱు నొక్కసారిగా లాగ వలయును. నేనును లాగెదను. ఈవిధముగ మన మందఱమును సమ్మిశితశక్తితో బయటకుఁబోయెదము. బయటకుఁజేరిన తరువాత దానినిఁ జంపివేయుదము.”

ఇతర నేనుఁగులన్నియును నట్లే యొనర్చును. అందఱును గలిసి గ్రాహమును లాగఁజూచిరి. కాని యాశ్చర్యపడవలసిన విషయమేమనఁగా నది బయటకు వచ్చుట యట్లుంచి, గ్రాహ మన్ని టిని గంభీర జలములోనికి లాగుకొనిపోయెను. దానితోఁబాటు లాము గూడ నీటిలోనికిఁ బోవుచున్నట్లు తెలిసికొని అవి వెంటనే ప్రాణ తోభముచే విడిచిపెట్టెను. ఇప్పు డా గజేంద్రుఁడొండరివాడయ్యెను. తన యూథములోని ఒక్కవ్యక్తియును దనకు సహాయపడఁ జాలక పోయెను. అది మృత్యుఘడియలను తెక్కించుకొనుచుండెను. దాన బుద్ధి గుంతితమయ్యెను. పురుషార్థము నష్టమయ్యెను. ఉత్సాహము శిథిలమయ్యెను. కర్తవ్యాకర్తవ్య నిర్ణయ మొనర్చుకొనఁజాలక పోయెను. ముకధముజలజంతువు,

ఆ॥ జీవనంబు దనకు జీవనంబై యుంట
నలవుఁ బలము నంతకంత కెక్కి
మకగ మొప్పెడస్సె మత్తేభ మల్లఁబు
బహుశ పక్ష శీతభాను పగిది ॥

అది దానికి నిలయము. దానిని దినదినమును బలము పెరుగుచుండెను; కాని యిది స్థలజీవి. దానికి నీరుతప్ప వేఱాహారము లేకుండెను. పైఁగా గ్రాహము చేతిలోఁ బడినది. దీనిబలమును క్షీణమగుచుండెను. ఈవిధముగ నది యా గ్రాహముయతో యుద్ధము చేయుచుఁ జేయుచు వేయి సంవత్సరములు గడిపెను. అనఁగాఁ జాలకాలము వట్టెను. దేవతలు, దానవులు, ఇతర జీవజంతువులును నీ విపత్తిలోఁగూడ నిట్టి సాహసముండుటనుగాంచి మిక్కిలి విస్మయమును జెందిరి.

తన బలపురుషార్థములింకఁ బనిచేయవని గజరాజునకు నిశ్చయము కాఁగానే ఆతనికిఁ బూర్వజన్మ సంస్కార కారణముచే నద్బుద్ధి యుదయించెను. ఆతఁడిట్లను కొనెను :- “నేను నాశక్తి నంతను వినియోగించితిని. నేను నా సహచరులు, పుత్రులు, పౌత్రులు వీరందఱపై విశ్వాసమును బెట్టుకొంటిని. వారును నన్ను విపత్తుననుండుటను గాంచియు బాతిపోయిరి. నే నిప్పు డనమర్థుఁడ నైతిని. ఇంతవఱకును నేను బలవంతుఁడ ననుకొంటిని. ఇప్పుడు నిర్బలుఁడనైతిని. నిర్బలులకు రాముఁడే బలమని నేను విని యుంటిని, నేనా రాముని నేల శరణువేడఁగూడదు. నేనేల నాతని

గుణములను గానముచేయఁగూడదు. నేను నాస్తోత్రములతో నేల
సంతోషింపఁజేయఁగూడదు. నే నేడ్చి యేడ్చి నే నేల సహాయమును
గోరఁగూడదు ?”

పరమహంస చూడామణియగు శుకదేవుఁడు పరీక్షిస్తూ
రాజుతో నిట్లనెను :- “రాజా ! సద్బుద్ధి యుత్పన్నము కాఁగానే
గజమున కొక నూతన స్ఫూర్తిలభించెను. ఆతని యుత్సాహ
మినుమడించెను. ఆతఁడు తన బల పౌరుషముల సహాయమును
వీడి, జీవన్మరణాశలందు సమభావముంచి ఆతఁడు దేవాధి దేవుఁడగు
భగవానుని భక్తిభావముతో స్తుతించుట కుద్యుక్తుఁడయ్యెను. సమస్తా
శలను వీడి తనహరియందే తన సమస్త చిత్త వృత్తులను గేంద్రీక
రించెను. ఆతఁడు గద్గద కంఠముతో గన్నుల నశ్రువులు రాల్చుచు,
భవభయ హరియగు భగవంతుని స్తుతింపసాగెను.

.....

గజరాజు యొక్క భగవత్ స్తుతి

శ్లో. యః కశ్చనేశో బలినోఽం తకోరగాత్
ప్రచండ వేగాదభి ధావతో భృశమ్ ।
భీతం ప్రపన్నం పరిపాతి యద్భయాత్,
మృత్యుః ప్రధావత్కరణం తమీమహి ॥

శ్రీభాగ ౮ స్కం. ౨ ఆ-౩౩ శ్లో॥

ఉ. ఎవ్వనిచే జనించు జగమెవ్వని తోపలనుండు లీనమై
యెవ్వనియందు డిందుఁ బరమేశ్వరుఁడెవ్వఁడు మూల

కారణం

బెవ్వఁడనాది మధ్యలయుఁ డెవ్వఁడు సర్వముఁ దానయైనవాఁ
డెవ్వఁడు వానినాత్మభవు నీశ్వరునే శరణంబు వేడెదన్ ॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

జీవుఁడు తనబలముచే రక్షించుకొన్నంతవఱకు వానికి రక్షణ
జరుగదు. అన్నిటిని మఱచి రక్షణ కన్యోపాయములను జూడక
అశరణ శరణుని శరణువేడినచో, సర్వాత్మ భావముతోడన
భారమునంతను నాతనిపైఁ ద్రోసివైచినచో నాతఁడు నిర్భయుఁ
డగును. సర్వత్ర జీవునకును మృత్యుభయ ముండును. మరణ
ధర్మముకలవాఁడును, ఒకానొకదినమున వినాశమవశ్యంభావించు
నప్పటి తరులనెట్లు రక్షింపఁగలఁడు. అమృతత్వప్రాప్తి అజన్మఁ
డును, నభిలేశుఁడునగు శ్రీహరిని శరణువేడుటయందే కలదు.

శ్రీశుకదేవుఁడిట్లనెను :- “రాజా ! సర్వవిధములను నిరా
శుఁడై గజరాజు తన హృదయమందు శ్రీహరిని ధ్యానించుటకు
నిశ్చయించుకొని, యా తఁడు దివ్యస్తోత్రములచే శ్రీహరిని
స్తుతించెను.”

ఇది విని పరీక్షిన్మహారాజిట్లడిగెను :- “ప్రభూ ! ఏనుగెట్లు
స్తుతింపఁగలదు. అదిచదువదేదు, వ్రాయలేదు. పశువై అది శుద్ధ

సంస్కృతములో స్తోత్రమొనర్చుట యసంభవముగఁ గనబడుచున్నది.”

అంత శ్రీ శుకుఁడిట్లనెను :- “మహారాజా ! అసంభవమును దేదియును లేదు. భగవత్సృష్టిలో సన్నియును సంభవమే. శుకమెంతో శుద్ధమగు మానవవాక్కులతో మాటలాడఁగలడు. శుకము కంటెను గోరువంక అనేకరంగులతో నుండి మాటలాడును. నీవేమి పలికిన దానిని మరల నట్లే పలుకును. ఈయేనుఁగిజన్మమునఁ జదువకున్నను బూర్వజన్మమున నిది భగవదుపాసనము చేసి యుండెను. రాజా ! శుభకర్మముల ఫలమెన్నటికిని నశింపదు. అందువలన గజమున కాసమయమున విపత్తునందు బూర్వజన్మ విద్య స్మరణమునకు వచ్చెను. పూర్వజన్మమున భగవంతుని నాతఁ డెట్లు స్తుతించెనో అట్లే భగవత్కృపచే స్తుతింపసాగెను.”

అంతఁ బరీక్షిన్మహారాజిట్లడిగెను :- “స్వామీ ! అది యిది వఱకేల స్మరణమునకు రాలేదు ?”

ఇదివిని శ్రీశుకుఁడిట్లనెను :- “రాజా ! మొదటనాతఁడు తన బల పౌరుషముల ప్రభావమదమున నున్మత్తుఁడయ్యెను. పూర్వజన్మ స్మరణము తపమువలనఁగలుగును. వేయి సంవత్సరముల వఱకేమియును దినక జలములలో నుంచుండి ఘోరతపస్సును జేసెను. పైగాఁదన సమస్త బలపురుషార్థములను బ్రభు పాదపద్మములకు సమర్పించెను. సర్వతో భావేనా ఆత డాత్మ సమర్పణమొనర్చెను. అప్పుడు పూర్వజన్మ స్మృతి కలుగవలయును. అందువలన నాతఁ

డద్భుత స్తోత్రముతో భగవంతుని స్తుతించెను. నిజమైన హృదయముతో భగవంతునిట్టి స్తోత్రముతో స్తుతించినచో వారి దుఃఖ మవశ్యము తీరిపోవును.”

ఇదివిని శౌనకుఁ డిట్లనెను :- “సూతా! ఆదివ్యస్తోత్రమును మీరు నాకు వినిపింపవలయును.”

అంత సూతుఁ డిట్లనెను :- “భాగవతములోని దివ్యస్తోత్రములన్నిటిని నేనొక్క సారిగాఁ జెప్పఁదలచుచున్నాను. కావున నీవీ సమయమున నాయద్భుత స్తోత్రమును శ్రవణము చేయవలయుననులోభమును సంవరణము కావింపుఁడు. తరువాత కథను వినుఁడు. అది నిత్యమును బఠింపవలసిన స్తోత్రము.”

ఇదివిని శౌనకుఁ డిట్లనెను :- “అయితే కథనే చెప్పుఁడు. కథ అమృత తుల్యముగ నున్నది.”

సూతుఁ డిట్లనెను :- “మునులారా! గజేంద్రుఁడు తన తొండము లోనికి నాళ సహితమగు నొక కమలమును దీసికొని అత్యంతార్థితో సర్వాంతర్యామియును నభిలేశుఁడు నగు శ్రీహరిని స్తుతించెను. స్తుతికి అంతమందిట్లనెను :- “ప్రభూ! నేను జీవించుటకై యీస్తుతిని నొనర్చుచున్నానని మీరనుకొనకుఁడు. అదికాదు. స్వామీ! ఈ తమోమయమును నజ్ఞానా వృత్తమైన నీ గతి శరీరమున నాకు సుఖమెక్కడిది! ఈ జన్మలో నాజ్ఞానము మఱుగుపడినది. ఆత్మప్రకాశ హీనుడనై నేను పశుజన్మలో నేమిచేయుదును.

సర్వాంతర్యామి ! నేనజ్ఞాన విముక్తుడనుగాఁ గోరుచున్నాను. అందు కనియే నేనీవిశ్వమునకుఁ గర్త, భర్త, సంహర్త, సర్వాంతర్యామి యగు నచ్యుతుని స్తుతించుచున్నాను. ఆతఁడు విశ్వరూపుడయ్యును విశ్వాతీతుఁడుగ నున్నాఁడు. ఈవిశ్వ మెవని క్రీడకై ఉపకరణ మాత్రమో అజన్మఁడయి విశ్వాత్ముఁడో అట్టి పరాత్పర ప్రభువును నేను స్మరించుచున్నాను. ఎవనియొక్క మాయచే నావరింపబడి అహంకార మమకారములకు వశీభూతుడై జీవుఁడు తన యథార్థ స్వరూపము నెఱుఁగుకున్నాఁడో అట్టి అపరిమేయ శక్తుఁడును మహా మహిముఁడునగు మహేశ్వరుని పాదపద్మమునకు నేను పునః పునః ప్రణామము లొనరించుచున్నాను.”

శ్రీశుకదేవుఁ డిట్లనెను:- “రాజా ! గజేంద్రుఁ డేదో ఒక దేవుని పేర్లు పెట్టి పిలువలేదు. నిర్విశేష భావమున భగవంతుని స్తుతించెను. ఇంద్రుఁడు త్రిలోకేశుఁడని పిలువఁ బడుచున్నాఁడు. అందువలన దేవత లిట్లనిరి:- “విభూ! మీరుపోయి భయగ్రస్తమగు నాగజము నుద్ధరింపుడు.”

ఇంద్రుఁ డిట్లనెను:- “ఆతఁడొక్క సారియైనను వృత్రహంత వజ్రధారి, శచీపతి, నాకపతి శతక్రతు మొదలగు నానాదుములతో నొక్క దానినైనఁ బలుకలేదు. నేను వాని రక్షణ కెట్లు పోగలను”

అప్పుడే దేవతలు ప్రజా పతియగు బ్రహ్మకడకు పోయిరి. బ్రహ్మ యిట్లనెను:- “ఆతఁడు కమలాసనుఁడని గాని, చతుర్ముఖుఁ డని బ్రహ్మయనిగాని, విధితాని గాని పిలువలేదు. అట్టియొక నేను రక్షణకెట్లు పోగలను ?”

దేవతల కొక కుతూహలము కలిగెను. వారు శివునితోఁ జెప్పిరి. శివుఁ డిట్లనెను:- “నేను మహాదేవుఁడనైనను నాతఁడే దేవునిఁ బిలుచుచున్నాడో తెలియుటలేదు. నేను పోగానే యింకొక దేవుఁడు కూడ వచ్చినచో నప్పుడు చిక్కు సంభవింపఁ గలదు. అతఁడు నిర్వి శేష బ్రహ్మను స్తుతించుచున్నాఁడు.”

దేవత లందఱును శ్రీహరి కడకు బోయి యాతని స్తుతించిరి. భగవానుఁడు మిక్కిలి వ్యగ్రతతో నున్నట్లు వారు కనుఁగొనిరి. అతఁడు వెంటనే గరుత్మంతుని స్మరించెను. గరుత్మంతుఁడు వుగ్రుఁడై యెగురుటకు సిద్ధముగ నుండెను. విషువును, వినతా నందనుఁడును నీవిధముగ వ్యగ్రతతో నుండుటను గాంచి దేవతల కేమి పలుకుటకును సాహసము కలుగలేదు. వారొక ప్రక్కన నిలుచుండి హరిణీ నందనుఁడును హరిమేధానంద వర్ధనుఁడగు బ్రభువును స్తుతింపసాగిరి. వారిస్తుతులను లక్ష్యపెట్టక. భగవానుఁ డత్యంత శీఘ్రముగ గరుడునిపైనఁ గూర్చుండి బయలుదేరెను. గరుడుఁడు వాయు వేగమును దిరస్కరించి మనోవేగమున నెగరెను. దేవతలను వెనుక స్తుతులొనర్చుచు వందీగణముల వలెఁ దమతమ విమానముల నెక్కి ప్రభువును సనుగమించు చుండిరి.

గజ - గ్రాహోద్ధారము

శ్లో॥ తం వీక్ష్య పీడితమజః సహసావతీర్య
సగ్రాహమాశు సరసః కృపయోజ్జహారః
గ్రాహోద్విపాటితముఖరిణా గజేంద్రమ్
సంవశ్యలాం హరిరమూ చదుచ్ఛ్రియాణామ్॥

శ్రీభాగ. ౮ స్కం. ౩ అ. ౩౩ శ్లో॥

వ॥ అజన్ముడగు శ్రీహరి గజేంద్రద్రవ్యంత పీడితుడై నట్లు తెలిసికొని వెంటనే గరుడుని నుండి దమికెను. అత్యంతము కృశించియున్న నాకరీంద్రుని మకరితోగూడ వెంటనే సరోవరము నుండి బయటకులాగెను. అంత సురులందఱును జూచుచుండ శ్రీహరి తన సుదర్శన చక్రముచే నక్రముఖమును దెగఁగొట్టి గజేంద్రునుద్ధరించెను.

జీవునకు స్వపరభేదములు, తన బలముమీద గాని ఇతరుల మీదఁగాని ఆశయుండినచో భగవంతుఁడు ప్రత్యక్షముకాఁడు. మానవుడనన్ముడగుచో భగవంతుఁడు ప్రత్యక్షమగును. శ్వేత ద్వీపమునకుఁ బోయినవారికి భగవద్దర్శనమగును. వీలయినఁగా భగవానుఁ డచ్చట నిత్యము తన దివ్యరూపమున నివసించును. ఒకా సారి, ఏకత, ద్విత, త్రితయను ముగ్గురుమహర్షులు తమ తమ ప్రభావముచే శ్వేతద్వీపమునకుఁ జేరుకొనిరి. అచ్చటనుండు వారం

దఱును చతుర్భుజులుగ నుందురు అందఱు చేతులందును గదా
పద్మము లుండును. ఈ ముగ్గురు మహర్షులును నచ్చట నివసించు
వారిని దర్శించిరి. కాని శ్వేతద్వీపమునకుఁ బోయినను భగవ
ద్దర్శనము కాలేదు. అప్పుడు వారాశ్చర్య చకితులై దీనికి కారణ
మడిగిరి. ఏమియును జవాబు రాకపోవునప్పటికి మిక్కిలి చింతించిరి.
అప్పుడాకాశవాణి యిట్లు పలికెను:- “నాయీ లోకమునుండి మీరు
తిరిగి పొందు. ఈలోకమును ఇచ్చట నివసించువారినిఁ జూచితిరి
గదా! మీ తపఃఫలమున కిది చాలును. మీకు నాయందనపాయని
యగు అనన్య భక్తిలేదు. కావున నిక దిరిగిపొందు. ఆ తరువాత
నారదుఁడు పోయెను. ఆతఁడు పోగానే భగవద్దర్శన మయ్యెను.
దాని కతఁడు కారణమడుగఁగా భగవానుఁడిట్లనెను :- “ నీకు
నాయందనన్య భావముకలదు. అందువలన నీకు సులభముగ నాదర్శన
మైనది. ఆ ఋషులకు నితరేచ్ఛలుకూడ కలవు. అట్లుండి లేని
భక్తితో నాప్రసాదము లభించుట దుర్లభమని నాభావము. అహైతుక,
అవ్యభిచారిణి యగు ననన్యభక్తిచే నేను బ్రసన్నుడనగుదును”

శ్రీశుకదేవుఁ డిట్లనెను:- “రాజా! గజేంద్రునకు బూర్వజన్మ
జ్ఞానము కలిగినది. ఆతనికికుటుంబ, పరివారపుత్ర, పౌత్రులందును
చివరకా గజశరీరమందును విరక్తికలిగెను. అతనిమనస్సు శాశ్వత
సుందరుని చరణములందు లగ్నమైనది. క్రమక్రమముగా నాతని
వాసనలు క్షీణించెను. ఇంకే ధనాశయును లేకుండెను. దీని బలము
తగ్గగానే మకరియది నిర్భలమైనదని తెలిసికొని దాని నుగాధ

జలములతోనికి లాగుకొనిపోవుచుండెను. అచ్చటికిగజేంద్రుని శరీరము మునిగి పోయెను. ఒక్క తొండము మాత్రము బయటనుండెను. ఏనుగునకు తొండము మునుగ పున్న చాలును నది యెంతటి యగాధ జలములతోనికిఁ బోయినను భయముండదు. ఇప్పుడు తొండముకూడ మునుగుచుండెను. అనన్యత వృద్ధినిఁ బొంది పరాకాష్ఠనందు కొనెను. ఇఁక తొండము చివర మునుగ వలసి యుండును. ఇఁక బ్రాణములు పోవుచున్నవి భగవన్నా మోక్షార్థ మొనర్చినచో సమస్త సాధనలు నెఱవేరినట్లే యని గజరాజును కొనెను. అట్లనుకొని యాతఁడు కమలమునెత్తి నారాయణ నామ ఘుచ్చరంచగానే ఆకాశమున గరుత్మంతుని మీదనెక్కి చతుర్భుజుడగు శ్రీహరి దర్శన మొసంగెను. ఇప్పుడు గజేంద్రుని హృదయము పులికరించెను. ఆతఁడిట్లను కొనెను:- భగవంతుఁడింకను నాకాశమునఁజాలఘోరమున నున్నాడు. గరుత్మంతుఁడు దిగుట అచింత్యము కాదు. ఈలోగా నేను మునిగి పోగోను ఏలయ నుగా నిష్పదౌత షణ్మయైనను నాకు మునుగుటకు వ్యవధిలేదు గరుడుని మూపుపై మాటిమాటికిని మడిమతో శ్రీహరి తన్ను చుండెను. గరుత్మంతుఁడింత వేగమున నెగురుటచే నలసి పోయెను. భగవానుడచ్చటనుండియే గరుడిని మూపునుండి సరోవరము మీద కొక్క దుముకు దుమికి గజేంద్రుని వెనుక కాలినిఁ బట్టుకొని లాగగా మకరము కూడ తీరమునకు వచ్చెను. అచ్చటికి వచ్చిన తరువాత, దన సుదర్శన చక్రముచే సక్రము యొక్క కంఠమును నఱకెను. మెడ తెగుటతోడనే కాలుబయటకు విడి వచ్చెను. గజమునకు

బంధనము వీడిపోయెను. “బంధన హారి శ్రీహరికిజై” జయ జయ కారములచే నాకాశము ప్రతిధ్వనించెను. దేవతలు పుష్పవృష్టిని గుఱివించిరి. దుండుభులు మ్రోగించిరి అప్పరసలు నృత్యము చేయ సాగిరి. గంధర్వులు గానమొనర్చిరి. సర్వత్ర ఆనందోత్సాహము వ్యాపించెను. ఋషులును, మునులును, సిద్ధులును, చారణాదులును వచ్చి భగవానుని ప్రబల పరాక్రమమును గూర్చియు భక్తవత్సల తాది గుణములును గూర్చియు, గాన మొనర్చి స్తుతింప సాగిరి.

రాజిట్టడిగెను :- “ప్రభూ ! గజేంద్రుడు భగవద్భక్తుడు. ఆతని యుద్ధారము జరుగవలయును. కాని భగవద్భక్తుని పాదమును పట్టుకొనిన వానిస్థితి యేమగునో నేను తెలిసికొనఁ గోరుచున్నాను. భక్తుని పాదములను బట్టు కొనిన మకరము నరకము నకుఁ బోవునా ?”

ఇది విని శుకదేవుడు నవ్వి ఇట్లనెను :- రాజా ! భగవద్భక్తుని పాదములు పట్టుకొనిన వానికెన్నటికిని దుర్గతి కలుగదు. ఆతఁడప్పుడే దివ్యరూపమును ధరించి సువర్ణము వలె మెలయుచున్న విమానమెక్కి వెంటనే నిష్పాపుఁడై గంధర్వ తోకమునకుఁ బోయెను.

అంత మహారాజిట్లనెను :- “ప్రభూ ! ఈమకర మెవరు ? ఏకారణమున దీనికి జన్మము వచ్చినది. ఇది గంధర్వతోకమున కేలఁ బోయినది ? నేను దీనిపూర్వ జన్మవత్తాంతమును వినగోరుచున్నాను.”

ఇది విని శ్రీశుకుఁ డిట్లనెను :- “రాజా ! ఈమకరము పూర్వజన్మమున గంధర్వులలో శ్రేష్ఠుఁడును హూహూయను గంధర్వుడు. హాహా హూహూలు గానములో సర్వశ్రేష్ఠులగు గంధర్వులు ఒకఁనాడు. హూహూ గంధర్వుఁడు గంగయందు తమస్త్రీలతో జలవిహారము చేయుచుండెను. మదమత్తుఁడై ఆతఁడు తన్నుఁ దా ముఁచెను. అనేక విధముల నెగతాళి పలుకుచు నాతఁడు స్త్రీలచే నవ్వించుచుండెను. అనేక విధముల నీరు జల్లుచు వారినానంద పరుచు చుండెను. అగంధర్విణులు కూడ మదోన్మత్తలై ఆతనితో నవ్వించుచుండిరి. ఆడుచుండిరి. నానావిధములగుఁ గామక్రీడ లొనర్చు చుండెను. సమీపముననే దేవల మహర్షి సంధ్యావందన మొనర్చు చుండెను. ఆ కామి కొక కుతూహలము కలిగెను. నీటిలో మునిఁగి లోపల గుండాబోయి యామహర్షి పాదమునను బట్టుకొనవలయుననుకొనెను అప్పుడాతఁడు గడ్డములు, జడలతోనుండి యులికి పడునని నప్పుడు తనప్రియుర్రాఁడు కిలకిల నవ్వగలరనియును, దాని పలక మిక్కిలి యానందము కలుగరనియును, మంచి విరోధము జరుగు ననియుఁజావించి యాతఁడుమునిఁగి నీటి లోపలగుండాబోయి గట్టిగా ముని పాదములను బట్టుకొనెను. ముని సూర్యోపస్థాన మొనర్చు చుండెను. కాళ్లు పట్టుకొనఁగానే అదరిపడెను ఆతడొలికి పడఁగానే గంధర్వుఁడు బయటకు వచ్చెను తానునునవ్వ మొదలిడెను. ఆతనిగంధర్విణులును నవ్వసాగిరి.

మునికిచేసిన నీయవజ్ఞతకు ఆతనికి మిక్కిలి కోపము వచ్చెను. అతఁడు వెంటనే భావమునొసంగెను. “నీవు మొసరివలె

వచ్చి నాపాదమును బట్టుకొంటివి కావున నీవు మకరమయ్యెదవు !”

నవ్వులు నువ్వులయ్యెను. నవ్వు యేడ్పుగా మారెను. గంధర్వునకు తన తప్పు తెలిసెను; కాని యిప్పుడేమి చేయుగలడు ? పాణమును ధనుస్సునుండి వదలిన తరువాత నది లక్ష్యమును భేదింపక విడువదు. గంధర్వుని ముఖము పాడి పోయెను ఆతఁడు చేతులు జోడించుకొని యిట్లనెను :- “ప్రభూ ! ఇదంతయును నేను వినోదమునకుఁ జేసితిని.”

మనీ శుష్కహాసమొనర్చి యిట్లనెను :- “నరిసమానులతో వినోదమనునది జరుగును. సంధ్యావందనాదులతో మగ్నమైనవాని తోడను, జ్యేష్ఠునితోడను, అసమయమునందు వారి యిచ్చకు విరుద్ధముగ వినోదములు జరుపరాదు. నేనెగతాళికైనను నబద్ధమాడలేదు కావున నామాటలు మిథ్యలు కావు.”

దీనతాస్వరమున గంధర్వుడిట్లనెను :- “స్వామీ ! నాయుద్ధారమున కేదైనను నుపాయమును జెప్పుడు.”

ముని క్రోధము శాంతించెను ఈశ్రాహ్మణుల వచనము వజ్రమువలె నుండును. హృదయము నవనీతకోమలము. పీరి క్రోధము నీటిమీఁద గీతవంటిది. రాగానే మాయమై పోవును. ముని యాతని వినతికిఁ బ్రసన్నుడై యిట్లనెను :- “మంచిది, నీవు శ్రాహ్మమై తీరవలెను. కాని చివరకు నీవొక గజేంద్రుని కాలినిఁ

బట్టుకొందువు. అప్పుడు భగవంతుడు సాక్షాత్తుగఁ జతుర్భుజరూపమున నీకు దర్శనమొసంగఁడు. అప్పుడు నీచాతని దర్శనముచే నిష్పాపుడవై, తమోగుణఁ న్ముమును నీడి మరలఁ దన దివ్యరూపమును బొందెదవు.”

శ్రీ శుకదేవుఁ డిట్లనెను :- “రాజా! ఆ హఠాహఠా గంధర్వుడే చక్రస్పర్శచేఁ జాపవిముక్తుడై ఆశ్చర్యమయ దివ్యశరీరముగల గంధర్వుడయ్యెను. అతఁ డుత్తమశ్లోరుడును, కీర్తిధాముఁడును, అవినాశియు, కీర్తినీయ గుణాఢ్యుఁడును జగదీశ్వరుఁడునగు వాని పాదపద్మములకుఁ బ్రణామమును గావించి అతని సుయశమును గానము గావించెను. భగవానుఁ డాతని గానమునకు సంతసించి వానికభీష్టవరముల నొసంగెను, అతఁడును ప్రభుప్రసాదమున దివ్యరూపమును బొంది నిష్పాపుడై తన ధామమునకుఁ బోయెను. రాజా! నేను నీకు మకరముయొక్క పూర్వజన్మవృత్తాంతమును జెప్పితిని. ఇప్పుడు నీవేమి వినగోరుచున్నావు?”

గజేంద్రుని పూర్వజన్మ వృత్తాంతము

శ్లో॥ గజేంద్రో భగవత్స్పర్శాద్విముక్తోఽజ్ఞానబంధనాత్ ।
ప్రాప్తోభగవతో రూపం పీతవాసాశ్చతుర్భుజః ॥
సవై పూర్వమథా ద్రావా పాండో ద్రవిడ సత్తమః ।
ఇంద్రద్యుమ్న ఇతిఖ్యాతో విష్ణువ్రత వరాయణః ॥

శ్రీభాగ. ౮స్కం. ౨౭. ౬, ౭శ్లో ॥

అ॥ చక్రత పాపుడ గుచుఁ దనలోకమున కేగె
నపుడు శౌరి గేల నంటి నడప
హస్తలోక నాథుడజ్ఞాన రహితుడై
విష్ణురూపుడగుచు వెలుగుచుండె ॥

మ॥ అవనీనాథ గజేంద్రుడౌ మరలితోనాలంబు గావించెమున్
ద్రవిళాతీశుడతండు పుణ్యతముఁ డింద్రద్యుమ్ననా
ముందు వై
ష్ణవ ముఖ్యుండు గృహితమౌనని యతిన్ సర్వాత్ము
నారాయణున్
సవిశేషంబుగఁ బూజిసేసెను మహాశైలాగ్ర భాగంబునన్ ॥

శ్రీ మదాంధ్ర భాగవతము.

శాస్త్రకారు అతిథి ధర్మమును గురించి చెప్పుడుగఁ బ్రశం
సించిరి. అతిథిని మానవునినుకొనుట పాపము. అతిథి భగవత్స్వ
రూపుఁడు. భగవద్బుద్ధితోపనే అతనినిఁ జూచి ప వలయును. గర్వ
ముతోఁ దనతప, స్తేజ, వ్రహ్మ పక్షులందు గల పెద్దవికము కారణ
ముగా నతిథి నవమానించినచో యుపరాధముచే నభోగతినిఁ బొందు
దురు. అతిథి యెప్పుడు వచ్చినను సత్కరింపవలయును. జపతప,
పూజా, పారాయణము లన్నియును సతిథికోపచే, మనసేవచే సతిథి
సంతుష్టుఁడైనచో మన సాధనలన్నియును సార్థకములు రాగలవు.
ఏదైన మన వ్యవహారమువలన సతిథి కోపబడినచో మనము చేసిన
దంతయును, నిరర్థకమైనదని తెలిసికొనవలయును.

శుక దేవుఁడు పరీక్షిన్నహా రాలాలో నిట్లనెను :- “రాజా!
నేను నీకు మకరముయొక్క పూర్వజన్మ దృశాంతమును చెప్పి
తిని, దేవలముని శాపముచే హఠాహఠా గంధర్వుఁడు గ్రాహమ
య్యెను. నేఁడు భగవత్స్పర్శ రాగానే అతఁడీ యుధమ యొని
నిద్ర్యజించి దివ్యపురుషుఁడయ్యెను.”

అంతరాజిట్లనెను :- “స్వామీ ! మకరముయొక్క పూర్వ
చరిత్రమును మీరు చెప్పితిరి; కాని పరమ భాగవతుఁడు పూర్వ
జన్మమున నెవరోమీరు చెప్పలేదు. స్వామీ ! ఈతఁడును నేదో
పుణ్యాత్ముఁడును సుకృతియునై యుండ వచ్చును. కాకున్న
మహాత మోమయమగు గజయోని యందిట్టి యనన్య భావన ఆనం
భవజ్ఞే.”

ఇదివిని శ్రీశకుఁడిట్లనెను :- “రాజా ! నేను గజేంద్రుని యొక్క పూర్వజన్మ వృత్తాంతమును నీకు జెప్పెదను. దీనిని నీవు సావధానుఁడవై శ్రవణ మొనర్చుము. ఇది వరమ పుణ్యప్రదమై సిది యును, యశోభివృద్ధినిఁ గలిగించునదియును భగవద్భక్తి వర్ధకమగు నాఖ్యానము. మహారాజా ! పూర్వకాలమున దక్షిణ భారతమునఁ బాండ్య దేశమును బరిపాలించు నొక యశస్వియగు రాజుండెను. ద్రవిడదేశ మందా నరపతి గొప్ప యశస్వి, తేజస్వి, తపస్వి, విష్ణుభక్తుడు ఆతని పేరిందద్యుమ్నుఁడు ఆతఁడు చాల కాలము వఱకు తన ప్రజలను బుత్రులవలెఁ పాలించుచుండెను తన యాయుసు తీరిపోవు చున్నదని తెలిసికొని యాతఁడు తన రాజ్యమును దన పుత్రునకప్పగించి, తపస్సు చేసికొనుటకు మలయాచల పుణ్య ప్రదేశమునకుఁ బోయెను. అచ్చటభగవానుఁడు నిత్యనివాస మొనర్చుచుండెను. ఆపర్వతము నందఱును బుణ్యప్రద తీర్థముగ భావించు చుందురు. అట్టి పర్వతము మీఁదకుఁబోయి, పృథివీపతి వానప్రస్థాశ్రమమును స్వీకరించి తపస్సు చేయుచుండెను. మలయాచలమందు మనోహర ప్రాంతమందు, మంచిసుస్వాగు సలిల సరిత్తులుండు చోటను, మంచి రుచిగల ఫలములుండుచోటను గూర్చుండి ఘోరతపస్సును జేయుచుండెను. ఆతఁడు గ్రామ్యాహారమును బరిత్యజించెను. కంద, మూల, ఫలములను దిని యాతఁడు తన జీవనమును గడుపు కొనుచుండెను. యురకర్మను జేయించుకొనక పోవుటచే నాతనికి జడలు పెరిగిపోయెను. మానియై యాతఁడు నిరంతరము జపము చేయుచుండెను.

ఒకదినమున మహారాజు ప్రాతఃకాలీన నిత్యకర్మలను జూర్తి కావించుకొని యేకాంతమునఁ గూర్చుండి, వాత్సమ్యమును గావించి, సర్వాంతర్యామియగు శ్రీహరి నారాధించుచుండెను. అదే నమయమునకు దైవయోగముచేఁ దిరుగుచుఁదిరుగుచు సముద్రమును శోషింపఁజేసిన మహాతపస్వియగు సగస్త్యమహాముని తన శిష్యులతో నచ్చటకు వచ్చెను. రాజు మునివచ్చుచున్నాడని తెలిసియును నటుఁ జూడలేదు. మహాముని వచ్చుచున్నను నేను భగవదారాధనమును జేయుచున్నానుగదా, లేచుట మంచిదికాదని లేవక మెదలకఁ గూర్చుండెను. మహర్షి యెండలోఁ దిరిగిదిరిగి, అచ్చటకు వచ్చినచో రాజాతిథ్యమునొసంగి, కందమూలముల సర్పించి, సమ్మాన మొనర్పఁగలఁడని భావించివచ్చెను. అదంతయును లేదుసరిగదా రాజు వాక్కుతోనైనను సత్కరింపలేదు. అంతమునికి మిక్కిలి కోపమువచ్చెను, ఆతఁడు క్రోధోద్రిక్తుడై రాజునకు శాపమొసంగుచు నిట్లనెను :- “ఓరీమూఢా ! నేను వచ్చినను నీవేనుఁగు వలెఁ గూర్చుంటివి కావున నీవు గజమవు కమ్ము” ఇట్లు వలికి ఆగస్త్యుడచ్చట నొక్కనిమిషమైనను నిలువలేదు. తన సహచరులతో వెంటనే అచ్చటనుండి యెచ్చటికో పోయెను.

రాజు ముని శాపమును వినెను. ఆతఁడు క్రోధభరితుడై వెడలుచుండఁటయును గాఁచెను; కాని రాజు వారి నెఱలేదు. శాపవిమోచనము కొఱకు ప్రార్థింపనులేదు. రాజిట్లనుకొనెను :- “హామముచేయబోయినఁ జేతులు తాలినవన్నట్లు నేనిట్లు వాకిలి, భార్యాబిడ్డలను రాజ్యమును బరిత్యజించి యరణ్యములోని కేకాంత

ముగ భగవదారాధన మొనర్చుటకు వచ్చుటేమి ! యీ శాపపర్వ తము విలుచుకొని నా శిరస్సుపై బడుటయేమి ? నొసటకా వ్రాసిన వ్రాతను దుడుపనెవ్వరికిని సాధ్యముకాదు. దీనిలోను మంగళమయ భగవానుని శుభవిధానమేదియో కలదు.”

ఇదివిని శౌనకుఁ డిట్లనెను:- “సూతా! నీవు మంచి యదృత కథను వినిపించితివి. మహాభాగా! ఇందు ఇంద్రద్యుమ్నుని యపరాధ మేమున్నది. భగవదారాధన మొనర్చుచున్నాఁడు. దానికి ముని క్రుద్ధుడై ఆతని శపించినాఁడు.”

అంతఁబరీక్షిన్మహారాజిట్లు పలికెను:- “స్వామీ! మీరు సర్వ జ్ఞులరు. ఎవరెవరికి సుఖ దుఃఖము తొసంగగలరు? శాపానుగ్రహము తొసంగుట తెవరికి సామర్థ్యమున్నది! స్వామీ! సమస్తప్రాణులును దమతమ కర్మ సూత్రముచే బంధింపఁబడినారు. ప్రారబ్ధమెట్లను భవింప వలసియుండునో అట్టిబుద్ధియే పుట్టును. రాజునకట్టి దుర దృష్టముండినది. అగస్త్యమహాముని నిమిత్త మాత్రుడయ్యెను. ముని తన యాశ్రమమునకు వచ్చినాఁడనియు, భజనకు మించినది అతిథిసత్కారమనియుఁదెలిసికొని మునికి స్వాగత సత్కారము తొనర్పవలసియుండును. పొరపాటుననే కానిండు, అతనివలన గొప్పయపరాధము జరిగినది. ఎట్లు జరుగవలసియున్నదో అట్టి బుద్ధియే పుట్టగలదు.

అంత శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- “సూతా! ఇనాళ్ళనుండి చేసిన జప, వ్రాజా, పాఠారాధనములు వ్యర్థములైనవికదా ! ఏనుఁగు జన్మమున నేమి సాధనచేయ వీలగును?”

అంతశ్రీమముగ సూతుఁడిట్లనెను :- “కాదుస్వామీ! శుభకార్యమెన్నటికిని వ్యర్థముకాదు. భగవదుపాసనము మోఘమైనది. భగవత్ప్రాప్తి సహజమైనదికాదు. అనేక జన్మములు ఘోరపాపముచేయఁగా భగవత్ప్రాప్తి కలుగును. కోటిజన్మములు పుణ్యప్రభులను చేఁబురుషునకుఁ బ్రభుపాదపద్మములందు భక్తికలుగును. ఇంద్రద్యుమ్నమహారాజు తన భగవద్భక్తి కారణమున నాజన్మముననే భగవత్ప్రాప్తినిఁజెందెడు వాఁడే, కాని జన్మాంతర దుష్టతముదయింపఁగా నాతఁడు కొంతకాలము తమోచయముగ గజముగ నుండవలసి వచ్చినది. పశుజన్మ ప్రాప్తించినను అతనికి జ్ఞానమక్షుణ్ణముగ నుండెను. అందుకనియే అతఁడునుండియును నిట్టిదివ్యస్తుతినిఁ గావించెను స్మరణమాత్రముచేతనే స్వయముగ సౌఖ్యచ్ఛీహరి చతుర్భుజరూపమున నాతని సముఖమునం బ్రత్యక్షమై ఘోరసంకటమునుండి కాపాడుటే ఆతనియారాధనమునకు ఫలము భగవంతుని త్రైలోక్యవందిత మనోహరముఖమును జూచుచుఁజూచుచు, వాక్కుతో నాతనిసుమధుర నామములను గీర్తనచేయుచుఁ జేయుచు నాగజశరీరమును ద్యజించెను.

ఆతఁడు గజ శరీరమును విడువఁగానే నాతఁడు చతుర్భుజరూపమును ధరించెను. చతుర్భుజములతో శంఖ చక్ర గదా పద్మములు శోభిల్లుచుండెను. పీఠాంబరమును ధరించి భగవానునకు నిత్య పార్షదుదయ్యెను తక్షణ మాతఁడు భగవత్సారూప్యమును బొందెను. ఇది మనుష్య జన్మముతో గూడ దుర్లభము. అట్టిది యాతఁడు తన పూర్వజన్మము నందొసర్చిన యారాధనా ప్రభావము చేఁబడువుగనుండియుఁ బొందెను.

శుక దేవుడు పరీక్షిన్మహారాజుతోనిట్లనెను:- “రాజా! నేను చతుర్థ మన్వంతరావతారమును శ్రీహరి యొక్క పరమ పావన చరిత్రమును నీకుఁజెప్పితిని. గజ గ్రాహముల రెంటిని నుద్ధరించి వైకుంఠ పతియగు శ్రీహరి గరుడవాహనా రూఢుడై తన భవనము నకుఁబోయెను. ఆతని వెనుక గంధర్వులు గానము చేయుచుఁబోవు చుండిరి. ఋషులును, మునులును, నిత్యపార్షదులును నాతని స్తుతించుచుఁ బోవుచుండిరి.”

మహారాజా! ఈ గజేంద్రమోక్షణ కథ, శ్రీహరి చరిత్ర పరమ ధన్యమైనది. యశమును వృద్ధి గావించును. సమస్తకోరికలను నెఱవేర్చును. దీనిని శ్రద్ధా భక్తులతో నెవరు వినెదరో, వినిపించెదరో వారికి సమస్త మనోరథములు నెరవేరును. వారికి శ్రీహరి చరణము లంద హైతుక భక్తి కలుగును. కావున శుభరాంక్షకలవారు దీనినిఁ బఠింప వలయును.

.....

గజ-గ్రాహ చరిత్ర సమాప్తి

శ్లో॥ ఏతన్మహారాజ తవేరితో మయా
కృష్ణానుభావో గజరాజమోక్షణమ్।
స్వర్గ్యం యశస్యం కలి కల్మ షాపహమ్
దుస్స్వప్న నాశం కురువర్య శృణ్వితామ్॥

-శ్రీ భాగ. ౮ స్కం. ౫ అ. ౫౪ శ్లో.

సీ॥ నరనాథ నీకును నాచేత వివరింపఁ

బడిన యీ కృష్ణాను భావమైన

గజరాజు మోక్షణ కథ వినువారికి

యశము లిచ్చును గొల్మషోపహంబు

దుస్స్వప్న నాశంబు దుఃఖ సంహారంబుఁ

బ్రౌద్ధున మేల్కొంచి పూతవృత్తి

నిత్యంబుఁ బతియించు నిర్మలాత్మకులైన

విప్రులకును బహు విభవ మమరు

తే॥ సంపదలు గల్గుఁ బీడలు శాంతిఁబొందు

సుఖము సిద్ధించు వర్తిల్లు శోభనములు

మోక్షమఱచేతి దై యుండు మదము సేరు

ననుచు విష్ణుండు ప్రీతుడై యానతిచ్చె॥

శ్రీ మదాంధ్ర భాగవతము

శ్రీహరి యెచ్చట అవతరించి క్రిడలొనర్చునో ఆ స్థలము పవిత్రమైనదగును. అచ్చటి ధూళి పావసముకాఁగలదు. అచ్చటి వృక్షములు, గుల్మలతాదులు, సరోవరములు, పర్వతములు, వన గిరి గహ్వరములు సమస్త స్థానములు పుణ్యప్రదములగును. భగవంతునితో సంసర్గము గలిగిన వ్యక్తులందఱును బ్రాతఃస్మరణీయులగుదురు. తీవ్రము భగవత్పాదార్థార్థమః లేకయే అటు నిటు వ్యర్థముగఁ బరిభ్రమించుచుండును భగవద్దర్శనమైననాఁడు కృతకృత్యుడగును.

శ్రీ శుకదేవుఁడిట్లడిగెను :- “రాజా ! ఈ విధముగ భగవానుఁడు గజగ్రాహముల రెండింటిని నుద్ధరించెను. వారిద్దరును దివ్య ధామమును బొంది కృతార్థులైరి.”

అంత శౌనకుఁడిట్లడిగెను :- “సూతా ! ఇది వఱలో గజగ్రాహములను గరుడుఁడు భక్షించినట్లును, వీరిద్దరన్న దమ్ములనియును మీరు చెప్పియుంటిరి. ఇప్పుడు గ్రాహము హాహా గంధర్వుఁడనియు, గజము ద్రవిడ దేశపు రాజగు నింద్రుఁడుఁడనియు చెప్పుచున్నారు. ఇందులో నేది సత్యము ?”

అంత శీఘ్రముగ సూతుఁడిట్లనెను :- “స్వామీ ! రెండును సత్యములే. ఒక కల్పములో గజ గ్రాహములను గరుడుఁడు తిని యుండవచ్చును. నేనీ కల్పములోఁజతుర్థ మన్వంతర కథను జెప్పుచున్నాను. ఈ మన్వంతరమున హరిణీ నందనుఁడగు శ్రీహరి యుద్ధరించెను. గరుడుఁడు గజ కచ్ఛవములను భక్షణ మొనర్చిన కథయును మిక్కిలి రోచకమైనది అచ్చట పోరాడినది గోహము కాదు కచ్ఛవము.”

ఇది విని శౌనకుఁడిట్లనెను :- “సూతా ! దానిని గూడ జెప్పుము. గరుడ, గరుడధ్వజచరిత్రలు రెండును సమానములే.”

ఇది విని నప్పుడు సూతుఁడిట్లనెను :- “మునులారా ! ఈ కథ చాల పెద్దది. దానిని నేను సంక్షేపముగఁ జెప్పెదను. మీరందఱేకాగ్రచిత్తులరై శ్రవణ మొనర్చుఁడు.”

గరుడారుణుల తల్లియగు వినతయు, సర్పముల తల్లియగు కద్రువయు నప్పచెల్లెండు, వాతిద్దరును కశ్యపుని భార్యలగుటచే సవతులు. ఒకదినము నుచ్చైశ్రవముయొక్క తోకవిషయముతో వారిద్దరికిని వాదవివాదములు జరిగెను. తోక తెల్లదని వినతయును, నల్లనిది యని కద్రువయు ననెను ఇదెంతవఱకు వచ్చినదనగా విషయ మసత్యమగుచో రెండవవారికి జీవితాంతమువఱకును దాసిగా నుండునట్లు నిర్ణయము చేసికొనిరి. వాస్తవమున నుచ్చైశ్రవము యొక్క తోక తెల్లగానున్నది కద్రువ తన పుత్రులగు నాగులతో నాతోకకుకట్టుకొనుడనెను. అందువలన పారు చుట్టుకొనుటచే నల్లగానుండెను. ఇట్లు మోసముచేరి కద్రువ వినతను తన దాసిగాఁ జేసికొనెను. వినతకు గరుత్మంతుఁడు పుట్టఁగనే తనంగతినంత యును వినెను. నాగులనిట్లడిగెను :- “మీకేమి పనినిఁ జేసిన మాకు దాసత్వవిముక్తికలుగఁ గలదు ?”

నాగులిట్లనెను :- “నీవు మాకు స్వర్గమునుండి యమృతమును దెచ్చియిచ్చినచో నీకును, మీతల్లికిని దాసత్వవిముక్తిగలుగఁ గలదు.” గరుత్మంతునకు బ్రపంచమున ససంభవమనునదిలేదు. ఆతఁ డమృతమును దెచ్చుటకు బయలుదేరెను. పోవునపు డాతఁడు తన తల్లి నిట్లడిగెను :- “అమ్మా ! నేనెఁతో మారముననున్న నిండ్ర తోకమునకుఁ బోవలయును. అధికముగ నాఁడలిసియు చున్నది. నేనేమి తినవలెను ?”

తల్లి యిట్లనెను :- “నాయనా ! ఇచ్చట భూమిపై నీ పోట్ల నెందు టసంభవము. నీకొరవనిసిజేయుము సముద్ర ముపల్లి

మునఁ జాలమంది నిషాదులు నివసించుచుందురు. వారు గొప్ప హింసకులు, క్రూరులు, నిర్దయులు, నీవు వీరినందఱను భక్షణము చేసి పొమ్ము. కాని పొరపాటుననైన బ్రాహ్మణు నెవనినిఁ దిన వలదు.”

గరుత్మంతుఁడు మంచిదని మాతకుఁ బ్రణామమును గావించి ముందుగా నాద్యీపమునకుఁ జేరుకొనెను. అచ్చటి నివసించు ననార్యులగు మేచ్చులు సుందరులేగాని హృదయములు కలుషిత మైనవి. వారు నిరంతరము హింసాతత్పరులు. గరుడుఁడు వారినిఁ దినుటకారంభించెను. సర్వత్ర పాఱిపోవు చుండిరి. ఆకబళముతో నాతని పురోహితుఁడును గరుడుని కంఠములోనికిఁబోయెను. గరుడుని కంఠము మండజొచ్చెను. అప్పుడాతనికి తల్లి చెప్పిన మాట జ్ఞాపక మునకు వచ్చెను. ఆతఁడు వెంటనే ఆతనిని, నాతని నిషాద పత్నినిఁ గ్రక్కెను. ఈవిధముగ నాతడు వేలకొలది మందినిఁ దినెను కాని అతనికి పూర్తి ఫలాహారము కాలేదు. అర్థాకలితో నాతఁడెగిరెను. దారిలో సుమేరు పర్వతముపైఁ దన తండ్రి యగు గశ్యపుని కలిసికొనెను. తండ్రి పాదములకు గరుడుఁడు ప్రణమిల్లెను. తన పుత్రుని గాంచి ముని మిక్కిలి సంతోషించి యిట్ల నెను :- వత్సా ! అందఱును బాగున్నారా ? మర్త్యలోకమున కేమియును గష్టములు లేవుకదా !”

గరుత్మంతుఁ డిట్లనెను :- “తండ్రి ! కష్ట మేమియును లేదు గాని ‘కష్టాత్కష్టతరీక్షుధా’ యనునట్లు క్షుధ బాధించుచున్నది.

మర్త్యలోకమున నాకు గడుపునిండుటలేదు. ఇప్పుడును నాకాశలి వేయుచున్నది. దేనిని దినిన నాకాశలి శాంతించునో అట్టి ఆహారమును నాకుజెప్పుడు.”

ఇదివిని కశ్యపుడు కొంచెముసేపు ధ్యానమొనరించి యిట్లనెను :- “నీకు యోగ్యమైన దొక్క ఆహారముకలదు. ఇచ్చటికి సమీపముననే దేవతల యొక్క సరోవరము కలదు. దానిలో నొక పెద్దవారణేంద్రముకలదు. జలజంతువగు గచ్చపమును గలదు. వారిద్దరును బోరాడుకొను చుందురు. ఇచ్చటికి వేయి నంవత్సరములు గడచుచున్నది. నీవారెంటినిఁదిని నీయాశలినిఁదీర్చుకొనుము.”

అంతగరుడుఁ డిట్లనెను :- “స్వామీ ! తండ్రీ ! ఒక్క గజమును, గచ్చపమును దినుటచే నాపొట్ట యెట్లునిండఁగలదు. అవి యెంత పెద్దవి ?”

కశ్యపుండాశ్చర్యముచతో నెట్లనెను :- “నాయనా ! నీవు దాని పొడుగువెడల్పుల నడుగవలదు. ఏనుగు ఇదుపది నాలుగు క్రోసుల వెడల్పు, నలుబదియెనిమిది క్రోసుల యెత్తు, తాఁదేలు పండ్రెండు క్రోసుల యెత్తు నలుబది క్రోసుల చుట్టుకొలత, కూర్మ మొక పెద్ద ద్వీపము, కుంజర మొక పెద్ద పర్వతము, ఆరెంటినిఁ దినినచో నీకు పూర్తిగఁ దృప్తికలుగునని నా నమ్మకము.”

ఆనందమును బ్రకటించుచు గరుడుఁ డిట్లనెను :- “తండ్రీ ! దీనితో నాకడుపునిండఁగలదు. మంచిది, నేను శలవు తీసికొందును.”

అని పలికి ఆతడా క్షణముననే యెగిరి సరోవరము వైపునకుఁ బోయెను.”

ఇదివిని శౌనకుఁడిట్లనెను :- “సూతా ! ఒక్కొక్కప్పుడు నీవు మాబుద్ధులు పనిచేయఁజాలనంతగ నసంబద్ధములను జెప్పుచుండువు. నలుబదియెనిమిది క్రోసుల యేనుగును నలుబదిక్రోసుల చుట్టుకొలత కలిగిన కచ్చవముండునా ? ఇంతగొప్పజీవి యుండుట నసంభవము. పైఁగా గరుడుని కడుపు పాతాళ వివరమాయేమి యింతటి పెద్దజంతువు పొట్టలోఁబట్టుటకు.”

అంత సూతుఁడిట్లనెను :- “స్వామీ ! పరిమిత బుద్ధికల వారును, అహంకారముచేఁ దామే పండితులమనుకొనువారును నిట్టి పల్కులు పలికిన బాగుండును గాని; మీకిట్టి శంక కలుగుట శోభింపదు. ప్రభూ ! ఈ సృష్టిలో వివిధ జీవులు కలవు. అనేక ప్రకారములగు సముద్రములు, ద్వీపములు, వర్షములుకలవు. మానవులకు జంబూద్వీపములోని నవ వర్షములలో భారతవర్షము మాత్రమే కనఁబడుచున్నది; ఈ క్షుద్రజీవి దీనినే ప్రపంచమనుచున్నాఁడు. సప్తసముద్రములలో నొక లవణ సముద్రముమాత్రమే కనఁబడుచున్నది. మిగిలిన యాఱు సముద్రములును గనఁబడుటటులుంచి వాని నూహించుటకైనను వీలులేకున్నది. జలజంతువులలో నిప్పటికిని తిమింగిలమను జేప అన్నిటికంటెఁ బెద్దదిగ నున్నది. అది చచ్చినచో నదియొక్క ద్వీపమగును. అది క్రోసుల కొలది యుండును. ఈ చిన్నఖండమందే యింతటిపెద్ద జంతువులుండిన

దీనికంటెఁ బది పదునైదు రెట్లధికముగ నుండిన ఖండములతో నెంత పెద్దజీవ జంతువులున్నవో. స్వామీ ! మానవుండు తన బుద్ధితోడనే ఆలోచించును. కొండలందుండు వారు వర్వతముల మీదనున్న బండలను దొలఁగించి రెండు రెండు గజములు, మూడు మూడు గజముల మడుల నేర్పఱచుకొని చానితో నాటెదరు. గంగాయమునా మైదానమందు వేలకొలఁది యకరము లుండునని వారూహింపఁజాలరు. విశ్వసింపరు. ఏలయనఁగా వారి మనస్సులలో నా రెండుమూడు గజముల మడులేయున్నవి. ఇక గరు త్మంతుఁడు తిను విషయము మిగిలియున్నది. గరుడుఁడు సాధారణ జీవికాఁడు. ఇంద్రుని గూడ వేధించినవాఁడు. అసంఖ్యాకములగు బ్రహ్మాండములు ఉదరముతోఁగలిగిన శ్రీహరిని వహించు వాహన మాతఁడు. వేలకొలఁది నిషాదులను దినిన నాతనికి అల్పాహారముగ నైనను సరిపోలేదు. అట్టియెడ నీవారణ కచ్చపములదినుట యే మంతపనియో యూహింపవలయును. ఒక మానవుఁడు పది శేర్లు లడ్డుతినఁగలుగుచున్నాఁడు. భీమసేనుఁడు మణుఁగుంబాపు ఫలహార మొనర్చెడువాఁడట కాని పదిశేర్లు లడ్డిప్పుడైనను నొక్కచోటఁ గూర్చుండి తినగలగు వారున్నారు. స్వామీ ! ఎవఁడెంతలావుగ నుండునో వాడంతయాహారమును దీసికొనును దీనికాశ్చర్యములను జెందవలసిన పనిలేదు.”

సర్వ శౌనకుఁడిట్లనెను :- “మంచిది, స్వామీ ! మీమాటయే నిజము లెందు తరువాత కథను జెప్పుఁడు.”

సూతుఁ డిట్లనెను :- “మంచిది, స్వామీ ! పోవునపుడు గరు
డుఁడు తనతండ్రి యగు కశ్యపునితో నిట్లనెను :- “స్వామీ ! ఈ
యిద్దరెవరు ? ఎందులకుఁ బోరాడుచుండిరి? వీనినిఁ దినుటచేఁ బాప
మంటదా ?”

అంత కశ్యపుఁ డిట్లనెను :- “నాయనా ! ఈ యిద్దరును
బూర్వజన్మమున విభావసు, సుప్రతీకులను బ్రాహ్మణ సోదరులు.
పెద్దఁవాడగు విభావసు మిక్కిలి క్రోధి. ఈతని తండ్రి ధనవం
తుఁడు. చిన్నవాడగు సుప్రతీకునకు వీనితో నుండుట కిష్టము
లేదు. క్రోధితోనుండుట కెవరిష్ట పడుదురు? ఆతఁడు తనయన్నను
మాటిమాటికిని ధనమును బంచుమని యడిగెను. అన్న తిరస్క
రించుచుఁ గాదను చుండెను. సుప్రతీకుఁ డొప్పుకొన కుండెను.”

అంతఁ గోధోద్రేకుడై అన్నయగు విభావసునితో నిట్లనెను-
“ఓరీ ! చూడుము. నీవు పితృతాగ్నితము కొఱకు పోరాడుచున్నావు.
నేను నిన్ను వారించు చున్నను నీవు వినుటలేదు. కావున వారణ
మవుకమ్ము.”

సుప్రతీకుఁడును దక్కువ వాడుకాఁడు. ఆతఁడును ముని
పుత్రుడే. ఆతఁడిట్లు శపించెను :- “నీవును ధనమును దాచుకొను
చున్నావు. కావునఁ గూర్మమవు కమ్ము.”

కశ్యపుఁ డిట్లనెను :- “వత్సా ! గరుడా ! ఆముని పుత్రు
లిరువురును గజకచ్ఛపములైరి. పూర్వజన్మ వైరమును న్మరించు

కొని, క్రోడభరితులై వారిద్దరును నిరంతరము పోట్లాడుకొను చుండిరి. వారియుద్ధము సర్వదా నడుచుచుండెను. భగవానుడు నీవృత్తియే జీవులకు జంపి తినుటగా నేర్పబచినాడు. నీయాహార మిదియే. క్రోధులైయుండి జీవుల కపకార మొనర్చు వారినీఁ జంపుట దోషము కాకపోగా బుణ్యమే. వీరిద్దరు మూలమున సరోవర మందలి జీవ జంతువులన్నియును దుఃఖమును జెంచుచున్నవి. నీవీ రెంటినిజంపి నీయాకలినిఁ దీర్చుకొనుము.”

సూతు డిట్లనెను :- “మునులారా ! తండ్రియాజ్ఞను వొంది గరుడుడు పోయి క్షణములోనే సరోవర సమీపమునకుఁ జేరు కొనెను. ఒక యుదుటున నాతడు గజకచ్ఛపముల రెంటినిఁ దన కాలిగోళ్ళతో గ్రుచ్చి వట్టుకొని యెగిరిపోయెను. ఆతనికి రెండు చేతులతోను రెండు గ్రాసములు కలవు. ఇప్పుడాతనికి రెంటిని నెక్కడ నుంచుకొని తినుటోయను జింత వట్టుకొనెను.” భూమి గడగడ వణకు చుండెను. వృక్షశాఖ లూగియూగి తమమీద గూర్చుండవలదని కాదనుచుండెను.” అందఱును భయభీతులగుటను గాంచి సుమేరు పర్వతము మీద నొక విశాల వటవృక్షముండెను. దాని శాఖలు సూరమడ పొడవుండెను. అదియిట్లనెను :- “గరుడా! నీవు నాశాఖమీదఁ గూర్చుండి భోజనము చేయుము.”

గరుత్మంతుడు మంచిదని ఒకమంచి దృఢమగు శాఖమీదఁ గూర్చుండు నప్పటికి, ఆశాఖ, గరుడ, గజ, కచ్ఛపముల బరువు నది తట్టుకొనఁ జాలక కొమ్మ పెళపెళ విరిగివడెను. ఇప్పుడు

గరుత్మంతుడు గొప్పధర్మ సంకటమునఁ బడెను. ఆ కొమ్మ మీఁద నలువది వేలమంది వాలభిల్యమహామునులు తలక్రిందులుగఁ దవస్సును జేయుచుండిరి. వారి శరీరములంగుష్ఠ ప్రమాణములు. గరుత్మంతుఁ డిట్లనుకొనెను :- “ఈ కొమ్మ నేలపైఁ బడినచో నీ మునులు పచ్చడి పచ్చడి కాగలరు” ఇట్లనుకొని యాతఁడా కొమ్మను బడనీయక, ఒక చేతితో నలువది క్రోసుల యెత్తుగల గజమును, వేరొకచేత నలుబది యెనిమిది క్రోసుల వెడల్పుగల కచ్చపమును, ముక్కుతో నాలుగువందల క్రోసుల పొడుగుగల వటశాఖను బట్టు కొని యెగిరెను. ఇప్పుడు గరుడుఁ డాకలి దప్పును గూడ మరచి పోయెను. ఇప్పుడి యలువది వేలమంది వాలభిల్యుల నెట్లు రక్షించుటా యను చింత పట్టుకొనెను. ఎచ్చటనుంచినను వీరునలిగిపోగలరు” అని యాతోచించుకొని వరమతేజస్వియును, మహాపరాక్రమ వంతుడును, అద్భుతబలశాలియును, మనోవేగముతో సమానముగ నెగురఁగల వాడును, సుమేరు శిఖరమువలె విశాల బలకాయుడు నగు గరుడుఁడెగురుచు నెగురుచు మరలఁ దన తండ్రికడకుబోయెను తన యోగబలముచేఁ గశ్యపుఁ డంతయు నెరిగెను. అతడు వాలభిల్యమునులను దనపుత్రుడగు గరుడునకు సాయ మొసరింపుఁ దనియు, నాతని ధర్మసంకటము నుండి రక్షింపు దని విన్నవించెను.

వాలభిల్య మహర్షలా కశ్యపుని ప్రార్థనము నంగీకరించి, వారా కొమ్మను వదలి హిమాలయ పర్వతమునకుఁ దపముపఱుఁబోయిరి. అంత గరుడుడు పితృజ్ఞచే నే జీవులును నివసింపని

మంచుచే గప్పబడిన నొక కొండపై నాశాఖ నుంచివైచెను. అచ్చటనే కూర్చుండి గరుడఁడు మిక్కిలి యానందముతో నా యిద్దరను దిని నిశ్చితంగ నమృతమును దేబోయెను.

సూతుఁడిట్లనెను. - “మునులారా ! ఇది కల్పాంతర కథ. దీని కిని గజగ్రాహకథకును సంబంధమేమియును లేదు. ఇది గజకచ్చపుల కథ. హరిణినందనుఁడగు హరిహరమేధున కవతరించి గజగ్రాహముల నుద్ధరించినాఁడు. గజకచ్చపములను దిని యాతని వాహనమగు వైనతేయుఁ డుద్ధరించినాఁడు.”

ఈ గజేంద్రమోక్షణ కథ సమస్తపాపములను నాశమొనర్చును. ఎవరీ కథాసంస్కర్షముచే గజగ్రాహములను, గ్రహమున్న సరస్సును, దాని తీరముననున్న వృక్షములను. పర్వత, ద్రుమ, లతా, గిరిసరితులను, భగవద్ధామములును విభూతులు నగు క్షీరసాగర, శ్వేతద్వీప, శ్రీవత్స కౌస్తుభమణి, వనమాల, కామోదకీగద, సుదర్శనచక్రము, పాంచజన్యశంఖము, గరుడ, లక్ష్మీ, నారద, శివ, ప్రహ్లాద, మత్స్య, కూర్మ, వరాహ, నృసింహ, వామన, రామ, కృష్ణాద్యవతారములను, సూర్య, చంద్రాగ్ని ప్రణవ, సత్య, అవ్యక్త, గో, బ్రాహ్మణ, ధర్మ, కీర్త్యాది ధర్మపత్నులను, గంగా, యమునా, సరస్వతీ, భద్రాది పుణ్యసరితులను, నైరావత, ద్రువ, సప్తర్ష్యాదిమహర్షులను, నల, యుధిష్ఠిరాది పుణ్యశ్లోక పురుషులను నెవరు ప్రాతఃకాలమున లేచి స్మరించెదరో వారికి మరణకాలమున భగత్స్మరణము కలుగునని భగవంతుఁ డాజ్ఞాపించినాఁడు.”

శ్రీశుకదేవుఁడిట్లనెను :- “రాజా ! నేను చతుర్థ మన్వంత
రమున జరిగినహరి యవతారమును గుఱించి నీకుఁ జెప్పితిని.
ఇప్పుడిక నైదవ, ఆఱవ మన్వంతరములు కడను వినుము.”

.....

పంచమ షష్ఠమ మన్వంతరావతారములు

శ్లో॥ తత్రాపి దేవః సంభూత్యాం వైరాజ స్యాభవత్సుతః ।
అజితో నామ భగవానం శేన జగతః పతిః ॥
పయోధిం యేననిర్మథ్య సురాణాం సాధితా సుధా ।
భ్రమమాణోఽభ్యసి ధృతః కూర్మారూపేణ మందరః

శ్రీభాగ. ౮. ౫ అ-౯-౧౦ శ్లో॥

సీ॥ అందు విభుఁడు సంభూతికి వైరాజు
నకుఁ బుట్టి యజితుండు నాఁగ నొప్పె

ఆ॥ నతఁడకాఁడె కూర్మమై మందరాద్రిని
నుదధి జలములోన నుండి మోచె
నతఁడ చువ్వె దివిజులర్థింప నమృతాబ్ధిఁ
ద్రచ్చియిచ్చె నాసుధా రసంబు”

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము..

సాధారణ జనము రహస్యమును దెలిసికొనఁ జాలనట్లు భగవద్గీత లాశ్చర్య జనకములుగను, దివ్యములుగను నుండును. భగవంతుఁ డనుగ్రహించ నంతవఱకు శ్రీహరి యవతార రహస్యము నెవఁడును దెలియఁ జాలరు.

పరీక్షిన్మహారాజు శుకదేవునితోఁ నిట్లనెను :- ప్రభూ ! చతుర్థ మన్వంతర కథను మీరు చెప్పినారు. ఇప్పుడా తరువాత మన్వంతరములలో నేయే యవతారము రెత్తెనో, వానిలో భగవానుఁ డేయే విశిష్ట కార్యము లొనర్చెనో మీరు నాకుఁ జెప్పవలయును.

శ్రీశుకదేవు. డిట్లనెను :- రాజా చతుర్థ మన్వంతరాధిపతి యగు నుత్తమునకు సోదరుఁడగు దామసుఁడుకలఁడు. ఆతనికి రైవతుఁడను నొక సోదరుడుండెను. ఆరైవతుఁడు తన పుణ్య ప్రభావముచే మన్వంతరాధిపతియయ్యెను. అందువలన దానికి రైవత మన్వంతరమను ఖ్యాతివచ్చెను. ఆతనికర్జునుఁడు, బలి, వింధ్యాధి పుత్రులుదయించిరి. వారు రాజులై భూమినిఁ బరిపాలించిరి. ఆమన్వంతరములో నింద్రుని పేరు విభువు భూతరయాదులు దేవతాగణము, హిరణ్యరేతుఁడు, వేదశిరుఁడు, ఊర్ధ్వబాహువు మొదలగువారు సప్తర్షులైరి. ఆమన్వంతరమందు భగవానుఁడు శుభ్రమునికి వికుంతయను పత్నియం దవతరించెను. అందువలన నాతఁడు వైకుంఠుఁడను బ్రసిద్ధినిజెందెను.

పరీక్షిన్మహారాజుఁడెట్లనెను :- స్వామీ ! వైకుంఠుఁ డేయే కార్యము లొనర్చినాఁడు?

కుకదేవుఁడిట్లనెను :- రాజా ! ఈవైకుంతుఁడే రమాదేవి ప్రార్థనమున నీమె సంతోషము కొఱకు సర్వోత్తమమగు వైకుంఠ లోకమును నిర్మించెను. సమస్తలోకములును వందన మొనర్చు లోకము నాతఁడు సృజించెను.

అంత శౌనకుఁడిట్లు ప్రశ్నించెను :- సూతా ! వైకుంఠలోక మనాది గదా ! దీని రచనముయొక్క అభిప్రాయమేమి ? అది యెన్నడును లేకపోవునదికాదు. అది నిత్యము. అట్టియెడ వైకుంఠ మును భగవంతుఁడు రచించుటేమిటి ?

అంత సూతుఁడిట్లనెను :- మహానుభావా ! వైకుంఠము నిత్య మైనదే. దానిలో మహావిష్ణు వహర్నిశలుండి లోకాతీత దివ్యక్రీడ లొనర్చుచుండెను. అచ్చటి లీలల నూహించుట మానవ బుద్ధి కతీత మైనది. ఈవైకుంఠమును భగవానుఁ డావైకుంఠమునకు, బ్రతి మూర్తిగా నొసర్చెను. ఏలయనఁగా దివ్యవైకుంఠములోని లీలాస్వా దనమెట్లు జరుగునో చూపించవలయునని అట్లొనర్చినాఁడు. ఆ దివ్యతలోను, నిత్యతలోను వ్యాఖ్యాతమేమియు నుండదు. కేవలము భక్తాను గ్రహార్థముతోక వల్లీల నొనర్చుటకు భగవానుఁ డీవైకుంఠ మును గల్పించినాఁడు. జయ విజయులకు శావమీ వైకుంఠములోనే జరిగినది. పారణ్యకశిపుఁడు తన తమ్మునిఁ జంపినాఁడని పగ తీర్చుకొనుటకై యీవైకుంఠమునకే పోయెను. దానికి శ్రీహరి భయ పడి యీతని హృదయమునఁ బ్రవేశించెను. స్వామీ ! ఇదంతయును భగవానుని వినోదము మాత్రమే కాకున్న నాతనికి భయమేమిటి ?

ఆతని పార్శ్వదులకు శాపమీయఁగల వారెవరు ! ఇదంతయును నాతని భక్తులపైఁ గృపయే. ఈ కౌతుక మొనర్చుచున్న నాతని భక్తులకు మనోరంజనమెట్లు కలుగఁ గలదు ? ఎవరి చరిత్రలను విని వారు నవ్వుచు, నేడ్చుచుఁ బ్రేమ మగ్నులయ్యెదరు. వైకుంఠ భగవానుని లీలాదిగర్భనము జయవిజయ శాపప్రసంగమున వర్ణింపబడినది. ఇప్పుడిక నాటవ మన్వంతర కథను వినుఁడు”

శుకదేవుఁ డిట్లనెను :- “రాజా ! ఆటవ మన్వంతరమున కధిపతి చక్షుషుని కుమారుఁడు చాక్షుషుఁడు. ఆతనికిఁ బురుష, సుద్యుమ్నాదులు పుత్రులైరి. ఆతని వంశజులీ పృథివికి రాజులై శాసించిరి. ఆమన్వంతరమున కింద్రుఁడు మంత్రద్రుముఁడు. అప్యోదులు దేవతాగణము, హవిష్మంతుఁడు, వీరకాదులు సప్తర్షులైరి. ఈ మన్వంతరమందు భగవానుఁడు వైరాజుని పత్నియగు సంభూతి గర్భమున నవతరించి ‘అజితుఁడ’ను బేరవిఖ్యాతుఁడయ్యెను.”

అంతఁ బరీక్షిన్మహారాజిట్లనెను :- “ప్రభూ ! ఈయజిత భగవానుఁడే విశేష కార్యము నొనర్చినాఁడు.”

నవ్వి శుకమహర్షి యిట్లనెను :- “రాజా ! బహురూపములను ధరించు నీ భగవానుని లీలల విషయమడుగకుము. ఈతఁడు చెప్పుటకు వీలుకాని లీలల నొనర్చెను. రవిక, చీరె, బులాకి మొదలగు నవి ధరించి మగవాఁడాడుది యయ్యెను.

అంత రాజాశ్చర్యముతో నిట్లనెను :- :- “స్వామీ ! పురాణ పురుషుఁడగుఁ బ్రభువు మగవాఁ డాడుదిగ నేల యైనాఁడు ?”

అంత శుకుఁడు నవ్వుచు నిట్లనెను :- “రాజా ! ఈతనికొక రూపముండినఁ జెప్పవచ్చును. ఈతఁడు పురుషుఁడు కాఁడు, స్త్రీయునుగాఁడు, నపుంసకుఁడునుగాఁడు, పశువుగాఁడు, పక్షికాఁడు, మనుష్యుఁడుకాఁడు, దేవతయునుకాఁడు. ఎట్టివాఁడో చెప్పటకు వీలులేదు. ఇట్లే కొన్ని విపరీతములు కలవు :

వరీక్షిన్మహారాజిట్లనెను :- “స్వామీ ! చీరెలు రవికెలు ధరించుట కాతఁడే లీలల నొనర్పఁదలఁచినాఁడు ?”

శ్రీశుకుఁ డిట్లనెను :- “రాజా ! ఈతఁడు దేవతల కమృతము నొనంగుటకును, లక్ష్మీదేవి సవతరింపఁజేయుటకును సముద్ర మంథనమును గావించెను. ఇది యొక కుతూహల పూర్ణమగులీల. ఇందొక్క యవతారముతోఁ బనిజరుగలేదు. నాలుగు నాలుగవతారము లొక్కసారిగా ధరింపవలసి వచ్చెను. స్త్రీయగుట అట్లుంచుము. కుర్మమైనాఁడు. వైద్యుఁడైనాఁడు.

అత్యంతాశ్చర్యముతోఁ బరీక్షిన్మహారాజిట్లనెను :- “స్వామీ ! ఒక్కసారిగా నాలుగవతారములా ? అయితే యీ సముద్రమంథన లీల చాల యద్భుతముగ నుండియుండును. కృవతో దీనిని విస్తారముగ నాచుఁజెప్పుడు. భగవానుఁడెలఁగూర్చుమైనాఁడు ? సముద్రమంథనమేలఁ జేయవలసి వచ్చినది. సముద్రమెట్లు మధింపఁబడినది ? ఎవరెవరు మధించిరి ? అద్భుతమును భగవానుఁడు దేవతలకే యేలనొసంగెను ? లక్ష్మీదేవి యెచ్చటికిఁ బోయినది ? భగవానుఁడు స్త్రీ కావలసిన అవసరమేమున్నది ?”

అంత శుకదేవుఁ డిట్లనెను :- “మహారాజా ! దీనికి సంక్షేప
సమాధాన మేమనఁగా భగవానున కేది యిష్టమైన నారూపము
వచ్చును. స్థలముననుండి జలములలో నుండిన నెట్లుండునో చూత
మని కచ్చపమై యుండవచ్చును. మాటిమాటికినిఁ బురుషుఁడై లక్ష్మీ
దేవియొక్క కనరులనువిని స్త్రీయైన నెట్లుండునో చూతమనుకొనెను
దీనిలోనెంతో మోహకత కలదు. దెలిసిన వన్నియునుగలవు. తెలిసి
తెలిసి తెలియనట్లుగఁ గ్రీడలొనర్చుచుండును. ఇదియే ఆతని భగవ
తత్వము, నీ వడిగిన సముద్రమంథన వృత్తాంతమును నేను సంక్షే
పముగఁ బ్రత్యుత్తర మొసంగెదను. లక్ష్మీ యెచ్చటికి పోయినదో,
లక్ష్మీదేవి కొఱకేల సముద్రము మధింపఁబడినదో ముందుగా దీనికిఁ
ప్రత్యుత్తర మొసంగెదను. ఈప్రసంగమందు భగవానుఁడు నాల్గవతా
రములు అజిత, కచ్చప, మోహినీ, ధన్వంతరి కథలు రాఁగలవు.
దీనిని నీవు సావధానుఁడవై శ్రవణమొనర్చుము.

ఇంద్రాపరాధమున త్రిలోకములు

శ్రీహీనములగుట

శ్లో॥ యదా దుర్వాససః శాపాత్యేంద్రా లోకాస్త్రయో నృప ।

నిఃశ్రీకాశ్చభవన్తత్ర నేశురిజ్యాదయః క్రియాః ॥

తతోబ్రహ్మ సథాం జగ్ముర్మేరోర్మూర్ధని సర్వశః ।

సర్వం విజ్ఞాపయాజ్జక్రుః ప్రణతాః పరమేష్ఠి నే ॥

శ్రీభాగ. ౮ స్కం. ౫ అ. ౧౬-౧౮ శ్లో.

క॥ దుర్వాసు శాపవశమున

నిర్వీర్యత జగములెల్ల నిశ్శ్రీకములై

పర్వతతిపుతోగూడ స

పర్వములయి యుండె హతసుపర్వావశ్యులై ॥

క॥ సురపతి వరుణాదులతో

సురముఖులు గొందఱితిగి సుర శైలముపై

సురనుతుడగు సజాగనియా

సుర దుష్కృతిఁ జిప్పి రపుడు పొలయుచు నతులై ॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము

ప్రపంచములో భనమదము, ఐశ్వర్యమదము, జాతిమదము,
రూపమదము, యౌవనమదము, అధికారమదము మొదలైనవెన్నియో

మదములుకలవు. వీనితో ధనైశ్వర్యమదములన్నిటికంటె జెడ్డవి. ఐశ్వర్యమదమున మానవుడెవరిని లెక్కచేయఁడు. అందఱ నవ మానించును. తానే సర్వశ్రేష్ఠుడనుకొనును. ఈమదమత్యధిక మైనప్పుడది రోగరూపమై సమాజమును బీడించుచుండును. దీని కొక్కటేమందు.

శా॥ సంపన్నుండొరుఁగాని లేడు తనువు॥ సంసారము

న్నమ్మి హిం

సింప॥జూచు దరిద్రుడెత్తుపడి హింసింపం డన్యుల

సంపన్నాంధున కంజనంబు వినుమా దారిద్ర్యమూ

హింపగ॥ ॥

శ్రీమదాంధ భాగవతము

ఐశ్వర్యమదమత్తుడై, మదాంధుడైన వాని గ్రుడ్డి కన్నులకు దరిద్రమనునంజనమే పరమౌషధము. మానవుడు దారిద్ర్యదుఃఖము ననుభవించనిది దీనదుఃఖుల కష్టములను దెలిసికొనుటలో నేవిధ మగు సమర్థతయు నుండదు. పురుషార్థముచే బోగొట్టుకొనిన లక్ష్మిని మరల బొందుటలో నాతని మహత్వము గోచరించును.

పరీక్షిన్మహారాజు శుకయోగింద్రుని సముద్రమంఠనమును గూర్చి ప్రశ్నించుచు నింద్రునితోసహా త్రిలోకములు శ్రీహీనము లేలనయ్యె నని ప్రశ్నింపఁగా శ్రీశుకుఁడిట్లనెను :- “రాజా ! ఇలా వృత వర్షమున సుమేరువను దివ్యపర్వతము కలదు. దానిని దేవ తలును, ఋషులును మునులునుదప్ప మానవులలో నింకెవరును

జూడఁజాలరు అచ్చట దేవతలయొక్క దివ్యాతిదివ్యోపవనములందు
 సురసుందరులు సర్వదా క్రీడించుచుందురు. అచ్చట భూమి సువర్ణ
 మయమైనది. అత్యంత సుందర, సవిచ్ఛ, శీతల సలిలములు గల
 సరోవరములనేకములు కలవు. వానిలో వివిధ కమలములు పిక
 సించి యుండును. వానిగంధము యోజనముల కొలఁది పోవు
 చుండును. అచ్చటివనోపవన పర్వత ప్రాంతములు శోభయొక్క
 సాకారస్వరూపములు. వాయువు మనోనుకూలముగ వీచుచుండును.
 అచ్చట ఋతువు లిచ్చానుసారముగ జరుగుచుండును. శ్రమ,
 క్లాంతి, నిద్ర, తంద్ర, జడత, స్వేదము, రోగము, శోకము మొద
 లైనవియును వ్యాధులును అచ్చట ననుభవమునకురావు. అచ్చట
 నందఱును దేవతలవలె విహరించుచుందురు. సుఖముగ నందఱును
 దమ కామవాసనలను బూర్ణము కావించుకొనుచుందురు. సిద్ధ,
 గంధర్వ, కింపురుష, కిన్నర, గుహ్యక, విద్యాధర, యక్ష,
 నాగాద్యనేకోపదేవజాతులుకలవు. వీరందఱులతో గంధర్వవిద్యాధరు
 లతి సుందరులుగ నుండురు. వారిస్త్రీలు నిత్యమును నవయౌవ
 నులుగ నుండురు. వారికెన్నటికిని వృద్ధావస్థలేదు. వారిశరీరముల
 నుండి స్వేదము, కఫము మొదలగుమలములు వెలువడవు. వారి
 శరీరములనుండి సవా పద్మగంధము వెలువడుచుండును. వారి
 కెన్నడును కామక్రీడలందుఁ దృప్తిలేదు. వారెల్లప్పుడును యౌవన
 మదమున నున్మత్తలై, సంగీతములు పాడుచు నటునిటుఁబడులవలెఁ

దిరుగుచుందురు. వనోద్యానములందును, సరస్వతములందును స్వేచ్ఛాను సారముగ విహరించుచుందురు.

ఒకనొక దినమున నొక విధ్యాధరకన్య సరోవరతటమందేకాకిగా నిలుచుండియుండెను. ఆమె తన సౌందర్య కాంతులచే నా వన్యప్రదేశమును బ్రకాశింపఁ జేయుచుండెను. చేతులలోఁగమనీయ కమలముల యొక్క సుగంధితమాలను ధరించి కామదేవుని బాసిన రతీదేవియా యను నట్లుండెను. ఆమె చేతిలో దివ్యపుష్ప మాలకలదు. ఆ పుష్పగంధలోభముచే నెన్నో భృంగములామెను జుట్టుకొని యెగురుచుండెను. వికసితకమలమును భ్రమచే భ్రమరములామె ముఖకమల మందు వ్రాలనుత్సహించుచుండెను. ఆమె వానిని గ్రీఢార్థముగఁగ్రదోలుచుండెను. యోజనముల కొలఁది వ్యాపించు నట్లామె చేతిలోని మాలా గంధముండెను. దైవయోగమున నాగంధముచే నాకర్షింపఁబడి దుర్వాసమహర్షి అచ్చటకుఁజేరుకొనెను. ఆమె వర్ణము సువర్ణమువలెనుండెను. రక్తకంచుకముపైన నామె నీలపువీరెను ధరించియుండెను. ఆమె చేతులలోఁ గమలముల మాలను గైకొని యేలాగ చిత్తముతో జలము వైపునకుఁజూచుచుండెను. ఆమె సజీవ సాకార శ్రీగాఁగనబడు చుండెను. ముని యామెను గాంచెను గాని, ఆమె మునినిజూడలేదు. ఆమె ధ్యానమునఁ దన్మయమై యుండెను. ఆయన వద్య సౌందర్యమును గాంచి ముని మంత్రముగ్ధునివలెఁబ్రయాసము లేకయే ఆమెవైపునకు నడచెను. ఆతని చిత్తములోఁ గొంచెముగ జంచలత్వమును గలిగెను, ఇంతలో నామె ధ్యానమును భంగమయ్యెను. వెనుదిరిగి చూడఁగానామెకు

దుర్వాస మహర్షి కనబడెను. దుర్వాస మహర్షినిఁజూడఁగనే ఆమె నిర్భాంతపోయి, భయకారణమున నామె యానందమంతయును విలీనమయ్యెను. భయభీయ మృగమువలె నామె మునివైపునఁ జూడక గడగడఁగఁపింపఁజొచ్చెను. ఆ బాల తన్నుఁగాంచి మిక్కిలి భయపడినదని ముని గ్రహించెను. ఆతఁడామె భయమును బోఁగొట్టుటకై యిట్లనెను :- “సుందరీ ! నీవీ మాలను ఒక్కఁగాఁగ్రుచ్చితివి. దీని గంధ మతి మనోహరముగ నున్నది. నీవీ మాలను నా కొసంగెదవా ?”

ముని యొక్క యీ సరళవాక్కులను వినఁగానే బాలకు భయము కొంచెము తగ్గెను. మునికి శ్రద్ధాభక్తులతో మాలను సమర్పించి, మునిచరణములపైఁబడి మోకరించి ప్రణామముగావించి వెంటనే అచ్చటినుండి వెడలిపోయెను. ముని కొంచెము సేపటివఱకామె వైపుననే చూచుచుండెను. అంతనాతఁడు ప్రకృతిస్థుడై తన చిత్తవృత్తి నటనుండి తొలగించెను. విద్యాధరి యొసంగిన మాల నాతఁడు తన జడలలోఁదురుముకొని, అవధూతవృత్తిచే నచ్చటినుండి వెడలిపోయెను.

మునివరుఁడానందమగ్నుడై యన్మత్తునివలెఁ బోవుచుండునంతలో నెదురుగా నైరావతము నెక్కి యింద్రుఁడటనుండి వచ్చుటను గాంచెను. ఆశని శిరస్సున నమృత స్రోతయగు శ్వేతఛత్రముండెను. అప్సరసలును, గంధర్వులును నాతని గుణములను గాన మొనర్చుచుండిరి. త్రైలోక్య శ్రీ సంపన్నుండగు నింద్రుఁడైరావతమునఁ గూర్చుండియుండెను. దుర్వాసుఁడు దేవేంద్రునిఁ

గాంచి యాతని సన్మానించుటకై తన జడలనుండి యా మాలను దీసి వానిపైకి వినరెను. దేవేంద్రుడాతని వైపు శ్రద్ధగాఁజూడలేదు. ఆతఁడిట్లనుకొనెను :- “చాలమంది ఋషులును, మునులును నా ముంగల నిలుచుండి నన్ను స్తుతించుచుందురు. పూలమాలలను వేయుచుందురు. నేను దేవతలకును, ఋషులకును, మునులకును, సమస్త ప్రాణులకును బ్రభువును. నన్ను దర్శించుటయును, గానుక తొసంగుటయును, సన్మానించుటయును, నందఱకును కర్తవ్యము” అని యిట్లనుకొని యాతడా మాలకేమియును మహత్వ మొసంగ లేదు. చెతితోఁ దీసికొని ఐరావతము యొక్క శిరస్సుపై నుంచెను.

ఏనుగులయొక్క స్వభావ మేమనఁగా నేదైనఁ దలమీద నుంచినచో దానిని దొండముతోఁ దీసికొనును. ఐరావతమును నామాలను దొండముతోఁ దీసికొని పాదములతో ద్రొక్కివైచెను. అది వశువుగదా! ఈ మాలలో నొక మధుర సుఖదస్మృతి పూర్ణమగు నితహాసమిమిడియున్నదని పాపము దానికేమి తెలియును?”

దుర్వాసుఁడు దుర్వాసుఁడే. ఆతఁడి యింద్రుని యీ యవి శయమును, నుపేక్షను నెట్లు సహింపఁగలఁడు? క్రోధోద్రిక్తుడై ఆతఁడు శాపమునొసంగెను :- “ఇంద్రా! నీవు నీశ్రీనిఁజూచుకొని మిక్కిలి గర్వించుచున్నావు. పౌమ్ము, నేటితో నీసిరి నశించుఁగాక! నీ యీ త్రైలోక్యసంపద నశించుగాక!”

ఇది వినఁగానే యింద్రుని సమస్తమదము చూర్ణమయ్యెను. బ్రహ్మముగ నైరావతమునుండి దుమికి దుర్వాస మహర్షి చరణము పైబడెను.”

తన చరణములపై శచీపతి దేవేంద్రుడు పడుటను గాంచి శుష్కహాస మొనర్చుచు నవ్వుచు ముని యిట్లనెను :- “శచీపతీ ! చూడుము. ఇచ్చటనున్నది జెల్లముకాదు, చీమలు పీకుకొని తినుటకు, ఇది యన్య మునులహృదయము కాదు. కాళ్ళమీదఁ బడఁగానే కరిగిపోవుటకు, నీవది చేయుము, ఇదిచేయుము, పాదముల మీదఁ బడుము, ముక్కును నేలకు రాచుకొనుము. నా నోటినుండి వచ్చినదేదో వచ్చినది. అది వజ్రలేపమని నీవు తెలిసికొనుము. నావాక్కు శిలాక్షరము. నీవైశ్వర్యమదమందు మదోన్మత్తుడవైతివి. నీకిదే సర్వోత్తమమగు నౌషధము. పొమ్ము. చేసినదాని ననుభవింపుము.”

ఇట్లు పలికి, ఆతని ప్రత్యుత్తరమును నిరీక్షింపకయే ముని వెడలిపోయెను. శ్రీహినుడైన యింద్రుడు స్వర్గమునకుఁ దిరిగి వచ్చెను. అచ్చట నాతనికన్నియును నిస్తేజముగఁ గనబడెను. స్వర్గములోని యప్పరసలు కాంతిహినులై, కురూపలై నిస్తేజులై కనబడిరి. దేనినిఁ గాంచినను నది శ్రీ, తేజైశ్వర్య, ప్రభా, కాంతి హినులై తోచుచుండెను. ఇంద్రుని యానందమంతయును సజ్జించెను. ఆతఁడు నదా చింతితుడగుచుండెను.

అసురులవలన శుక్రాచార్యునకు సమస్తవృత్తాంతము తెలిసెను. ఈసుఖద సమాచారమును వినగానే వారికి రోమరోమము ఎకసించెను, వారి యానందమునకు మేఱలేకుండెను. వెంటనే యా మనుషులు సేనాసమేతులై స్వర్గముపైకి దండెత్తిరి, శ్రీహినులగు

సురలతో బ్రహ్మహరిచరణ సన్నిధిని

శ్లో॥ ఇత్యా భాష్య సురాన్వేషాః సహదే వైరరిఽదమః
అజితస్య పదం సాక్షాజ్జగమ తమసః పరమ్॥
తత్రౌ దృష్ట స్వరూపాయ శ్రుత పూర్వాయ వైవిభో,
స్తుతిమ బ్రూద్దేవీభిర్గీర్భిస్త్యవహితేంద్రియః॥

శ్రీ భాగ. ౮ స్కం. ౫ అ. ౨౪, ౨౫ శ్లో॥

క॥ వరదునిఁ బరము జగద్గురుఁ
గరుణా పరతంత్రు మనము గనుఁ గొనదుఃఖ
జ్వరములు సెడునని సురలకు
సరసిజ జని చెప్పి యజితు సదనంబునకున్॥

వ. తానును దేవతా సమూహంబును నతిరయంబున జని
వినయంబునఁ గానంబడని యవ్విభు నుద్దేశించి దైవికంబులగు
వచనంబుల నియతేంద్రియుడై యిట్లని స్తుతియించె.”

-శ్రీ మదాంధ భాగవతము.

తనదర్శముచేఁ దలయెత్తుకొని యెవ్వరిని లక్ష్యపెట్టకుండిన
నాఁడు మానవుఁడు శ్రీహినుఁడగును. ఆతఁడే మరల వినీతుడై నచో
సమస్త సద్గుణములు వచ్చివానిని వరించును. దేవ, బ్రాహ్మణ,
శ్రేష్ఠ, జ్యేష్ఠులకే శిరస్సు వంగదో అట్టిదానికి పాపప్రాయశ్చిత్తము
దుర్దశకలుగుటయే.

ఒక కథ కలదు. ఒకానొక ధనికుడు చాలామంది తన సేవకులతో నౌక మీద నదిని దాటుచుండెను. ఆ నౌక మీదనే తలను బోడిచేసుకొని, కాషాయ వస్త్రములను ధరించిన సన్న్యాసియును గూర్చుండెను. సన్న్యాసి వర్ణము గౌరవర్ణము శిరస్సు విశాలము. బోడిచేసిన ఆతని శిరస్సు అద్దమువలె మెరుయుచుండెను. ఆతడు మెదలక తలవంచుకొని కూర్చుండియుండెను. ఒక తుచ్చుడు ధని కుని నానందింపఁ జేయుటకై వివిధ కార్యము లొనర్చుచుండెను. అందఱును నవ్వింపుటకై ఆతడు తన చెప్పను దీనికొని సన్న్యాసి శిరస్సునందు మెల్లఁగాఁ గొట్టుచుండెను. దీనినిఁగాంచి అందఱును నవ్వుచుండిరి. **ACC NO. 2951**

ఆ ధనికునికిది నచ్చలేదు. ఆతఁడా తుచ్చుని గసరి ఆ మహాత్మునివై పునకు ధ్యానముతోఁ జూచెను. అట్లు ధ్యానముతో జూడఁగా నాతఁడాతనిని గుర్తించి, పాదములపైఁ బ్రణామము కావించి యిట్లనెను:- “స్వామీ! మీరీతుచ్చుని దౌష్ట్యమునకు క్షమింప వలయును నేనుమిమ్ము గుర్తించితిని. మీరు ఫలానిదేశపురాజులు ఒకసారి నేను మీదేశమునకు వ్యాపారము వచ్చితిని. మీరు నాకు మిక్కిలి సహాయ మొనరించితిరి.” **294. 592 PRA**

ఇదివిని మహాత్ముఁ డిట్లనెను:- “శ్రేష్ఠిగారూ! దీనిలోఁ జెడ్డగా భావించుటకేమున్నది? ఈతడు నాకుపకారమునే చేసినాఁడు. ఈ రస్సు సింహాసనము మీదఁగూర్చుండినప్పుడెవరికిని వంచదు. ఎవ్వరికిని నతమ స్తకుడు కానప్పుడు చెప్పదెబ్బలు తినుటయే ప్రాయశ్చిత్తము. ఈతడు నాపాపములకుఁ బ్రాయశ్చిత్త మొనర్చి

నాడు. సంవత్సాంధన కంజనంబు వినుమాదారిద్ర్యమూ హింపగన్
ఇప్పుడు నేను సాధు సజ్జలకు నతమస్తకుడునై, ప్రాణిమాత్రునకు
బ్రహ్మమొనరింపుచు భగవత్స్తుతి యొనర్చుచు నాపాపములను
బ్రాహ్మశ్చిత్ర మొనర్చుకొనుచున్నాను.

శ్రీశుక దేవుఁడిట్లనెను:- “రాజా! శ్రీ హినుతన దేవగణము
పరస్పరము కలిసికొనియు, దమ కుద్ధారమెట్లొ నిర్ణయించుకొనఁ
జాలకపోగా వారందఱును గలిసి సుమేరు శిఖరముననున్న బ్రహ్మ
సభకుఁబోయిరి బ్రహ్మకు ముఖ్య నివాసస్థానము బ్రహ్మలోకము.
కానీ దేవతలయొక్కయు త్రిలోకవాసుల ప్రార్థనముల వలనను,
బ్రజలయొక్క సుఖదుఃఖములను వినుటకై ధ్రువలోకమునకుఁ
గ్రిందనున్న సుమేరు శిఖరము మీదఁ దనసభలోనికి వచ్చి
కూర్చుండును అచ్చటనుండియే దేవతలయొక్క సుఖదుఃఖములను
వినును. దేవతలు బ్రహ్మసభకుఁబోయి, ముందుగా బ్రహ్మపాదము
లకు సాష్టాంగ వందనమును గావించి మొదటినుండి చివరవరకు తమ
వృత్తాంతమును జెప్పుకొనిరి.

ఇంద్ర, వరుణ, కుబేరాది దేవగణమంతయును గాంతి
హినుతై, నిస్పృత్యులై తేజోఽహితులైరి. అందువలన వారికిదుర్ద
శయు దుఃఖమును గలిగినట్లు బ్రహ్మ తెలిసికొనెను. దేవతలరాజ్య
మును, ధనైశ్వర్యములను నసురులందఱును లాగుకొనిరి. సురలకు
పరాభవమును నసురులకు వృద్ధియును గలుగుచుండెను దేవతలటుని
టుదిరుగుచుండిరి. అప్పుడాబ్రహ్మ యేకాగ్ర చిత్తుడై పరమపురు

షడగు శ్రీమన్నారాయణుని ధ్యానించి అందఱును సంబోధించుచు నిట్లనెను:- “దేవతలారా! మీకు నావలన, గావలసిన పనియేమి? నేను మీకేమి ప్రియకార్యమొనర్పవలయును?

దేవతలిట్లనిరి:- “స్వామీ! మేము గొప్పవిపత్తులతోబడి యున్నాము. మేమీ దుఃఖమునుండి బయటపడుట కింకొక యుపాయ మేమియునులేదు. మీరు త్రిలోకాధి పతులరు. బ్రహ్మాండాధీశ్వరులు. నిగ్రహానుగ్రహ సమర్థులరు. మేము మీశరణుజొచ్చితిమి కావున మమ్మీవిపత్తునుండి కాపాడుడు.”

ఇదివిని నవ్వుచు బ్రహ్మ గంభీర వాక్కులతో నిట్లనెను:- “దేవతలారా! మీరు భ్రమవశమున నన్ను జగత్కర్తగను, బ్రహ్మాండస్వామిగను భావించుచున్నారు. నేను సృష్టికర్తగ నెన్నఁ బడుచున్నాను. శివుడు సంహారకర్తగ భావింపబడుచున్నాఁడు. మీరెవరినిఁ ద్రిలోకముల కధీశ్వరునిగ భావించుచున్నారో ఎంత వఱకు చెప్పఁగలను? అసురరాక్షస, మనుష్య, తిర్యగవృక్ష స్వేదజాది జీవులకు ప్రభువైన వానికంశజులే, కావున నాయన లారా! నన్ను శరణువేడుటచే నేమి ప్రయోజనము కలదు? మన మందరమును గలిసి యాతని శరణమునకుఁ బోవుదము.”

దేవతలిట్లనిరి:- “స్వామీ! శ్రీహరి సమదర్శి. ఆతనికి మేమెంతో అసురులంతే, స్వర్గముపై నసురాధి పత్యముండిన శ్రీహరి కేమిబాధ? ఆతనికిచ్చలేకున్నచో దైత్యులు మనలను జయింపఁ గలరా?”

ఇదివిని బ్రహ్మయిట్లనెను:- “నాయనలారా! మీరు చెప్పినది యథార్థమే. ఆతని దృష్టిలో నెవఁడును జెడ్డవాఁడును లేఁడు, ఉపేక్షణీయుఁడును లేఁడు. అయినను నాతఁడు జగదుత్పత్తి స్థితి, లయముల తొలకై సమయానుసారముగఁ గ్రమముగా రక్షణమును, సత్త్వగుణమును, తమోగుణమును స్వీకరించును. సృష్టింపవలసివచ్చినచో నాతఁడు నాయందును నాయాంశముచేఁ బ్రజాపతులకును, వసువులకును, ఋషులకును సృజనశక్తినిఁ బ్రసాదించును. సృజించిన దానిని రక్షింపవలసివచ్చినచో మనుషుత్రులయందును, రాజులయందును, దేవతలయందును దనశక్తిని వృద్ధిగావించుచు స్వయముగ నవతార రూపమున నవతరించుచుండును. ప్రళయ మొనర్పవలసినప్పుడు రుద్రరూపమును ధరించును. యక్ష, రాక్షస, భూత, ప్రేత, విశాచ, జ్వర, రోగ, అనావృష్ట్యాది రూపములచే నీరసించిన సృష్టిని సంహరించును ఆవశ్యకతానుసారముగ నభిమానముచే సురబలమును, నొకప్పుడసురబలమును నభివృద్ధి గావించును.”

దేవత లిట్లనిరి :- “స్వామీ! ఇప్పుడసురుల కనుకూలమగు కాలము. భగవానుఁడువారికే తనబలమును బ్రసాదించినాఁడు. అందువలననే వారి కభ్యుదయము, మనకుపరాభవము కలిగినది. త్రైలోక్య లక్ష్మి మనలను ఓడిపోయినది. అసురలను వరించినది. ఇప్పుడు మన మాటను భగవానుఁడు వినను గూడ వినఁడు.

అంత బ్రహ్మ యిట్లనెను :- “నాయనలారా! అన్నిటికినిఁ గాలమనునది యున్నది. కాల స్వరూపుఁడగు శ్రీహరి అసమ

యమున నేకార్యమును జేయుడు. మీకు మీ ధనైశ్వర్యము లందత్యధిక గర్వము కలదు. గర్వహారియగు గోవిందుడు మీ గర్వము నణంచుటకై మీకు బరాజయము కలిగించినాడు. కాకున్న నీసమయమున నసురులు వృద్ధిపొందవలసిన సమయముకాదు. ఇది ప్రాణుల కభ్యుదయమగు కాలము. సత్వగుణమును స్వీకరించు, బ్రభువు సృష్టిని రక్షించుటయందుఁ దత్పరతవహించి యున్నాడు ఇది ఆతఁడు పాలింప వలసిన యవసరము. మీరు మీయపరాధము నకై భగవంతుని క్షమింప వేడుడు ఆతఁడవశ్య మేదో ఒక విజయోపాయమును జెప్పఁగలడు.”

దేవతలిట్లనిరి :- “స్వామీ ! మీయాజ్ఞ ననుసరించెదము. మేము మీకధీనులము. మమ్ములను మీరేది చేయమనిన నవిచార ముగఁ జేసెదము.”

అంతబ్రహ్మ యిట్లనెను :- “మనమందఱమును గలిసి యాపరాత్పర ప్రభువును, సంపూర్ణ జగద్గురుడగు నా శ్రీహరిని శరణు వేడుదము. మనము సర్వాత్మ భావముచే నాతనిశరణు వేడుచో నాతఁడవశ్యము మనల నుద్ధరింపఁ గలడు మనల నీసంకటమునుండి రక్షింపఁ గలడు. ఏలయనఁగా నాతఁడు దేవతా శుభ చింతకుడు, సుహృదుడు. మనలను దన శరణాగతులగ భావించి, అవశ్యము మనకుఁ గల్యాణమొనర్పఁ గలడు.”

శ్రీ శుక దేవుఁడిట్లనెను :- “రాజా ! బ్రహ్మయొక్కయీ యభిప్రాయము మందఱకును రుచించెను. అందఱును నాతని

యభిప్రాయమును సహర్షముగ సమర్థించిరి. కావున వారి నందఱును వెంటఁబెట్టుకొని లోకపితామహుఁడగు బ్రహ్మ అజితుని దివ్య సత్యయ పరమధామమగు క్షీరసాగర సమీపమునకుఁ బోయిరి. అచ్చటికిఁ బోయినను నజితేంద్రియులకును విషయలోలుపులకును భగవద్దర్శనము కాదు. కావున నందఱును సావధానులై, సమస్తేంద్రియములను జయించి యాసర్వ వ్యాపకుఁడగు శ్రీహరిని దివ్య స్తోత్రములచే స్తుతించిరి.”

సూతుఁడిట్లనెను :- “మునులారా ! భగవంతుని విశ్వ విరాడ్వర్ణముగల నాబ్రహ్మస్తుతి చాలా యద్భుతమైనది. దానినినేను యథాస్థానమున నుల్లేఖించేదను. ఇప్పుడుఁ మీరందఱును దరువాత కథను వినుఁడు.”

అంతశౌనకుఁడిట్లనెను :- “మంచిది, సూతా ! నీవు కథను జెప్పుశైలియే యిది. బ్రహ్మస్తుతిని విని భగవంతుఁడు కఠిగినాఁడా లేదా ? దేవతలకు తనదుర్లభ దర్శనము నొసంగెనా లేదా ?”

అంత గద్గత కంఠముతో సూతుఁడిట్లనెను :- “స్వామిదయా సాగరుఁడు పరమ కారుణికుఁడు. కపటముగ స్తుతించినను నాతఁడు ప్రసన్నుఁ డగును. అట్టివాడు వేద గర్భుఁ డగు బ్రహ్మ యింద్రియములను జయించి సమాహిత చిత్తముతో భగవంతుని ననుగ్రహింపఁడా ? కావున నాతనికి దర్శనమై తీరవలయును భగవానుఁడెట్లు ప్రకట మైనదియును, బ్రకటమై దేవతల కాతఁడెట్లు మేలొనరించి నదియును, మీకు జెప్పెదను. మీరు సమాహిత చిత్తులరై యీ పసంగమును వినుఁడు.”

సురలకు భగవంతుని సమ్మతి

శ్లో॥ హంత బ్రహ్మన్నహో శంభోహే దేవా మమ భాషితమ్ ॥
 శృణుతావహితాః సర్వేశ్వర్యో వః స్సాద్యథా సురాః ॥
 యాత దానవదై తేయైస్తావ తావత్యంధిర్వి ధీయతామ్ ।
 కాలేనాను గృహితైస్తైర్పావద్వోభవ ఆత్మనః ॥

శ్రీభాగ ౮ స్కం, ౬ అ. ౧౮, ౧౯ శ్లో ॥

క॥ ఓనలువ యోసురేశ్వర
 యోనిటల తటాక్ష యోసురో త్తములారా
 దానపుల తోడ నిప్పుడు
 మానుగఁ బోరామి గలిగి మనుటే యొప్పున్ ॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

శ్రీరాముడు సీతోద్ధారమును, రావణ వధయును వానర
 భల్లూకముల సహాయమున నొనర్చెనని మీరెఱుఁగుదురు. ఎవని
 యొక్క భ్రుకుటివిలాసమున నసంఖ్యాకములగు బ్రహ్మాండము
 లుత్పన్నమగుచు లీనమగుచుండునో అట్టి వానికన్యసహాయమేల ?
 ఎవడు సర్వజ్ఞుఁడును, సర్వేశ్వరుఁడునై యున్నాడో, ఎవనిసత్తా
 లేక ఒక్కొక్కతె సఁ గదలదో అట్టివాని ఆదిశక్తియును జగదంబయు
 నగు వానకిని రక్షించుటకీ ఋక్ష వానరులు కావలెనా ? కాని
 ఆతఁడు కౌతుక్ పియుఁడు. ఆతఁడు లీలనొనర్చ నిచ్చించినప్పు

డిట్టివి చేయుచుండును. ఏడ్చుచునేడ్చుచు సుగ్రీవునికడకుఁబోయి, నాప్రియయొక్క జాడ కనుగొనుమని శరణుజొచ్చిననెను. ఆతనికిసందేహము జనింపఁగాఁ దానాతని బలమును పరీక్షించెను. నల్దిక్కుల నుండి వానరభల్లూకములను బ్రోవు జేయు వఱకును నేడ్చుచు సీతావిరహమునఁగన్నులనీరు గార్చుచు, సుగ్రీవుని కొఱకు ప్రతీక్షించుచు గుహలలోనివసించుచుండెను. ఈ నరనాట్య మంతయును భగవానుఁడు భక్తులనిమిత్తము చేయుచుండును. ఇదే విధముగ దేవతాకారమును స్వయముగ భగవంతుఁడు తన సంకల్పఃకృత మాత్రముచేత నేచేయఁగలఁడు కాని కుతూహలము కొఱకు నముద్రమంథనము కొఱకై అందఱునుబ్రేరేపించెను.

శ్రీశుకదేవుఁడిట్లనెను :- “రాజా ! దేవతలుపూర్ణభక్తిభావముతో నార్తులై అచ్యుతుని శ్రద్ధాపూర్వకముగ స్తుతింపఁగా భక్తవత్సలుడగు భగవానుఁడు వారిననుగ్రహించుటకై అచ్చటనే ప్రకటనమయ్యెను, ఆసమయమున నాతని తేజము సహస్రసూర్యులతో సమానముగనుండెను. ఆతఁడు తనకాంతులచే దశదిశలను దేదీప్యమాకముగ నొనరించెను. భగవంతుని యీ యద్భుత తేజమువలన వారికిఁగన్నులు మిరుమిట్లుకొలిప వాడు భగవద్దర్శన మొనర్చుట యట్లుంచి, దిక్కులను పృథివ్యప్రేక్షోవాయుఃఅకాశములను దమ్ముఁజూడఁజాలకుండిరి.

అంతఁపరీక్షిన్మహారాజిట్లనెను :- “అయితే స్వామీ ? దేవతలందఱును గ్రుడ్డివారైరా ?”

నవ్వి శుకమహర్షి యిట్లనెను :- “రాజా ! గ్రుడ్డివారు కాలేదు కాని అధికప్రకాశమగుటచే నందఱకన్నులతోని జ్యోతి యామహా జ్యోతిలో విలీనమైనది కేవలము దేవాధిదేవుడగు మహాదేవుఁడును బ్రహ్మయును నాతనిరూపమును దర్శించిరి. ఆనమయమున భగవంతునిశోభ అవర్ణ నీయముగ నుండెను. అలంకారముతో నున్న శ్యామసుందరుడు చీకటిమానువలె శోభించుచుండెను. మరకత మణివలెను, వర్ష కాలీసదుర్వారము వలెను. అతసీపుష్పమువలెను, నీలకమలమును బురదించుచు, మయూర కంఠమును దిరస్కరించుచు, వజ్ర ధరమువలె, నీలాంజన శిఖరసన్నిభుఁడైయున్న నాతనిని విశాల శుద్ధశ్రీవిగ్రహము తనవైపునకు హఠాత్తుగ నాకర్షించెను. పూర్ణచంద్రునివలె వికసించిన ముఖముపై గమల కేసరములవలె నత్యంత స్నిగ్ధలావణ్యయుక్త అరుణనైనములు తమ శీతల రశ్మిల ద్వారా శరణాగతులకుసాంతవన ప్రదాన మొనర్చుచుండెను. త్రైలోక్యపావనమును, జగదానందకర మునకు భగవానుని సుందర శరీరము పరమపావనమగు వీతాంబరముచే నావరింపబడియుండెను. ఒక పీతాంబరమును గట్టుకొనియుండెను. మఱి యొక పీతాంబరమును భుజము మీద గాలికెగురుచు వ్రేలాడుచుండెను. మేలిమి బంగారువలె మెఱయు చుండిన నాతని పీత వస్త్రము భగవంతుని నీలవర్ణ శరీరముపై మేఘమండలముపైని మెఱుగు దీగవలె మెఱయు చుండెను. ఆతని ఆంగప్రత్యాంగములన్నియును సుందరములు, బలమైనవి, సుఖకరమైనవి. సంపూర్ణ

శోభనంయుక్తములు. ఆతని సుమధురమనోహరముఖమున నయ నములు, భ్రుకుటి అపాంగము, పక్షకపాలములు, గండస్తలము ఒకదానికంటె నొకటి చిత్రాకర్షముగను, ఆనందముగనుండెను. ఉంగ రములు తిరిగిన నల్లని ముంగురులపై మనోహరమకుటము తళ తళ మెఱయుచుండెను. కర్ణముల కమనీయ కుండలముల కాంతిచే గపో లములశోభ అత్యంతసుఖకరముగనుండెను. జానులంజిత విశాల భుజములందు కుండల కేయూరములును, బాజుబందులును నత్యంత శోభనాసంగుచుండెను. వక్షస్థలమందుకౌస్తుభమణి అటునిటు క్షణ క్షణమును గడులుచుండెను. అది యచ్చటనుండిన లక్ష్మి చంచల యని దోచుచుండెను. రంగువిరంగులు కల వనమాల తనశోభను దశదిశలును నిరంతరము వెదజల్లుచుండెను. కటియందుగర్విణక్వణ ధ్వనులొనర్చు మొలత్రాడు తన చాకచక్యముచేఁ బీతాంబరము తోపల దాగి నితంబ ప్రతిబింబమును వ్యక్తము చేయుటకు వ్యగ్రత జూపునట్లుండెను. సుందరములును, విశాలములునగు చతుర్భాహు పులయందు శంఖచక్ర గదాపద్మములు శోభించుచుండెను. భగవం తుని యిట్టి త్రైలోక్య వందిత రూపమునుగాంచి మిగిలిన దేవత లందఱును స్పృహలేకయుండిరి కాని దేవాధిదేవుఁడును మహాదేవుఁ డును బ్రహ్మయును భూమిపైఁబడి సాష్టాంగ ప్రణామము కావించెను. అన్ని డిక్కులనుండియుఁ జతుర్ముఖములతో నభవుఁడిట్లు స్తుతించెను.

“ప్రభూ ! నీవు జన్మస్థితిలయాదివికారములు లేనివాఁడవు, అజుఁడవు, అవ్యక్తుఁడవు, భూముఁడవు, పురాణపురుషుడవు, అనా

దివి, అనంతుడవు, నిర్విశేషుడవు, నిరంజనుడవు, నిరాకారుడవు, నిష్కలుడవు, నిరీహుడవు, నిర్లేపుడవు. ఇన్ని చెప్పుటెందులకు? ఈజగత్తంతయును నీవే. నీవులేనిదేదియును లేదు. దేవతాగణము దుఃఖితలై సీచరణశరణమునకు వచ్చిరి. వీరిదుఃఖము పోవునుపాయమును జెప్పుడు. దారితప్పిన వీరికి సన్మార్గమును జూపింపుడు. మమ్ములను మీ సేవకులుగను, శరణాగతులుగను భావించి స్వీకరింపుడు. అగ్నినుండి వెలువడిన మిణుగురులవలె దేవగణమగు మేమందఱమును నీకంశరూపులము. మీరులేక మేమేమియును జేయఁజాలము. కావుననేమి యొనర్చిన మాకు మేలు కలుగఁగలదో, ఈసమయమున మాకందఱకును గర్తవ్యమేమో దాని నాదేశింపుడు. ఉపదేశింపుడు.”

శ్రీ శుకుఁ డిట్లనెను :- “రాజా! జితేంద్రియులై సమాహిత చిత్తముతో దేవతలూ భగవంతు నీవిధముగా స్తుతింపఁగా భగవంతుడు వారికి మేఘ గంభీర భాషణముల సముద్రమంథనమును గురించి చెప్పెను. భగవంతుడు తలఁచుకొనినఁ దానొంటరిగానే సమస్తమును జేయుటకు సమర్థుడైనను నాతఁడు కొంత సరసలీలఁ జేయవలసియుండెను. అందువలన నాతఁడు దేవతలకు దనయభిప్రాయమును జెప్పుచు భగవంతుఁడెట్లనెను :- “విరించీ! నీవు నా మాటను వినుము. శంకరా! నీవును జెవులను విప్పుకొని వినుము. నీవర్క ధత్తూర పత్రములను దినియుందువు. నేనొక యుపాయమును జెప్పెదను. దానిలో నీసహాయము కావలసియుండును. దేవతలారా! మీరును దత్తచిత్తులరై శ్రవణము చేయుడు. నేను జెప్పు

నది మీకుమేలు గలుగజేయును. ఆ మార్గమునఁ దప్ప పోవుట కింకొక మార్గములేదు.”

అందఱు నొక్కసారిగాఁ జేతులను జోడించుకొని యిట్ల నెను :- “ప్రభూ ! మీరాజ్ఞాపింపుఁడు. మీయాదేశమేదైనను దానిని హృదయపూర్వకముగఁ బాలించెదము.”

అంత భగవానుఁడిట్లనెను :- “అయితే, ఒక్కపనినిఁ జేయుఁడు. ఇప్పుడే మీరుపోయి అసురులతో సంధిచేసికొనుఁడు.”

దేవతలు నిరాశా స్వరమున నిట్లనిరి :- “స్వామీ ! అసురు లతో సంధి యెట్లు పొసఁగఁగలదు ! కలయిక సమానులతో జరు గును. విజయమును బొందినవారును, బలవంతులును బరాజితుల తోడను నిర్బలులతోడను బ్రతిష్ఠా పూర్వకమగు సంధినెట్లు చేసి కొనఁగలరు ? స్వామీ ! స్వభావము దుస్త్వజమైనది పిల్లికిని నెలుక తును స్వాభావికవైరములుండును. సర్పమునకు ముంగిసకును సంధి పొసఁగునా? అసురులు మమ్ములను స్వభావమున ద్వేషించు చుండురు వారితో సంధి జరుగుట అసంభవము.”

భగవానుఁడిట్లనెను :- నేనెల్లప్పుడునుసంధి చేసుకొను మనుట లేదు. మీరు కొంతకాలము మాత్రము వారితోఁ బ్రేమగానుండుఁ డనియే నాయభిప్రాయము.

దేవతలిట్లనిరి :- స్వామీ ! ఇట్టి అస్థాయి సంధివలన నేమి లాభము కలదు.

భగవానుఁ డిట్లనెను :- ఇప్పుడు సమయము మీకు విపరీతమైనపుడు మానావమానములను చాటింపరాదు. ఏవిధముగనైనను సాధింపవలయును. కాలానుసారముగఁ గార్యము తొనర్చువాఁడే బుద్ధిమంతుఁడు. సమయమును బాటింపనివాఁడే మూర్ఖుఁడు. మూర్ఖుఁడు కాలమునకు విరుద్ధముగఁ గార్యము నొనర్చును. అవమానమును ముందుంచుకొని, మానమును వెనుకనుంచుకొనిఁ బుద్ధిమంతుఁ డగువాఁడు తన కార్యమును సాధించుకొనును. తన స్వార్థము కొఱకు గాడిద కైనను బాబు కావలసి యుండును.”

దేవతలిట్లనిరి :- “స్వామీ ! దుష్టులతో స్నేహము చివరకు హాని చేయునది కాఁగలదు.”

భగవానుఁ డిట్లనెను :- నాయనలారా ! నేను జీవితాంతము వఱకు మిత్రత్వమును నెఱపవలయునని చెప్పుటలేదు. ఈసమయమునఁ గాలము వారి కనుకూలముగనున్నది. కావునఁ బైకి వారితో గలసియుండుఁడు, లోపలలోపల జాగ్రత్తగా నుండుఁడు. సమయమును జూచి కొట్టవచ్చును. మరల పోరాటము వచ్చినపడు వారి నణచి స్వార్థముపై నధికారమును జలాయించవచ్చును.

అంత శౌనకుఁడు సూతు నిట్లడిగెను :- సూతా ! భగవానుఁడు కపట, మోసమును నేర్పినాఁడే.”

అంత నవ్వి సూతుఁ డిట్లనెను :- స్వామీ ! ఎచ్చటి కపట మోసములు? ప్రపంచమంతయును నిట్టి యవక తవకలే జరుగు

చున్నవి. ధర్మము వేటు, రాజనీతి ఒక్కొక్కప్పుడు దానికి వ్యతిరేకముగఁ గూడ నుండును. భగవానుఁడు లీల కొఱకేయే యుక్తులు, కపట మోసములు, చెప్పినాఁడో వానిని నేను ముందు చెప్పఁ గలను.”

....

స్వార్థ సిద్ధికొఱకు శత్రువుతో సంధియొనర్ప వలెను

శ్లో॥ అరయోఽపిహి సంధేయాః సతి కార్యార్థ గౌరవే।

అహిమూషక వద్దే వాహ్యార్థస్య పదవీం గతేః॥

-శ్రీ భాగ. ౮ స్కం. ౬౨. ౨౦ శ్లో॥

క॥ ఎప్పుడు దనకును సత్త్వము

సొప్పుడు నందాఁక రిపులఁ జూచియుఁ దనమైఁ

గప్పికొని యుండవలయును

నొప్పుగ నహిమూషకమున కొదిగిన భంగిన్॥

-శ్రీ మదాంధ్రభాగవతము.

ధార్మిక నియమములు సాధారణముగ నందఱకు నొక్కటిగ నేయుండును. మానవమాత్రులకు ముప్పది లక్షణములు గల ధర్మము చెప్పఁబడినది. కాని విశేష విశేషా వసరములందు

విశేషవిశేష వ్యక్తులకు కొన్ని విశేష ధర్మము లుండును. అదే విధముగ రాజనీతియందు సమయాను సారముగ నొక్కొక్కప్పుడు చూచుటకు ధర్మవిరుద్ధములుగఁగనఁ బడువ్యవహారము లొనర్ప వలసియుండును. వాస్తవమున రాజనీతి యందొక విశిష్ట స్వార్థమును సమ్మఖమున నుంచుకొని వ్యవహార మొనర్చఁ బడును. శత్రువును మోసముచే జయించుటయును దోషముకాదు. తనస్వార్థమేయుపాయముచే సిద్ధించునో రాజనీతియందే ధర్మముగ నెన్నఁబడును. భగవంతుఁడు వాంఛాకల్పతరువు. ఆయనకడకు ధర్మేచ్ఛచే నెవరు పోయెదరో వారికి ధర్మోపదేశ మొసంగును. కామభావముతోఁ బోయినచోఁ గామనా పూర్తియొనర్చును. అర్హార్థియై పోయినచో నర్థప్రదాన మొనర్చును. మోక్షేచ్ఛచే నెవరు పోయిదరో వారిని సంసార సాగరమునుండి శాశ్వతముగ ముక్తుల నొనర్చును. బలార్థికి బలము నొసంగును. ఛలము కావలయును వారలకు ఛలమునే నేర్పును. ఆతని కడ నేవస్తువునకును గొడువలేదు. ఆతని శరణమునకుఁ బోయిన వారికిచ్చులు పూర్తియై తీచును. చివర కాతఁడు మోక్షమున కధికారియగును.

శ్రీ శుకదేవుఁ డిట్లనెను:- “రాజా ! దేవతలతో సంధిచేసి కొనుడని భవవానుఁడు తన యభిప్రాయమును జెప్పఁగా వారితోఁ గలియుట కతినమని దేవతలది వియు విననట్లుండి పెడచెడినిఁ బెట్టిరి. అప్పుడు భగవానుఁడు వారికి నచ్చఁజెప్పుచు నిట్లనెను:- “నాయనలారా! తమ కార్యగౌరవమును జూచికొని అవమానము మీఁద మనస్సునుంచరాదు. తగ్గిపోవుటలోనే పనిజరుగుచోఁ దగ్గియే

పోవలయును. శత్రువును బ్రేమించుటచేతనే పనినెఱవేరునట్లుండిన దానిని బ్రేమింపవలయును, చూడుము. సర్పము తనవనిని నెర వేర్చుకొనుటకై యెలుకతో స్నేహమొనర్చినది.

అంత దేవతలాశ్చర్యముతో నిట్టడిగిరి:- “ప్రభూ! సర్ప మునకును ఎలుకకును స్వాభావిక వైరము కదా! సర్పము మూష కమునెట్లు ప్రేమించినది? ఆకథను మీరు మాకు జెప్పవలయును.”

భగవానుఁ డిట్లనెను:- “వైరముండిన నేమి? సర్పము దాని పనినది నెఱవేర్చుకొనవలయునుగదా! మంచిది వినుఁడు నేను మీకి కథను జెప్పెదను.”

ఒకానొక ధనికుని యింట గుడ్డల పెట్టె ఒకటియుండెను. దానిలో నొకా నొక బలిసిన యెలుక దూరి గుడ్డల నన్నిటినిఁ గొట్టివేయుచుండెను. ఇంతలోనే ఒక పెద్ద కాలసర్పము ఆకలిని జెంది ఆహారా న్యేషణమున దానితోఁ బ్రవేశించెను. దైవయోగమున నాసమయమునకే ఆచ్చటికి యజమాని వచ్చెను. ఆతఁడా పెట్టెను మూసి తాళము వైచిపోయెను. ఇప్పుడెలుకయును సర్పమును బెట్టెలో బంధింపఁ బడెను. సర్పమాతలి జెందియుండెను. అది తలఁచుకొనిన నెలుకను దిని తన చూతలినిఁ దీర్చుకొనెడిదే; కాని అది యిట్లునుకొనెను:- “నేను తొందరపడి యిప్పుడే యీయెలుకను దిని వైచినట్లో నాకడుపు నిండిన నిండవచ్చును గాని నేనిచ్చటనే చావలసివచ్చును. ఏదో విధముగ దీని నుండి బయటపడవలెను, కడుపును నిండు నుసాయమును జూచుకొనవలయును.

ఇట్లాలోచించుకొని ఎలుకతో నిట్లనెను:- “మూషక చక్రవర్తి! ఏమి విశేషములు? నీవెంత యుద్విగ్నుడివై యుంటివేల? చిత్తము స్వస్థమైనా?”

భయపడుచు భయపడుచు నెలుక యిట్లనెను:- “స్వస్థత యెక్కడిది మహారాజా; నాఅంత్య ఘడియలను లెక్కించుకొను చున్నాను.”

సర్పమత్యంత మమత్వముతో నిట్లనెను:- “ఏల? ఏమిటా విషయము? నీవు విపత్తుచే భయభీత వైతివా?”

ఎలుక యిట్లనెను :- లేదుస్వామీ ! నేనీ పెద్దెలో బంధింప బడినందులకు భయపడుట లేదు. నాకు భయము నీవలననేనన్నెప్పుడు మ్రింగివేయుదురో అనుభయమే ?

ఇది విని సహాను భూతి స్వరమున సర్పమిట్లనెను :- ఏమి ? నీవట్లుమాటలాడు చున్నావు ? వైరభావమెల్లప్పుడుండునా ? అది అప్పుడిప్పుడుండును. ఈసమయమున మన మిద్దరమును ఎవత్తుననున్నాము. మనలో మనము స్నేహముగా నుండవలయును.”

ఎలుక యిట్లనెను :- అయ్యా ! నిర్బలులగును బలవంతులకును మైత్రి యెట్లు కుదురగలదు. గోవు గడ్డిమీద మిత్రత్వమును నెఱపినచో నాకలిచే జావవలసినదే, మిత్రత సమానులలో నుండును.”

సర్పవిట్టనెను :- ఇప్పుడు నీవును నేనును సమానమగు విపత్తులోఁ బడియంటిమి. కావున నీవు నన్ను సీమిత్రునిఁగాఁజేసి కొనుము. ఇద్దరమును బ్రయత్న మొనర్చి యీ పెట్టెనుండి బయటఁ బడెదము.”

ఎలుకకుఁ గావలసిన దిదియే. ఆమూర్ఖుఁడు సర్పముతో మిత్రత్వమును నెఱపెను. ఎలుక తన దంతములతో బెట్టెను గొఱకి ఒక రంధ్రము నొనర్చెను. ఇక బయట పడుటకు మార్గము దొఱకినదని తెలిసికొని వెంటనే సర్ప మొక్కసారి దుమికి లవక్కున నెలుకను మ్రింగి వైచెను. బయటఁ బడుటకు రంధ్రమును జేయించుకొనెను. తన యాకలిని నార్చుకొనెను. దీనినే కూటసీతి యందురు. సమయము పడినప్పుడు శత్రువునకు లొంగి పోవలెను. మరల సమయము చిక్కినప్పుడు వాని నణచవలయును.”

భగవానుఁడు దేవతలతో నిట్టనెను :- “నాయనలారా ! ఈ సమయము దైత్యదానవుల కనుకూలము. మీకు బ్రతికూలము. కావున ననుకూల సమయము వచ్చువఱకు, మీ కభ్యుదయ దినములు వచ్చువఱకు తగ్గిపోయి దైత్యులకు వశపడుఁడు. వారు బలవంతులు. మీరిద్దరును సముద్రమును మఢించి అమృతము నుత్పన్నము కావింపుఁడు. అమృతోత్పాదనమైన తరువాత వారికి కొమ్ములు చూపింపవలెను. ఎలుకకువలె వారివలనఁ బనిచేయించుకొని స్వర్గచ్యుతులను గావింపవలయును.”

ఇది విని శౌనకుఁ డిట్లనెను :- “సూతా ! భగవానుడు దేవతలకు మిథ్యాచరణమును నేర్పుచున్నాఁడు ఇది విశ్వాస ఘాతము కాదా ?”

ఇది వినఁగానే సూతుఁడు నవ్వి యిట్లనెను :- స్వామీ రాజనీతిలో నెవరెవరిని విశ్వసించెదరు ? అందఱును స్వార్థమునకు వశీభూతులరై వ్యవహరించుచుందురు. ప్రపంచములోఁ గల సంబంధము లన్నియును స్వార్థముచే, సాత్త్విక ప్రకృతి కలిగిన నిస్సంగులగు సాధువులను, మహాత్ములను, విరక్తులను, భగవద్భక్తులను, బ్రాహ్మణులను, సన్న్యాసులను వదలివేయును. వీరిపని ధర్మాచరణ మొనర్చుటయే, కాని యెవరు రాత్రిందివములు స్వార్థముతో నుండవలసి వచ్చెదరో, అడుగడుగునకును. స్వార్థులతోడనే పనిపడునో తన స్వార్థమును గూడ విడువఁజాలనివారెవరు కలరో అట్టివారిట్టి కూటనీతితోఁబనులు చేయించుకొనవలసివచ్చును. స్వార్థత్యాగమును గావించిన వారెవరో వారే విశుద్ధ ధర్మాచరణమును గావింపఁగలరు. స్వార్థమును సాధించుకొనఁదలచిన వారందఱును జేసినట్లే కూటనీతితోఁదమ స్వార్థములను రక్షించుకొనవలసి యుండును. చేతులను గాళ్ళను రక్షించుకొనుచు ముండ్రను దొరిగించుకొనుటయే సాధారణ నియమము. తెలిసి తెలిసి యెవరితోడను నిట్టి కూటనీతి వ్యవహారము కావింపరాదు, కాని వివశుడైనప్పుడే చేయవలయును. ఈ స్వార్థ పూర్ణమగు జగత్తున నిట్లే పనులను నిర్వహించుకొనయును. ఒక్కొక్కప్పుడు నిర్భలుఁడగు శత్రువునకుఁ గూడ లొంగి పోవలసియుండును. కప్ప సర్పమునకు భోజనము; కాని అవస

రము వచ్చినప్పుడు సర్పము కప్పకు వాహనము కావలసి వచ్చినది. బలవంతుడైనను బ్రాహ్మణుడు తన భార్యకు లొంగవలసి వచ్చినది. సమయము రాగానే యిద్దరును దమ స్వార్థములను సాధించుకొని.”

అంత శౌనకుఁడిట్లనెను :- “సూతా! కప్పకు సర్పమేల వాహనమైనది? బ్రాహ్మణుడేల లొంగియుండవలసి వచ్చినది? ఈ విషయములను మాకుజెప్పవలయును. ఈ విషయమునఁగల కథను మాకుజెప్పవలయును.”

శౌనకుని వాక్యములను విని సూతుఁడిట్లనెను :- “మును లారా! ఈ కథ అత్యంత ప్రాచీనమైనది. నేను దానినిఁ జెప్పుచున్నాను. దానిని మీరు శ్రద్ధగా వినవలయును.”

ఒక దినమున గంగాతీరమున నొక దండీ సన్న్యాసి ఒక సర్పమును గాంచెను. దానిమీఁద నొక కప్పయెక్కి ఆనందముతో నెగురుచుండెను. సర్పము దానినిఁదినుట లేదు. క్రిందకుఁ దలను బెట్టికొని మెదలకుండి అంతయును సహించుచుండెను. ఇది చూడఁగానే దండీ సన్న్యాసికి మిక్కిలి యాశ్చర్యము కలిగెను. ఆతఁడు యిట్లనుకొనెను :- “ఆహా! కాలమెంత విపరీతముగా మారినదో చూడుడు. కప్ప పామునకు భోజనము. అదియే నేడు సర్పము మీఁదకెక్కినది. సర్పము దానికి వాహనమైనది. సర్పముస్వాముల వారి మనోగత భావమును గ్రహించి, అచ్చట నుండియే యిట్లనెను.

“స్వామీ ! మీరు నవ్వకుండు. నేను గప్పకు వాహనము గాను. ఘృతమున బ్రాహ్మణుడందుడైనట్లు నేను గాలమునకుఁ గట్టు పడితిని.”

యిది విని స్వామి యిట్లడిగెను :- “నర్పరాజమా నీ వే యవసరము కొఱకు చూచుచున్నావు. ఘృతముచే బ్రాహ్మణుఁ డెట్లుండుడయ్యెను? నీ కుచితమని తోచిన నాకీ కథను జెప్పుము.”

నర్పమిట్లనెను :- “స్వామీ ! తన బలా బలమును జూచు కొని ఒక్కొక్కప్పుడు మానవుడు బలవంతుడయ్యు నిర్బలుని వలె నాచరింపవలసి యుండును. కన్నులున్నను నంధుడు కావలసి యుండును. రాగానే తన బలమును బ్రదర్శించి ప్రతిపక్షి నోడింప వలయును. ఈ విషయమున నొక ప్రాచీన కథ యున్నది వినుడు.”

ఒకా నొక బ్రాహ్మణుడుండెను. బాగుగాజదువను వ్రాసె గల పండితుడు. పాఠశాలతో నుపాధ్యాయుడు. ఆతనికి సంతాన మేమియునులేదు. వృద్ధావస్థతో భార్య మరణించినది. శోకముచే నాతని బుద్ధి భ్రష్టమైపోయి, ఒక యువతిని ద్వితీయ వివాహ మాడెను. వృద్ధునిభార్య యెట్లుండవలయునో అట్లే యుండెను నామె స్వభావము. పండితుడనిన నామెకు నచ్చలేదు. ఆమె శారీ రకముగ హృష్ట పుష్టముగ నుండెను. పండితుని శరీరమును బాగుగా నుండెను. మొదటి భార్య ఆతనికి బాగుగాఁదిండి బెట్టుచుండెడిది; కాని యీమె వచ్చినప్పటినుండి పండితునకు పెరుగునేతులకు న్వస్తి

చెప్పెను. ఆమె యిష్టమువచ్చినట్లు తిని తిరుగుచు నిష్టము వచ్చిన వనులు చేయుచుండెడిది. ఇంటిలోని సామగ్రిని మెల్లమెల్లదన సోదరునికిఁ బంపుచుండెడిది. పండితునకు మిక్కిలి చింత కలిగెను. ఆతఁడు చాలా దుర్బలుడై పోయెను. ఆతఁడేమియును మాటలాడకుండెను. ఏదైన ననినచో నొకటికి నాలుగనును. ఆతఁడు మిక్కిలి చింతించుచుండెను.

ఆతని కొక యువక మిత్రుఁడుండెను. తన దుఃఖము నాతనికి జెప్పకొనెను. మిత్రుఁడిట్లనెను :- పండిత వర్యా ! ఇట్లు పని జరుగదు. మానవుఁడు భయమునకు భయపడుచుండును. భయము బలవంతుని వలనఁ గలుగును. నీవు ఇష్టమువచ్చినట్లు నేతినిఁ దినుము బలవంతుఁడవు కాఁగానే దానిని సింధంతాం పితరః చేయవచ్చును.”

పండితుఁడు భేదముతో నిట్లనెను :- అయ్యా నీవు చెప్పినది బాగుగనే యున్నది. కాని తినుట యెచ్చటనుండి తెచ్చి ? తాళము దానిదగ్గఱేకదా ఉన్నది. ఇంటికి యజమానురాలై కూర్చున్నాదది. అది నాకు అక్షగున మిగిలినవి మాడినవి పెట్టుచుండును. నేను దాని మీదనే బ్రతుక వలసి యుండును. అది యిష్టము వచ్చినట్లన్నియును దినుచుండును. నాముఖమున పాసినకూడు పడ వేయుచున్నది.

ఇది విని యాయువకుఁ డిట్లనెను :- అయితే, సరియే, నేను నీకొక యుపాయమును చెప్పెదను. నీవామె కడకుఁబోయి నాకు

చూపు తగ్గినదని చెప్పము. ఇప్పుడు నవరాత్రులు, అష్టమీ దినమున వ్రత మొనరించి, నవమీ సాయంకాలమున దుర్గాదేవిని భక్తి భావముతోఁ బూజయొనర్పవలయును. అప్పుడామెను నాకన్నులు బాగుపడవలయునని యిట్లు ప్రార్థించుము :- “దేవీ ! నేను నీకు విశేష పూజ చేయుదును. కన్యకలకుఁ బెట్టుకొందును. ఇట్లు ప్రార్థించినచో నవశ్య మాకాశవాణి పలుకఁ గలదు.”

పండితుఁ డిట్లనెను :- ఇట్లొనర్చుటచే లాభమేమి ?

ఆ యువకుఁ డిట్లనెను :- లాభమును నీవు ప్రత్యక్షముగఁ జూడఁగలవు. నానాథుని కన్నులు పోవుఁగాక ! యని వరము కోరుకొనును. అప్పుడేమి జరుగునో చూడవచ్చును.

పండితుఁ డిట్లనెను :- “సరియే, అట్లేచేయుదును. మరునాఁ యాతఁడు పోయి తనభార్యతో నిట్లనెను :- “విన్నావతే ! నాకు కన్నుల చూపు తగ్గినది.”

ఇదివిని ఆమెలోలోన నానందమును జెందుచుఁ బైకి సహానుభూతినిఁ జూపుచు నిట్లనెను :- “చూపెందులకు తగ్గినది ? ఇంకను మీకంత పెద్దవయస్సులేదే దీనికేదైనఁ జికిత్సను జేయించుకొనుఁడు.”

పండితుఁ డిట్లనెను :- “ఔషధములతో నీరోగము బాగుపడదు నీవుతలంచుకొనిన బాగుపడఁగలదు.”

ఆమె శ్రీఘముగఁ దన మనోగత భావములను దాచుకొని యిట్లనెను :- “చెప్పుడు, చెప్పుక . ఏమిచేసిన రోగము పోఁగలదో నేనదే చేసెదను. నాకు సర్వమును మీరేకదా !”

పండితుఁడెట్లనెను :- “రేపష్టమి, నీవు పగలంతయు వ్రతము నాచరింపుము. నవమీనాడు సాయంకాలమున మిక్కిలి భక్తిభావముతో దుర్గాదేవిని పూజించి, వరము లడుగుము. ముడుపులను గట్టుకొనుము. కన్యకలకుఁబెట్టెద ననుము. అప్పుడాకాశవాణి పలుకును. దేవి యేది చెప్పిన దానినిఁ జేసినచో నామనోవాంఛ తీరఁగలదు.”

పండితుని భార్య యిట్లనెను :- “మంచిది, నేనవశ్యమీ యుపాయ మొనరించెదను.”

మఱునాడష్టమి రాగానే ఆమె పగలంతయును నిరాహార వ్రత మొనరించెను. దుర్గాదేవిని మ్రొక్కుకొనెను. నవమీ దినమునఁ గూడ నేమియును దినతేదు. పూజ సామగ్రినంతను గైకొని సూర్యాస్తమానము కాగానే దేవీ మందిరమునకుఁ బోయెను. కొందఱు స్త్రీలింకను బూజించుచుండిరి. వారందఱును వెడలిపోగానే యీమె ఒంటరిగ మిగిలిపోయెను. ఆమె మిక్కిలి భక్తిభావముతో దేవినిఁ బూజించెను. స్నాన, చందన, పుష్ప ధూప, దీప, నైవేద్య, సూత్ర, ఇక్షుఫల, అస్యఫలములు, అపూపములు తాంబూల, దక్షిణాదులను సమర్పించి ఆమె హారతి, వ్రదక్షిణల నొసర్చి రెండు చేతులను తోడిచుకొని యిట్లనెను :- “దేవీ ! నాపతికి రెండుకన్ను

లును బోవలయును. అట్లు జరిగినచో నీకువిశేష పూజలొనర్చెదను. కన్యకలకుఁబెట్టెదను.”

పండితునకుపాయమును జెప్పిన యామిత్రుఁడిదివఱకే మందిరమునకుఁ బైభాగమున నెవ్వరికినిఁ గనఁబడనిచోట రహస్యముగఁ గూర్చుండెను. పైన చాందినీ కట్టఁబడి యుండెను. రాత్రిపూట కనఁ బడుటకు వీలులేదు. ఆతఁడుపైనుండి యిట్లనెను :- “నీమనోవాంఛనెఱవేరఁగలదు. నేఁటినుండి నీవు నీభర్తకు పదితులముల బాదముపప్పులో నుండి తీసిన పాలను మూడు పావుశేర్ల పాలతోఁ గలిపి పావుశేరు నేతిని, పదునొకండు మిరియాలను, పదితులములు పటికబెల్లమును గలిపి నిత్యమును నిచ్చుచుండుము. ఇట్లు నూరు దినములు చేయవలయును. నూరుదినములిట్లు చేయుటచేఁ గన్నులు పోఁగలవు. ఈ విషయము నెవరికిఁ జెప్పఁగూడదు. అట్లుజెప్పిన నీకన్నులు పోఁగలవు.”

ఆయాకాశవాణిని విని పండితుఁనిభార్య మిక్కిలి యానందమును జెంది ఆమె వెంటనే అచ్చటనుండి రాఁగానే నమస్త వస్తువులను దెప్పించి సిద్ధమొనర్చి భర్తకొసంగెను. భర్త యిట్లనెను :- “ఇదేమి?”

ఆమె యిట్లనెను :- “నేయి, కలకంఠ, జాచాము, మిరియాలు, పాలు.” పండితుడిట్లనెను :- “వలదు, వలదు. నే నీ వస్తువులను దినను. వీనిచేఁ గన్నులుపోగలవు.”

పండితుని భార్యకింకను విశ్వాసము కలిగెను. అందువలన నామె యిట్లనెను :- “ఇది దేవియొసంగిన యాజ్ఞ. మీరవశ్యము తినవలయును. ఇట్లు నూరుదినములు దీనిని సేవింపవలయును.”

పండితుడు సరళముగ నిట్లనెను :- “మంచిది, నీవు నా భార్యవు. నాకనిష్టమును గలిగింపవు, దేవ్యాజ్ఞ ననుసరించియే చేయుము.” అని పలికి యాతడు సమస్తమును ద్రాగివై చెను. ఇచ్చడ పండితుడు సీమరేగుపండువలె నెఱ్ఱ, బడుచుండెను. కన్నులకు నూతనదృష్టి, శరీరమున నవస్ఫూర్తి అంగములందు నవజీవన సంచారము కలుగుచున్నట్లుండెను. ఇట్లున్నను నాతడు తన భావములను దాచుచుఁగాలము కొఱకు ప్రతీక్షించుచుఁ జూడగల్గియున్నను నంధునివలె నుండెను.

ఇప్పుడు కొన్ని దినములకుఁ బండితుడు కన్నులను మూసి కొనెను. చేతులతోఁదడుపుకొనుచు నడుచుచుండెను. భార్య యెచ్చటఁ గూర్చుండఁబెట్టిన నచ్చటఁగూర్చుండును. ఎచ్చటికిఁ దీసుకొని పోయిన నచ్చటికిఁ బోవును. భార్యకుఁ మిక్కిలి యానందము కలిగెను. ఆమె నేతినెక్కువగ చేయుచుండెను. ఇప్పుడామె తనయిష్టము వచ్చినట్లాడసాగెను. వస్తువులన్నిటినిఁ దనపుట్టినింటికిఁ జేర్చుచుండెను. పండితుడు చూచుచుండియును నంధుడై యుండెను. ఇదివఱకు పండితుని నిరాదరించుటకు జంకుచుండెడిది. ఇప్పుడు ప్రత్యక్షముగ నిరాదరించుచుండెను. పండితుడు నీరడిగినచోఁనీకు నీరెవరిచ్చు చుండురనుచుండును.”

సూతుఁ డిట్లనెను :- “మునులారా ! మఱునాఁడా యువకుఁ డిట్లడిగెను :- పండితవర్యా ! చెప్పుము. ఎట్లున్నది ?”

పండితుఁడు సంతోషమును బ్రకటించుచు నిట్లనెను :-
“ఎట్లుండుట యేమిటయ్యా ! బాణము లక్ష్యమునకుఁ దగిలినది. నూరు దినములకు నేను వృద్ధుఁడను యువకుఁడ నయ్యెదను. నీ యాషధ సేవనముచే.”

యువకుఁడు పండితుని చెవిలో నిట్లు చెప్పెను:- “అయ్యా ! ఒక్క పనినిఁ జేయుఁడు. పదివదనైదు దినములైన తరువాత నా కింకను గనబడుట లేదనుచుండుము. ఆపైఁ బదిదినములలో నాకు బొత్తుగాఁ గనబడుట లేదనుము. ఆమె చెయ్యి పట్టుకొని పోవు చుండుము.”

పండితుఁడు వానిని గురువుగా నొనర్చుకొనెను. అతఁడు గృహణీకరణమంత్రమును జెప్పినాఁడు కదా ! ఆతని సలహా ప్రకారము భార్యతో నిట్లనెను :- “నీవు నాకేమి తిననొసంగుచున్నావు. దీనిచే నాచూపు దినదినమును దగ్గిపోవుచున్నది.” ఇదివిని యామె మిక్కిలి ప్రసన్నురాలయ్యెడిది. ఘృత మాత్రను బెంచుచుండెను. సూతుఁ డిట్లనెను:- “మునులారా ! గృహస్తున కెన్ని బాధలున్నవో మీకు దెలియదు, ఒకవేళ దైవికముగ గృహిణి సతీ, సాధ్వి, అను కూలవతి దొఱకినచో గృహస్థాశ్రమమందు కొంచెము సుఖాభాష కనబడును. కాని స్వామి ! ఇట్టి సహధర్మచారిణి వేయికొకరికి నేభాగ్యశాలికో లభించును. అడుగఁగుగునకును భోరాడునధి సాధాధ

జముగ దొరకుచునే యుండును. ఇట్లయ్యును మానవుఁడీ మాయా
జాలమును విడువఁ జాలకున్నాఁడు. అందరను దొందరపడి దానితోఁ
బడిపోవుచుండురు. రాత్రింబవళ్ళు మంచిచెడ్డలనుచునే యుండును.
స్వామీ ! సాధారణ స్త్రీలు పతినవమాన మొనర్చినఁ దమకు గౌరవ
మని భావించుచుండురు. తన సహవాసక తైలతోఁ గూర్చుండి
మిక్కిలి గర్వముతోఁ దనభర్తవచ్చి అన్నము పెట్టుమన్నాఁడనియు
అక్కడ నున్నది పెట్టుకొని తినుఁడన్నట్లును తనను భోజనము
తయారు చేయుమనఁగా నీవే చేసుకొనుము. నాకిప్పుడు తీరదని
చెప్పితిని చెప్పుచుండును. తన గర్వమునంతను వారిముందు
బ్రదర్శించుచుండును. మఱియెల్ల నామె క్రీగంటనై వను జూడదు.
ఒకవేళ వారు పప్పుతో నుప్పెక్కువైనది, కూరలోకారము ఎక్కు
వైనదని యేదైన తోపము నెంచినచో నిట్లనును :- “చూడుఁడు
వీరిపోకడలు !” అని పరిసార్థామాటను, మరల నిట్లనును :- నాయ
నలారా ! అట్లు నావలనఁ గాదయ్యా ! మీకు ఛప్పన్నాఱు పిండి
వంటలను జేసిపెట్టుట తెవరికైన వంట కత్తెను దెచ్చుకొనుఁడు.
బాబూ” అని యిట్లెన్నో వాగుచుండును.

ఇది విని నవ్వుచు శౌనకుఁ డిట్లనెను :- “సూతా ! అది
అట్లుండనిమ్ము. ఈ గృహస్థుల జంజాలమంతయు మాకుఁ జెప్పెద
వేమి ? నీవు ఘృతముచే నంధుఁడైన బ్రాహ్మణుని కథను జెప్పు
చున్నావు. దానిని త్వరగాఁ బూర్తిచేసి సముద్ర మంధన కథను
జెప్పుము.”

సూతుడును నవ్వి యిట్లనెను :- “ఋషులారా! గృహస్థ జంజాలమునుండి బయటపడిన మీరే ధన్యులు. స్వామీ! మీరట్లు దానిలోఁ బడియుండిన మీరిట్లు దినమంతయును గథలను వినఁ జాలరు. మంచిది, నేను బూర్తి కావించెదను. తొంబది తొమ్మిది దినములు కాగానే పండితుడు తన గ్రుడ్డితనమును వీడి, భార్య చేయిబట్టుకొని యిట్లనెను :- “ఇంతవరకు నేనంధుడను. అందు వలన నీ పోకిరితనములు సాగినవి. ఇప్పుడు నా కన్నులందు నవ జ్యోతి సంచార మొనర్చుచున్నది. ఇక నీ యాటలు సాగవు.” చేయిబట్టుకొనఁగానే పండితున కత్యధిక ఫలము వచ్చినదని ఆమె గ్రహించెను. ఆమె భయపడెను. తాళము బీగములను బండితుడు తన వశము గావించుకొని దానికి తిండి మాత్రము పెట్టుచుండెను. ఆ దినమునుండి అది బాగుపడినది. కావున మునులారా! బల వంతుడగునరకు సమస్తమును సహించుచుఁ గాలమును బ్రతీక్షించు చుండవలయును. అందువలన భగవంతుడు దేవతలకు అసురులతో సంది చేసికొన వలసినదనియు తరువాతఁ దమ స్వార్థమును నెర వేర్చుకొనిన మీఁదట బలవంతులరై వారినిఁ గొట్టి పారఁద్రోల వలయుననెను.”

అంత శౌనకుఁ డిట్లడిగెను :- “తరువాత భగవానుని సల హాను విని దేవతలేమి చేసిరి? దేవాసురులకు సందిచేయ నాతడు వెడలినాఁడా?”

అంత సూతుఁ డిట్లనెను :- “పరీక్షిన్నహారాజుడుగగా మా గురుదేవుడు సముద్ర మంతన కథనెట్లు చెప్పినదియును

అసురులతో సంది యొనర్చుటకు దేవతలెట్లు పోయినదియు, నేను ముందు చెప్పెదను సావధానులరై శ్రవణ మొనర్చుడు.”

.....

దేవాసురలకు సంది

శ్లో॥ తతో దేవాసురాః కృత్వా నంబిదంకృత సౌహృదాః ।

ఉద్యమం పరమం చక్రం రమృతార్థే పరంతప ॥

శ్రీభాగ. ౮ స్కం. ౬ అ. ౩౨ శ్లో॥

వ. సురాసుర యూథంబులు బలారాతి బలిప్రముఖంబులై పరమోద్యోగంబున సుధా సంపాదనాయత్తచిత్తులై యైకమత్యంబు నొంది యమంద గమనంబున మందరంబునకుం జనిరి.

శ్రీమదాంధభాగవతము.

‘జిహ్వాకొక రుచి పుష్టకొక బుద్ధి’ యను సామెత కలదు. ఎన్నితలలు కలవో అన్నిమతములు. అందఱ ఆకారము తొక్కటిగ లేవు. అందఱ వాక్కులు భిన్నములే. అందఱ హస్తాక్షరము తొక్కటిగ నుండవు. ఇంతెందులకు బొటనవ్రేలి ముద్రలు, కాలి తొని రేఖలన్నియును భిన్నములే. ఒకే రజోవీర్యములచేతను.

నాకేడరమున బుట్టిన నన్నదమ్ములకును, అప్పచెల్లెండ్రకును నాకాశ పాతాళముల కున్నంత భేదము కలదు. ఒకరి స్వార్థ మింకొకరి స్వార్థమున కాబద్ధముకాదు. అందఱును వేఱువేఱుగనే యుందురు. ఒకరొకరు మాటలాడుకొనకున్నను స్వార్థమీ విభిన్నత యందేకత్వమును గావించినది. ఒకే స్వార్థమునఁ కలవారు విభిన్న విచారములు కలవారై నప్పటికిని స్వార్థవశమునఁ కలియచుండుదు. వ్యాపారములందు భిన్నభిన్న సంప్రదాయములవారును, భిన్నభిన్న మతములవారును గలిసి ప్యాపార మొనర్చుచుండురు. రాజుదగ్గఱ భిన్నభిన్న మతములలోని సేవకులొకే స్వార్థకారణమున నేకత్రిత కార్యము నొనర్చుచుండురు. నలుగురిలో భిన్నభిన్న మతములు, భిన్నభిన్న విచారములు, భిన్నభిన్న రుచులు గల మనుష్యులుం డురు. కాని యందఱకును దొంగతనమే స్వార్థమగుటచే దళముగనై దొంగతనము చేయుదురు. బందిపోటు చేయుదురు. దోచుకొందురు. దోచుకొన్న వస్తువులను నియమానుసారముగఁ బంచుకొందురు. ప్రపంచములో స్వార్థముమీఁద ప్రేమకలదు. శాత్రుమిశ్రిత సౌహార్ద్రముకలదు. అనిత్యభోగములందు నిత్యత్వ బుద్ధికలవారును, అసత్యదార్థములను సత్యదార్థముగ భావించువారును స్వార్థరహిత ప్రేమనుగూర్చి యూహించనైన నూహింపఁజాలరు.

శుకదేవుఁడిట్లనెను :- “రాజా ! భగవంతుఁడు దేవతలను దైత్యులతో సంధిచేసికొనుమని సమ్మతి నీయఁగా దేవతలిట్టడిగిరి :-
“స్వామీ ! వారితో సంధిచేసికొని యేమి కార్యమొనర్పవలయును?”

అప్పుడజితభగవానుఁ డిట్లనెను :- “దైత్యులు మిక్కిలి బలవంతులు. మీరిద్దరును గలిసి యీ క్షీరసాగరమునుండి అమృతోత్పాదన యత్న మొనర్చుడు.”

దేవతలిట్లనిరి :- “ప్రభూ! అమృతమువలన నేమిజరుగును?”

భగవానుఁ డిట్లనెను :- జరుగునదేమున్నది ? ఇప్పుడు మీరు చూచుచునేయున్నారుగదా. అసుర పక్షమునఁ జచ్చినవారిని శుక్రాచార్యుఁడు తన మృతసంజీవని విద్యచే బ్రతికించెను. మీవైపున నావిద్యను నేర్చినవారెవరును లేరు. మీగురువగు బృహస్పతికిని నావిద్య తెలియదు. అందువలన మీవైపునఁ జాలమంది దేవతలు మరణించిరి. అమృతోత్పాదనమగుచో దానినిఁ ద్రాగిన మీరమరులు కాగలరు. అప్పుడు మీరెంత యుద్ధమొనర్చినను జావఁబోరు. మీరందఱును మరణధర్మముగల దేవత లమరులయ్యెదరు.”

దేవతలుల్లానముతో నిట్లడిగిరి :- “స్వామీ! ఆ యమృతముత్పన్నమగుటెట్లు ? నముద్రమగాఢమైనది. దానిలో నమృతమెచ్చట దాగియున్నది ?”

భగవానుఁ డిట్లనెను :- “నాయనలారా! అట్టి అమృతము కనఁబడదు. మృతము క్షీరములలోఁ గణకణమునఁ గలదు. దానిని యుక్తిచేఁ గవ్వముతో మథించునెడల మృతము వెలువడును. ముందుగాఁ బాలలోఁ దోడుపెట్టవలయును. అది పేరుకొని పెరుగగును. కవ్వమునకుఁద్రాడును గట్టి నిరంతరము దానిని మథింప

వలయును. మధింపఁగా మధింపఁగాఁ బైకిఘృతము తేలును. మజ్జిగ వేఱుగనుండును.”

దేవతలిట్టడిగిరి :- “అయితే స్వామీ ! తోడుపెట్టుట కిచ్చట నేవస్తువును వేయవలయును. కవ్వమేదియో, త్రాడేదియో తెలియ వలెను దానిని మధించుటెట్లులో ?”

భగవానుఁడిట్లనెను :- “ఒక్కపనిచేయుఁడు. ఎన్నిమంచి మంచి అమృతస్రావవస్తువులు కలవో, ఎన్నిలతలుకలవో, ఎన్ని గడ్డిదినుసులుకలవో, నలమూలికలుకలవో వానినన్నిటినిఁ బెల్లగించు కొని తెచ్చి సముద్రమునఁ బడవేయుఁడు. సర్వశ్రేష్ఠమగు మందరా చలమును గవ్వముగ నొనర్చుఁడు వాసునిఁ గవ్వపుత్రాడుగఁ జేసి కొని మీరును దైత్యులును గలిసి మధింపుఁడు.”

దేవతలిట్టనిరి :- “స్వామీ ! మావలన నిదియంతయు నెట్లు జరుగఁగలదు ? ఇంతటి బలము మాకడ నెక్కడిది ?”

భగవానుఁ డాశ్వాసన మొనర్చుచు నిట్లనెను :- “దేవత లారా ! ఏమయ్యా ? ఇంతటిక్లిబులేమి ? హృదయ దుర్బలత్వమును గ్రీ బతను వీడి ఉత్సాహముతో నీకార్యము నొనర్చుఁడు. మీపక్షమున నున్నాను నన్ను మఱవక నావెంటనుండి మీరు మధించినచో మీ కేమియును గష్టము గలుగదు.”

దేవతలిట్టనిరి :- “స్వామీ ! ఇది సత్యమే మీరు మాపక్ష ముననుండిన మాకు కష్టములేలఁ గలుగును. కాని స్వామీ ! అసు

రులు మనతోఁబాటు పరిశ్రమ యొనర్చుచో వారికిని నమృతము లభింపఁగలదు.”

భగవానుఁ డిట్లనెను :- “నన్ను మఱచి కర్మలెవరు చేయుదురో వారికి కేవలము కర్మలశ్రమమే లభించును. వ్యర్థముగఁ దాను జ్ఞానిననుకొని గర్వముతోఁ గర్మలొనర్చుచోఁ గష్టముమీఁద నున్నతపదవినిఁబొందియును జివరకుఁ బైకియెక్కియును మరలఁ బతనమగును. ఏలయనఁగా నాతఁడు నాపాదముల నాశ్రయింపలేదు. నన్ను స్మరించుచు. నాసేవగా భావించుచు, గర్తవ్య బుద్ధిచే నెవఁడు కర్మల నొనరించునో, అట్లు కర్మలొనర్చి వానిఫలమును నాకెవఁడు సమర్పణ మొనర్చునో వానికి గర్మజన్యశ్రమముండదు. మహాఫలమున కధికారియునగును మీతోఁబాటుగా నసురులును సమానముగఁ బరిశ్రమ మొనర్చెదరు. కాని అమృతము యొక్క మధుర రసము మీకే లభింపఁగలదు. దైత్యులకు కేవలము క్లేశము మాత్రము మిగులును. కావున నిప్పుడు మీరేదోవిధమున వారిని బుజ్జగించి సముద్రమంథనము కొఱకనుకూలురుగఁ జేసికొనుఁడు.”

దేవతలిట్లనిరి :- “స్వామీ ! ఆ దుష్టులు మిక్కిలి హతులు. వారిది తలక్రిందుల తత్త్వము. ఏ మాటమీఁద నిలిచెదరో దానిని వీడరు.”

భగవానుఁ డిట్లనెను :- “అట్లే నిలువనిమ్ము. మనము మనపనిని నెరవేర్చుకొనవలయును. ఈ సమయమున వారేది చెప్పిన దానిని సమర్థింపవలయును. ఏమియును సందేహింపక వారి

మాటల కన్నిటికిని నౌననవలయును. సురులారా ! ఇదియే నీతి, శాంతిచే నేచిక్కులును లేక పనులు నెరవేరినటుల క్రోధమునను, బోరాటములవలనను నెరవేరవు.”

దేవత లిట్లనిరి :- “స్వామీ ! మధించినను దానినుండి అమృతోత్పాదనము కాకున్నచో ? అమృతోత్పాదనము కాక యిక నితర వస్తువులు వెలువడిన నింకేమి చేయవలయును ?”

భగవానుఁ డిట్లనెను :- “అమృత ముత్పన్నమగు వరకును మధించుచునే యుండవలయును. నిరాశులు కారాదు. మునుముందుగా నీయోషధులయొక్కయు సముద్రము యొక్కయు వికారరూప మున విషము బయటఁబడును ఆ విషయమును గాంచి భయపడ రాదు. ముందు విషముపుట్టిన దేమియని హతోత్సాహులు కారాదు.”

దేవత లిట్లడిగిరి :- “ప్రభూ ! విషము పుట్టిన తరువాత నమృతముగాక యింకేమైనఁ బుట్టినను ?”

భగవానుఁ డిట్లనెను :- “అమృతము, విషముకాక మిక్కిలి సుందరమయిన వస్తువులు ఒకదానికంటె నొకటి మించిన అద్భుత రత్నములు బయలుదేరఁగలవు. వానినిఁ గాంచి జారిపోకుఁడు. వానినిఁగొనుటకు లోభపడకుఁడు. వానినిఁ బ్రాప్తించుటకై కోప గించి యుద్ధాదులొనర్పరాదు.”

శ్రీశుక దేవుఁ డిట్లనెను :- “రాజా ! ఈవిధముగ భగవాను డసురులకు నచ్చఁజెప్పి, వారికి కూటనీతి యుక్తులను జెప్పి వెంటనే

అంతర్ధానమయ్యెను. అందరు భగవంతుని అవ్యక్త సచ్చిదానంద రూపమునకుఁ బ్రణామము కావించిరి. అంత బ్రహ్మ యిట్లనెను.

“దేవతలారా ! నేనును బోయెదను. నా కొరకు మీరిద్ద రొక్కటిగఁగండు. పెద్దవారిట్టి కార్యములందుఁ బాల్గొనుట ఉచితము కాదు.” అని పలికి బ్రహ్మ తన లోకమునకుఁ బోయెను. శివుఁడు నిట్లనెను:- “మంచిది. నాయనలారా ! ఇప్పుడు నాకును ననుమతి నొసంగుఁడు. నేను మీ వెంటనే యున్నాను. అవసరమైనప్పుడు పిలుపుఁడు.” అని పలికి ఆతఁడును గైలాసమునకుఁ బోయెను.

ఇప్పుడు దేవతలు బాగుగా నలంకరించుకొని అసుర రాజ సభకుఁబోయిరి. అచ్చటికిఁబోయి చూడఁగాఁ ద్రైలోక్య సింహాసన మునఁ బ్రహ్లాదుని పౌత్రుఁడును, పరమ ధార్మికుఁడును, దాతయును నగు బలిచక్రవర్తి కూర్చుండి యుండెను. ఆతఁడు పూర్ణశోభా సంపన్నుఁడు, రాజ్యశ్రీ ఆతనిని వరించినది. సింహాసనముమీఁద నాతఁ డింద్రునివలె శోభించుచుండెను. నలువైపులను శంఖర, అరిష్టనేమి మొదలగు గొప్పబుద్ధిమంతులగు నసురులు కూర్చుండి ఆతని నుపాసించుచుండిరి. సభా భవన రక్షణము కొరకు ద్వార పాలకులును, సైనికులును నిలుచుండియుండిరి. చాలమంది సేనా నాయకులు బలి సభయందు గూర్చుండియుండిరి. దేవత లొక్క సారిగాఁ దమవైపునకు వచ్చుటను గాంచి సమస్తసైనికులత్రు శత్రు ములను సంభాళించుకొని యుద్ధముకొరకు సిద్ధమైరి. ప్రధాన సేనా నాయకులందఱను సువ్యవస్థితై నిలుచుండవలసినదని యాజ్ఞా

పించెను. అన్య సేనా నాయకులు సంభాషించుకొని ప్రహార మొనర్చుటకుఁ తత్పరులైరి.

దేవతలు శస్త్ర విహినులగుటను, యుద్ధప్రయత్న మిసుమంజైన లేకుండుటనుగాంచి బలి ప్రధాన సేనా నాయకునితో నిట్లనెను :- “మీరందఱెవరితో యుద్ధము చేయఁదలఁచు చున్నారు?”

సేనా నాయకుఁడిట్లనెను :- “అన్నదాతా! మనపురాణ శత్రువులగు దేవతలందఱును గలిసి మనకడకు వచ్చుచున్నారు. వారిని మనము పట్టుకొనవలయునా? పాఱఁద్రోలవలయునా?”

నవ్వి బలి యిట్లనెను :- “యుద్ధ మొనర్ప వచ్చినచో వారితోఁ బోరాడవలయును. కనఁబడుటలేదా? దేవతలు వట్టి చేతులతో వచ్చుచున్నారు. వారివద్ద నస్త్ర శస్త్రము లేమియునులేవు. యుద్ధోపయోగములగు నన్యోప కరణములునులేవు ఇట్టి స్థితిలో యుద్ధ మొనర్ప నముత్సుకులగుట యనుచితము. వీరేదో విశేషప్రయోజనము కొఱకు మైత్రీ భావముతో వచ్చుచున్నట్లు గోచరించుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో నేను వీరిని హృదయపూర్వకముగ స్వాగత మొసంగెదను. ప్రధాన ప్రధానులగు గర్మచారులందఱును ముందుగాఁబోయి వారిని సత్కార పూర్వకముగ నా సమీపమునకుఁ గొనిరండు.”

బలియొక్క యీ యాజ్ఞను విని ప్రధానమంత్రియును, ప్రధాన సేనా నాయకులును, అన్యన్య సచివులును సురల సమీ

పమునకుఁబోయి వారి నాదర సత్కారపూర్వకముగ బలి సమీపము నకుఁ గొనివచ్చిరి. బలి లేచి వారి నాదరించి, కూర్చుండుట కందఱకును యోగ్యములగు నాసనముల నొసంగెను. బలిచక్రవర్తి వారికి పాద్యార్ఘ్యముల నొసంగి, అందఱను బూజించి, వచ్చిన కారణ మడిగెను.”

బలి యడుగఁగా నిండుఁడిట్లనెను :- “మహాభాగా ! మేము నీ దగ్గఱకొక విశేషకార్య వశమున వచ్చితిమి. మాదొక ప్రస్తావ మున్నది. మీరు దాని నంగీకరించినచోఁ జెప్పెదను.”

నవ్వి బలి యిట్లనెను :- “విననిదే దాని నంగీకరించుటెట్లు? ఆ ప్రస్తావమేమో చెప్పుడు. దానిని విని నేను నా మంత్రులతో నాలోచించెదను. అందఱ సమ్మతినిఁ గనుగొని మరల మీకు నివే దించెను.”

ఇండుఁడిట్లనెను :- “సురాసురలమగు మన మిరువురమును సోదరులము. మన కిద్దరకును దండ్రు యొక్కఁడే. ఒక్కవీర్యము ననే మనమందఱమును బుట్టితిమి. తల్లులు వేఱగుటచే మన స్వభా వములతోను గార్యములందును గొంచెము భేదము వచ్చినది. అయినను సోదరులము సోదరులమే మాకు మీకు పోరాటము శాశ్వత ముగ నాగిపోవలయునని మా చూశయము.”

అసురులిట్లనిరి :- “అసంభవమగు ప్రస్తావము నెత్తుట వ్యర్థము... మాకును మీకును పోరాట మెన్నటికిని నాగదు.”

ఇంద్రుఁడిట్లనెను :- “మంచిది, పోరాటము సమాప్తము కాక పోనిండు. పోరాడుకొనుచుందము. కాని యిద్దరకు నేవిధమగు హానియును గలుగరాదు. పోరాడుకొన్నను మనము చావఁగూడదు. యుద్ధేచ్ఛ నెఱవేరవలయును. హాని కలుగరాదు. పామును జావ వలయును బడితె విఱుగరాదు.”

బలియిట్లడిగెను :- “దీనికేమి యుపాయము?”

ఇంద్రుఁడిట్లనెను :- “ఈక్షీరసాగరములో నమృతమున్నది. సురాసురలమగు మనమందఱమును గలిసి మందరాచలమును కవ్వముగా నొనర్చి వాసుకిచే దీనిమధింపవలయును మధింపఁగా మధింపఁగా దీనినుండి అమృతము రాఁగలదు. దానిని మనము త్రావి అమరుల మగుదుము. ఇందులో మనకిద్దరకును స్వార్థము కలదు.”

అసురులకివిషయము బాగుగ నచ్చెను. వారు ఆహారమును దెబ్బలాటలే ఉత్తమ కార్యముగ భావించుచుందురు. ఇట్టికార్యములనిన వారికి మిక్కిలి రుచి. అసురులిట్లనుకొనిరి :- “ఈ దేవతలను గ్రుడ్లగూబలనొనర్చెదము. వీరిచేఁ బరిశ్రమమును యథేష్టముగఁ జేయించుకొందము. అమృతోత్పాదనము కాఁగానే దానినంతను మనమే త్రాగి వేయవచ్చును. ఈ దుర్బలులు మనల నేమి చేయఁగలరు?”

సూతుఁడిట్లనెను :- మునులారా ! అసురుల మనస్సులలోని కిది వఱకే పాపము ప్రవేశించినది.

అంత శౌనకుఁ డిట్లనెను :- మహాభాగా ! సూతా ! పాపము దేవతల మనస్సులలోనుగలదు. వారసురులను మోసగించుటకే గదా వచ్చినది.

అంత సూతుఁ డిట్లనెను :- స్వామీ ! ఇది సత్యము. దేవతలును నసురులను వంచన చేయఁదలఁచిరి. కాని అది స్వతః కాదు భగవదాజ్ఞచే, భగవదాజ్ఞగా భావించి కార్యము తొనర్చుచోదాని పరిణామము ననుభవింప వలసిన పనియుండదు. వారు భగవదాజ్ఞను బరిపాలించుచున్నారు. ఈ యసురులు తామే సర్వమని భావించి దేవతలను మోసగింప దలఁచిరి. వారికి తమ బలము మీదనే విశ్వాసము. దేవతలకు భగవంతుని మీదనే విశ్వాసము. భగవంతునిపై నాధారపడిన వారికెన్నటికిని నకల్యాణము కలుగదు."

శౌనకుఁ డిట్లనెను :- సరియే, తరువాత కథను జెప్పుము. సూతుఁ డిట్లనెను :- స్వామీ ! ఇంకేమున్నది ? ఇప్పు డిద్దరకును బరస్పర సంతి కుదిరెను. ఒకరు రెండవవాని యభిప్రాయమును స్వీకరించిరి. ఇద్దరును గలిసి అమృత ప్రాప్తి కొరకు మహాప్రయత్నము తొనర్చుసాగిరి. సర్వ ప్రథమముగ నందరును గలిసి మంచరా చలమును జెల్లఁ గించుకొని వచ్చుటకుఁ దోయిరి.

కవ్వముగా మందరాచలము

శ్లో॥ తతస్యై మందర గిరిమోఽసోత్పాట్య దుర్మదాః ।
నదంత ఉదధిం నిన్యః శక్తాః పరిఘవాహవః ॥

శ్రీభాగ. ౮ స్కం. ౬ అ. ౩౩ శ్లో

సీ॥ వాసవ వర్ధకి వాడిగాఁ జఱచిన
కుద్దాల ముఖములఁ గొంత ద్రవ్య
ముసలాగ్రములు చొన్ని మొదలి పాతగిలిచి
దీర్ఘ పాశంబులఁ దిండు సుట్టి
పెకలించి బాహులఁ బీడించి కదలించి
పెల్లార్చి తమతమ పేరువాడి
పెఱికిమీదికినెత్తి పృథుల హస్తంబులఁ
దలల భుజంబులఁ దరలకుండ

తే॥ నాని మెల్లన కుఱుతప్పుటడుగులిడుచు
భారమధికంబు మఱవక పట్టుడనుచు
మందరసగంబుదెచ్చి రమందగతిని
దేవదైత్యులు జలరాశి తెరువు వట్టి

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము

బాలకునకుత్సాహమును బెంపొందించుటకు వానితో వివిధ ములగు నుత్సాహ వర్ధక వచనములను బలికి నడుచుటకుఁ దల్లి దండ్రులు ప్రేరేపించెదరు. వాని యుత్సాహమును బొంది యాతఁడు తల్లిదండ్రుల వ్రేలినిబట్టుకొనకయే తన బలముమీఁదనే ఊగుచు నూగుచు నడుచుటకుఁ బ్రయత్నించును. కొంత దూరముపోగానే తన భారమును సహింపఁజాలక పడిపోవును. పడి గాయపడుటచే నేడ్వనారంభించును. అప్పుడు తల్లిదండ్రులు పరువిడిపోయి వానిని లేవఁదీసి, చంక కెత్తుకొని గంతవ్యస్థానమునకుఁ జేర్చుదురు. దాని వలన నాతఁడు హతోత్సాహుఁడు కాకుండుటకును, తన ప్రయత్న మందు ప్రవృత్తుఁడగుటకును దోడ్పడును.

శుకదేవుఁ డిట్లనెను :- “రాజా ! శచీవతియగు దేవేంద్రుఁ డసురులతో నమృత లాభమును గురించి చెప్పఁగా నప్పుడు వారందరును సముద్ర మంథనమునకు సహర్షముగ సమ్మతించిరి. ఇప్పుడు సురాసురులు మును ముందుగా మందరాచలమును దెచ్చుటకుఁ బోయిరి, అందరును బలవంతులే. అందరును నుత్సాహవంతులే. అందరు దమ పురుషార్థమదమున మదోన్మత్తులైరి. అందరును నొక్కసారిగాఁ గోలహల మొనర్చి, కలిసికట్టుగా సహస్రయోజన నములుకల మందర పర్వతమును వ్రేళ్ళతోఁ బెకలించిరి, పెగలించి దాని నెత్తుకొని దీసికొనిపోయిరి. కొంత దూర ముత్సాహముగఁ బోయిరి. కాని యాపర్వతము భారమైన దగుటచే దేవాసురులిద్దరును నాభారమును సహింపఁజాలక పోయిరి. అందరును ధైర్యములు వీడిరి. ఉత్సాహము మందగించెను. కాళ్ళు తడబడెను. నోటమాట

రాకుండెను. ఇప్పుడొక్క యడుగైనను బెట్టజాలకుండిరి. మధ్యలోనే దానినిఁ బడవైచిరి. చాలమంది చాన్కిరిద పడియెరి. కొందరకు వారి యంగములు చాన్కిరిదఁబడిపోయెను. చాలమంది పచ్చడైరి. కొందర శరీరములకు గాయములు తగిలెను. ఇరుపక్షముల వారును నేడ్చుచు నిట్లనిరి :- “ఈ యమృతము తగులఁబడిపోను, ఈ యమరత్వము మఁటఁగలిసిపోను, కుడిచి కూర్చుండువారమెట్టి సంకటములోఁ బడితిమిబ్బా ! మనమీ వర్వతమునే యెత్తజాలకుండిన మంథనమెట్లు జరుగఁగలదు, సముద్ర మథనమైనది. ఇక నిండ్లకు పోదము పదండి ! అమృత మెవరికిఁ గావలయును?”

ఆరంభములోనే వీరుత్సాహహీనులైనారని యంతర్యామి యగు భగవానుఁడు తెలిసికొని వారందరకు నుత్సాహమును గలిగించుటకై వెంటనే అచ్చట ప్రకటించుకొన్నాడు. భగవానుని దర్శనము కాఁగానే దేవతలకు మిక్కిలి యానందము కలిగెను.

భగవానుఁ డిట్లడిగెను :- “ఏమి ? మీరేమి చేయుచున్నారయ్యా !”

అంత దేవేంద్రుఁ డిట్లనెను :- “స్వామీ ! ఏమి చేయుచున్నాము. దేవాసురలమన్నదమ్ములము. మేమందరమును గలిసి సముద్రమును మఢించి అమృతోత్పాదనము కావింపవలయునని మా కోరిక. దానికి కవ్వముగా నీమందరాచలమును గొనివచ్చుచున్నాము. మార్గమున శ్రమకలుగుటచే దారిలోమేము పడిపోయితిమి.”

భగవానుడిది విని నవ్వి యిట్లనెను :- “మీరు కశ్యప సంతానమయ్య నీబరువు నెత్తజాలక పోవుచున్నారే. తొలగిండు. దీనినెచ్చట నుంచవలయునో చెప్పుడు. నేనొంటరిగాఁ దీసికొని పోయెదను ఎచ్చటికి గొనిపోవలయును?”

దేవతలిట్లనిరి :- స్వామీ! క్షీరసాగరతటమునకుఁ గొని పోవలయును. ఇది వినఁగానే భగవానుడు నవ్వుచు లీలగా నా పర్వతమును గొడుగువలె నెడమచేతితో నెత్తి గరుడునిపైనఁబెట్టెను దానిక్రిందఁబడి కుంటివారై, క్షతవిక్షత గాత్రులైన వారినిఁదన అమృతవర్షిణి దృష్టిచేఁ బూర్వరీతిని స్వస్థులుగా నొనర్చెను. భగవానుడు తానును గరుడునిపై నెక్కెను. మందరా చలమును బెట్టుకొనెను. గరుడునకు నలుబది క్రోసులయైన యేనుఁగును, నలుబది యెనిమిది క్రోసుల తాబేలును ఫలహారముగ నైనవి. ఆతనికి సహస్ర యోజనముల మందరాచలమేమి లెక్క. ఆతని కది దూదితో సమానము. క్షణములోనెగిరి క్షీరసాగర సమీపమునకు వచ్చెను. అచ్చటికిఁజేరి తన లెక్కలతో నా పర్వతమును దించి జలములలో నుంచెను. అంత దేవతలతో నిక సముద్రమును మధించుడనెను.

దేవాసురలిట్లనిరి :- “అయ్యా! అప్పుడే మధించుటెట్లు? మధించుటకు రజ్జువుకావలయును. త్రాడులేక కేవలము కవ్వముతో మధింపవీలులేదు. నాగరాజగు వాసుకి వచ్చినచో నాతనినిఁజుట్టి మధించెదము.”

భగవానుఁ డిట్లనెను :- “పోయి త్వరగా నాతనినిఁ బిలుచు కొనిరండు.”

దేవత లిట్లనిరి :- “పిలుచుకొని వచ్చుటెట్లు? ఒక పిల్లి కూర్చుండినచో లక్షప్రయత్నము లొనర్చినను నెలుక లచ్చటికి బోవు. మీయీ వాహనము సర్పమునకు శత్రువు. దీనికి గొంచె మాఁకలియైనచో నొక్కగుటకలో వాసుకిని మ్రింగివేయఁగలఁడు. అప్పుడు మాకు సముద్ర మంథనమును గాదు అమృతమునురాదు. నాగరాజు ప్రాణములు వ్యర్థముగఁబోఁగలవు. కావున గరుత్మంతుఁ డున్నంతవరకు నాగరాజు రాఁడు.”

ఇదివిని భగవానుఁడు నవ్వుచు గరుడునితో నిట్లనెను :- “మంచిది; గరుడా! నీవుకొంతకాలము తిరిగిరమ్ము.”

గరుడుఁడు విసుగుకొని యిట్లనెను :- “స్వామీ! అంత దూరమునుండి నేను మందరాచలమును నిచ్చటికిఁ దేవలెనా? నాకును నమృతము లభింపవలెను.”

భగవానుఁడు నవ్వుచు నిట్లనెను :- “పొమ్ము, పొమ్ము త్వరగాఁ బొమ్ము. పిల్ల తనపుచేష్టలు చేయకుము. నీకమృతముతో బనియేమున్నది? నీవు విషమును గూడ అమృతముగాఁ చేసికొనఁ గలవు. ఈయాట సాగనిమ్ము. మధ్యతో గడబిడ చేయకుము.”

గరుత్మంతుఁ డిట్లనెను :- “మంచిది, స్వామీ! వెళ్ళివచ్చె థను. మీరీపిల్ల లాటలనాడుఁడు. మీకేమి బుద్ధిపుట్టిన దానినిఁ జేయు

చుండురు. గొప్ప గొప్ప పన్నాగములు పన్నుచుండురు.” ఇట్లు పలికి గరుత్మంతుఁ డచ్చటనుండి రివ్వు రివ్వున టెక్కలు విసురుచు. సామవేద ఘోషము నొనర్చుచు నెగిరిపోయెను.

భగవానుఁ డిట్లనెను :- “ఓయీ ! ఇఁక నాలస్యము చేయరాదు. “శుభస్య శీఘ్రమ్” పొండు, నాగరాజు వాసుకి దగ్గఱకుఁ బోయి యాతనిని బుజ్జగించి తీసుకొని రండు.”

భగవదాజ్ఞచే దేవతలును దైత్యులును గిలిసి వాసుకి కడకు పోయి యిట్లనిరి :- “నాగరాజా! మాకొక గొప్ప కార్యమున్నది. మేము సముద్రమును మధించి అమృతోత్పాదనమును గావింపవలసియున్నది. నీవు మాకు సహాయము కావింపవలయును.”

నాగరాజగు వాసుకి యిట్లనెను :- “నేనేమి సహాయము చేయగలను ? మీరెంతో బలవంతులు. నాకు మధించుటచేతగాదు.”

దేవత లిట్లనిరి :- “మేము నీచేత మధింపఁ జేయుము. మేము నిన్ను తఱిత్రాడుగాఁ జేసికొని మందరాచలమునకుఁ జుట్టి మధించెదము.”

శుష్కహాస మొనర్చి వాసుకి యిట్లనెను :- “ఇది బాగున్నది. దానిలోనుండి వచ్చు నమృతమును ద్రాగునది మీరా ? శరీరము నుగ్గునూచగునది నాకా ? ‘అవ్వ బెల్లము తినును. నీవు చెవులు కుట్టించుకొనుమమ్మా’ యనునట్లున్నది. పర్వతమునకు నా శరీరము రాచుకొని నలుగును. ఇది నా వలనఁ గానివని.”

దేవతలును నసురులును నిట్టనిరి :- “నాగరాజా ! ఇది పరోపకార కార్యము. తన శరీరమును గ్రేశపెట్టుకొనియైనను నితరుల కుపకార మొనర్పవలయును.”

తల నూఁగించుచు వాసుకి యిట్టనెను :- “ఇట్టి పరోపకారమునకు దూరముననుండియే నమస్కారము. ముందుగా నాత్మ, తరువాతఁ బరమాత్మ, శరీరమును రక్షించుకొనుచునే పరోపకార మొనర్పవలయును. నా శరీరమును నేను గుడువఁబెట్టలేదు. అమృతమును ద్రాగునది మీరు. నలిగిపోవునది నా శరీరము ?”

ఇది విని దేవాసురు లిట్టనిరి :- “సరియే, మేము నీకును నమృతము నొసంగెదములే. అర్థభాగ మొసంగెదము వచ్చెదవా?”

ఇదిచిని వాసుకి యిట్టనెను :- “సరియే. సగభాగము పంచి యిచ్చునెడల వచ్చెదను బొండు.” అంత నాతనికి నచ్చఁజెప్పి క్షీర సముద్ర తటమునకుఁగొని వచ్చిరి.

శ్రీ శుకదేవుఁడు పరీక్షిన్మహారాజుతో నిట్టనెను :- “రాజా ! ఇప్పటికిఁ గర్వమును, తణిత్రాడును వచ్చినవి, ఇక మఱియే తరువాయి. అందరకంటె ముందు బీతాంబరమును నడుమునకు బిగించి వస్త్రభూషణములను సవరించుకొని దేవతలపక్షమున నజిత భగవానుఁడు సముద్ర మంధన మొనర్చుట కుద్యుక్తుఁడయ్యెను. ఈ లీల యంతయును బూర్తిగాఁ గూట రాజనీతికి సంబంధించినది. ఇందుతో నడుగడుగునకు చలకపటములతోనే పని జరుగవల

యును. ఆరంభముతోనే భగవానుడొక యుక్తినిబిన్నెను. దాని నాతఁడు తప్ప యింకెవరును జేయఁజాలరు. ఆ వర్ణనమును నేను ముందు చేసెదను.” అని పలికి శుకమహర్షి కౌంచెము సేపు మౌనముగ నుండెను.

.....

దుష్టులతో దుష్ట వ్యవహారము

శ్లో॥ ఆరేభిరే సుసంయతా అమృతార్థం కురూద్వహ ।
హరిః పురస్తాజ్జగృహే పూర్వం దేవాస్తతో భవన్ ॥
తన్నైచ్చందౌ త్యపతయౌ మహాపురుష చేష్టితమ్ ।
నగృహ్ణామౌ వయం పుచ్చమహేరంగమ్ మంగలమ్ ॥

శ్రీభాగ. ౮ స్కంద. ౭ అ. ౨. ౩. శ్లో॥

ఆ॥ కడఁగి యమృత జలధి కలశంబుఁ గావించు ।
త్రచ్చునవసరమునఁ దలఁపులమఠ ॥
బద్ధ వస్త్రకేశ భారులై యారెండు ।
గములిపారు తరువ గడిసి రచట ॥

క॥ హరియును దేవానీకము

నురగేంద్రుని తలలువట్ట నుద్యోగింపన్

హరి మాయా పరవశులై

సురవిమతులు గూడి పలుకఁ జొచ్చిరి కడిమిన్ ।

శ్రీమదాంధ భాగవతము

ప్రపంచములో నెవరితో నెట్లు పని జరుపుకొనవలయునో వానితోనట్లు పనినెరవేర్చుకొనవలయును. పిల్లవాడు చంద్రునిఁ దెమ్మని మారాము పెట్టుచు నేవిధముగను నొప్పుకొన కున్నచో వానికిజలమందు ప్రతిబింబమును జూపి యీతఁడే చంద్రుడని చూపవలయును. ఏదైన ననిష్టకరమగు వస్తువుకొరకు బలవంత మొనర్చినచో, నట్లే దానికొరకేడ్చు చున్నచో వానికబద్ధములను జెప్పి దానిని దాచుదుము. చేతులు చూపించి తిప్పి పక్షియెత్తుకొని పోయినదని చెప్పుదుము. ఎవఁడైన స్తుతిప్రియుఁడున్నచో వానిని స్తుతించి పనినెరవేర్చుకొనవలయును. ఎవఁడైన సంగీత ప్రియుఁడైనచో వానికి సంగీతమును వినిపించి తన మనోరథమును నెరవేర్చుకొనవలయును. సారాంశ మేమనఁగా దనపని నెవనివలన జరుగఁ గలదో వానిని యధాశక్తిగా ననుకూలునిఁగాఁ జేసికొనవలయును. దుష్టులతో దుష్టవ్యవహారము తోడనే పనిని నెరవేర్చుకొనవలయును.

శ్రీశుకదేవుఁడిట్లనెను :- “రాజా ! కవ్వము, తరిత్రాడు, మొదలగు సాముగి సిద్ధము కాఁగానే యింక సముద్రమంధనము

వంతువచ్చెను. వేలకొలది యోజనములు పొడుగుగల వాసుకుని మందరాచలనమునకుఁ జుట్టిరి. ఒకవైపు దానితోకయును, మరియొక వైపు దానిముఖము నుండెను, ఇరువైపులను నిరుపక్షమలవారు లాగుచు మఢించినచో నముద్రమథన మగును. భగవానుఁ డిట్లును కొనెను :- “ఈదేవతలు సుకుమారులు. కల్లకపటములు తెలియని వారు. ఈడుష్టదైత్యులు వీరిని ముఖమువైపున నిలుచుండఁబెట్టినచో భాషమువీరు నాగముయొక్క విషపు బుసలకుఁ జచ్చిపోవచ్చును. ఈయసురులు తలక్రిందు బుట్టు కలవారు. వీరినిఁ దోకవైపునఁ బట్టుకొనుఁడని చెప్పినచో వారెదురుతిరిగి మేముతోక నేలబట్టు కొందు మందురు? కావున ముందు దేవతల చేత నోటివైపు వట్టించి నచో వారు వ్యతిరేకించెదరు.” అని యిట్లాలోచించి అజిత భగవా నుఁడు మేఘగంభీర భాషణములతో నిట్లనెను :- “వీరులారా! ఇఁక మీమీపనులతో మీరుచేరుఁడు.” అనిపలికి స్వయముగఁ బీతాంబ రుఁడు తననడుమునకు గుడ్డను గట్టుకొని, వస్త్రభాషణములను సవరించుకొని వాసుకి ముఖము వైపునఁ బట్టుకొనెను భగవానుఁడు ముఖమువైపునఁ బట్టుకొనుట గాంచి దేవతలాతని ననుకరించిరి. వారందరును ముఖము వైపునఁ బట్టుకొనిరి. అప్పుడు భగవానుఁ డసురులతో నిట్లనెను :- “చూచెద రేమయ్యా! మీరును నొక వైపునఁ బట్టుకొని గుండ్రముగఁ ద్రదిప్పుడు.”

ఇదివినగానే అసురులు మెదలక నిలుచుండిరి. వారు మంద తాచలము సమీపమునకైనను రాలేదు.”

మరల భగవానుడు హెచ్చరింపఁగానే, కన్నులెఱ్ఱఁ జేసి అసురులిట్టనిరి :- “విష్ణూ ! నీవు మమ్ముల నేమనుకొనుచున్నావు ? మేము విద్వాంసులముకామా ? కులీనులముకామా ? మేము వేదాధ్యయనము, యజ్ఞము, హవనము, దానాదులు చేయుటలేదా ? మేమెవరికి తీసివేసితిమి ?”

భగవానుడు నవ్వియిట్లనెను :- “అయ్యా ! మీరు తీసివేసిన వారనియెవరనినారు ? మీరు దేవతలకంటె నొకటిన్నర చేతులెక్కువే. ఇందులో నెక్కువతక్కువల గోలయేమున్నది. ఒక ప్రక్కమీరుపట్టుకొనుఁడు. మరియుక ప్రక్కన మేమందరమును బట్టుకొందుము.”

అదేక్రోధస్వరమున నసురులిట్టనిరి :- “నీవు చెప్పిన నెట్లు పట్టుకొందుము. నీవీ జగత్తునందు మోసగాడవు. కపటివి. మేము కులీనులము, సదాచారులము, శ్రేష్ఠులమయ్యును సర్పము తోఁకను బట్టుకొందుమా ? సర్పముతోక మహా అశుద్ధమైనది. అమంగళ కారిణి మేముదానిని దాకనైనఁ దాకము.”

భగవంతు డిడివిని నవ్వి లోలోన నిట్లనుకొనెను :- “సరియే నయ్య తాఁకకున్నఁ బోనిండు. నోటినుండి విషవాయువు బయలుదేరినప్పుడు సరుకు బయటపడగలదు. అప్పుడు గొప్పతనము బయటపడఁగలదు.” అనుకొని భగవానుడు ముఖభాగమును వదలి దేవతలతో నిట్లనెను :- “పోదము పదండి. మనము తక్కువ షారము తోఁకను బట్టుకొనుఁడు. గొప్పవారిని ముఖమునే పట్టుకొన

నిండు.” ఇట్లు పలికి తోకవైపునకుఁ బోయి పట్టుకొనిరి. దేవతలును భగవానుని వెనువెనుక తోకను బట్టుకొనిరి. అప్పుడు భగవానుఁ డసురు తో నిట్లనెను :- ఇప్పుడు సంతోషముగ నున్నవా ! మేము మీకు సంతోషమును గలుగఁ జేయవలయును. మంచిది, యిప్పుడు తలవైపుననే పట్టుకొనుడు.”

భగవానుని వాక్యములు విని యసురులు మిక్కిలి సంతోషించిరి. ఈదేవతలు వట్టి బేలలు. ఏమి చెప్పిన దాని నంగీకరించుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. వీరందరలో నీచతుర్భుజుఁడగు నజితుఁడే చాకచక్యము కలవాఁడు. వీరికి సలహాలు చెప్పుచుండు వాఁడితఁడే. ఈతఁడు లేకున్న సీదేవతలేమి చేయఁగలరు ? వీరిచేఁ బరిశ్రమను జేయించెదము. నిర్భలులమృతము నెట్లు పొందఁగలరు. అని యనుకొని వారు వాసుకి ముఖమును బట్టుకొనిరి.

అంత శౌనకుఁడిట్లనెను :- “సూతా ! భగవానుఁడు గొప్ప కూటనీతితోఁ గార్యము నొనర్చెను. ఇట్టివంచనను భగవంతుఁడేల చేసెను ?”

ఇదివిని సూతుఁడు నవ్వి యిట్లనెను :- “స్వామీ ! పెడకట్టెగా నుండు వారివలనఁ బని చేయించుకొనవలసి వచ్చినచో వ్యతిరేకపు మాటలు మాటలాడవలయును. అట్లు చేయనిచోఁ బని జరుగదు. ఈవిషయములో నొక మనోరంజకమగు కథను జెప్పెదను వినుఁడు.”

ఒక బ్రాహ్మణుడు చుండెను. దౌర్భాగ్య వశమున నాతని కొక తలక్రిందుగఁబని చేయు గయ్యాళి భార్య దొరకెను. ఈదినము క్షీరాన్నము, పప్పు మొదలగు బంచభక్ష్య పరమాన్నములతో వంట చేయవలయునని ఆతఁడనినచో నామె కారము మెతుకులు పెట్టును. ఈదినము కారపుమెతుకులు చాలులేవే యనినచో నాదినము పప్పు, పులుసు, కూరలు, పరమాన్నము, పిండివంటలు చేయును. నేడు తండ్రి శ్రాద్ధదినముఁ పదిమంది బ్రాహ్మణులను బిలుచుకొని శ్రాద్ధమును బెట్టుకొనవలయు ననినచో నేమియు నక్కరలేదులే యనును. ఈదినము శ్రాద్ధమక్కరలేదులేవే యనినచోఁ దప్పక తానే బ్రాహ్మణులను బిలిచి, వంట అంతయునుజేసి పెట్టును.

బ్రాహ్మణుడు దాని స్వభావము నెరిఁగెను. ఇప్పుడామెచే నేమైనఁ జేయించుకొనవలయుననిన తలక్రిందులుగఁ జెప్పవలయును. ఒడలు నెప్పులుగా నుండినచో నీదినము నాశరీరమును బిసుక నక్కర లేదనిన నామె వచ్చి పిసుక నారంభించుచునే నీదినమున మీకు శరీరమును బిసుక వలసినదే యనును. పప్పుపరమాన్నములు తినఁదలఁచిన దినమున నేడు కారపుమెతుకులు చాలులే యనినచోఁ దప్పక పప్పు పరమాన్నములను జేసి తీరును. ఈవిధముగ నాతఁడు పనినిఁ జేయించుకొను చుండెను. ఒకసారి యిద్దరును గలిసి గంగా స్నానమునకుఁ బోయిరి. వడ్డున వస్త్రములనుంచి యిద్దరును స్నానము చేయుచుండిరి. వర్షాకాల మగుటచే గంగ పెరుగుచుండెను. బ్రాహ్మణుడు స్నానము చేయుచు నామె వ్యతిరేక స్వభావము సంగతిని మఱచెను. సహజ స్వభావమున లోపలకిఁ బోవలదని యరచెను.

ఆమెకు బ్రహ్మ వ్యతిరేక స్వభావమును బెట్టెను. ఇది వినగానే ఆమె లోపలికిఁబోయెను. లోపలికిఁబోయి గుడుప్ గుడుప్పని మునుఁక లిడుచు, నీరు ద్రావుచు మునుఁగుచుండెను. బ్రాహ్మణుఁడు భయపడి, తన ధోవతిని విసరివైచి యిట్లనెను :- “ఓసీ! దీనినిఁ బట్టుకొనుము.” అది పనులన్నిటిని వ్యతిరేకముగఁ జేయుచుండును గావున దగ్గరలో నున్నను ధోవతినిఁ బట్టుకొనలేడు. ఇంతలోనే ఒక తరంగము వచ్చి ఆమె మునిఁగిపోయెను.

బ్రాహ్మణుఁడేడ్చుచు నామెను వెదుకఁబోయెను. గంగా ప్రవాహమున కెదురుగాఁ బోయెను, ఏడ్చుచు వెదుకుచుఁబోవుచుండెను. ఒకానొక రిట్టడిగిరి :- “ఏమి సమాచారము?”

బ్రాహ్మణుఁడిట్లనెను :- “నాభార్య కొట్టుకొని పోయినది. దానిని వెదుకుచున్నాను. అది దొరకకున్నను నామె శవము చిక్కినను గర్మతొనర్చెదను.”

ఆతఁడు నవ్వి యిట్లనెను :- “నీవు విచ్చివాడవువలె నున్నావే. గంగలోఁబడినఁ బ్రవాహములో వెదుకవలయును గాని, ఇచ్చట వెదకిన నేమి లాభము.”

ఆతఁడిట్లనెను :- “అయ్యా! దానిది తలక్రిందులు. బుద్ధి. అన్నిపనులును నామె తన జీవితములోఁ దలక్రిందు సడక నడిచినది. అందువలన నామె చచ్చియును సరిగాఁ గొట్టుకొనిపోక యెదురుగాఁ గొట్టుకొనిపోయినదేమోనని వెదుకుచున్నాను.

సూతుఁడిట్లనెను :- “మునులారా ! భగవంతుఁడు దేవతలచే నమృతమును జానము చేయించవలసియుండెను. ఆతఁడిట్లను కొనెను :- “తలక్రిందుల బుద్ధిగల నీయసురులచే నేదోవిధమునఁ బనిచేయించవలయును.” అందువలన భగవానుఁడి యుక్తినిఁ బన్నెను ? ఆతఁడంతర్యామి. ఘటఘటములలోని భావము తెరుగును. ఈ సమయమున నాటగాని వేషమును ధరించెను. ఏ విధముగ నొనర్చిన నాటకము రోచకముగ నుండునో, ఏ క్రియచే నాటకు నరసత్వము వచ్చునో దాని నంతయును జేయుచుండెను. ఇప్పుడు ముఖమువైపున నసురులను దోకవైపు నాకవాసులును బట్టుకొనిరి. ఇద్దరును సముద్రమును మధింప నుద్యుక్తులైరి.

.....

కూర్మావతారము

శ్లో॥ విలోక్య విఘ్నేశ విధిం తదేశ్వరో
దరంత విర్యోనిఽవి తథాభిసంధిః ।
కృత్వావపుః కాచ్ఛప మద్భుతం మహత్
పవిశ్య తోయం గిరిముజ్జహార ॥

శ్రీభాగ. ౮ స్కం. ౭ అ. ౮ శ్లో॥

మ॥ కమరంబై జలరాశిఁ జొచ్చి లఘుముక్తా శుక్తి చందంబునన్
 నమద్రదీంద్రము నెత్తె వాసుకి మహానాగంబుతో లీలతో
 నమరేంద్రాదులు మౌళికంపములతో నొన్గదే బాపురే
 కమలాక్షాశరణంచు భూదిశలు నాకాశంబునన్ మ్రోయఁ

గన్ ॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము

వస్తువున కాధారపాత్ర లేకున్నచో వస్తువు సురక్షితముగ
 నుండఁజాలదు. అది పతనమగును. పతనము కాకుండ రక్షించు
 నదియే ఆధారపాత్ర, కావున శ్రీహరియే సర్వశేష్ఠమగు పాత్ర.
 ఆతఁడు పతనము నుండి రక్షించును. పతనమగు వానికి సహాయ
 మొనర్చును. ఏ యవలంబనము లేనివాని కాతఁడే యవలంబనము.
 ఆధారము లేనివారి కాధారమగును. ఆతఁడు సర్వత్రకలఁడు,
 సర్వసమర్థుడు. జీవుఁడు ఘోరవిపత్తుల లోఁబడియుఁ గింకర్తవ్యతా
 విమూఢుఁడై యిప్పుడు నేనేమి చేయవలయును. ఇప్పుడు నన్ను
 శిక్షించు వారెవరని విలపించు చుండును, మనము విపత్తుల నుండి
 తప్పించుకొనుటెట్లని చింతింపవలసిన పనిలేదు. సర్వావస్థల
 యందును సర్వేశ్వరునిఁ జింతించుచుండి, నాతని మరవకుండినచో
 నట్టివాఁడెన్నటికిని విపత్తులలోఁ బడఁడు. సమస్త విఘ్నములను
 దూరము కావించును. అన్య దేవతలు కలిగించు నంతరాయములను
 గూడ తొలగించును. కావున సమస్త కార్యము తొనర్చుచు నాథా
 గమా యభిలేఖుడగు శిష్యుఁడనియే గాంచిపరచుచున్న.

శుకదేవుడు పరీక్షిన్మహారాజుతో నిట్లనెను :- “రాజా ! మందరమును భగవానుడు మొదట తీరమునకు సమీపముననే జలమందుంచెను. దానికి నలువైపులను వాసుకినిఁ జుట్టి అగాధజలములో విడువఁగా నది క్రిందకు బోసాగెను. దేవతలిట్లని అరచిరి:- “సోదరులారా ! ఇంతవదులుగాఁ బట్టుకొంటిరేల ? గట్టిగాఁ బట్టుకొనుడు చూడుడు. మందరాచలము జలములలో మునుగుచున్నది.”

అంత నసురులు గ్రుడ్డెఱుగాఁ జేసి క్రోధముతో నిట్లనిరి :- “మీ దేవతలందరెల్లప్పుడును నిర్బలులు, పిరికి వాండ్రు, మీకును మాకును నుజ్జీయెట్లుకుదురఁ గలదు. మీరు బలముతోఁ బట్టుకొనుటయే లేదు.”

దేవతలు దీనతా స్వరమున నిట్లనిరి :- “ఇంకెంత బలముగఁ బట్టఁగలము. శక్తికొలది మేమెత్తుచునే యున్నాము.. నీటి క్రింద నాధారమేమియునులేదు. కల మంతులేని లోతుగా నున్నది. మందరాచలమా బరువైనది. ఇది యాధారము లేక నెట్లు నిలువఁగలదు ?”

దైత్యులిట్లనిరి :- “వాసుకిని వత్తుడు. క్రిందుగానెత్తి మధించుడు.” ఇది విని దేవతలు తోకను గట్టిగాఁబట్టుకొని లాగిరి. ఈసారి వాసుకిశరీరము నలిగెను. కష్టము గలుగుటచే నది నోటి నుండి విషమును గ్రక్కెను. ఆ విషవాయువుచే నసురులు మూర్ఛి

తులై నట్టుండిరి. అయినప్పటికిని వారును సాహసమును వీడలేదు. నిరాశులై యిట్లనిరి :- “సోదరులారా ? ఇది నిరాధారమున నిలువదు. మునిగిన మునుగనిండు. దీనికి మొదటినుండియును విఘ్నములే. మొదటినుండియును నడుగడుగునకు విఘ్నములగుచో దానికిఁ బరిణామమునఁగూడ శుభము కలుగదు. ఈయమృతము పొడగుగాక !” అనివారు వదలి కూర్చుండిరి. ఇచ్చట దేవతల స్థితి అత్యంత శోచనీయముగా నుండెను. నిరాశచే దుఃఖితులై తోలోన మదనమోహనుడగు మాధవునిస్మరించుచు నార్తులై యిట్లనిరి :- “ప్రభూ ! మీరేమాకాధారము మీరెప్పుడు దానిని నెరవేర్చఁదలఁచెదరో అప్పుడే మా ప్రయత్నములు నెరవేరఁగలవు.”

అనంత పరాక్రముఁడును, అమోఘసంకల్పుఁడునగు నజిత భగవానుఁడు మీరాదిలో విఘ్ననాయకుడగు గణేశ్వరునిఁ బూజింప కయే యీ కార్యమును బ్రారంభించుటచే నిట్టి విఘ్నములు వచ్చినవని తెలిసికొని, ఆ కారణముననే దేవాసురులు దుఃఖితులై తన సహాయమును గోరుచున్నారని తెలిసికొని, నానారూపములను ధరింపఁగల భగవానుఁడొక గొప్ప కూర్మరూపమును ధరించెను. మందరాచలము క్షీరసాగరమున మునిగిఁబోవుచుండెను. కేవలము దానిపైన నొక చిన్న శేషుఁడు మాత్రముండెను. వాసుకి భయభీతుఁడై దానిని వదలి వేయునంతలో వెంటనే కచ్చపమూర్తి అంత పెద్ద విశాల వర్వతమును దన వీపుమీఁద ధరించి వెంటనే జలము నుండి లేచెను. ఆతఁడు పైకిరాఁగానే మరల మందరాచలము పైకి వచ్చెను. దేవదైత్యులరు మిక్కిలి యానందము రలిగెను. అసురులు

మరల వాసుకి ముఖమును బట్టుకొనిరి. దేవతలు తోకను బట్టుకొని బ్రభువును బ్రార్థించుచుండిరి. మలినములైన నంతర ముఖములను మరలఁగాంతిచే బ్రకాశించుచుండెను అందర చిత్తములను బ్రహ్మత్వములయ్యెను. ఇంతపెద్ద కచ్చపమును గాంచి దైత్యులు విస్మయమునుజెందిరి. ఈతఁడు దయాసాగరుఁడును, దీనబంధువును, నజితుఁడును నగు శ్రీహరియే యని దేవతలు నిశ్చయించుకొనిరి. ఆతఁడే కచ్చపరూపమున ధరించి ఆధార ప్రదాన మొనర్చినాడనియును, ఆతఁడే తమ విపత్తును హరించుటకై కచ్చపమై యీ పర్వతమును ధరించెననియు వారు తలఁచిరి.

అంత బరీక్షిన్మహారాజిట్లనెను :- “స్వామీ! వేలకొలది యోజనములు పొడవు వెడల్పుగల మందరాచలమును వీపునధరించిన భగవంతునకుఁ గష్టము కలుగలేదా! ఆతఁడెంత పెద్దరూపమును ధరించినాఁడు?”

ఇదివిని నవ్వుచు శ్రీ శుకుఁడిట్లనెను :- “రాజా! అమేయుఁడగు వాసుదేవునకుఁ గష్టమేమున్నది? ఆతనికి సంభవా సంభవములు లేవు. అది కచ్చపమా? అది చిన్న జంబూద్వీపమువలె నుండెను. ఆ భగవంతునియొక్క విచిత్ర విగ్రహము లక్షయోజనము లుండెను. దానిమీఁద మందరా చలము మేరుపర్వతము మీఁద నొక ఫలమున్నట్లుండెను.

దేవాసురులు కలిసి యాతని వీపుమీఁద మందరాచలము నుండి త్రిప్పుచుండ నాతని వీపు మీఁదఁ జీమ ప్రాకుచున్నట్లుం

డెను. లేక గొప్పవారు నిద్రించుటకై కోమలి తనకోమల సుకుమార హస్తములతో మెల్లమెల్లగా గోకుచున్నట్లుండెను. అందువలన నాతనికిఁ గునికిపాటు వచ్చుచుండెను. కునుకు వచ్చినపుడు మందరాచలము కొంచెము క్రిందఁ గ్రుంకుచుండెను. మరలఁ దనుకొనుచుండెను. ఈ విధముగ భగవానునకది యొక భేలనముగ నుండెను. జలమందు శయనించుట ఆతనికిది పురాతనపు టలవాడే, అందువలన మధుర మధురములగు గునుకులు కునుకుచుండెను. ఆతఁడు క్షీరసాగర తరంగములందా నందమును జూరఁగొను చుండెను. ఒక్కొక్కప్పుడు క్షీరసాగరములోని పాలవలె నున్న జలములు నోటిలోఁ బడుచుండెను. అప్పుడు నోటిని జప్పరించి మరలఁ దనయంగములను ముడుచుకొని నిద్రించును. శీతలమంద సుగంధిత వాయువు వీచుచుండెను, దేవదానవులు మందరాచలముతో నాతని వీపును గోకుచుండెను. భగవానుఁడు గుట్టఁబెట్టి నిద్రించుచుండెను. యోగనిద్రా నిమగ్నుడై ఆత్మలో నాతఁడు రమించుచుండెను.

ఈ సముద్ర మంథన లీల శ్రీహరికొక యద్భుత భేలనము. నాటకకారుఁడు చాలమంది స్వయముగ నేర్పించును, జదివించును. తానేదైన నాటకము నాడఁదలచుచోఁ దానే దానినిఁ గల్పించును. తానే ప్రాతనేరుకొనును, ఆతడే తన యిచ్చానుసారముగఁ దెరల నేర్పఱచును. తానే రంగస్థలము నేర్పరచును. తానే ప్రాతభారులకు ఆట, పాట, వాద్యములు నేర్పును. తానే సైగఁజేసి అభినయమును జేయించును. తాను దానినిఁగాంచి యానందించుచుండును. అదేవిధముగ భగవానుఁడు తానే గరుడునిపైఁబెట్టి మందరాచల

మును దెచ్చెను. తానే సలహా నొసంగి నాగరాజగు వాసుకినిఁ బిలిపించెను. తానే కూర్మరూపుఁడై మందరమును ధరించెను. అన్నియును సిద్ధమైనవి గాని తాను వారికి శక్తిసీయకున్న సముద్రమును మఱి చుటెట్లు ? కావున దైత్యరూపమున దైత్యులందును, దేవతరూపమున దేవరూపమునను దాను శక్తినిఁ బ్రసాదించి, వారితో శక్తి సంచార మొనర్పఁ జేసెను. నిద్రాదూపమున వాసుకి శరీరమందుఁ బ్రవేశించెను. దీని మూలమున నాతనికి మాటిమాటికి లాగుచున్నను గష్టము కలుగకుండునట్లొనర్చెను. తాను దనశక్తిచే సహస్రభుజుఁడై ఆమందరమటు నిటుఁ గదలకుండు నట్టిణచుచుండెను. ఈ విధముగఁ బైనను క్రిందను బ్రక్కలందును మఱింపువారుగను, మఱింపఁజేయు వారుగను, ఇట్లన్నిటియందును హరి వ్యాపించెను. తానే నానాక్రీడలను నానావేషములను ధరించి కౌతుకమును రచించుచుండెను.

శ్రీ శుక దేవుఁడిట్లనెను :- “రాజా ! ఈ విధముగ శ్రీహరి శక్తి సర్వత్ర వ్యాపించియుండుటచే నిప్పుడు బాగుగా మఱింపఁబడుచుండెను.”

శ్రీహరి ద్వారా సముద్ర మథనము

శ్లో॥ మేఘశ్యామః కనక పరిధిః కర్ణవిద్యోత విద్యుత్
మూర్ధ్ని భ్రాజద్విలులిత కచః స్రగ్ధరో రక్తనేత్రః ।
జైత్రైర్దోభిర్జగదభయదైర్దందశూకం గృహీత్వా
మంథన్మంథా ప్రతిగిరి వాశోభ తాథోద్భృతాద్రిః ॥

శ్రీభాగ. ౮ స్కం. ౭ అ. ౧౭ శ్లో॥

వ. ఇట్లు సురాసుర యూథంబును వారిసనాథంబులయి
కవచంబులు నెట్టంబులు వెట్టికొని పుట్టంబులు పిరిచుట్లు సుట్టికొని
కరంబులు కరంబుల నప్పశించుచు భుజంబులు భుజంబుల నొర
యుచు లెండు లెండు దరువఁదొడంగుఁడు రండని యమందగతిఁ
బెరుఁగుఁ ద్రచ్చు మందగొల్ల చందంబున మహార్ణవ మధ్యంబున
మంథాయ మానమందర మహీధర విలగ్న భోగి భోగా ద్యంతం
బులం గరంబులఁ దెమల్చుచు మథించిరి :

శ్రీమదాంధ భాగవతము.

నద్వృత్తులే సురలు, అనద్వృత్తులే ఆసురులు. నద్వృత్తు
లను ననద్వృత్తులు జయించినప్పుడు, మానవుఁడు తన పురుషార్థ
ముచే ననద్వృత్తుల నణచుటకసమర్థుడై యుండును. అప్పు
నాతఁడు గురుబ్రహ్మకడకుఁ బోవును. గురుదేవుఁడాతని భగవన్మా

జగన్ గ్రహాన

ర్గమును బోధించును. గురువు సమర్థుడు. తన పురుషార్థముచేఁ
 బ్రభువును బ్రత్యక్షము కావించుకొనును. కాని శిష్యునకు సాధనను
 జెప్పును. సద్వృత్తులను గార్యమందు వినియోగించును. కర్మ
 మహత్వమును జెప్పును. సంసారమును సాగరమును జ్ఞానరూప
 మగు మంథరమును మంథానముగ నొనర్చి వైరాగ్య రూపమగు
 వాసుకినిఁ దఱిత్రాడుగా నొనర్చుట కాజ్ఞాపించును. మఠించుటలో
 లోభముండినచో మంథనము వ్యర్థము కావున సువర్ణరత్నముల
 యెడల నిర్దోభత నుపదేశించెను. అసద్వృత్తుల యెడలఁ దిరస్కార
 మును జెందఁబనిలేదు. తనయుద్దేశ్య మందలి యవి సహాయకము
 లుగ నున్నంతవరకు వాని నుపయోగించుటయును వాంఛనీయమే.
 పురుష ప్రయత్నముచేఁ ద్యాగవృత్తితో మంథనరూపమగు సాధన
 మును మరల మరల జేసినచో ననఁగా నిరంతర మభ్యాస మొనర్చు
 టచే ముందుగా విఘ్నరూపమగు విషముత్పన్నమగును. విఘ్నము
 లేని సాధనము ప్రగతిశీలమైనది కాదు. యోగమందలి సమస్త
 విఘ్నములను శివుఁడు శాంతింపఁజేయును. విఘ్నేశుఁడా విఘ్నము
 లను జాన మొనర్చును. తదనంతరము వివిధ రత్నరూపమగు
 సిద్ధులు సమ్ముఖమునకు వచ్చును. శ్రీ అనగా శోభవైపునకుఁ
 జూడక, సిద్ధులయెడల మనస్సును లగ్న మొనర్చక, నిరంతర
 మవ్యగ్రభావముతో మంథనకార్యమును, అనఁగా నభ్యాస మొనర్చి
 నచో జివరకు వాని కమృతత్వము ప్రాప్తించును. అమృతత్వ
 ప్రాప్తికలుగుటచే జీవుఁడు కృతకృత్యుఁడగును. ఆతఁడు జనన
 మరణ బంధము నుండి బయటఁబడును. ఇదియే సముద్ర మంథన
 రూపకము యొక్క అధ్యాత్మిక రహస్యము.

శ్రీ శుకదేవుఁ డిట్లనెను :- రాజా తామే మధించుచున్నా మనియుఁ దమ పురుషప్రయత్నము చేతనే యమృతోత్పాదనము కావింపఁగల మనియు దేవాసురులు తలంచుచుండిరి. పర్వతము పైనను, గ్రిందను, తమ శరీరములందును, మందరాచల పర్వత మందును, వాసుకి యందును నాపరమాత్మయే కలఁడని వారికిఁ దెలియదు. ఆతని శక్తిచేతనే యీప్రపంచమంతయును నడుచు చున్నది, పర్వతము నముద్రమందు వేగముగఁ దిరుగుచున్నప్పుడు మత్స్యములు, మకరములు, తిమింగిలములు, మొదలగు జలజంతువు తెన్నో మిక్కిలి వ్యాకులతను జెందెను. నాగరాజగు వాసుకి శరీరము కొంచెము బాధింపఁజొచ్చెను. ఆతఁడు తన నేత్రములనుండి యును, నోటనుండియును విషమును గ్రక్కఁ జొచ్చెను. ఆమూల మున నసుగులత్యంత బాధను జెందిరి. వారి యుత్సాహము భంగ మయ్యెను, సర్పశ్వాసలనుండి వెలువడుచుండిన విషాన్ని ధూమ ముచే నిస్తేజులై పోలోమ, కాలేయ, ఇల్వలాది దైత్యగణము దావా నలముచే నగ్ని తప్తమైన వృక్షమువలె వాడిపోయెను.

ఇచ్చట వాసుకి యొక్క శ్వాస దేవతల వరకును వచ్చు చుండెను. ఆ కారణమున దేవతల వస్త్రములు, మాలలు మకుట ములు, ముఖములు, మిగిలిన ఆయుధములు భూషణములు ధూమ వర్ణము లయ్యెను. ఇప్పుడంతయును భంగమగునని భగవంతుఁడు తెలిసికొని భేలనమును సమాప్త మొనర్పఁ దలఁచెను. సెగ వచ్చు టకుఁ బూర్వమే పాకమును బాడుచేయఁ గూడదని ఆతఁడు సుశీ తల తరంగములచే స్ఫుర్తింపఁబడిన సుగంధ వాయువును వీచు

నట్టొనర్చియు, నన్నని వానజల్లును వర్షింపఁ జేసియును, దేవతల శ్రమమును బోఁగొట్టెను. ఇంకను నమృతోత్పాదనము కాలేదని దేవాసురు లిద్దరును భయపడుచున్నారని తెలిసికొని భగవానుఁ డిట్లనెను :- దేవతలారా ! దైత్యులారా ! ఇప్పుడు నేనును నాబల పరీక్షను గావించుకొందును.”

అందఱానందముతో నిట్లనిరి :- “అయితే స్వామీ ! మీరును మీబలమును జూపింపుడు.”

ఇంకేమున్నది ? భగవానుఁడు గట్టిగా నడుమును విగించి దేవతల వైపున నిలుచుండి, వాసుకి తోఁకను బట్టుకొని మధింప పాగెను. ఆసమయమున శ్రీహరి శోభ యెంత యద్భుతముగ నున్నదనుకొన్నారు ? విద్యుత్ మెఱుఁగుతీగచే జుట్టఁ బడిన నీలాం జన పర్వతము మందర పర్వతముతో యుద్ధము చేయుచున్నట్లుండెను. ఆసమయమున నాతని కర్ణములకు వ్రేలాడుచున్న కర్ణకుండలములు “ప్రభూ ! నీకీ కార్యము తగదు. నీబలమంతయును జూపించినచో నీధరాతలము రసాతలమునకుఁ బోగలదు. సముద్ర మెండిపోగలదు. మందరాచలము ముక్కలు కాగలదు. వాసుకి నిలువఁ జాలఁడను చున్నట్లుగా చుండెను.

ఆతని శిరస్సున నుండిన నీల కుంచిత కేశములు పాముల చుట్టలవలె నూగులాడుచు వాసుకి సంతానము తన తండ్రిపై జరుగు నత్యాచారమునకు విరుద్ధముగఁ దలనూపుచున్నట్లుండెను. భగవాను నట్లు చేయవలదని చెప్పుచున్నట్లుండెను. ప్రియతమ తనమీదఁ

గోపముతో నుండిన తన నాథుని గంఠప్రదేశమునకుఁ దన చేతులతోఁ బెనవై చుకొని, వివిధ చేష్టలచే నాతని శాంతింపఁ జేయుచున్నదా యనునట్లాతని మెడపై నుండిన పంచరంగుల వనమాల కడలుచుండెను. సువర్ణ వర్ణముగల యులిపిరి. పీతా-బరము వాయు వేగమున నెగురుచు, శబ్ద మొనర్చుచు, నాక్రమణమునకుఁ బూర్వమే శత్రువు శత్రుసంపాత మొనర్చి, స్వయముగ వచ్చి విజయ ధ్వజమును నాటినట్లుండెను, కమల కోశమువలెనున్న నాతని యరుణ నేత్రములతో నమృతమును బయట పడవేయని కారణమున సముద్రముపై నలిగినట్లు సముద్రమును జూచుచుండెను.

భార్య యెచ్చటికోపోయినప్పుడు భర్త యింటివద్ద చల్ల చేయునట్లు తన విశ్వవిజయ మొనర్చు బాహువులతో ఘమరు ఘమరు మని యా క్షిరోదధినిఁ జిల్కుచుండెను.

భగవానుఁడు మధింపఁగానే జలశంతువుల యాహాకారము వెలువడెను. మకరములరువసాగెను. జలసర్పములనుండి యిటు నిటు నుండి అటులఁ బరువిడుచుండెను. తాఁబేళ్ళు పైకి వచ్చెను. కూర్మరూపుఁడగు భగవంతుని ద్వీపమనుకొను, వానిపైనఁ గూర్చుండి తమనోళ్ళను జప్పరించుచుండెను. తిమి, తిమింగిల, తిమింగిన గిలాది మహామత్స్యములు తమ గొప్పదనముయొక్క యభిమానములను వీడి ఆ మహా కచ్చపమును జూచుచుండెను. దైత్యుల చేతులు నొప్పులుపుట్టెను. దేవతలు తమ బలమునంతను విడిచివైచిరి. శ్రీహరి పట్టుకొనఁగానే వారు నిశ్చింతులైరి. ఇతఁ డికి నందేహముతేదని వారునిశ్చయించుకొనిరి.

భగవానుడు నాలుగైదు సారులు గట్టిగాఁ ద్రిప్పునప్పటికి
నల్లగానుండు నత్యంత తీక్షణ వాసనగల నొకవస్తువు కనబడెను.
అందఱును దానినివదలి హాహాకారమొనర్చిరి. వాసుకిని వదలి
దేవాసురులిద్దరును పారిపోయి దూరముగ నిలుచుండిరి.

.....

సముద్ర మథనమున ముందు విషము

శ్లో॥ నిర్మధ్యేమానా దుదధర భూద్విషమ్
మహోల్బణం హాలహాలాహ మగ్రతః ।
సంభ్రాంత మీనోన్మ కరాహికచ్చపా
త్రిమిద్విపగ్రాహ త్రిమింగిలాకులాత్ ॥

భాగ. ౮ స్కం. ౭ అ. ౧౮, ౧౫ శ్లో॥

క॥ ఆలోల జలధి లోపల
నాలో నహివిడిచి సురలు నసురులుఁ బఱవం
గీలా కోలా హలమై
హాలాహాల విషము పుట్టె నవనీనాథా ॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము

కార్యములలో విఘ్నములు రాకుండుట అరుదు. శ్రేయాంసి
 బహువిఘ్నాని' మంచిపనులన్నిటికిని నడుగడుగునకును విఘ్న
 ములే. ఆవిఘ్నములను గాంచి అల్పసాహసులు తమ కార్యములను
 వీడుచుందురు. కాని ఉత్సాహులును, గర్మపీరులును జత్రమ
 మొనర్చు వారును విఘ్నములకు భయపడరు విఘ్నముల దోడలు
 జఱచి యుద్ధమొనర్పఁ జూచెదరు. తాము పురుష ప్రయత్నము
 చేయుచున్నప్పుడు వారు తామజరామరులమని కార్య మొనర్తురు.
 సూర్యచంద్రులు విపరీతముగ నుదయించినను, హిమాలయము తమ
 స్థానమునఁగ్రుంగి పోయినను, సముద్రమింకినను, దిగ్గజములు
 భూమిని వీడినను, సమస్తప్రకృతియుఁ తమకు విరుద్ధముగ మార్పు
 చెందినను నొక్కజన్మములోఁ గాదు, అనేకజన్మములలో నైనను
 మేము మాలక్ష్యమును వీడమని ప్రతిజ్ఞ నొనరించెదరు ఇట్టి ప్రతిజ్ఞ
 గల పురుషుని సమ్మూఖమున సిద్ధి చేతులడు జోడించుకొని నిలు
 చుండును. శ్రీ వానిని నవ్వుచు వరించును. విజయము ఆతని గళ
 మున స్వయముగ జయమాలను వేయును. సమస్త ప్రతికూలతలును
 ననుకూలము లగును. సదాశివుఁడా విషరూపమగు విఘ్నములను
 జానమొనర్చును. నీలకంఠుఁడు వానినిఁ దన పొట్టలోనికి వైచుకొని
 జీర్ణింపఁ జేసికొనఁడు, బయటకును గ్రక్కఁడు. కేవలము కంఠ
 ములో ధరించును. ఉద్యోగియగుఁ బురుష సింహుఁడే మధించి
 సముద్రము నుండి లక్ష్మిని నుత్పన్న మొనర్పఁగలఁడు, ఆతడు
 విషమునకు భయపడఁడు. ప్రళయనలమునకు జంకఁడు మృత్యు
 యైనకు వణకఁడు.

శ్రీశుక దేవుఁ డిట్లనెను :- “రాజా ! స్వయముగ సచ్చిదానంద సర్వేశ్వరుఁడు తఱిత్రాసును దీసికొని సముద్రమును మథించిన నింక సిద్ధియేలఁ గలుగదు ? అందువలన మునుముందుగా సాధన యందు కాయశుద్ధి, నాడీశుద్ధ్యాదులచే నంతఃకరణములోని మలములను భారఁద్రోలుదురు. ఈ న్యాయముచే సర్వప్రథమున సముద్రములోని మలము విషరూపమున బయటఁ బడెను క్షీరసాగరమున నాధవళ జలమందా కాలకూట హాలాహలమతి తీష్ణముగను, మిక్కిలి యుగ్రముగను నల్లసల్లన నలువైపులను దేలియాడుచుండెను. దాని వాసన చేతనే దేవాసురులు మూర్ఛితులైరి. జలజంతువులు చూచుచుండెను. దశదిశలను హాహాకారములు వ్యాపించెను. పైనను గ్రిందను, నటునిటు నలువైపులను నాయుగ్రగంధము వ్యాపించెను. సమస్తప్రాణులును గిలగిల లాడెను. “ప్రభూ ! మేమేమి చేయవలయునని” దేవతలు భగవాను నడిగిరి.”

భగవానుఁ డిట్లనెను :- “నాయనలారా ! నేను యుక్తినిఁ జెప్పువాఁడనే కాని, చేయుటను, జేయించుటయును మీవంతే.”

దేవతలిట్లనిరి :- “స్వామీ ! ఏదైన యుక్తినిఁ జెప్పుఁడు.”

భగవానుఁ డిట్లనెను :- “ఒక్కపనినిఁ జేయుఁడు. ఇది యెవరిచేతనైనను నగుపనికాదు. శివుఁ డిష్టపడినచో నీవిషమును ద్రావఁగలఁడు.”

దేవతలిట్లనిరి :- “స్వామీ ! శివునకందరును లడ్డు, హలువా, గంచభక్ష్య పరమాన్నములను బెట్టుచుండురు. మేమువిషమును ద్రావుఁడని యెట్లనఁగలము?”

భగవాను డిట్లనెను :- ఆతనికి విషామృతములు రెండును సమానములే. ఆతనిని విషమేమి చేయఁగలదు ? నిత్యమును జిల్లే డాకులను నుమ్మెత్తాకులను దినుచుండును. మీరుభయపడకుఁడు. ఆతనిపాదములఁ బడుఁడు. పరోపకార పారీణులకడనుండి నిరాశతో నెవరును రారు. వారివలన విరోధులును లాభమును బొందుదురు. విషమొసఁగువాఁడును సమృతమును బొందును. ఇది విఘ్నము. కావున విఘ్నేశుని తండ్రిదర్శన మొనర్పఁగానే సర్వమును సమాప్తము కాఁగలదు. దేవాసురలుపోయి యాతని పాదములపైఁబడి నిష్కపటభావముతో స్తుతింపుఁడు.”

భగవానుని యీ యాజ్ఞలను బొంది దేవాసురులందరును గలిసి సదాశివుని సమీపమునకుఁ గైలాసమునకు బోయిరి. అచ్చట సదాశివుఁడు తన సతీయగు సతీదేవితో సరస నల్లాపము లాడు చుండునంతలో దేవతలును, దైత్యులును వచ్చి యాతని సాష్టాంగ ప్రణామ మొనరించిరి.

సర్వజ్ఞుఁడగు శివునకన్నియును దెలియును. ఆతఁడు నవ్వి యిట్లనెను :- “దేవతలారా ! దైత్యులారా ! ఇంత పెద్ద పెద్ద నమ స్కారములు పెట్టుచున్న కారణమేమి ? నేఁడు మీరిరువురును గలిసి యీ పిల్లి నమస్కారములను బెట్టెదరేల ? ఎంతో స్వార్థముండిన గాని యిట్టి నమస్కారములు పెట్టుట జరుగదు.”

అంత శౌనకుఁడిట్లడిగెను :- “సూతా ! నమస్కారము లన్నియు నొకేరీతిగానుండును. ఇందులో నిస్వార్థస్వార్థముల భేదమేమున్నది ?”

ఇదివిని సూతుఁడిట్లనెను :- “స్వామీ ! అగుటకన్నియు నొక్కటే. కాని పాత్రభేదముచే వానితో భేదములున్నవి. జల మంతయు నొకేరకముగ నుండును. సురాపాత్రముతో నుంచిన దుర్గంధమగును. సుగంధపాత్రముతో నుంచిన సుగంధమగును. రంగు గాఙుపాత్రతో జలమునుబోసిన నారంగువలెనే కనఁబడును. ఇదేవిధముగ స్వార్థుల నమస్కారము చాల పెద్దదిగ నుండును. అవమాన మొనర్చుటకును దండమును బెట్టుదురు. ఇట్లు హిరణ్య కశిపుఁడు వరుణునకుఁ జేసినాఁడు. ఎగతాళికిని దండమును బెట్టు చుండురు. వారు నవ్వి యిట్లందురు :- “ప్రణామము దేవరా ! శిష్టాచార నమస్కారము కూడ గలదు. దూరముననుండియే ‘నమస్తే’ యని గబ గబ పోవుచుండురు. వేడుక నమస్కారములును గలవు. తనకుఁ బూర్వపు టుపాధ్యాయుఁడును, బెద్దయును గనఁ బడిన వారికి నమస్కారము చేయవలయునని యుండదు. వారిన్ని దప్పించుకొనఁ జూతురు. కానితప్పక యెదురుపడుట తటస్థించి నది. అప్పుడు తొందరగఁ జేతులనెత్తి “నమస్కారము పండితుల వారూ !” అని ఒక్కసారి చేయెత్తి నమస్కరించి పోవుదురు. గొట్టెదాటు నమస్కారమొకటి కలదు. అందరును గాళ్ళమీఁదఁబడి నమస్కరించిరికావునఁ దానును నమస్కరించును. గుడ్లగూబనుజేయు నమస్కార మొకటియున్నది. ఒకసాధువుకడనో బ్రాహ్మణునికడనో యెదైన మంచి వస్తువుండుటనుగాంచి దానినెట్టెనఁ గాజేయుటకు వానికి సాష్టాంగనమస్కారమొనర్చి నమ్మించి యపహరించి, తన స్నేహితుల కడకుఁబోయి “నేనెట్లు కాఁజేసితినిో చూచితిరా” యని

బడాయిలు కొట్టును. ఘోర సంసారికులు యేకాంతమున వచ్చి
జ్ఞాన వైరాగ్య విషయములను బ్రసంగించుచు, రహస్యసాధనమును
గూర్చి యడుగుచుఁ జాలశ్రద్ధను జూపించుచుందురు. సాధువులిట్టి
వారిని జాగ్రత్తగఁ గనిపెట్టి యుండవలయును. వీరురాఁగానే వాని
యొక్క ప్రభావమును దురుపయోగము కావించుచుందురు. ఎవరి
వలననైనను దమ వనులను నెరవేర్చుకొనుటకై సిఫార్సు పత్రము
లను వ్రాయుచుందురు. ఇతర స్వార్థములను నెరవేర్చుకొనఁ దలఁచు
చుందురు. సాధువుయొక్క పాదములను బూజించి, వానిని సాక్షా
దీశ్వరునిఁగ భావించుచు వానిచే నేకార్యమునైనఁ జేయించుకొన
వచ్చును. స్తుతిచే సాధారణముగ నందరును గరగిపోవుదురు. స్వార్థ
ప్రణామముచేఁ గేవలమొక్క కార్యమే సాధింపఁబడును. నిస్వార్థ
ప్రణామముచే మోక్షమునుగూడ పొందవచ్చును.

జప, తప, యోగ సమాధులెట్లు సాధనములో నట్లే ప్రణా
మమును నొక్కసాధనము. కేవలము ప్రణామ మొనర్చుటచేతనే
మోక్షప్రాప్తి కలుగును. ఆ సాధనము చేయవలసిన విధి యేమ
నఁగా కుక్క, పంది, గాడిద, గుఱ్ఱము, ఆవు, ఒంటె, ఎద్దు, పశు,
పక్షి, మనుష్యాదులలో నెవరు కనబడినను వారి సమ్ముఖమున
శరీరముతో సాష్టాంగదండ ప్రణామ మొనరింపవలయును.”

శౌనకుఁడిట్లడిగెను :- “సూతా ! అట్లైన నాతఁడు దినమంత
యును బ్రణామమును గావించుచుండవలయునుగదా !”

సూతుఁడిట్లనెను :- “స్వామీ ! అది మంచిదే. ఏలననఁగా
జరాచర విశ్వమందు విశ్వంభరుఁడు వ్యాపించి యున్నాఁడను
జ్ఞానము కలుగును. ధారణము దృఢము కాఁగానే శరీరముచేఁ
బ్రణామ మొనర్చుటను వీడి కేవలము మనస్సుతోఁ బ్రణామ
మొనర్చుచు దానిని శ్రీహరితోఁ గలుపవలెను. ఇట్టి ప్రణామ
మొక్కటి చేసినఁ జాలును. నది తరింపఁ జేయును. ఈ విషయ
మున నొక్క దృష్టాంతమును వినుఁడు.

ఒక గొప్ప శుద్ధాంతఃకరణము కలిగిన ముసలిది యుండెను.
ఆమె ఒకదినమున మందిరమునఁ బండితునివలన నీ శ్లోకమును
వినెను-

శ్లో॥ ఏకోఽపి కృష్ణస్య కృతః ప్రణామః
దశాశ్వ మేధా వభృతేన తుల్యమ్ ।
దశాశ్వ మేధీ పునరేవ యాతి
కృష్ణప్రణామీ న పునర్భవాయ ॥

అనఁగా శ్రీకృష్ణున కొక్కసారియైనను బ్రణామ మొనర్చుచోఁ
బది యశ్వమేధ యజ్ఞములం దవభృతస్నానతుల్య మగును. కాని
ఒక్కభేదమున్నది. అశ్వమేధ మొనర్చువాఁడు మరల సంసార
మునకు వచ్చును. కాని కృష్ణప్రణామ మొనర్చువాఁడు మరల
సంసారమునకు రాఁడు.”

ఇది వినఁగానే ఆమెకు మనస్సులో మిక్కిలి పశ్చాత్తాపము కలిగెను :- “అయ్యో ! నేనెన్నడును భక్తి భావముతో భగవంతున కొక్కసారియైనను బ్రణామ మొనర్పలేదు.” ఈభావము రాఁగానే ఆమెకుఁ కన్నుల నీరు వెడలెను. శరీరము పులకరించెను. కంఠము రుద్ధమయ్యెను. శరీరమున సమస్త సాత్త్విక భావములు ప్రాదుర్భావములయ్యెను. ఆమె అత్యంత భక్తి భావముతో భగవానునకు సర్వాంగ ప్రణామము గావించెను. దండమువలె నామె భగవంతుని సమ్ముఖమున నేలపైఁ బడెను. పడఁగానే ఆమె ప్రాణములు వదలి శాశ్వతముగ సంసార బంధమును వీడెను.

సూతుఁడిట్లనెను :- మునులారా ! ఈవిధముగ శ్రద్ధాభక్తులతో స్వార్థములేక కేవలము కృష్ణ ప్రీత్యర్థముగ భగవంతునకును, ఆతని చల విగ్రహములగు సాధువులకును నచల విగ్రహములగు నర్చామూర్తులకును, దృశ్యరూపమగు జరాచర విశ్వమునకును బ్రణామ మొనర్చిన వారి సమస్త కామనలు నెరవేరును. వారు మోక్షాధికారులగుదురు. కావునఁ బ్రణామ మొనర్చుట యన్నిటికంటె శ్రేష్ఠమైనది. ప్రతిదినమును దల్లికిని, దండ్రుకిని, గురువునకును, వృద్ధులకును నెవరు బ్రణామ మొనరించెదరో వారికి ఆయువు వృద్ధి బొందును. విద్యాభివృద్ధి కలుగును-యశమబ్బును. బలవృద్ధి కలుగును. విపత్తులు నశించును.

దేవదానవులా సమయమున విపత్తులోఁ బడిరి. ఆ విపత్తు నుండి బయటపడుటకు బోశాశంకరుఁడగు శంకరుని శరణుఁ వేడుఁడని భగవానుఁడు చెప్పెను. ఆతఁడే వారి మనోరథములన్నిటిని నెరవేర్చు ననెను.

అందువలనవారు పాపము స్వార్థప్రేరితులై కైలాసమునకుఁ
బోయిరి. అచ్చటికిఁబోయి సాష్టాంగ దండప్రణామ మొనరించి
శివుని స్తుతింప నారంభించిరి.

....

ప్రజాపతులు మహాదేవుని స్తుతించుట

శ్లో॥ దేవదేవ మహాదేవ భూతాత్మన్ భూతభావన ।

త్రాహినః శరణా వన్నాన్సైలోక్య దహనాద్విషాత్ ॥

త్వమేకః సర్వజగత ఈశ్వరో బందమోక్షయోః ।

తం త్వామర్చంతి కుశలాః ప్రపన్నార్తి హరం గురుమ్ ॥

శ్రీభా. ౮ స్కం. ౭ అ. ౨౧, ౨౨ శ్లో॥

సీ॥ భూతాత్మ భూతేశ భూత భావన రూప

దేవ మహాదేవ దేవవంద్య

ఈలోకములకెల్ల నీశ్వరుండవు నీవ

బంద మోక్షములకు బ్రభుఁడ వీవ

యూర్తశరణ్యుడ వగు గురుండవు నిన్నుఁ

గోరిభజింతురు కుశల మతులు

సకల సృష్టి స్థితి సంహారక రవై

బ్రహ్మవిష్ణు శివాఖ్యఁ బరఁగుదీవు

అ॥ పరమ గుహ్యమైన బ్రహ్మంబు నదసత
మంబు నీవ శక్తిమయుడ వీవ
శబ్దయోని వీవ జగదంతరాత్మపు
నీవ ప్రాణమరయ నిభిలమునకు ॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము

శరణాగత ప్రతిపాలనము సర్వశ్రేష్ఠ ధర్మముగఁ జెప్పఁబడినది. వచ్చి తన్నాశ్రయించినను, దీనులై సహాయమును యాచించినను, భయభీతులై యభయమును గాంక్షించినను, వారి దుఃఖములను బోఁగొట్టుటయును, నిర్భయుల నొనర్చుటయును, మహాపురుషులయొక్క మహత్వము. ప్రపంచములో నందఱును దుఃఖితులే, అందఱును నెవరి సహాయమైనను గావలసియుండును. అందఱును దుఃఖము లందితరుల సహాయము నపేక్షించెదరు. సర్వేశ్వరుఁడు తప్ప నింకెవఁడును స్వతంత్రుఁడు లేడు, సమర్థుఁడును లేడు. అతఁడే అందరకునుస్వామి. ఇతరులందఱును దుఃఖితులే వారు సర్వాంశములచే నందరను సుఖులుగనొనర్పఁజాలరు. వారు దుఃఖమునకు మూలకారణమును బోఁగొట్టఁజాలరు. ఆ పరాత్పర ప్రభువును శరణుఁ జొచ్చుటచేతను, ఆతనిస్తుతించుటచేతను, ఆతని మహిమను గాన మొనర్చుటచేతను, దన సమస్తకోరికలను నెరవేర్చుకొనవచ్చును. కావున నాతని గుణములనే గాన మొనర్పవలయును. ఆతనిస్తుతినే చేయవలయును.

శ్రీ శుకదేవుఁడిట్లనెను :- “రాజా ! త్రిలోకములలోని జీవులందరు నీ హాలాహల విషముచే నుద్విగ్నులు కాఁగా నందరును

గలిసి సదాశివుని శరణు జొచ్చిరి. త్రిలోకముల మేలుకొరకు
సమస్తసురాసురలును, బ్రహ్మపతులును, మనువు మొదలగువారును
గైలాసపర్వతము మీదనుండ, మునిసమూహముచేఁ బూజింపఁ
బడుచున్న నాపరాత్పర దేవశ్రేష్ఠుడగు నుమాపతి నందరును దండ
ప్రణామములాచరించి స్తుతింప సాగిరి.

శివుని సమ్ముఖమున నిలుచుండి, చేతులు జోడించుకొని
గద్గదకంఠముతో సర్వప్రథమముగ గంధర్వాధిపతి స్తుతి యొన
ర్చుచు నేకస్వరమున నందరిట్లనిరి :-

దేవ దేవ మహాదేవ, సర్వజగద్రక్షక ।

వ్రణతపాల ప్రభుకృపాల అంత విశ్వభక్షక ॥

కాలకూట విషమహాన్ హాలాహల జ్వాలకుల ।

త్రస్తజలజీవకచ్ఛ, సర్ప గజ తిమింగిల ॥

వామదేవ నద్యోజాత, త్రాహి త్రాహి విశ్వనాథ ।

తత్పురుషహర అఘోర, చరణ కమలనమో నాథ ॥

పృథివీ జల వహ్ని వాయు వాకాశాది తవయధీన

మాయాపతి రక్ష రక్ష ఉమానాథ హరప్రవీణ ॥

గంధర్వాదులైన తరువాత ప్రజాపతులు ముందుకు వచ్చి
యిట్లనిరి :- “ప్రభూ ! నీవు సర్వవ్యాపకుడవు నీ జ్ఞానము
స్వతహాగానున్నది. ఇంకెవరి యపేక్షయును లేదు. నీవు నీ గుణ
మయమగు శక్తిచే నీజగత్తు నుత్పత్తిచేయుదువు. నీవే యుత్పత్తి

యైన జగత్తును రక్షించుచుండువు. నీవే చివరకు సంహార మొనర్చెదవు. నీవే బ్రహ్మవు, నీవే శ్రీవిష్ణుడవు. నీవే మహేశ్వరుడవు, నీవే సర్వేశ్వరుడవు.”

అంత మనువు లిట్లనిరి:- “విశ్వనాథా ! నీవే దేవతలు, నీవే మానవులు, నీవే పశు, పక్షి, వృక్ష, గుల్మలతాదులు, నీవే ప్రాణుల నందరను బుట్టించువాడవు నీవే అన్నిటికిని గోపనీయుడవును, గుహ్యుడవును, రహస్యమయుడవును, నద్భుతుడవునగు బర బ్రహ్మవు, నీవు జగదీశ్వరుడవు, పరమాత్మవు, అఖిలేశుడవు, నిరంజనుడవు, నిరాకారుడవయును నీయొక్క అనేకశక్తులచే జగత్తునందు భాసమానుడవగుచున్నావు.

అంత విద్యాధరపతి యిట్లనెను :- “హరా ! నీవు వేదము నకుత్పత్తిస్థానమవు. జగత్తునకు మూలకారకము నీవే, నీవే మహత్త్వము, నీవే అహంకారము, నీవే మనస్సు, నీవే సమస్తేంద్రియములు, నీవే ప్రాణము, అపానము, ఉదానము, సమానము వ్యానము నీవే పృథివి, నీవే జలము, నీవే తేజము, నీవే వాయువు, నీవే ఆకాశమునై యున్నావు. శబ్దము, నీవే రూపము, నీవే రసము, నీవే గంధము, నీవే స్పర్శ, నీవే కాలము, నీవే సంకల్పము, నీవే సత్యము, నీవే ఋతము, నీవే ధర్మము, సత్వరజస్తమోగుణముల యొక్క సామ్యా వస్థరూపమగు మూలప్రకృతి నిన్నాశ్రయించియున్నది.

అనంతరము శ్రేష్ఠులగు ఋషిగణ మిట్లనిరి :- “ఆశుతోషా దేవతలకు హవిస్సునొసగు నగ్ని దేవుడు నీ ముఖమే. ఈ వసుం

ధరయును, సప్తసాగరయగు మేదినియు నీ చరణములు. దేవత
లందఱును నీ యంశలు నీవు తిరుగుటచే జగచ్ఛలనము, తూర్పు
పడమర, ఉత్తర, దక్షిణ, ఆగ్నేయ, నైఋతి, వాయవ్య, ఈశాన్య,
ఊర్ధ్వ, అధాది దశదిశలును నీ పంచముఖములకును బదికర్ణములు.
పరుణదేవుఁడు నీ నాలుక, ఆకాశము నీ నాభి, వాయువు నీ శ్వాస
వ్రశ్వాసలు సూర్యుఁడు నీ కన్నులు. జలము సీవీర్యము. ఉత్తమ,
మధ్యమ, నికృష్ట, ఉచ్చ, నీచ, చిన్న, లావు సన్నముగనున్న
జీవులన్నియును నీ యహంకారస్థానీయములు. చంద్రుడు నీ
మనస్సు. స్వర్గము నీ శిరస్సు. సముద్రము నీకుక్షి, సమస్త
పర్వతసమూహము నీ యస్థులు. ఓషధీ, లతా, గుల్మదులన్ని
యును నీరోమములు. రస, రక్త, మాంస, మజ్జాస్థి, శుక్ర, ఓజాది
సమస్తధాతువులు గాయత్రీ, అనుష్ఠుప్, బృహతీ, పంక్తి, త్ర్యంబుప్,
జగతి, అతియను సప్త చందస్సులు, ధర్మము నీ హృదయము.”

జ్ఞానులును, విజ్ఞానులునగు, బ్రహ్మార్షి గణ మిట్టనిరి :-
“ప్రభూ ! ముప్పది యెనిమిది మంరత్ర సమూహముత్పన్నమైన
దత్పురుష, అఘోర, సద్యోజాత, వామదేవ, ఈశానాది పంచ
ముఖములు పంచోపనిషత్తులు. దేవా ! శివుడనఁబడు నీవు స్వయం
ప్రకాశ స్వరూపుఁడవగు బరమార్థతత్వము; అది నీ యొక్క
యుపర తాపస్థ.”

దేవత లిట్టనిరి :- “దేవా ! నీవు శరణాగతవత్సలుఁడవు.
శరణమునకు వచ్చి సమస్తప్రాణులను రక్షించుచుందురు.”

అసురు లిట్టనిరి :- “ప్రభూ ! నీవు భేదభావరహితుడవు. అందఱను సమాన భావమునఁ జూచుచుండువు. నిరంజనుడవు. నిష్కళుడవు. నిష్కపటుడవు. నీవు సముద్రమునుండి పుట్టిన విషమును బానమొనర్పవలయును.”

సమస్త దేవతలును దైత్యులును. మనువులును, బ్రహ్మవతులును గలిసి శివుని స్తుతించిరి. అప్పుడు పార్వతి మనస్సుతో నిట్లనుకొనెను :- వీరెంత స్వార్థులో కదా ! నేఁడు వీరిచే విషమును ద్రావింపఁబోవుచున్నారు. దానికొరకే యెంతో స్తుతి యొనర్చుచున్నారు. వీరిపనికాఁగానే యిక మాటలాడనే మాటలాడరు. నా నాథునిచే వీరందఱును గలిసి విషమును ద్రావింపఁ జూచుచున్నారు. నేను నాముందిట్టి యన్యాయమును జరుగనీయను. భగవానుఁడు బోళాళంకరుఁడు. ఎవరే వరమడిగిన దానిని నిచ్చివేయును. ఎవరే వస్తువు నడిగిన దానిని విచారింపకయే ప్రసాదించును. తరువాత మనము విపత్తులలోఁ బడవలసి వచ్చును. దుష్టుడగు భస్మాసురుఁడెవరి నెత్తిమీఁద జేతినిబెట్టిన వారు భస్మమగునట్లు కోరెను. చివరకు వాఁడు నన్నుగోరి, నా నాథుని శిరస్సునే చేయిపెట్టఁదలఁచెను. నేఁడును నట్టి ప్రస్తావమే వచ్చినది. ఇప్పుడు నేను జూచుచుండ చిట్టి యన్యాయమును జరుగనీయను.

శ్రీ శుకుఁడిట్లనెను :- రాజా! “భవాని యిట్లాలోచించుచుండునంతలో సర్వజ్ఞుడగు శివుఁడిది కనిపెట్టి మధుర వాక్కులతో చామెకు నచ్చఁజెప్పుట కుద్యుక్తుడయ్యెను.”

పరోపకార మహాత్తము

శ్లో॥ అహోబత భవాన్యేతత్త్వ జానాం పశ్యవైశ్యనమ్ ।
క్షీరోద మథనో ద్యౌతాత్కాల కూటాదు పస్థితమ్ ।
ఆసాం ప్రాణపరీ వ్యూనాం విధేయ మభయం హిమే ।
యేతావాన్హి వ్రభోరథో యద్దీన పరిపాలనమ్ ॥

శ్రీభాగ. ౮స్కం. ౭౭. ౩౭, ౩౮॥శ్లో

క॥ కంటే జగముల దుఃఖము
వింటే జలజనిత విషము వేడిమి ప్రభువై
యుంటకు నార్తుల యావద
గెంటింపగ ఫలము గాదే కీర్తి మృగాక్షి!

క॥ ప్రాణేచ్ఛ వచ్చిచొచ్చిన
ప్రాణుల రక్షింప వలయుఁ బ్రభువులకెల్లం
బ్రాణుల కిత్తురు సాధులు
ప్రాణంబులు నిముష భంగురములని మగువా॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

ప్రపంచములో నందఱును సదాస్వార్థమునే చూచుకొన్నచో
నీ ప్రపంచమంతయును రౌరవనరకము కాగలదు. ప్రపంచములో

నెందఱు భోగించువారు కలరో అన్ని భోగ్య పదార్థములు లేవు. ఇంత యెందులకు ? ఒక్కడనుభవించుటకు సాంసారిక పదార్థములు యథేష్టముగ లేవు. ఒక వస్తువును గోరువారనేకులున్నచో, బరస్పర సంఘర్షణము, రాగ, ద్వేషములు బయలుదేరును. ఒక్క స్వార్థము కొఱకనేకులు పోరాడినచో, బరస్పరము మనోమాలిన్య మేర్పడును. ఇట్టి స్థితిలో, బరోపకారులు తమ స్వార్థమును ద్యాగమును కావించి దుఃఖతుల దుఃఖమును దూరమొనర్చెదరు. తమ సుఖమును ద్యజించి స్వయముగ దుఃఖమునుభవించుచు సంతప్తులను సుఖులుగా నొనర్చెదరు. వారి జీవితములు ధన్యములు. వరోపకారమే జీవితముయొక్క అంతిమ లక్ష్యము. పురుషుల యొక్క పురుషత్వము పరోపకారము మీదనే యున్నది. స్వార్థులైన పతితజీవులు పరోపకారులును, దయాశువులును సమర్థులగు శివులే.

శ్రీ శుక దేవుఁడిట్లనెను:- “రాజా! ప్రజాపతుల ప్రార్థనముచే నప్రసన్నయైన సతీదేవి తోలోన నసంతుష్టగ నుండఁగా, శంకరుని విష పాన మొనర్పుడను ప్రస్థావముచే నంతఃకరణము కొంచెముగ విచలితమైనట్లుండఁగా నామె నోదార్చుచు శివుఁడిట్లనెను:- “దేవీ! శివా! వీరందఱు వాక్యములను వినుచున్నావా?”

తెలియని దానివలె సతీదేవి యిట్లనెను:- “ఏమది స్వామీ! వీరందఱింత పెద్ద పెద్ద నమస్కారములును ననునయ వినయముల నేలఁజేయుచున్నారు?”

శివుఁడిట్లనెను:- “ఈ దైత్యులును, దేవతలును గలిసి అమృతము కొఱకు క్షీర సాగరమును మథించు చున్నారు. దాని నుండి

ముందుగాఁ గాలకూట విషము వెలువడినది, ఆ కారణమున వీరందఱును దుఃఖితులైయున్నారు. వీరందఱకును నీ సమయమున గొప్ప సంకటము వచ్చిపడినది, ఈ సమయమున వీరందఱును మిక్కిలి క్షేమమునఁ బడియున్నారు.”

సతీదేవి యిట్లనెను:-“అయితే నేమి చేయవలయును? వీరే స్వయముగ సముద్రమును మధించిరి, దానిలోనుండి యేది వచ్చిన దాని ననుభవింపనిండు.”

బోళాశంకరుఁడు గంభీరుఁడై యిట్లనెను:-“దేవీ! అందఱకును సమస్త విధములగు దుఃఖములను సహించు సామర్థ్యముండదు అందఱును వచ్చిన విపత్తునకుఁ బ్రతీకార మొనర్చుకొనజాలరు, ప్రపంచములో నందఱును బరస్పరము సహాయమును గోరుచుండురు శ్రేష్ఠులును, సామర్థ్యవంతులున్నచో వారివలనఁ దమ దుఃఖములు దూరము కావలయునని దీనులును, దుఃఖితులును నాశించుచుండురు. ఈ సమయమున వీరందఱును దమ ప్రాణరక్షణము కొఱకాతురులైయున్నారు. భయభీతులై శరణమునకు వచ్చిరి. శరణాగత రక్షణమొనర్చుట శ్రేష్ఠులకుఁబరమ కర్తవ్యము, శరణాగతులను ద్యజించుట మహా పాపము కావున నేను వీరందఱ కభయదాన మొసంగవలయును.”

సతీదేవి యిట్లనెను:-“స్వామీ! దుఃఖితుల పని వచ్చి కంట నీరు బెట్టుకొని యేడ్చుటయే.”

శంకరుఁడు గర్జించి యిట్లనెను:-దుఃఖితుల పని కంట నీరును బెట్టుకొనుటయును నేడ్చుటయును, నెట్టిదోసమర్థులగువారి పని దీనులను, దుఃఖితులను రక్షించుటయే.”

సతీదేవి సరళముగ నిట్లనెను:-“స్వామీ! రక్షించుట మంచిదే కాని తన విషయమును గూడ కొంచెముగఁ జూచుకొనవలయును గదా! ప్రాణములే లేకున్నఁ బరోపకారమెట్లు చేయుదురు? కావున ముందు తమ యుపకారమును జూచుకొని తరువాతఁ బరోపకారమును జూచుకొనవలయును, ముందుగ నాత్మ, తరువాత బరమాత్మ, శరీరముండిననన్నియును గలవు ముఖ్యముగఁ జేయవలసిన దేమనఁగాఁ బ్రాణములను రక్షించుకొనుచు, శరీరమును నిరామయముగ నుంచుకొని చేతనైనంత వఱకు పరోపకార మొనర్పవలయును.

శివుఁడిట్లనెను:-“దేవీ! తన ప్రాణముల మీఁదఁ దీపి కల వాఁడు పరోపకార మేమిచేయఁగలడు? తాను దుఃఖమును బొంది యితరులకు సుఖమును గలిగింప వలయును. ప్రాణముల నొడ్డియైనను నన్యులను రక్షించుచో వాని ప్రాణోత్సర్గము ప్రాణరక్షణము కంటె గోటిరెట్లు శ్రేష్ఠమైనది. పరోపకార జీవనమే జీవనము, కేవలము శరీరపుష్టినిఁ గావించుకొనుచు నీ క్షణభంగురమగు నశ్వర వేహమును బోషించుకొనుచుండినచో బహు పక్ష్యాదులకును మానవులకును భేదమేమున్నది? సమర్థుఁడయ్యి శరణాగత రక్షణ మొనర్చుకున్నచో వాని సామర్థ్యమునకును, వాని శరీరధారణమునకును ఫిక్కరము. ఒక చెట్టుమీఁదనొక పావురము నివసించుచుండెను. ఒక వ్యాధుఁడు వలను బన్ని పావురమును బట్టుకొనెను, చాలపక్షులను జంపి చంపిచాల ప్రౌఢుపోయెను. ఇంతలోనే వానవచ్చెను. అకలిదప్పులు బాధించుచుండెను, అతఁడు మగపావురము నివ

శించు చెట్టుక్రిందనే చేరుకొనెను. అప్పుడు మగపావుర మిట్టను కొనెను:- ఈతడు నాశరణమునకు వచ్చినాడు. నాకతిథి, వీని దుఃఖమును బోగొట్ట వలయును, చలికాలము వ్యాధుఁడాకలిదప్పు లచే బాధపడుచుఁజిలికి గడగడ వణకు చుండెను. ఆతఁడు చలి నుండి కాపాడుకొనుటకాయరణ్యమున నేమియును లేకుండెను. దయచే మగపావురపు హృదయము కరిగిపోయెను. అది యెగురుచుఁ బోయి యెచ్చటనుండియో తన ముక్కునందొక కొఱవినిఁదెచ్చెను. పైనఁ గొన్ని యెండు పుల్లలను వైచెను. వ్యాధుఁడు దానిని రగుల్కొలి పెను. తన శరీరమునంతను నామంటతోఁ గాచుకొని స్వస్థమొనర్చు కొనెను. వాని చలిపోయినది. కాని ఆకలి తీరలేదు. పావురము పైనుండి అగ్నితోఁబడి యిట్లనెను:- “నన్నుఁగాల్చుకొని తినుము” కావున దేవీ ! సాధుజనులు పరోపకారము కొఱకు ప్రాణములపై మోహమును జెందరు, జీవితమంతయును బ్రాణములనే పోషించు కొనువారి నెవ్వరెఱుగుదురు ? అసంఖ్యాకులగు జీవులు వేలకొలది సంవత్సరములు శరీరమును బలియఁజేసికొని చచ్చిరి. వారి పేరెవ రికినిఁ దెలియదు. శిబిమహారాజు నామ మమరమేల నైనది? ఆతఁడు తన శరణమునకు వచ్చిన పావురమును దన ప్రాణముల నొడ్డి డేగనుండి రక్షించినాడు. దధీచి మహామునికి శరీరము లేకున్నను నాతని కీర్తి సర్వత్ర వ్యాపించియున్నది. దేవతల కుపకార మొన ర్చుటకై యాతఁడు బ్రదికియుండఁగనే తన యస్థులను బ్రదానము గావించెను, దిలీప మహారాజు గోవును రక్షించుటకై సింహమునకు దన శరీరము సర్పించెను. ఈనశ్వర, రక్షణభంగుర, అనిత్య శరీ

రముచే నేప్రాణికైన నుపకారము జరిగినను ఈనశ్వర శరీరముచే నెవరికైన నుపకారము కలిగినచో నింతకు మించిన యుపయోగము దీనివలన నింకేమున్నది ?

సతీదేవి యిట్లనెను :- “స్వామీ ! జన్మించిన వాడేదో ఒక దినమున మరణింప వలయును. నేడు మనము మన ప్రాణముల నొడ్డి దానిని రక్షించినచో నది సదా అమరముగ నుండదు. చచ్చుట దానికేదో ఒక రోజునఁ గలదు. అట్టియెడఁ బరోపకారమున నేమి ప్రయోజనము కలదు ? మనమెవరి దుఃఖము నైనఁ దొలఁగించినచో వారికి మరల దుఃఖములు రావని యేము న్నది. ఆతఁడు మరల దుఃఖమును జెందును. అట్లయిన బరోపకారము వలన నేమిలాభము ?

శివుఁ డిట్లనెను :- “ఇతరుల కొరకు పరోపకార మొనర్చు వారు పరోపకార మహత్వము నెరుఁగఁ జాలరు. మన మితరుల కేమి యుపకార మొనర్పఁగలము ? మనము మన దయావృత్తిని వృద్ధి బొందించుకొని మనము మనకే యుపకార మొనర్చుకొనవల యును. మనము ప్రపంచములో పూర్తిగా దుఃఖము లేకుండఁ జేయఁజాలము. భగవంతుని యొక్క గుణమయమగు మాయచే మోహితులై జీవులు పరస్పరము వైరభావమును జెందుదురు. ఇతరులకు దుఃఖములు కలిగించుటకై నానాప్రకారములగు ఘృణిత కార్యముల నొనర్చుచుందురు. ఇట్టి దయాపాత్రులగు జీవులందు గృహ నెవరు చూపెదరో ఆకృపాకారణమున నందరయంతఃకరణము లందును సమాన రూపముగ వ్యాప్తమైన సర్వాత్ముడగు నాశ్రీహరి

ప్రసన్నుడగును. సర్వాత్ముడగు పరమాత్మ యెవరి మీదఁ బ్రసన్నుడై నాడో వారియెడల జరాచరా జీవులందరును బ్రసన్నులగుదురు. ఏలయనఁగా జరాచరులందఱ విష్ణువే విరాజమానుడై యున్నాడు. సర్వాత్ముడును, సర్వప్రాణులు నెవరిమీదఁ బ్రసన్నులగుదురో వారిని నేనత్యంతము ప్రేమించెదను. నాకు ప్రియా పాత్రులైన వారికి ప్రపంచములో దుర్లభ మేమున్నది? కావునఁ పరోపకారము ప్రభువుప్రీత్యర్థముగఁ జేయవలయును. ఎవరికైన నుపకారమొనర్చినను, నెవరిమీదనైనఁ గృపఁజూపినను నీమూలమున సర్వాత్ముడగు బ్రభువు ప్రసన్నుడు కావలెననుకొనవలయును. ఇదియే పరోపకారమునకుఁ బ్రధానలక్ష్యము. ప్రాణులకు మేలొనరించు కార్యములను సమర్థులగు వారొనర్చుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము.”

పార్వతి యిట్లనెను :- “అయితే స్వామీ! వీరందరకేమి చేసిన మేలుకలుగును?”

పరమేశ్వరుఁడిట్లనెను :- “వీరందరును నీసాగరము నుండి కాలకూట విషకారణమున దుఃఖితులై యున్నారు. నేనీ విషమును బానమొనర్చినచో నాప్రజలకు మేలుకలుగఁ గలదు. కావున నేను విశ్వకల్యాణార్థము హాలాహల విషమును బాన మొనర్చెదను. దీనికి నీయభిమతమేమి?”

సతీదేవి యిప్పుడేమి ప్రత్యుత్తర మీయఁగలదు? శివుఁడామెకు నానా ప్రకారములగు దృష్టాంతముల నొసంగి పరోపకార

మహాత్వమును జెప్పెను. ఇప్పుడామె యిట్లనుకొనెను :- “సర్వ
జ్ఞుడగు నా నాథుడు సర్వసమర్థుడు. ఈ విషము వీరినేమి చేయ
గలడు ? వీరికేమి కష్టమును గలిగింపగలడు. వీరి శ్రీయంగము
లోనికిఁబోయి, ఈ విషమమృతము కాగలడు. శివుని శ్రీవిగ్రహ
మును సంస్పర్శింపఁగనే అన్నియును శివస్వరూపములగును. ఇట్లుం
తయు నాలోచించి భవాని యిట్లనెను :- “స్వామీ ! మీరు సర్వ
సమర్థులరు మీకెవరైన సలహానీయఁ గలరా ? మీరు విషపానమును
జేయుట చేతనే వీరందర దుఃఖములు పోయినచో, సంతపులగు
వీరందఱును సుఖులైనచో, మీరు లోకకల్యాణార్థమై యీ హాల
హలమును బానమొనర్చుడు. మీ సామర్థ్యమును నేనెరుఁగుదును.
ఇట్టి విషము లసంఖ్యాకములుగ నున్నను మిమ్ముల నేమియును
జేయఁజాలవు. విశ్వకల్యాణమగు కార్యమునే చేయుడు. నేను
మోహవశమునఁ గాదనను.”

శ్రీశుకదేవుఁ డిట్లనెను:- “రాజా! సతీదేవి అనుమోదింపఁగా
నదాశివుఁడా విషమును బానమొనర్చుటకు సిద్ధపడెను.”

.....

విశ్వనాథుని విషపానము

శ్లో॥ తతః కరతలీకృత్య వ్యాపి హాలాహలం విషమ్ ।

అభక్ష్యన్మహాదేవః కృపయా భూతభావనః ॥

శ్రీభాగ. ౮ స్కం. ౭ అ. ౪౭ శ్లో.

మ. తనచుట్టున్ సురసంఘముల్ జయజయధ్వానంబులన్

బొబ్బడన్

ఘన గంభీర రవంబుతో శివుఁడు లోక ద్రోహి హుంపొకు ర
మ్మని కెంగేలఁ దెమల్చి కూర్చికడిగా నంకించి జంబూఘలం
బని సర్వంకషమున్ మహావిషము నాహరించె హేలాగతిన్

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

ఈ సంసారరూప సముద్రములో నమృతమును గలదు.
విషమును గలదు. ప్రశంసా ప్రతిష్ఠలు కలుగుటయే అమృతము.
నిందాపవాదములు కలుగుటయే విషము. సహర్షముగ విషపాన
మొనర్చువాఁడు అనఁగా నిందాపమానములను సహించువాఁడే
కల్యాణ స్వరూపుఁడగు శివుఁడు. కేవలము ప్రశంస కొరకే ప్రాకు
లాడుచు, నిందకు భయపడువారిలో రెండు రకముల వారుండురు.
ఒకడు సత్, మణియొకఁ డసత్. ఒకఁడు దేవుఁడు. రెండవవాడు
దైత్యుఁడు. సద్వృత్తి కలవారు ప్రశంసను గోరుదురు. దానికొరకై
సంసార సాగరమును శ్రమతో మఢింతురు, గాని తను కాధారమా
యభిలేశ్వరుఁడగు హరియనియే భావింతురు. వారికేవైన నాపద్వి
త్తులు వచ్చిపడినచో వారు భగవంతుని శరణు వేడుదురు. ఇట్టి
శరణాపన్నులగు వ్యక్తులను సదా ప్రభువు రక్షించుచుండును. తానే
స్వయముగ మఢించి ఆసద్వృత్తి కలవారి వద్దనుండి అమృతమును
లాగుకొని వారికొసంగును. ప్రహ్లాద, నారద, పరాశర, పుండరీక,
వ్యాస, అంబరీష, శుక, శౌనక, భీష్మ, దాల్భ్యాదు లనేక భగవ

దృక్తులు గడచిపోయిరి. వారి కీర్తి భగవత్కృపచేఁ బ్రపంచమున నేటివరకుక్షుణ్ణముగ వ్యాపించినది. అనద్వృత్తి కలవారును బురుష ప్రయత్న మొనర్చెదరు. వారును నమృతము నిచ్చింతురు. పరిశ్రమ మొనర్చి అమృతమును గూడ ఉత్పాదమును గావించెదరు. ఏలయనఁగా బురుషార్థ ఫలము లభించి తీరవలయును కాని పొంది యును వారు దానిని రక్షించుకొనఁ జాలరు. చాల కష్టముగ వారు పరమపదమును బొందియును బతనమగుదురు. ఏలయనఁగా వారు ప్రభుపాదపద్మముల నొనరింపలేదు. ఆతని నాశ్రయింపలేరు. యథార్థమగు నమృతత్వము అమృత విషములను సమానముగఁ జూచుటలోఁ గలదు. ఏది లభించినను రామ నామమును బలికి త్రాగివేయ వలయును. ఉత్తరము మీదనెవని చిరునామాను వ్రాసిన నది వానికిఁ జేరును.

శ్రీశుకదేవుఁ డిట్లనెను :- “రాజా ! విశ్వనాథుఁడు విషపాన మొనర్చుటకు సతీదేవియు ననుమతింపఁగా భూతనాథుఁడు దేవాసురలవెంట పాలకడలితో విషము తేలుచున్న చోటునకుఁ బోయెను. క్షీరసాగరజలము పాలవలెఁ దెల్లగనుండెను. కీర్తిమీదఁ గళంకము వచ్చినట్లు దానిమీద నల్లనల్లఁగ హాలహాల కాలకూట విషము తేలుచుండెను. శివుఁడు మునుముందుగా నా విషమును దనచేతులతోఁ బ్రోతచేసి దానినొక గుండ్రని ముద్దగఁజేసి, చేతులతోఁబెట్టుకొని దాని మీద రామ నామాంకితము కావించెను. రామనామమును బలికి ఆతఁడు నోటవైచుకొని మ్రింగెను. గాని అది పొట్టలోనికిఁ బోవక కఠములోనే ఉండిపోయెను.

అంత శౌనకుఁ డిట్టడిగెను :- సూతా ! శివుఁడు విషమును గొంతును దాటియెందులకు మ్రింగలేడు ? దానిని గళమందే యేల ధరించినాఁడు ?

ఇది విని సూతుఁడిట్లు ప్రత్యుత్తర మొనంగెను:- “స్వామీ! నజ్జనుఁడు పరనిందా రూపమగు విషమును దిన్నను వానిమనస్సున కైన దోషమాపాదించును. ఏలయనఁగా నాహారమును బట్టియే మనస్సుండును.” అందువలన శంకరుఁడు దానినిఁ బ్రీర్తింపఁజేసికొన లేడు, గ్రహింపనులేడు, పోనిండు దానినిఁగ్రక్కినచో ననగా నితరుల దోషములను బ్రకటించు వారికి చేసినవారి పాపములే లభించును, అందువలన శివుఁడు దానినిఁగ్రక్కిలేడు-ఎవరితోడను జెప్ప లేడు-దానినిఁ గంఠముతోనే యుంచుకొనెను.”

ఇంకొక కారణమిదియును గావచ్చును, అతని హృదయములో నదాశ్రీహరి విరాజమానుడై యున్నాఁడు. ఆతఁడిట్లును కొనెను:- నేను నిరంతరము రామనామ రూపమగు నమృతోచ్ఛాతణముచే నాతని నర్చించు చుందును. ఇప్పుడు నేనతనికి విషమేమని యర్పింపఁ గలను. అని అనుకొని యాతడు విషమును గంఠము క్రిందకు దిగనీయ లేడు, దానిని గంఠమందే ధరించి, రామ నామోచ్ఛాతణమున దానినమృతముగఁ జేయుచుండెను.

మూడవ కారణమిదియును గావచ్చును. తోపల నుండి యెవరినైన నిండింపవలయునను భావనరాఁగానే దానినిఁ గంఠమందే

భస్మమొనర్చవలయును, శ్రేష్ఠమైన విషయమేమనగా - ఇతరుల యొక్క గుణదోషములను మనస్సుతోఁ జింతింపనే చింతింపఁ గూడదు. మనస్సుతో నెవరి దోషమైనను గనఁబడినచో దానినిఁ గంఠమునకు బయటకు రానీయఁగూడదు. అనఁగా నెవరితోడను జెప్పఁగూడదు.

నాల్గవ కారణమింకొకటి యున్నట్లున్నది-సమస్త పోరాటములు కంఠమువలననే ఆనఁగా మాటలవలననే వచ్చుచున్నవి, కావునవాక్కును బయటకురానీయఁగూడదు. ఒక రాజునకు బిల్ల వాఁడు పుట్టెను, మంచి సుందరుఁడు, సుశీలుడు. రూపవంతుఁడు, కాని ఆతఁడు మాటలాడలేఁడు, రాజు చాల ప్రయత్న మొనరించెను మంత్ర తంత్రజ్ఞులకుఁ జూపించెను, చికిత్సకులచేఁ బరీక్షింపఁ జేసెను. కాని వాని రోగమేమో యెవ్వరికినిఁ దెలియలేదు. రాజునకు మూఁగ వుత్తుఁడగుటచే నిరాశ కలిగెను.

ఒక దినమున రాజు బంధులను వేటాడుచుండెను. పక్షి చెట్టుకొమ్మలో దాగెను. వెంటనే అది కూత కూసెను. కూయఁగానే కువలయేశుఁడొక కొలతో దానినిఁ గొట్టెను, అది చచ్చెను ,వెంటనే రాజపుత్రుఁ డిట్లనెను:- “మూర్ఖా ! ఇంకను గూయుము, ఏదికూసినదో అదిపడినది.”

రాజపుత్రుఁడు నేడు మాటలాడుటను గాంచి రాజు మిక్కిలి యానందమును జెందెను. ఆతఁడు చాల దానధర్మములను జేయించి పిల్లవానితో మిక్కిలి ప్రేమతో నిట్లనెను:- “వత్సా ! నీవింతవఱకు.

పలుకకుంటివేల ? నీవు మూగవాడవు కావు, తెలిసీ తెలిసి నీ వాక్కునేల నియమించుకొంటివి ?

అంత రాజపుత్రు డిట్లనెను:- రాజా ! నేను బూర్వ జన్మ మున మిక్కిలి శాంత దాంతములు కలతపస్విని. ఒక మునికుమారుడను. నేనేకాంతమున మౌనముగానుండి తపమును జేసికొనుచుండు వాడను. నా వాక్కు ఆతిమధురమైనది. దైవయోగముచే నచ్చటి కొకరాజు తన రాజకుమారునితోఁ గూడి వేటకు వచ్చెను. ఆ రాజకుమారుని బహుమూల్యములగు వస్త్రభూషణములనుగాంచి, అతని సుందర శరీరమును వీక్షించగనే నామనస్సావైపున కాకర్షింపఁ బడెను, నేను మౌనమును వీడి వానితోఁబ్రీతిగ మధురముగ మాటలాడితిని. ఆతఁడును నామధురవాక్కులచే ముగ్ధుడయ్యెను. మా కిద్దరకును మైత్రికలిగెను, ఇప్పుడు నామనస్సు తపస్సున లగ్నమగుటలేదు, ఆ రాజకుమారునే చింతించుచుండెను. ఆ చింతనమందే నాకు మృత్యువు సంభవించెను. తపః ప్రభావముచే నాకుఁబూర్వ జన్మ విషయములన్నియును జ్ఞాపకమున్నవి. ఎవఁడు మాటలాడునో ఆతఁడు పతనమగునని నాకుదెలియును. అందువలన నేను మాటలాడకుంటిని. చూడుఁడు ఈ పక్షి పలుకకుండిన నేలఁగొట్టఁ బడును ? కావున రాజా ! కల్యాణేచ్ఛకలవారు వాక్సంయమ మొనర్పవలయును. భగవంతుని నామ, గుణకీర్తనములు తప్ప కంతమునుండి పరులయొక్క నిందాస్తుతులు రాఁగూడదని నోట గుండు పెట్టుకొనవలయును, రామనామము మీద విషభావము పడదు ఇతర విషయములు నోటినుండి వెలువడఁదలఁచినను నవి విషణ్ణావ్వి.

లలచే మధ్యలోనే భస్మమైపోగలవు. అందువలన విషమును గంఠమునకుఁ గ్రుందకుఁ బోనీయలేదు.

శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- “తరువాత నేమెసచి? ఇంకను సూతా! తరువాత జరిగిన కథను జెప్పుము.”

సూతుఁ డిట్లనెను:- “స్వామీ! మాగురుదేవుఁడగు శుకమహర్షి పరీక్షితును కిట్లని చెప్పుచుండెను. “రాజా! ఆ హాలాహాల మెట్టిదైనను విషమే కదా! అది శంకరునేమి చేయును జేయఁజాలకున్నను దాని ప్రభావమును గొంత చూపకపోలేదు. ఆవిషముచేడి పురారి కంఠము నీలమయ్యెను. ఆదినమునుండి శివునకు నీలకంఠుఁడని బేరువచ్చెను. దీనివలన శివునకు వేడిచేసెను ఈకారణముననే మంచుగడ్డలలోఁ గైలాస పర్వతమున కూర్చుండును. శంకరునకు జలప్రవాహమనిన మిక్కిలి ప్రేయము చలి కాలముగానిండు గ్రీష్మఋతువు కానిండు శివునిపైఁ బుడిసేడు జలమిడినను శివుడు ప్రసన్నుడగును. ఎవరైనను సహస్ర ఘటముతో నదాశివునిఁ బూజించినచో వారికి తన రూపమును బ్రసాదించును.

ఎండ కాలములో శివుని కంఠ మధికముగ నెండిపోవును. అందుకనియే యెండకాలము నాలుగు నెలలును శివునకు జలాభిషేకము తొనర్చెదరు. ఆ దినములో నెనిమిది జాములును నాతని శిరముపై జలధారలు పడుచుండును. ఎండకాలములో శివునిపై నెవరు జలధారలచే నభిషేకించెదరో వారియెడల శివుఁ డత్యంత ప్రసన్నుడగును.

అంతః బరీక్షిన్మహా రాజిట్టడిగెను :- “స్వామీ! కంఠము నీలమగుటచే శివుని రూపమున కేమియును గడబిడ జరుగలేదా?”

ACC NO. 2951

శ్రీఘముగ శ్రీశుకుఁ డిట్లనెను :- “రాజా! మంగళ స్వరూపుఁడును, సర్వ సౌందర్య సాగరుఁడును నగు శివుని రూపమందేమి గడిబిడి జరుగఁ గలదు? ఆ సాధు శిరోమణియగు శంకరుని కంఠమున కానీలత్వము మనోహరా లంకారముగ నయ్యెను, అనీ లత్వముచే నాతని శోభయింకనూ నధికమయ్యెను.

పు. 5-00

వరీక్షిన్మహారాజు మరల నిట్లడిగెను:- “స్వామీ! నా కొక శంక కలదు శివుఁడు సదా అఖండ సమాధితో నిమగ్నుడై యుండును గదా! ఆతడేకాగ్రచిత్తముతో నాయభిలేశుని యారాధనమును జేయుచుండెనా? ఆతఁడా యారాధనమును వీడి విష పానాది బాహ్యవృత్తికి సంబంధించివ కార్యములందేల బ్రవృత్తుడైనాడు. తన నిజానందముననే నిమగ్నుడగు వాడుకదా! సురా సురలందఱును నాతని నన్మానించెదరే? శివుడు సమాధిని వీడి యీబాహ్య కార్యములందేలఁ బ్రవృత్తుడైనాడు?

పు. 592

అంత నవ్వి శ్రీశుకుఁ డిట్లనెను :- “రాజా! భగవంతునకు బూజచేయుటయును, ఆతని నామగుణములను గీర్తించుటయును, ఇవన్నియును భగవదారాధనా రూపములే, షోడశోపచారములచే నొనర్చిన భగవదారాధనము భగవానుని బ్రసన్నునిఁగావించును. ఈ విధమగు నారాధనము శ్రేష్ఠమైనది, కాని యీ యారాధనము నకు మించిన పరమాత్ముని పరమారాధనమింకొకటి కలదు అది-

ఇతరుల దుఃఖములను గాంచి దుఃఖించుట, రాజా ! తమ దుఃఖములచేఁ బ్రపంచములోని వారందఱును దుఃఖితులగుదురు. తన బంధువుల కొఱకై ఆందరు నేడ్చుచుందురు, ప్రపంచములోని యందరి దుఃఖముల కనుతాపమును జెందుటయే సర్వశ్రేష్ఠరాధనము, సర్వోపరియైనది అందఱలో నీశ్వరునిఁగాంచి ప్రాణిమాత్రుల కెవరు సేవను జేయుదురో, అందఱ యెడల సహానుభూతినిఁ బ్రదర్శించెదరో వారు సమాధిలోఁ గూర్చుండకున్నను నిరంతర సమాధిలో మగ్నులైనవారే, అర్చా విగ్రహమును బూజింపకున్నను నిరంతరము జనతారూపుడగు జనార్థనుని సేవచేయుచున్నాఁడు. శివుఁడు విషపానమొనర్చి బహిర్ముఖ కార్యము నేమియును జేయలేదు. ఆతఁడు తన యారాధనమును నింకను నుత్కుష్టము కావించుకొనినాఁడు.”

రాజిట్లనెను:- “స్వామీ ! ఈ విషయమును నాకు విస్తారముగఁ జెప్పవలయును, అంతరారాధనముకంటెఁ బరోపకారమెట్లు శ్రేష్ఠమైనది.”

శ్రీ శుక దేవుఁడెట్లనెను:- “మహారాజా ! వినుము, నేను దీనిని బాగుగాఁ జెప్పెదను.”

.....

(22 వ భాగము)

www.mohanpublications.com

మోహన్ పబ్లికేషన్స్ లో లభించు

పుస్తకముల పట్టిక
(Book List)

ఆధ్యాత్మిక, జ్యోతిష, వాస్తు, ఆయుర్వేద, మంత్రశాస్త్రాది
అనేక విషయాలు తెలుసుకోండి...

ఫేస్ బుక్ **మోహన్ పబ్లికేషన్స్** పేజ్ లైక్ చేయండి.

Like us to follow :

MOHAN PUBLICATIONS

Rajamahendravaram

అజంతా హోటల్ ఎదుట, కోటగుమ్మం, రాజమహేంద్రవరం - 533101.

WWW.MOHANPUBLICATIONS.COM

మావద్ద లభించు గ్రంథములు

1. ప్రతకథలు - పూజలు

1. శ్రీ వినాయక వ్రతం	వెల రూ.10-00
2. శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజా-పుణ్యాహవాచనం	30-00
3. శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజ (కాణిపాకక్షేత్రమాహాత్మ్యంతో)	10-00
4. సంకష్టహరచతుర్థి శ్రీమహాగణపతి వ్రతం	30-00
5. వరలక్ష్మీ వ్రతం	10-00
6. కేదారేశ్వర వ్రతం	10-00
7. త్రినాథ వ్రతం(కలర్)	10-00
8. త్రినాథవ్రతం(సాదా)	5-00
9. క్షీరాబ్ధి వ్రతం	12-00
10. మంగళ గౌరీవ్రతం	10-00
11. వైభవలక్ష్మీ వ్రతం ఫోటో యంత్రంతో	25-00
12. శ్రీలక్ష్మీ కుబేర వ్రతం (ఫోటో యంత్రంతో)	25-00
13. కనకమహాలక్ష్మీ వ్రతం (కామేశ్వరీపాటంతో)	25-00
14. సంతోషీమాతా వ్రతం	25-00
15. ఏడు శనివారాల వ్రతం	25-00
16. సత్యనారాయణవ్రతం	25-00
17. శ్రీ సువర్చలాహనుమద్దీక్ష	30-00
18. శివదీక్ష	10-00
19. కాత్యాయనీ వ్రతం	20-00
20. సౌభాగ్య గౌరీవ్రతం	20-00
21. తిరుప్పావై (ధనుర్మాసవ్రతం)	36-00
22. స్త్రీల ప్రతకథలు	36-00
23. స్త్రీలప్రతకథలుస్థూలాక్షరి (నేడునూరిగంగాధరరావుగారి)	54-00
24. పెళ్ళి పాటలు - స్త్రీలపాటలు (కామేశ్వరీపాటంతో)	36-00
25. సర్వదేవతా పూజావిధానం	25-00
26. ఆరువ్రతాలు	30-00
27. రాహుకాలంలోదుర్గాదేవీపూజా	10-00

28. తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	10-00
29. శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	36-00
30. శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	36-00
31. లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	10-00
32. శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	10-00
33. శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	10-00
34. కాలభైరవ నిత్యపూజ	10-00
35. శివపూజ	10-00
36. వీరభద్ర పూజ	10-00
37. ఆంజనేయ నిత్యపూజ	10-00
38. నాగేంద్ర స్వామి పూజ	10-00
39. సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	10-00
40. రామదేవుని కథ	10-00
41. శివదేవుని కథ	10-00
42. లక్ష్మీనరసింహపూజ	10-00
43. వేంకటేశ్వరపూజ	10-00
44. బ్రహ్మాంగారి నిత్యపూజ	10-00
45. సూర్య నిత్యపూజ	10-00
46. నవగ్రహ నిత్యపూజ	10-00
47. రుక్మిణీ కల్యాణం	25-00
48. ఉమామహేశ్వర వ్రతం	36-00
49. శ్రీ కామేశ్వరీ వ్రతం	36-00
50. 16 సోమవారముల వ్రతము	25-00
51. పార్వతీకల్యాణం	25-00
52. సహస్రకమలవర్తి వ్రతము	25-00
53. పంచముఖ ఆంజనేయ పూజావిధానము	36-00
54. అష్టనాగపూజ	36-00
55. పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	36-00
56. ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	36-00
57. ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	36-00
58. ఏదేవునికి ఏవిధముగాబీపారాధనచెయ్యాలి?	36-00
59. ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	36-00
60. హనుమద్ వ్రతం	36-00
61. పంచాయతన పూజ	63-00
62. 28 వ్రతములు	120-00

63. కలశపూజలు (92కేసారి)	150-00
64. కలశపూజలు (విడివిడిగా) (ప్రింటులో)
65. ప్రాంకార మహాయజ్ఞం (ప్రింటులో)
66. గోమాత	40-00

2. స్తోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహస్రనామములు

1. శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం	45-00
2. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,,	50-00
3. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,,	50-00
4. స్థూలాక్షరీలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రికసైజ్)	99-00
5. లలితావిష్ణు (కేస్ బైండ్) 1/8 డెమ్మి	63-00
6. స్థూలాక్షరీ లలితావిష్ణు (క్రాస్సైజు)కేస్బైండ్	108-00
7. సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి	120-00
8. సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళి: (63)	24-00
9. విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రాస్)	25-00
10. లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (క్రాస్)	36-00
11. లలితా సహస్రనామములు	24-00
12. లక్ష్మీ సహస్రనామములు	24-00
13. దుర్గా సహస్రనామములు	24-00
14. ఆంజనేయ సహస్రనామములు	24-00
15. శివ సహస్రనామములు	24-00
16. విష్ణు సహస్రనామములు	24-00
17. గణపతి సహస్రనామములు	24-00
18. సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు	24-00
19. గాయత్రి సహస్రనామములు	24-00
20. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	24-00
21. శ్రీరామా సహస్రనామములు	24-00
22. సరస్వతి సహస్రనామములు	24-00
23. సూర్యసహస్రనామములు & ఆదిత్యహృదయం	24-00
24. శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు	24-00
25. మణిభీషవపర్ణన (పెద్దది)	24-00
26. సంద్యావందనం	24-00
27. మంత్రపుష్పమ్
28. త్రిభాషా హనుమాన్ చాలీసా	15-00
29. హనుమాన్ చాలీసా	10-00

30. మణిబీష్టపవర్ణన (పాకెట్)	10-00
31. ఆరు చాలీసాలు	10-00
32. శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	10-00
33. వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	10-00
34. ఆరుదండకాలు	5-00
35. వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5-00
36. అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	10-00
37. దేవీఖడ్గమాలాస్తోత్రమ్ (మహిషాసురమర్దనీస్తోత్రంతో)	10-00
38. సుందరకాండ (పాకెట్)	10-00
39. భగవద్గీత మూలం	27-00
40. రామరక్షాస్తోత్రమ్	15-00
41. స్తోత్ర రత్నావళి	36-00
42. పురాణపండ లలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
43. పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
44. పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	10-00
45. పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	10-00
46. మంత్రపుష్పం (మినీ)	10-00
47. శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	36-00
48. కుజదోషం	10-00
49. కాలసర్ప దోషం	10-00
50. మీ అప్పులు తీరాలా?	10-00
51. దృష్టిదోషాలు నివారణ	10-00
52. పంచసూక్తములు	10-00
53. సంధ్యావందనం	10-00
54. రుద్రనమకమ్-చమకమ్	10-00
55. గాయత్రీమంత్రాలు	10-00
56. హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	10-00
57. దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	10-00
58. ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు - పంచారామాలతో	10-00
59. శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	10-00
60. నవగ్రహస్తోత్రమాల	36-00
61. మహాన్యాసమ్	36-00
62. సుందరకాండ గానామృతం	36-00
63. గోమాతపూజావిధానము	10-00
64. ఆనందసిద్ధి - 1 శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108-00

65. ఆనందసిద్ధి - 2 ఏ సమస్యకు ఏ స్తోత్రమ్ పారాయణచేయాలి	108-00
66. ఆనందసిద్ధి-3 మానసదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
67. శ్రీ కాలభైరవ రక్షా కవచమ్	63-00
68. అర్చన	40-00
69. నిత్యదేవతార్చన	40-00
70. సర్వదేవతా స్తోత్ర నిధి	99-00
71. శ్రీచక్ర నవవరణార్చన	63-00
72. చండీ సప్తశతి పారాయణ క్రమం	99-00
73. శ్రీదేవి స్తోత్ర రత్నావళి 32 దేవి స్తోత్రాలకు తాత్పర్యంతో	99-00
74. వనదుర్గా మంత్రానుష్ఠాన క్రమమ్	63-00
75. శ్రీ కాలభైరవ వ్రతము	63-00

3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

1. శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	120-00
2. సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	120-00
3. శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	120-00
4. శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రొన్)	63-00
5. శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రొన్)	63-00
6. నవనాథ చరిత్ర	99-00
7. శ్రీసాయిచరిత్ర (భైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
8. శ్రీగురుచరిత్ర (భైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
9. సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయపూజాకల్పం,సహస్రంతో	30-00
10. అనఘాదేవీ వ్రతం	30-00
11. భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	30-00
12. శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	25-00
13. శ్రీ సాయిభజనమాల	20-00
14. శ్రీ సాయి భజన్స్	20-00
15. శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	20-00
16. శిరిడిహారతులు (భావంతో)	20-00
17. "శ్రీసాయి"కోటి	27-00
18. "శ్రీసాయిరామ్"కోటి	20-00
19. శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	10-00
20. శ్రీ సాయివేయినామాలు	8-00
21. శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	15-00
22. శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి	10-00
23. హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	15-00

24. శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	63-00
25. ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	15-00
26. షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	99-00
27. సాయిసత్యవ్రతం	30-00
28. సాయి అనుగ్రహమ్	120-00
29. నవగురువారాల వ్రతకల్పము	15-00
30. శ్రీదత్తలీలామృతము	99-00
31. హృదయంలో సాయి	15-00
32. శ్రీషిరిడిసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్చరిత్ర)	120-00
33. గజాననమహరాజ్ చరిత్ర	99-00

4. జ్యోతిషాలు

1. 'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	72-00
2. గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	108.00
3. ఆనందసిద్ధి పంచాంగం (వై.వి.శాస్త్రి)	63.00
4. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు (12రాశులువారికి)	50.00
5. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు విడివిడిగాఓక్కొక్కటి	12.00
6. కాలచక్రంజ్యోతిషక్యాలండర్	25.00
7. గ్రహబలం క్యాలండర్ (శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	25.00
8. శుభమస్తు (పిడపల్లి) క్యాలండర్	25.00
9. సాదా క్యాలండర్	5.00
10. పాకెట్ క్యాలండర్	15.00
11. తాజకనీలకంఠీయమ్	100-00
12. కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	180-00
13. జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	180-00
14. మానసాగరి జాతకపద్ధతి	180-00
15. వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	180-00
16. వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	99-00
17. సింపుల్ రెమిడీస్	180-00
18. శంభు హోరప్రకాశిక	250-00
19. పూర్వ పరాశరి	100-00
20. పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200-00
21. ప్రశ్న సింధు	99-00
22. నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	63-00
23. సూర్యసిద్ధాంతపంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	180-00
24. ధృక్సిద్ధాంతపంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	180-00

25. ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	63-00
26. జాతక గణిత ప్రవేశిక	63-00
27. జ్యోతిషమర్కబోధిని	63-00
28. జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	63-00
29. ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	63-00
30. జాతక మకరందం	63-00
31. జ్యోతిష సరస్వతి	63-00
32. మీజననకాల విశేషాలు	63-00
33. ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	63-00
34. జ్యోతిష స్వయంబోధిని	63-00
35. శుభముహూర్త శిరోమణి	63-00
36. నక్షత్ర ఫలమంజరి	36-00
37. పంచాంగం చూసే విధానం	36-00
38. సర్వార్థ జ్యోతిషం	36-00
39. ప్రాథమిక జ్యోతిషం	36-00
40. నవరత్నములు శుభయోగములు	36-00
41. శుభశకునాలు	30-00
42. హస్తరేఖాఫలితాలు	36-00
43. సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	36-00
44. ముహూర్త దీపిక	99-00
45. పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	30-00
46. కలలు ఫలితాలు	30-00
47. జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	36-00
48. మానసాగరి (ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం) -పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250-00
49. జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	120-00
50. గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం (1940-2050)	999-00
51. ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	63-00
52. ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250-00
53. జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (సూర్యయోగాలఫలితాలు)	120-00
54. అంగసాముద్రికం	36-00
55. హస్త సాముద్రికం	63-00
56. లాల్ కితాబ్	99-00
57. శకునశాస్త్రం	63-00
58. ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	120-00
59. పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	180-00

60. అష్టకవర్గ (కొండపల్లి)	63-00
61. బృహత్ జాతకం (ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	250-00
62. లగ్నరత్నాకరం	63-00
63. షట్పంచాశిక	120-00
64. 40 రోజుల్లో జ్యోతిషం నేర్చుకొనండి	270-00
65. 40 రోజుల్లో సాముద్రికం నేర్చుకొనండి	180-00
66. 40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	180-00
67. 40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	270-00
68. 40 రోజుల్లో వైద్యజ్యోతిషం నేర్చుకోండి	250-00
69. మీ పుట్టినతేదీ అద్భుతరహస్యాలు (సాయిగణపతిరెడ్డి)	270-00
70. కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	63-00
71. ముహూర్తచింతామణి	99-00
72. సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	63-00
73. ప్రసిద్ధవృక్షల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	180-00
74. అదృష్టరెమెడిస్	144-00
75. గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	63-00
76. జ్యోతిష రెమిడిస్	300-00
77. జాతకమార్తాండం పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
78. జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
79. నాడీజ్యోతిషం	63-00
80. నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
81. లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
82. గౌతమసంహిత	63-00
83. హోరరత్నమాల	63-00
84. జాతకఫల మణిమంజరి	200-00
85. పుష్కర పంచాంగం (2013-14 నుండి 2024-25)	560-00
86. దశాభుక్తిఫల నిర్ణయం	250-00
87. వింత జ్యోష్యములు	63-00
88. షోడశవర్గులు	200-00
89. రవిగ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
90. చంద్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
91. కుజ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
92. బుధ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
93. గురు గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
94. శుక్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00

95. శని గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
96. రాహు & కేతు గ్రహముల సమస్త ప్రభావములు	99-00
97. ఆధునిక గ్రహములు-ఉపగ్రహములు సమస్త ప్రభావములు	99-00
98. ముహూర్తమార్తాండం	63-00
99. లఘుజాతకం	63-00
100. జాతకాలంకారము	63-00
101. మేషలగ్న ఫలితములు	99-00
102. వృషభ లగ్న ఫలితములు	99-00
103. మిథున లగ్న ఫలితములు	99-00
104. కర్కాటక లగ్న ఫలితములు	99-00
105. సింహలగ్న ఫలితములు	99-00
106. కన్యలగ్న ఫలితములు	99-00
107. తుల లగ్న ఫలితములు	99-00
108. వృశ్చిక లగ్న ఫలితములు	99-00
109. ధనుస్సు లగ్న ఫలితములు	99-00
110. మకర లగ్న ఫలితములు	99-00
111. కుంభ లగ్న ఫలితములు	99-00
112. మీన లగ్న ఫలితములు	99-00
113. నారద సంహిత	200-00
114. పంచాంగపీఠికలేఖకాగణితం	250-00
115. తారాబలం - చంద్రబలం (వేరే కొండప్ప)	99-00
116. సులభలగ్న సాధన (చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	200-00
117. రాహు కేతువుల యోగము	99-00
118. ఛాయాగ్రహములు	99-00
119. జ్యోతిషవిజ్ఞాన దీపిక	63-00

జి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు

120. జ్యోతిష విద్యారంభం	50-00
121 గ్రహభావ బలములు	50-00
122. కాలచక్రదశ	50-00
123. అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50-00
124. జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50-00
125. పురోగామి జాతకం	50-00
126. భావార్ధరత్నాకరం	75-00
127. భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75-00
128. అష్టకవర్గ పద్ధతి:	75-00

129. జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75-00
130. ప్రశ్నతంత్ర	75-00
131. ముహూర్తం	75-00
132. విశిష్ట జాతకములు	125-00
133. భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125-00
134. 300 ముఖ్యమైన యోగములు	125-00
135. జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	300-00

**రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి
శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు**

136. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	200-00
137. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200-00
138. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200-00
139. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200-00
140. భావార్థరత్నాకరము	100-00
141. ముహూర్త చింతామణి	100-00
142. ముహూర్త చింతామణి-పార్వ2	200-00
143. స్వప్న శాస్త్రము	36-00
144. శతయోగమంజరి	50-00
145. వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250-00
146. దైవజ్ఞవల్లభం	75-00
147. వసంతరాజశకునమ్ (బృహత్శకునశాస్త్రం)	250-00
148. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	100-00
149. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	200-00
150. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	100-00
151. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	200-00
152. అనుభవసులభవాస్తు - 1	50-00
153. అనుభవసులభవాస్తు - 2	100-00
154. పంచాంగ వివేకము	99-00
155. వశిష్ట సంహిత	360-00
156. పంచపక్షి శాస్త్రం (కేస్బైండి)	200-00

5. వాస్తులు

1. 40 రోజుల్లో “వాస్తువిద్య” నేర్చుకొనండి	180-00
2. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు	200-00
3. వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	63-00
4. మీరూ మీ వాస్తు	63-00

5. గృహవాస్తు చిట్కాలు	63-00
6. వాస్తు పూజ	63-00
7. వాస్తు సూత్రములు	63-00
8. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	63-00
9. గృహవాస్తు వర్ణులు	99-00
10. విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	63-00
11. విశ్వకర్మ వాస్తుశాస్త్రరీత్యా మీఇండ్లఆయములు	99-00
12. విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	180-00
13. ఆధునిక గృహవాస్తు	99-00
14. శుభవాస్తు	270-00
15. వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	120-00
16. వాస్తుశాస్త్రం	120-00
17. హౌస్ ప్లాన్స్	63-00
18. గృహనిర్మాణ వాస్తు	63-00
19. వాస్తు రెమెడీస్	63-00
20. గృహవాస్తు దర్పణం	63-00
21. జ్యోతిష-గృహవాస్తుచంద్రిక	200-00
22. వాస్తురత్నాకరం (క్రిందపల్లి)	63-00
23. వాస్తుశిరోమణి	120-00
24. వాస్తుసంగ్రహమ్	63-00
25. పంచవాస్తు పారిజాతం	120-00
26. వాస్తుడిండిమమ్	63-00
27. వాస్తుదుందిభి	120-00
28. విశ్వకర్మవాస్తుప్రకాశిక (కేస్బైండి)	250-00
29. కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము	63-00
30. జలివాస్తు,శల్యవాస్తు (దంతూరిపండరీనాథ్)	99-00
31. మయవాస్తు (గోరసపీఠభద్రాచార్య)	120-00
32. వాస్తు జ్యోతి	63-00
33. మన ఇల్లు-మనవాస్తు	99-00
34. వాస్తవ వాస్తుపూజావిధానము	108-00
35. వాస్తు దర్పణం	120-00

6. మంత్ర-శాస్త్రాలు

1. మంత్రసాధన	63-00
2. తంత్రజాలం	63-00
3. మంత్రశక్తి	63-00

4. దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	63-00
5. దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	63-00
6. తాంత్రిక పంచాంగం	63-00
7. యక్షిణీ తంత్రం	63-00
8. మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	63-00
9. సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	63-00
10. మంత్రాక్షరాలరహస్యం (బీజాక్షరనిఘంటువు)	63-00
11. సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	63-00
12. సదాచార దీపిక	63-00
13. యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	63-00
14. ప్రపంచసారతంత్రం	63-00
15. బదనిక తంత్రమ్	63-00
16. ఉచ్చిష్ట గణపతి తంత్రమ్	63-00
17. గుప్త సాధన తంత్రం	63-00
18. గంధర్వ తంత్రమ్	63-00
19. సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	63-00
20. యంత్ర మంత్ర తంత్ర	63-00
21. పాశుపత తంత్రం	99-00
22. పంచదశ మహాఘట్ట తంత్రం	99-00
23. రుద్రాష్టాధ్యాయః	99-00
24. మంత్రసిద్ధి	120-00
25. పరశురామతంత్రమ్	108-00
26. శ్రీలలితావిలోమ పంచదశీ	108-00
27. శ్రీ గురు తంత్రం	108-00
28. గాయత్రీ తంత్రమ్	108-00
29. మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150-00
30. శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200-00
31. మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	200-00
32. సర్ప (నాగ)తంత్రం	250-00
33. హవన తంత్రం	250-00
34. షోడశనిత్యతంత్రం	250-00
35. శాక్తీయతంత్రం	250-00
36. రుద్రయామళతంత్రం	250-00
37. లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
38. హిరణ్యకూలినీ తంత్రమ్	250-00

39. మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
40. శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
41. స్వర్ణాకర్షణభైరవతంత్రం	250-00
42. కాశీవిశాలాక్షి తంత్రం	250-00
43. శాంతితంత్రమ్	250-00
44. యంత్రసిద్ధి	360-00
45. శ్రీ లక్ష్మీ తంత్రమ్	360-00
46. మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాఙ్కమ్)	360-00
47. మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాఙ్కమ్)	360-00
48. మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	360-00
49. ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360-00
50. కామధేనువు తంత్రం	360-00
51. శూలినీదుర్గాతంత్రం	360-00
52. శ్రీవిద్య రహస్యం	290-00
53. కులార్ణవ తంత్రమ్	150-00
54. ఆచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం (ఒరిజనల్)	390-00
55. సిద్ధమూలిక రహస్యం (మంత్ర,యంత్రసహితం)	63-00

7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

1. భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	54-00
2. భగవద్గీత (వచనం)	99-00
3. భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యం-కేసుబైండింగ్	72-00
2. గణేశ ఆరాధన 1	99-00
3. గణేశోపాసన 2	99-00
4. నవగ్రహవైభవం	99-00
5. నవగ్రహ రెమెడీస్	99-00
6. నవగ్రహ వేదం	99-00
7. శనిగ్రహారాధన	99-00
8. ఆదిత్యారాధన	99-00
9. సుబ్రహ్మణ్యారాధన	99-00
10. శ్రీ శివ ఆరాధన	99-00
11. లక్ష్మీ ఆరాధన	99-00
12. హనుమదారాధన	99-00
13. లలితారాధన	99-00
14. శ్రీ చక్రారాధన	99-00
15. గాయత్రీ ఆరాధన	99-00

16. వీరభద్రారాధన	99-00
17. కుజగ్రహారాధన	99-00
18. భైరవారాధన	99-00
19. దైవారాధన	99-00
20. గీతారాధన (భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యసహిత)	99-00
21. శ్రీవేంకటేశ్వరాధన	99-00
22. హయగ్రీవారాధన	99-00
23. లక్ష్మీనరసింహారాధన	99-00
24. శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ స్తోత్ర కదంబం	99-00
25. దేవీ లీలామృతం	99-00
26. పురాణపండ సుందరకాండ వచనం	99-00
27. పురాణపండ రామాయణం	99-00
28. పురాణపండ భారతం	99-00
29. పురాణపండ భాగవతం	99-00
30. (సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	99-00
31. కాలసర్ప యోగం	99-00
32. నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	99-00
33. నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	99-00
34. వేదసూక్తములు	99-00
35. వేమన పద్యసారామృతం	99-00
36. పండగలు పర్వదినాలు	99-00
37. సూక్తిరత్నాలు	99-00
38. హనుమచ్ఛ్రిత్ర	99-00
39. నవగ్రహ దర్శనమ్	99-00
40. నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	99-00
41. సాలగ్రామములు	99-00
42. గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడి	99-00
43. శనిగ్రహరెమిడిస్	99-00
44. జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	99-00
45. వివాహజ్యోతిషమంజరి-మ్యారేజ్మ్యాచింగ్గైడ్ (సాయిగణపతిరెడ్డి)	99-00
46. మీపుట్టినతేదీనిబట్టి మీజీవితరహస్యాలు (న్యూమరాలజీ లైఫ్గైడ్) ..	99-00
47. మీఅదృష్టానికి (పేరు) నేమ్కరక్షన్ ..	99-00
48. న్యూమరాలజీ రెమిడిస్	99-00
49. మూకపంచశతీ	99-00
50. శ్రీరామకర్ణామృతం	99-00

51. రహస్యకుక్కుటశాస్త్రం	300-00
52. ఉపాసన విధానం	99-00
53. పంచమవేదం మహాభారతం	99-00
54. దేవుళ్ళు డాట్ కామ్	99-00
55. గణపతిభాష్యం	99-00
56. యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	99-00
57. నవయోగులు	99-00
58. ఆంధ్రప్రదేశ్లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు	99-00
59. సకలదేవతాఅష్టోత్తరాలు(పెద్దది)-(180అష్టోత్తరశతనామావళులతో)	99-00
60. సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళులు (కేస్బైండింగ్)	216-00
61. సకలదేవతా సహస్రనామములు	99-00
62. ఆధ్యాత్మిక సూక్తి నిధి	99-00
63. బ్రాహ్మణులు గోత్రాలు,ప్రవరలు	99-00
64. సర్వదేవతాస్వరూపుడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు	99-00
65. శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	99-00
66. శ్రీలక్ష్మీగణపతి హోమకల్పం	99-00
67. మార్షల్ఆర్ట్స్ 9 (కరాటే,కుంగ్ఫూనేర్చుకోండి)	99-00
68. మ్యాజిక్గైడ్	99-00
69. చదరంగం	99-00
70. పంచముఖ హనుమత్ వైభవం	63-00
71. గరుడపురాణం	40-00
72. మాఘపురాణం	36-00
73. శివపురాణం	36-00
74. వైశాఖపురాణం	36-00
75. కార్తీక పురాణం	36-00
76. కార్తీక పురాణం (చిన్నది)	25-00
77. సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ	63-00
78. పెద్దబాలశిక్ష	50-00
79. గాయత్రీ మహిమ	36-00
80. వృక్షదేవతలు	63-00
81. యాజుష స్కార్త సంస్కార చంద్రిక	200-00
82. సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్	150-00
83. చతుర్వేదములు	120-00
84. నవగ్రహారాధన	120-00
85. తాళపత్ర సమాహార గోపురం	120-00
86. మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...) (కేస్బైండు)	250-00

87. మానవధర్మములు	120-00
88. వేదమంత్ర సంహిత	120-00
89. సహస్రలింగార్చన	120-00
90. శ్రీ శివగీత	120-00
91. ద్వాదశఉపనిషత్తులు	120-00
92. పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి	(కేస్ బైండింగ్) 250-00
(శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యాతీ)	సాదా 120-00
93. బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము	200-00
94. బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము	200-00
95. బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము	200-00
96. కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు	63-00
97. దక్షిణావృత శంఖములు	63-00
98. 108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని	36-00
99. ధర్మసింధువు(కేస్ బైండింగ్)	270-00
100. భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని	99-00
101. చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర	36-00
102. భగవత్ స్తుతి	63-00
103. సూర్యోపాసన	36-00
104. కాశీఖండం	250-00
105. దేవీభాగవతం	360-00
106. శ్రీ ఆంజనేయం	216-00
107. ధర్మసందేహాలు	216-00
108. ఆధ్యాత్మిక దైవిక వస్తువులు	250-00
109. రామాయణం	600-00
110. పోతన భాగవతం	900-00
111. శివమంత్రములు	63-00

8. వైద్య గ్రంథాలు

1. ఆహారం ఆరోగ్యం	36-00
2. మూలికావైద్య చిట్కాలు	36-00
3. ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు	30-00
4. గృహవైద్య రహస్యాలు	36-00
5. గృహవైద్యసారం	36-00
6. హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	63-00
7. ప్రకృతివైద్యం	36-00
8. ఆహారం-వైద్యం	99-00

9. సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం	99-00
10. ఆయుర్వేదమ్	36-00
11. ఆయుర్వేద మూలికావైద్యబీపిక	99-00
12. దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు (వాడకం - ఉపయోగాలు)	99-00
13. ఏకమూలికావైద్యం	99-00
14. అష్టాంగ హృదయం (4భాగాలు)	1200-00
15. రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	99-00
16. ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	99-00
17. ఒబెసిటీ	99-00
18. హెల్త్గైడ్	99-00
19. ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం	99-00
20. పుడ్థేరపి	63-00
21. న్యాచురల్థేరపి	99-00
22. సంపూర్ణఆరోగ్యానికి 20ని॥	63-00
23. కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	99-00
24. యోగామంత్ర	63-00
25. యోగా మండే టు సండే	63-00
26. హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్టుడే	99-00
27. హెల్త్ఫైల్	108-00
28. వస్తుగుణపాఠం	250-00
29. రసాయన వాజీకరణ తంత్రం	150-00
30. వస్తుగుణ మకరందం	400-00
31. నాటువైద్యం -(కేస్బైండ్)	360-00
32. నాటువైద్యం (చిన్నది)	99-00
33. ప్రాణాయామము-యోగ	63-00

9. అయ్యుష్ష - భవానీ రకాలు

1. శ్రీ అయ్యుష్ష లీలామృతం	30-00
2. శ్రీ అయ్యుష్ష భజనపాటలు	63-00
3. శ్రీ అయ్యుష్ష పూజాకల్పం	20-00
4. శ్రీ అయ్యుష్ష భక్తి గీతాలు	20-00
5. హారతిగైకొనుమా	40-00
6. శ్రీ అయ్యుష్ష దీక్ష F	10-00
7. శ్రీ అయ్యుష్ష భజనమాల F	10-00
8. శ్రీ అయ్యుష్ష నిత్యపూజ P	10-00

9. శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	10-00
10. భవానీదీక్ష (శ్రీ భవానీ లీలామృతం)	36-00
11. దేవీలీలామృతం	99-00
12. శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	20-00
13. దేవీ భక్తిగీతాలు	20-00
14. భవానీదీక్ష P	10-00
15. దేవీ భక్తిమాల F	10-00
16. శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	120-00
17. అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	24-00

10. భజనలు - కీర్తనలు

1. అన్నమయ్య కీర్తనలు	20-00
2. శ్రీరామదాసు కీర్తనలు	20-00
3. సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20-00
4. వసుంధర మంగళ హారతులు	25-00
5. సాభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	36-00
6. సర్వదేవతా భజనలు	36-00
7. చిట్టి పొట్టి పాటలు	10-00
8. జాతీయ గీతాలు	10-00
9. దేశభక్తి గీతాలు	36-00
10. పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	36-00
11. గొజ్జిళ్ళపాటలు,లాలిపాటలు,కోలాటపాటలు	36-00
12. అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	99-00
13. పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	36-00
14. భక్తానంద భజనకీర్తనలు(ఓల్డ్‌సినిస్టెల్)	36-00
15. సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	36-00
16. బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు	36-00
17. అన్నమయ్య సంకీర్తనావిధి(1000కీర్తనలు)	270-00

11. హిట్స్ సాంగ్స్

1. ఘంటసాల భక్తిగీతాలు-భగవద్గీత	36-00
2. ఎస్.పి.బాలు భక్తిగీతాలు	36-00
3. ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	99-00
4. పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	99-00

5. ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	99-00
6. ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	99-00
7. వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	99-00
8. సర్వదేవతా సినీభక్తిగీతాలు	99-00

12. స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

1. శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	63-00
2. శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్ వెజ్)	63-00
3. శాకాహార వంటలు	30-00
4. మాంసాహారవంటలు	30-00
5. చిట్టిచిట్కాలు	30-00
6. అందానికి చిట్కాలు	30-00
7. పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	30-00
8. పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	10-00
9. లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శాలీబోర్డర్స్	36-00
10. లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	36-00
11. చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	30-00
12. పసందైన ఫాస్ట్ ఫుడ్ వంటలు	30-00
13. వలావ్లు, ఫ్లైడ్ రైస్లు, వెరైటీరైస్లు	30-00
14. వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	30-00
15. బ్రేక్ ఫాస్ట్ వంటలు	30-00
16. పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	30-00
17. మైక్రోవేవ్ వంటలు	99-00
18. సర్వదేవతాభక్తిమాల	36-00
19. పిల్లలపేర్లు (బాబు)	36-00
20. పిల్లలపేర్లు (పాప)	36-00
21. మోడ్రన్ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	36-00
22. మోడ్రన్ పిల్లలపేర్లు	99-00
23. నోరూరించే నాన్ వెజ్ వంటలు	99-00
24. మోడ్రన్ టైలరింగ్ (లేడీస్ & జంట్స్)	99-00

వివిధ రకాలు

ఎందరోమహానుభావులు	270-00
యోగాసనాలు	36-00
సూర్యనమస్కారములు	36-00
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	10-00

హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
జనరల్ నాలెడ్జ్	20-00
నూరు ఎక్కాలు	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్ (క్రాస్ సైజు)	4-50
శ్రీరామకోటి	27-00
శ్రీశివకోటి	27-00
మేజిక్	30-00
అంకెలతో గారడీ	30-00
హృదయస్పందన (కవితలు)	30-00
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	36-00
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	36-00
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	99-00
క్రియాయోగం	36-00
ఆనందంగా జీవిద్దాం	99-00
హరిశ్చంద్ర నాటకం	50-00
వాత్సయనకామసూత్రాలు	99-00
పంచసాయకం	99-00
రతిరహస్యాలు	99-00
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	99-00
చింతామణి (నాటకం)	50-00
బాలనాగమ్మ	50-00
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	50-00
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	36-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	99-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్కాలు (భైండు)	63-00
రామరాయవాస్తుశాస్త్రం(ముద్దగడరామరావు)	90-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్ చాలీసా	10-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	80-00
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	125-00
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	40-00

కాశీరామేశ్వర మజలీ కథలు	63-00
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)	600-00
ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము-ఫలితజాతక సూత్రములు	595-00
ముదుండి విశ్వనాథరాజుగారి గ్రంథములు	
విశ్వకర్మ ప్రకాశము	80-00
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన	250-00
నారద సంహిత	150-00
వాస్తురాజవల్లభము-మూలానువాదము	60-00
మయమతము - వచనము	80-00
బృహత్సంహిత - వచనము	160-00
వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక
మహాదశా పారిజాతం
వాస్తు నారాయణీయం	120-00
యోగావళీఖండం	120-00
ముహూర్తసింధువు	150-00
సర్వార్థచంద్రిక (4భాగాలు)	1208-00
మీరే సూమరాలజిస్ట్ (డావూడ్)	370-00
నిర్ణయసింధు (2భాగాలు)	590-00
సాయి...	45-00
శ్రీ దుర్గానందలహరి	200-00
ఆరతిసాయిబాబా	11-00
ప్రతిష్ఠకల్పః(సాగి నరసింహమూర్తి)	500-00
తాజుద్దీన్ బాబా సచ్చరిత్ర	100-00

**సుమారు 100 సం॥రాలునాటి ప్రాచీన ప్రతులు తిరిగి
ఈ క్రింది గ్రంథములు ప్రచురించబడినవి.**

శ్రీరామ మంత్రానుష్ఠానము	300-00
శ్రీరామనవరాత్రోత్సవకల్పః	300-00
సీతారామ కథా సుధ అయోధ్యకాండ	200-00
సీతారామ కథా సుధ బాలకాండ	150-00
అరణ్యకాండ	100-00
శ్రాద్ధము ఎందుకు పెట్టాలి ? షోడశ సంస్కారములు	200-00
స్మార్త కాపర్ణి కారికలు	200-00
నవుంసక సంజీవనము, వైద్య శిరోమణి	200-00
విషవైద్య చింతామణి	200-00

హేమాద్రి సూరిణా ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయః	300-00
సర్వమూలికా గుణరత్నాకరం	300-00
ఆపస్తంబీయ ధర్మసూత్రాలు	300-00
సర్వశాంతి దర్పణం - అపర ప్రయోగ దర్పణం	200-00
గణకరంజని	200-00
సంతాన దీపిక	200-00
తిథినిర్ణయ కాణ్డః	250-00
ముహూర్త దర్పణం	200-00
జ్యోతిష శాస్త్ర రత్నము (శ్రీపతిజాతక పద్ధతి)	250-00
లఘుతాచకము	200-00
శ్రీ వైఖనస పైతృమేదిక ప్రయోగః	300-00
స్మృతి రత్నాకరము (ధర్మశాస్త్రం)	400-00
జాతకామృతతసారం	300-00
జాతక బోధిని	300-00
సంగీత విద్యాదర్పణం	300-00
సంగీత సర్వార్థసారసంగ్రహం	300-00
ముహూర్త మార్తాండం(టీకతాత్పర్యం)	450-00
జాతకరహస్యం	200-00
రాజమార్తాండం	200-00
ఆయుర్దాయదీపిక	200-00
వైద్యామృతం	200-00
అనుపానమంజరీ	200-00
నవగ్రహశాంతి విధానం-ఉదకశాంతి విధిః	200-00
చికిత్సరత్నము	200-00
స్వరచింతామణి	200-00
ద్వాదశలోహ భస్మవిధానం	200-00
దైవజ్ఞయశో విభూషణం	200-00
అనుపాన రత్నకరము	200-00
కాలామృతము	250-00
దైవజ్ఞకర్ణామృతము	300-00
రసేంద్ర చింతామణి	300-00
రసరత్న సముచ్చయం	300-00
వస్తుగుణరత్నాకరము	300-00
హోరానుభవదర్పణము	360-00
విశ్వకర్మ ప్రకాశిక వాస్తుశాస్త్రము	250-00
స్త్రీజన కల్పవల్లి	450-00
సంగీత సర్వార్థ సంగ్రహం	300-00
సంగీత సుధాసంగ్రహము	250-00
అర్క ప్రకాశము	200-00
సంగీత మార్తాండము	200-00
సంగీత ప్రథమబోధిని	200-00

వైద్యకల్పతరువు	200-00
రసప్రదీపిక	250-00
గణకానందము	250-00
శ్రీ లలితాసహస్రనామావళిః-వివరణాత్మక భావంతో	200-00
నవచండీ వేదోక్త శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	200-00
శ్రీ గాయత్రీ అనుష్ఠాన తత్త్వప్రకాశిక	360-00
సంగీతమార్తాండము	250-00
సారావళి	360-00
భేషజకల్పము	200-00
గురుశిష్య ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి	360-00
జాతకమణి	200-00
సర్వశకున ప్రకాశిక	200-00
యాజుష ప్రయోగ చంద్రిక	250-00
శిక్షావల్లీ-ఆనందవల్లీ-భృగువల్లీ	300-00
వసంతరాజ శకునము	250-00
తోట్టి వైద్యం	450-00
జ్యోతిష సిద్ధాంత సంగ్రహము (పంచాంగ గణితం)	300-00
సహస్ర యోగప్రకాశిక	300-00
శ్రీవిద్యారహస్యం	290-00
మహర్షుల చరిత్ర 1,3 300+300	
వేంకట సోమయాజీయం అను ధర్మశాస్త్రకాండము	250-00
శ్రీఆంజనేయం	216-00
రాశితుల్యవత్సర ఫలితం	200-00
నాడి జ్యోతిష విశ్లేషణ	400-00
రహస్యకుక్కుటశస్త్రం	300-00
స్త్రీ ధర్మరత్న బాండాగారము	200-00
శైవోత్సవరత్నాకరం	300-00
యాజుషప్రయోగ చింతామణి	300-00
సుస్వర ఋగ్వేద ప్రయోగదర్శిని	300-00
ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహం	300-00
వశిష్ట సంహిత	360-00
హోమియోపతి గృహవైద్యం	200-00
వ్రతచూడామణి	300-00
వైశ్యధర్మప్రకాశిక	300-00
ఆలయ నిత్యార్చన పద్ధతి	200-00
స్త్రుతిముక్తాఫలం	300-00
ఆపస్తంబయల్లాజీయమ్	300-00
జ్యోతిషశాస్త్రసంగ్రహము	200-00
కర్మవిపాకాఖ్యయం	360-00
ముహూర్త రత్నావళి	250-00
సుదివిలోచనం	300-00
ఉత్తర కాలామృతం	200-00
సర్వవిషయ సర్వస్వసంగ్రహం	200-00

అరుదైన పాత పంచాంగములు, వ్రతకథలు,
పురాణములు, ఆరాధన గ్రంథములు,
సుప్రభాతములు, మహాత్మ్యములు, సహస్రనామములు,
పూజావిధానములు, స్తోత్రాలు, ప్రామాణిక గ్రంథములు,
కథలు, జ్యోతిష, వాస్తు, వైద్య, మంత్రశాస్త్రాది ఆధ్యాత్మిక
గ్రంథములకు

మోహన్ పబ్లికేషన్స్

ఆధ్యాత్మిక గ్రంథనిలయం

కోటగుమ్మం, అజంతా హోటల్ ఎదుట,
రాజమహేంద్రవరం.

www.mohanpublications.com

From :

☎ : 0883-246 25 65

MOHAN PUBLICATIONS

Fort Gate, Opp : Ajanta Hotel

Rajahmundry-533 101 (a.p.)

mohan
PUBLICATIONS

ఆధ్యాత్మిక గ్రంథనిలయం

ఉచిత Pdf బుక్స్ కై : - www.granthanidhi.blogspot.in

ఆధ్యాత్మిక, జ్యోతిష, వాస్తు, ఆయుర్వేద,
మంత్రశాస్త్రాది అనేక విషయాలు
తెలుసుకొండి... ఫ్రీబుక్స్
MOHAN PUBLICATIONS
పేజ్ లైక్ చేయండి.

granthanidhi
THE TREASURE OF PAGES
FIRST EVER TELUGU FREE E-BOOKS
DOWNLOADING WEB PORTAL
www.granthanidhi.com

Kinige.com

మా ఇ-బుక్స్ కినిగె ద్వారా కానుకగాలు
చేసుకొనే వచ్చును.

dailyhunt

మా ఇ-బుక్స్ డైలీహంట్ ద్వారా
అత్యధిక డిస్కంట్ ఆఫర్లతో లభించును.